

Jezikoslovno nazivlje u suvremenim hrvatskim jednojezičnim rječnicima

Fiolić, Barbara

Master's thesis / Diplomski rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, University of Zagreb, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:131:042263>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-09-18**

Sveučilište u Zagrebu
Filozofski fakultet
University of Zagreb
Faculty of Humanities
and Social Sciences

Repository / Repozitorij:

[ODRAZ - open repository of the University of Zagreb
Faculty of Humanities and Social Sciences](#)

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Odsjek za kroatistiku

Katedra za hrvatski standardni jezik

Barbara Fiolić

**JEZIKOSLOVNO NAZIVLJE U SUVREMENIM HRVATSKIM
JEDNOJEZIČNIM RJEČNICIMA**

DIPLOMSKI RAD

8 ECTS-a

Mentorica:

Prof. dr. sc. Bernardina Petrović

Zagreb, 2. listopada 2018.

1. UVOD	4
2. JEDNOJEZIČNI RJEČNICI U KONTEKSTU SUVREMENE LEKSIKOGRAFIJE	5
2.1. Razvoj hrvatske jednojezične leksikografije	5
2.2. Definicija i tipologija jednojezičnika	7
3. NAZIVLJE U OPĆEM JEDNOJEZIČNOME RJEČNIKU	8
3.1. Odnos leksikologija/leksikografija i terminologija/terminografija	8
3.1.1. Normiranje nazivlja	9
3.2. Strukovno nazivlje u jednojezičnoj leksikografiji	11
3.2.1. Rječnički članak u terminološkim rječnicima	11
3.2.2. Razlika obrade naziva u jednojezičnom općem i u terminološkom rječniku	12
4. JEZIKOSLOVNO NAZIVLJE U SUVREMENIM OPĆIM JEDNOJEZIČNIM RJEČNICIMA	15
4.1. Jezikoslovlje kao samostalna disciplina	15
4.1.2. Jezikoslovno nazivlje	16
4.2. Struktura rječnika i rječničkoga članka	17
4.2.1. Anić, Vladimir (1998). <i>Rječnik hrvatskoga jezika</i>	17
4.2.2. <i>Rječnik hrvatskoga jezika</i> (2000). [gl. urednik Jure Šonje]	18
4.2.3. <i>Veliki rječnik hrvatskoga standardnoga jezika</i> (2015). [gl. urednica Ljiljana Jojić]	19
5. ANALIZA KORPUSA JEZIKOSLOVNOG NAZIVLJA	20
5.1. Pravopisno nazivlje	21
5.2. Gramatičko nazivlje	22
5.2.1. Fonološko nazivlje	22
5.2.1.1. Podjela glasova u fonološkome nazivlju	25
5.2.2. Morfološko nazivlje	26
5.2.2.1. Padežno nazivlje	28
5.2.3. Sintaktičko nazivlje	30
5.2.4. Tvorbeno nazivlje	32
5.3. Nazivlje lingvističkih disciplina	34
5.4. Zaključno o sličnostima i razlikama u rječnicima	36
6. ZAKLJUČAK	39
7. BIBLIOGRAFIJA	40
7.1. Izvori	40

7.2. Citirana literatura	40
8. SAŽETAK	42
9. ŽIVOTOPIS	43
10. PRILOG.....	44

1. Uvod

Tema ovoga rada leksikografski je opis jezikoslovnoga nazivlja u suvremenim hrvatskim jednojezičnim rječnicima različitih tipova i namjena. Riječ je o zahtjevnoj jezikoslovnoj temi za koju se bez sumnje može reći da ima velik broj dvojbi.

Leksikografija se definira kao jezikoslovna disciplina koja popisuje i tumači riječi nekoga jezika. Ona je praktična djelatnost izradbe rječnika te primjena leksikologije koja istražuje, opisuje i teorijski obrazlaže riječi. S obzirom na to kako je usmjerena razlikujemo enciklopedijsku i jezičnu leksikografiju. Isto tako, s obzirom na širinu obrađenoga područja rječnike možemo podijeliti na opće i posebne. Leksikografski izvori, na čijem se analiziranju temelji rad, opći su jednojezični rječnici – *Rječnik hrvatskoga jezika* (Anić, 1998), *Rječnik hrvatskoga jezika* (Šonje, 2000) te *Veliki rječnik hrvatskoga standardnoga jezika* (Jojić, 2015).

Cilj je rada ukazati da je leksikografski pristup obradbi jezikoslovnih naziva jedna od potrebnih predradnja za uvrštavanje toga nazivlja u jednojezične rječnike te polazište za oblikovanje baze podataka hrvatskoga jezikoslovnog nazivlja.

Rad je podijeljen u dvije veće cjeline, na teorijski i praktični dio. U teorijskome dijelu obuhvatit će se teorijske spoznaje o ključnim jezikoslovnim pojmovima. Definirat će se pojam leksikografije i prikazati razvoj kroz povijest, usporediti pojmovi leksikologija/leksikografija i terminologija/terminografija te opisati rječnički članak u terminološkim rječnicima. Na kraju teorijskoga djela opisat će se jezikoslovno nazivlje u jednojezičnim rječnicima. Praktični dio čini korpus jezikoslovnoga nazivlja prikupljen iz hrvatskih jednojezičnika te njegova analiza. Zasebna će se pozornost pridati pravopisnome, gramatičkome nazivlju, a istražiti će se i obrada naziva lingvističkih pravaca, grana i disciplina.

U zaključku će se iznijeti ključne teze i spoznaje do kojih se u radu došlo, a koje su potvrđene istraživanjem, odnosno detaljnom analizom jezikoslovnog nazivlja i teorijske literature.

2. Jednojezični rječnici u kontekstu suvremene leksikografije

Leksikografija se smatra jednom od najtežih lingvističkih aktivnosti. Onaj tko se prihvati leksikografskog posla, mora poznavati strukturu određenoga jezika, ali i kulturu jezične zajednice. Iako se bavi znanstvenim i stručnim radom, leksikograf taj isti rad objavljuje za sve izvorne govornike, obrazovane ili ne (Zgusta 1991: 21). Upravo iz tog razloga, iako primamljiv, leksikografski je posao itekako zahtjevan. Njegova je zadaća iščitati prikupljenu građu, ispisati primjere, prepravljati i prikupljati bilješke, urediti rječnički članak, ali i kada sve zabilježi, ne može znati je li njegova zbirka kompletna jer se svakodnevno stvaraju nove riječi ili one postojeće dobivaju novo značenje (isto 1991: 22). Hrvatska leksikografija pratila je razvoj europske leksikografije, a sam razvoj hrvatske jednojezične leksikografije u 20. stoljeću može se usporediti s procesom standardizacije hrvatskoga jezika u 20. stoljeću (Petrović 2006: 464).

2.1. Razvoj hrvatske jednojezične leksikografije

Razvoj leksikografije izravno je društveno i kulturnopovijesno uvjetovan. Vrlo je važno da u određenoj zajednici postoji dovoljan broj obrazovanih ljudi kojima su leksikografska djela potrebna te da postoje sredstva i uvjeti za njihovu rasprostranjenost. S obzirom na to da razvoj leksikografije možemo usporediti s procesom standardizacije, razlikujemo pet razvojnih faza.¹

Prvo razdoblje, odnosno počeci hrvatske jednojezične leksikografije sežu tek u 19. stoljeće i vežu se uz početke rada na *Akademijinu Rječniku* čija je izrada trajala gotovo cijelo stoljeće, od 1880. godine, kada je objavljen prvi svezak, do 1976. godine, kada je objavljen posljednji, devedesetdrugi svezak. Iako ima posebno mjesto u povijesti hrvatske leksikografije, zbog velikoga vremenskoga raspona i zbog različitih pristupa obradi, smatra se nepotpunim rječnikom. U rječniku je zanemareno kajkavsko narječje, kao i hrvatska književna baština 19. stoljeća, pa su se iz tog razloga počele pisati *Dopune* rječniku, koje su trebale sadržavati sve ono što je rječniku nedostajalo. *Dopune* je osmislio Tomo Maretić, a njegova se ideja počela ostvarivati 50-ih godina 20. stoljeća. (Petrović 2006: 466).

Drugo razdoblje započinje 1899. godinom, kada je objavljen prvi hrvatski rječnik stranih riječi te još nekoliko raznolikih leksikografskih priručnika, kao što su prvi dovršeni hrvatski jednojezičnik, prvi hrvatski jednojezični konceptualni rječnik te prvi hrvatski slikovni jednojezičnik.

¹ Ovo se potpoglavlje temelji na prikazu razvoja leksikografije u Petrović (2006: 463–480).

Treće razdoblje određuje se kao najkraće jer je trajalo nepune četiri godine. U tom razdoblju, posebno se ističe izrada velikoga rječnika suvremenoga jezika, *Rječnika hrvatskoga književnog jezika*, čiji je glavni urednik bio Stjepan Ivšić.

Četvrto je razdoblje iznimno plodno, a na samome početku, od 1985., izlazio je nedovršen *Rječnik hrvatskoga književnog jezika od Preporoda do I. G. Kovačića*, koji je sastavio Julije Benešić. Dosad je objavljeno dvanaest svezaka. Posebno se može izdvojiti i veliki etimologijski rječnik Petra Skoka. U tri sveska prezentirana je bogata rječnička građa koju je prikupio Skok, a za četvrti je svezak popis prikupio Valentin Putanec.

Posljednje, peto razdoblje – od 1991. do danas – započinje s prvim suvremeno koncipiranim općim hrvatskim jednojezičnikom, *Rječnikom hrvatskoga jezika* Vladimira Anića. Pravi srednje velik jednosveščani objasnidbeni rječnik hrvatskoga jezika doživio je kritike u 1. izdanju (1991), osobito zbog neobveznog odnosa prema hrvatskoj leksičkoj tradiciji i normi te zbog neobrađenih jedinica. Ubrzo je izašlo drugo prerađeno izdanje (1994), a zatim i treće (1998), prošireno i dopunjeno izdanje, koje smo proučavali u ovome radu. Još je jedan rječnik predmet proučavanja u ovome radu, a to je *Rječnik hrvatskoga jezika* glavnoga urednika J. Šonje. Leksikografski zavod „Miroslav Krleža“ i Školska knjiga dogovorili su rad na tom projektu 1992. godine, ali rječnik je dovršen i tiskan tek 2000. Taj jednosveščani rječnik donosi opću hrvatsku jezičnu građu te bogat izbor stručnoga nazivlja. (isto 2006: 476) *Školski rječnik hrvatskoga jezika*, izrađen u Institutu za hrvatski jezik i jezikoslovlje, izlazi 2012. godine. To je normativni jednojezični rječnik prvenstveno namijenjen učenicima. Obuhvaća oko 30 000 natuknica, a temeljni je korpus tekstova sastavljen od udžbeničkih tekstova svih predmeta za više razrede osnovne škole i za srednju školu, osnovnoškolske i srednjoškolske lektire te plana i programa za osnovnu i srednju školu. Tri godine kasnije, objavljen je još jedan školski rječnik – *Školski rječnik*, Vladimira Anića. Po koncepciji i obradi riječi bliži je normativnim nego opisnim rječnicima jer obrađuje riječi koje pripadaju najvećim dijelom standardnom jeziku ili se na takve riječi upućuje. Također, uz ovaj rječnik popisani su jezični savjeti – sažete upute ili upozorenja o pravilnoj upotrebi riječi, gramatici, pravopisu i sl. Iste je godine objavljen najobuhvatniji i najpotpuniji rječnik suvremenoga hrvatskog jezika pod nazivom *Veliki rječnik hrvatskoga standardnog jezika* (poznat kao VRH). Rječnik obuhvaća više od 120.000 natuknica i podnatuknica te se smatra pokazateljem sadašnjih dosega hrvatske leksikografije, odnosno njezinim vrhom.

2.2. Definicija i tipologija jednojezičnika

Rječnik se definira kao popis leksičkih jedinica s obavijestima o svakoj od njih, usmjeren na riječi, a ne na pojmove. U ovome se radu proučavaju opći rječnici, odnosno oni koji se bave općim jezikom. Prema broju jezika koji se predstavljaju u rječniku razlikuju se jednojezični, dvojezični, odnosno višejezični rječnici. Kada se planira jednojezični rječnik, treba imati na umu dvije stvari: potrebno je analizirati određeni jezik i pronaći koji njegovi varijeteti postoje i kako su međusobno povezani te znati razliku između književnog i govornog oblika standardnog nacionalnog jezika. (Zgusta 1991: 211) Posao leksikografa obuhvaća ponajprije skupljanje građe za rječnik, a zatim odabiranje, konstruiranje i uređenje odrednica. Leksikograf koji sastavlja jednojezični rječnik, često je i sâm izvorni govornik proučavanog jezika te se on koristi znanjem vlastitog jezika u svojem radu. Upravo zbog te činjenice česta je pojava različitoga bilježenja jednakih leksema u dvaju autora ili više njih, pogotovo što se tiče prozodijskih obilježja. Među najvažnijim je leksikografovima zadacima utvrđivanje pojedinačnih značenja i njihove organizacije (isto 1991: 66). Nakon što je leksikograf prikupio građu, sljedeći korak mu je odabiranje odrednica, odnosno izbor onih leksičkih jedinica koje će obraditi u rječniku, a donosi ih abecednim redom. Leksikografska definicija nabraja samo najvažnija semantička obilježja definirane leksičke jedinice, koja su dovoljna da bi se razlikovala od drugih jedinica. Drugo pak sredstvo za objašnjavanje leksičkoga značenja jesu sinonimi. Razlikuju se dva načina njihova korištenja: istoznačnica se navodi kao dodatak definiciji ili je navedena sama, bez definicije. Često se uz definiciju navodi i primjer, čija je svrha pokazati kako odrednička riječ funkcionira u kombinaciji s drugim leksičkim jedinicama. (isto 1991: 248) Kada je u pitanju poredak kojim treba navoditi pojedinačna značenja, neke polisemične riječi, nema jasnoga principa, međutim prvo se navodi dominantno značenje ili ono koje ima najširu primjenu i nema konotacija. To nije sporno ni u jednome od rječnika koji su pregledani ovom prilikom – doista se ponajprije bilježi primarna semantička realizacija nekog leksema, a potom njegove značenjske varijante, npr. u Anićevu rječniku:

ABECÉDA ž 1. ukupnost slova u latiničkom pismu poredana po ustaljenom redu 2. neki drugi utvrđeni skup slova [*hrvatska ~, poljska ~, Morseova ~*] 3. pren. razg. osnovno značenje o čemu [*to je ~*].

3. Nazivlje u općem jednojezičnome rječniku

Posebnu teškoću leksikografima čini izbor i obrada nazivlja. Teško je odrediti granice između općeupotrebnoga i terminološkoga leksika jer je jedan dio terminološkoga leksika ujedno i općeupotreban. Prednost treba dati općeupotrebnom leksiku, a što se tiče izbora nazivlja za opći rječnik, onom nazivlju kojim se služi prosječno obrazovan čovjek. Ipak, ono je dosta opširno jer je gotovo nemoguće sasvim razgraničiti općepoznato nazivlje od uskospecijalnoga (Tafra 1994: 109–117). Proučavanjem samoga nazivlja bavi se terminologija, a terminografija popisivanjem toga nazivlja. Odnos između ta dva pojma može se usporediti s čestim teorijskim pitanjem odnosa leksikologije i leksikografije.

3.1. Odnos leksikologija/leksikografija i terminologija/terminografija

Leksikologija je lingvistička disciplina koja istražuje, opisuje i teorijski obrazlaže riječi. S druge strane, leksikografija se kao lingvistička poddisciplina bavi teorijom i praksom sastavljanja rječnika. Možemo reći da leksikografija predstavlja praktičnu primjenu leksikologije: leksikograf se koristi leksikologijom i primjenjuje ju u sastavljanju određenih opisa rječnika. Leksikologija i leksikografija međusobno se prožimaju i usko su povezane, a imaju i isti predmet proučavanja – riječ. Također, obje discipline proučavaju rječnik, ali dok se leksikologija fokusira na sveobuhvatna svojstva riječi koje mogu biti prikazane kao sistematske, leksikografija čini isto za svaku pojedinačnu leksičku jedinicu u fokusu interesa. (Majetić 2009: 93–104) U rješavanju teorijskih problema, izrade rječnika, leksikografija se koristi dostignućima leksikologije pa su tako te dvije lingvističke grane tijesno povezane jer im je objema zajednički predmet proučavanja. Stoga je u starija vremena leksikografija podrazumijevala leksikologiju i leksikografiju zajedno.

Leksikologiju određujemo kao lingvističku disciplinu koja istražuje i opisuje riječi, a leksikografiju kao lingvističku disciplinu koja se bavi praksom sastavljanja rječnika. Nazivlje neke struke nastaje normiranjem naziva i njegovim usklađivanjem s pojmovnim sustavom kojemu je pridruženo. Njegovim proučavanjem bavi se terminologija, a sustavnim popisivanjem i opisivanjem u terminološkim rječnicima terminografija. Dakle, terminologiju možemo odrediti kao disciplinu koja se bavi proučavanjem, stvaranjem i uporabom nazivlja te odnosima između objekata, pojmova i naziva, a terminografiju kao sustavno popisivanje i opisivanje proučenoga nazivlja u terminološkim rječnicima i elektroničkim bazama.² Međutim, u posljednjih dvadesetak godina u području terminologije kao znanstvene discipline učinjen je velik i raznolik teorijski napredak. Tako se s jedne strane još uvijek može braniti

² Ove se tvrdnje temelje na članku *Što je terminologija?* sa službene stranice Hrvatskoga terminološkog portala <http://nazivlje.hr/clanak/sto-je-terminologija/9/>.

položaj terminologije kao samostalne discipline, ali se na nju nerijetko gleda i kao na specijaliziranu leksikografiju ili kao na granu primijenjene lingvistike. U novije se vrijeme terminološke teorije isprepleću s lingvističkim teorijama i u tom se smislu te dvije jezikoslovne discipline približavaju i prožimaju. Stoga Majetić (2009: 93–104) ističe da se odnos terminologije i terminografije u velikoj mjeri može usporediti s čestim teorijskim pitanjem odnosa leksikologije i leksikografije. Ipak, temeljna je razlika u tome što leksikografija polazi od riječi, značenja riječi, a terminografija od pojma, definicije pojmova. Ono što u leksikografiji predstavlja leksem, u terminologiji je naziv. Za terminološko upravljanje (terminografiju) važno je uspostaviti koherentan pojmovni sustav, odrediti mjesto naziva u pojmovnome sustavu, a tome služi definicija koja će svaki pojam jasno razgraničiti od srodnih pojmova.

3.1.1. Normiranje nazivlja

Terminološko planiranje i terminološko normiranje aktivnosti su kojima se svjesno i sustavno razvija jezik u skladu s komunikacijskim potrebama u određenim predmetnim područjima. Svako nazivlje treba biti normirano kako bi ispunilo svoju svrhu. Normiranje nazivlja podrazumijeva dva procesa: standardizaciju terminoloških načela rada i metoda te normiranje samoga nazivlja. Za normiranje nazivlja postoje razrađeni međunarodni standardi i procedure, a vrlo je važno u samom procesu urediti nazivlje tako da se, na primjer, između više sinonimnih naziva za iste pojmove odabere preporučeni oblik.

Temeljno terminološko načelo glasi jedan pojam, jedan naziv, jedna definicija. Upravo u tom temeljnom načelu leži glavna razlika pristupa nazivlju. Naime, počeci terminologije vezani su uz tridesete godine prošloga stoljeća i Eugena Wüstera, koji se smatra ocem terminologije te utemeljiteljem prvog teorijskog modela u terminologiji – *Opće terminološke teorije*. Njegovo su učenje nastavili njegovi nasljednici iz Bečke terminološke škole. Smatraju da pojmovi postoje izvan jezika i neovisno o nazivu, a prije nego im se dodijeli naziv, definiraju se određivanjem mjesta u pojmovnome sustavu (ne mogu se proučavati izolirani jedni od drugih, već određivanjem mjesta u pojmovnome sustavu). Želeći terminologiju učiniti neovisnom o lingvistici, teoretičari Bečke terminološke škole tvrdili su da jezik struke nije dio općega jezika. Zagovarali su teoriju da svakom pojmu odgovara samo jedan naziv, odnosno nazivi se trajno pridružuju pojmu. Time isključuju polisemiju i sinonimiju, a zagovaraju mononimiju. (Husinec 2015: 62–70) Međutim, očito je da postoje nazivi koji imaju više od jednoga značenja i da su ti leksemi u rječnicima polisemni. Budući da u terminološkome sustavu postojanje istoznačnih naziva kao sinonimnih parova ili čak

sinonimnih nizova nije poželjno, potrebno je odabrati jedan naziv kojemu će se dati prednost pred drugima. Međutim, jasno je da to nije tako u praksi. Jesu li *slovnica*, *skladnja*, *glasoslovlje*, *oblikoslovlje* i *rječotvorje* arhaizmi ili su sinonimi nazivima *gramatika*, *sintaksa*, *fonetika*, *morfologija* i *tvorba*, kao što su na primjer *lingvistika* i *jezikoslovlje* – samo je jedan mali dio dvojbi koji se uočava u jezikoslovnome nazivlju. Riječ je, naime, o normiranju nazivlja koje pretpostavlja svjestan odabir pri kojemu trebaju sudjelovati jezikoslovci i stručnjaci određene struke.

Normiranje se u nazivlju provodi po točno određenim propisanim terminološkim načelima³. Njih treba poštovati pri uspostavi novih i pri odabiru preporučenoga naziva iz niza naziva kojima se označuje isti pojam (Hudeček, Mihaljević 2010: 99–101):

1. Domaći nazivi imaju prednost pred stranim (nazivi *čestica* i *naziv* pred *partikula* i *termin*).
2. Naziv mora biti usklađen s normama hrvatskoga standardnog jezika (fonološkim, morfološkim, tvorbenim i sintaktičkim).
3. Naziv mora biti usklađen s ostalim nazivima u istome terminološkom sustavu i odražavati svoje mjesto u njemu. Pri normiranju naziva polazi se od načela da ih treba označiti nadređenim pojmom i svojstvom koje ih razlikuje od ostalih istorednih pojmova. (*Glasovna promjena* kao nadređeni pojam *palatalizaciji*, *sibilarizaciji*, *vokalizaciji* itd.)⁴
4. Internacionalizmi, nazivi latinskoga i grčkoga podrijetla, imaju prednost pred nazivima preuzetim iz živih jezika (naziv *komparacija* pred *usporedba*).
5. Prošireniji i stručnjacima određene struke prihvatljiviji naziv ima prednost pred manje proširenim (opće prošireni i tvorbeno plodni nazivi *prefiks* i *sufiks* pred *predmetak* i *dometak*).
6. Kraći naziv ima prednost pred duljim (*sufiksacija* pred *sufiksalna tvorba*, iako se u jezikoslovnoj uporabi znatno češće upotrebljava dulji naziv).
7. Naziv od kojeg se lakše tvore tvorenice ima prednost pred onim od kojega se ne mogu tvoriti tvorenice (*palatal* – *palatalni*, od *nepčanik* je nemoguće tvoriti pridjev).
8. Treba izbjegavati da naziv unutar istoga terminološkog sustava ima više značenja. U jezikoslovnome se nazivlju prepoznaje višeznačnost kao jedan od temeljnih problema nazivlja (npr. *deklinacija*, *sklanjanje*, *sklonidba*).
9. Nazive ne treba mijenjati bez valjana razloga. Što je neki naziv rjeđi, to jezikoslovci češće posežu za njegovim preimenovanjem.

³ Terminološka se načela oprimjeruju potvrdama iz jezikoslovnoga nazivlja.

⁴ U istraženim se rječnicima odstupa od toga načela. Kao nadređeni pojmovi bilježe se *alternacija*, *prelaženje*, *pretvaranje*, *alternacija* i *glasovna promjena*.

3.2. Strukovno nazivlje u jednojezičnoj leksikografiji

3.2.1. Rječnički članak u terminološkim rječnicima

U jednome rječniku rječnički članak mora imati istu strukturu, a koje će elemente sadržavati ovisi o opsegu i vrsti rječnika te struci i korisnicima. Prije izradbe rječnika potrebno je jasno definirati od kojih će se elemenata sastojati rječnički članak.

Mihaljević (1994: 88–89) navodi pravila o strukturi rječničkoga članka:

1. Natuknicu treba istaknuti posebnom vrstom slova (najčešće masnim slovima).
2. Natuknicu treba pisati malim početnim slovom (osim ako sadržava vlastito ime).
3. Iza natuknice nije potrebno navoditi zarez niti točku jer je natuknica od ostatka rječničkoga članka odijeljena drugom vrstom slova.
4. Pri navođenju prijevodnih ekvivalenata treba navesti na kojim se jezicima navode prijevodni ekvivalenti i ekvivalente treba navesti kod svih, a ne samo kod nekih natuknica.
5. Uputnice se mogu nalaziti unutar rječničkoga članka (* i →) ili na kraju (v. i *usp.*) Kad rjeđa i manje prihvatljiva natuknica upućuje na bolju, navodi se samo uputnica (bez definicije ili istovrijednice).
6. Leksikografska se definicija navodi nakon natuknice i odrednica, a može joj prethoditi crtica.
7. U prijevodnim se rječnicima često navodi više ekvivalenata. Najprije se navodi istoznačnica koju preporučuje autor, a onda ostale istoznačnice koje se navode u stručnoj literaturi. Ako natuknica ima više značenja, u objasnidbenom rječniku ima više obrojčanih definicija, a u prijevodnom su različita značenja obrojčana ili razdvojena točka-zarezom.
8. U preglednim terminološkim rječnicima objašnjenje je od definicije razgraničeno velikim slovom, a katkad točka-zarezom (moguća je i uporaba kojega drugog znaka ili tipa slova).
9. Ako rječnik navodi antonime, potrebno ih je navesti kod oba člana antonimnoga para jer je antonimija proporcionalan odnos.

Prema Mihaljević (1994: 87) natuknica je „leksička jedinica (skup riječi, riječ, morfem) koja služi kao naslov rječničkoga članka u kojem se opisuje njezino značenje, objašnjava pojam koji je njome označen.“ Rječnički članak u terminološkim rječnicima može biti složen i uključivati natuknicu, terminološke (npr. *lingv.*, *mat.*, *med.*, *anat.*) i druge (etimološke, vremenske – *arh.*, *zast.*, područne – *reg.*, *dij.*, *lokal.*, stilske – *razg.*, *vulg.*, *žarg.*) odrednice, definiciju s uputnicama, objašnjenje, primjer, antonim i uputnice na kraju rječničkoga članka (isto 1994: 88), gramatički blok, normativni status natuknice (preporučeni,

dopušteni, nepreporučeni, zastarjeli i žargonski nazivi), istovrijednice, sveze i formule ili simbole (Hudeček, Mihaljević 2012: 94–97).

3.2.2. Razlika obrade naziva u jednojezičnom općem i u terminološkom rječniku

Odabir naziva u rječniku određen je njegovim opsegom i namjenom te krugom korisnika kojima je namijenjen. Prije početka izradbe svakoga rječnika treba utvrditi rječnički korpus, odnosno izvore na kojima će se temeljiti rječnik – abecedni popis natuknica što se u rječniku obrađuju, među kojima su i nazivi pojedinih struka. Dakle, svaki leksikograf koji radi na rječniku, općem ili terminološkom, susreće se s problemom odabira i obrade naziva. Naziv najbolje određuje definicija koja značenje pojma opisuje drugim poznatim pojmovima omogućujući njegovo razgraničenje od svih ostalih pojmova u pojmovnome sustavu. Pojmovi koji pripadaju struci mogu se odrediti definicijom ili istoznačnicama te istovrijednicama iz drugih jezika. Međutim, takvo definiranje pojma istovrijednim nazivima na drugim jezicima prikladnije je za terminološke rječnike. Za razliku od terminoloških, u općim su rječnicima česte definicije uz pomoć primjera (Štimac Ljubas 2015: 75–93).

Nakon što se prikupi građa, pristupa se njezinoj obradi koja započinje uspostavom natuknice. Metode odabira korpusa prema kojemu se izrađuje rječnik za općejezični i terminološki rječnik razlikuju se. Proučavajući terminološke rječnike u odnosu na opće jednojezične uočavaju se problemi vezani uz odabir, gramatički oblik i oblikovanje natuknice. Na lijevoj se strani rječničkog članka obično nalazi naziv. Međutim, Mihaljević (1996: 97–106) naglašava da naziv može biti skupina, odnosno može biti veći od razine riječi. Iz toga proizlazi da postoje dvije mogućnosti bilježenja natuknica:

1. uvijek i isključivo jedna riječ
2. natuknica ne mora biti uvijek jedna riječ.

Drugu mogućnost u pravilu imaju terminološki rječnici, pa se kao natuknice javljaju jedinice više od riječi (skupine, sveze) ili jedinice niže od riječi (vezani leksički morfemi). Za razliku od terminoloških, opći rječnici imaju gotovo isključivo jednočlane natuknice⁵, dok se višečlane nalaze kao podnatuknice pod jednočlanom natuknicom (isto 1996: 97–106).

⁵ Rijetki izuzetak zabilježen u rječniku VRHSJ: *pluralia tantum*, *singularia tantum*.

Kemijsko nazivlje ⁶	VRHSJ
analitička kemija kemijska disciplina koja proučava i razvija metode odjeljivanja, dokazivanja i određivanja analita u složenim uzorcima	refleksiv GRAM refleksivna riječ ili oblik [<i>sintaktički refleksiv</i>]
kemijski preinačena elektroda elektroda prekrivena slojem ciljanoga sastava koji mijenja njezina elektrokemijska svojstva	polivalencija GRAM sposobnost, npr. jednoga glagola da veže više padeža [<i>semantička polivalencija glagola</i>]

U terminološkim se rječnicima obično ne navodi rod ni morfološki oblici. S druge strane, opći rječnici sadrže gramatičku odrednicu, odnosno odrednice o gramatičkome rodu *m*, *ž*, *s* (muški, ženski ili srednji rod) te gramatički blok koji za imenice najčešće pretpostavlja genitiv jednine i/ili nominativ množine odnosno komparativ za pridjevne natuknice te još kakva druga gramatička oznaka, *zb* (uz zbirne imenice), *nebr* (uz imenice koje označuju nešto nebrojivo).

Kemijsko nazivlje	VRHSJ
eksplozivnost <i>im. ž. jd.</i> svojstvo krute, tekuće ili plinovite tvari ili smjese koje je eksplozivno	mönöftöng <i>im m</i> { <i>mönöftöng</i> ; G -a; mn N -nzi, G -öngä} FON → jednoglasnik
zapaljiv <i>prid.</i> koji se lako zapali i brzo izgara i poslije uklanja izvora paljenja	nörmativan <i>prid</i> { <i>nörmativan</i> , <i>nörmativna</i> , <i>nörmativno</i> // <i>normätivan</i> ; G -vna; odr -vnī, G -vnog(a); komp <i>normativnijī</i> } koji se odnosi na normu

Natuknice u terminološkim rječnicima obično nisu označene naglascima, dok opći rječnici svoj rječnički članak započinju naglašenom natuknicom i ponekad njezinom naglasnom dubletom u zagradama.

Kemijsko nazivlje	VRHSJ
jezgra <i>im. ž. jd.</i> najmanja čvrsta nakupina atoma, molekula ili iona nastala taloženjem i sa sposobnošću spontana rasta	bliskoznačnica <i>im ž</i> { <i>blisköznačnica</i> ; G -ē; mn G -īcā} LING riječ koja ima slično značenje kao i koja druga riječ, ali se ne može njome uvijek zamijeniti

Mihaljević (isto: 97–106) ističe i problem samog odabira natuknica. U pojedinim terminološkim rječnicima nalaze se samo nazivi struke kojoj je rječnik posvećen. Riječi općega jezika u terminološkom se rječniku mogu navoditi ako uz općejezično imaju i terminološko značenje i ako se često pojavljuju u nazivlju struke kojoj je posvećen terminološki rječnik.

⁶ <http://struna.ihjj.hr/browse/?pid=12>

Također, za razliku od općih rječnika, u terminološkom je radu važno razgraničenje višesmislenosti i višeznačnosti. Višeznačnost podrazumijeva više značenja u istom terminološkom sustavu, a višesmislenost da naziv ima i neterminološko, općejezično značenje ili ima dodatno terminološko značenje, ali u drugoj struci. Osnovni je terminološki zahtjev za jednoznačnošću da jednom nazivu u jednom terminološkom sustavu odgovara samo jedan pojam (Hudeček, Mihaljević 2009: 29). U terminološkoj se znanosti višesmislenost odnosi na cjelokupan rječnik određenog jezika, a višeznačnost se odnosi na rječnik određenoga terminološkog područja.

4. Jezikoslovno nazivlje u suvremenim općim jednojezičnim rječnicima

4.1. Jezikoslovlje kao samostalna disciplina

Jezikoslovlje se definira kao znanost o jeziku. Iako je tradicija bavljenja jezikom i njegovim problemima stara više od dva i pol tisućljeća, o jezikoslovlju kao samostalnoj znanstvenoj disciplini počelo se govoriti tek zadnja dva stoljeća. Zanimanje za jezik bilo je dvostruko uvjetovano. S jedne strane potrebom za razumijevanjem nekog jezika i željom za komunikacijom s govornicima stranog jezika, a s druge strane filozofskim razmatranjima o naravi jezika (Glovacki-Bernardi 2007: 12). Početke razmišljanja o jeziku nemoguće je odrediti. Nekada se postanak jezika pokušavao objasniti kroz mitove i religiju, no prvi pokušaji sustavnoga tumačenja i opisa jezika pojavili su se kod starih Grka u okviru filozofije. Njih je zanimalo u kakvom su odnosu stvar i pojam koji ga imenuje.

Radovima nastalim u prvoj polovici 19. st., jezikoslovlje postaje zasebna znanstvena disciplina. Ponajviše se to odnosi na radove Wilhelma von Humboldta koji je proučavao brojne europske i neeuropske jezike, ali je temelj njegova bavljenja jezikom bilo određenje biti jezika. Polazi od pretpostavke da različitost jezika nije uvjetovana razlikom u glasovima, odnosno znakovima, već različitim pogledom na svijet (isto 2007: 38). Nadalje, određuje jezik kao oblik nacionalnog karaktera i duhovnosti, a kao važnu zadaću jezikoslovne djelatnosti određuje raščlambu organizma svakog pojedinog jezika, i to kako s povijesnog tako i s usporednoga gledišta. Utemeljiteljem usporednog jezikoslovlja smatra se Franz Bopp. On je drugo važno ime toga razdoblja, a svojim radom najavljuje prijelaz s povijesno-sintetičkog pristupa jezičnim problemima na analitički pristup. Kao temeljne zadaće usporednoga pristupa navodi cjelovit prikaz srodnosti indoeuropskih jezika, istraživanje njihovih fizičkih i mehaničkih zakonitosti te otkrivanje podrijetla gramatičkih oblika (isto 2007: 40). Znanost druge polovice 19. stoljeća u znaku je skupine mladih lingvista iz Leipziga, koji su pokrenuli tzv. mladogramatičarsku školu. Njihova pojava označava kraj razdoblja jezične filozofije kao temelja razmatranja jezika. Karakteristične su im metode polaznje od činjenica i analitičko-kritička usmjerenost, odnosno pretpostavka da se jezici razvijaju prema strogim fonetskim zakonima, a ono što se ne može objasniti zakonima objašnjava se analogijom (isto 2007: 45). Posmrtnim objavljivanjem *Tečaja opće lingvistike* Ferdinanda de Saussurea 1916. utemeljeno je moderno jezikoslovlje (lingvistika) kao znanstvena disciplina u punom smislu te riječi.

U povijesti hrvatskoga jezikoslovlja, također se ističe 19. stoljeće. Naime, tada se javlja Hrvatski narodni preporod koji je imao veliko značenje u povijesti hrvatskoga jezika. To je vrijeme općenacionalnoga ujedinjenja, vrijeme stvaranja mnogih znanstvenih naziva te novih riječi uopće, ali i vrijeme prvih ozbiljnih jezikoslovnih znanstvenih radova. Upravo se

na temelju svih tih razloga može reći da je to vrijeme početka hrvatskoga jezikoslovlja kao znanosti u današnjem smislu. Nadalje, to razdoblje obilježava bogatstvo novih riječi, ali i briga pojedinaca za razvoj jezika (Tafra 2012: 340). Hrvatska jezična i pravopisna norma kakvu danas poznajemo plod je višestoljetnoga povijesnoga razvitka u kojemu nije bilo većih obrata sve do prijelaza iz 19. u 20. stoljeće. Tada je skupina hrvatskih jezikoslovaca, s Tomislavom Maretićem na čelu, provela jezičnu i pravopisnu restandardizaciju.

4.1.2. Jezikoslovno nazivlje

Jezikoslovlje, odnosno lingvistika, određuje se kao znanost za koju su lingvisti uvijek pokazivali zanimanje, a iskazuju ga i danas. Što se jezikoslovnoga nazivlja tiče, ono je nastalo u drugoj polovici 19. stoljeća, iako se već u 18. stoljeću uočavaju skromni začeci. Tada su hrvatski leksikografi nadahnuće nalazili u srodnim slavenskim jezicima, stoga se pri posuđivanju naziva najprije polazilo za slavenskim jezicima, dok je danas bez konkurencije prevladao engleski jezik. Pojavom modernoga jezikoslovlja, sve više prodiru internacionalizmi. Tafra (2012: 349) naglašava prijašnju potrebu jezikoslovaca da sami određuju što je prihvatljivo, a što nije, dok danas jedni preuzimaju anglizme, a drugi pretjeruju s purizmom.

Upravo su veliko zanimanje za jezik i posuđivanje iz drugih jezika, jedan od razloga postojanja definicijskih nepreciznosti i neujednačenosti nazivlja. Naime, u hrvatskome se jeziku svakodnevno javlja potreba za stvaranjem novih naziva kako bi se označili novi ili stari pojmovi koji nemaju odgovarajući terminološki naziv.⁷ Hudeček, Mihaljević, Vidović (2006: 102) ističu da je polazište za svaki terminološki rad pojam kojemu se pridružuje definicija i utvrđuje mjesto u pojmovnome sustavu, a tek tako definiranom pojmu pridružuje se i odgovarajući naziv. Međutim, kao jedan od terminoloških problema javlja se problem samog naziva, odnosno uporaba sinonimnih, ali i neprikladnih naziva. Isto tako, problem definicije može se promatrati na nekoliko razina, pa se tako naziv različito definira, moguće su i pogrešne definicije, ali i njihova neusklađenost, kako u različitim, tako i unutar istoga rječnika. Idealno bi bilo kad bi jednomu označeniku odgovarao jedan označitelj, no označenik i označitelj mogu biti u različitim odnosima. S obzirom na njihov odnos u nazivlju se razlikuju mononimija ili jednoznačnost, homonimija ili istoimenost, sinonimija ili istoznačnost i polisemija ili višeznačnost.

⁷ O odabiru pojedinih naziva bilo je riječi u potpoglavlju *Normiranje nazivlja*.

4.2. Struktura rječnika i rječničkoga članka

U jednome rječniku rječnički članak mora imati istu strukturu. Općenito, strukturu rječničkoga članka čine ovi segmenti: natuknički, gramatički, sintaktičko-semantički i etimološki. Međutim, ovisi o vrsti, namjeni i opsegu rječnika hoće li se svi ti segmenti realizirati, a onda i u kojem obliku i opsegu. U sva tri istražena rječnika riječi su obrađene abecednim redom, međutim svaki rječnik na svoj način donosi natuknicu.

4.2.1. Anić, Vladimir (1998). *Rječnik hrvatskoga jezika*

Rječnik hrvatskoga jezika Vladimira Anića prvi je put objavljen u prosincu 1991. godine (884 stranice), drugo je izdanje objavljeno u listopadu 1994. godine (1246 stranica) i treće izdanje u veljači 1998. godine (1440 stranica). Kao što je poslije objavljivanja svakoga izdanja Anić radio na dopunjavanju i proširivanju postojeće građe, tako je i nakon objavljivanja trećeg izdanja u veljači 1998. nastavio pripremati poboljšanja i dopune. Upravo je to treće izdanje ono koje na koje se naslanja u ovome radu.

Rječnik se određuje kao opisno-normativni abecedni rječnik. Autor navodi da je osnovna odlika koja čini riječi u *Rječniku* prikladnima komunikacijska valjanost, odnosno prihvaćenost u jeziku izvornoga hrvatskog govornika, ali *Rječnik* popisuje i vokabular i frazeologiju koji nisu poznati svim govornicima hrvatskoga jezika, a dio su tradicionalnoga stvaralaštva. Naglašava da *Rječnik* nije popis riječi koje netko mora upotrebljavati, već riječi na koje korisnik nailazi čitajući ili slušajući i o kojima želi dobiti informaciju (Anić 1998: 1406). U samom rječniku autor navodi komu je namijenjen, pa je tako naveo tri skupine govornika: izvorni govornici koji se obrazuju u školama ili fakultetima na hrvatskome jeziku ili su obrazovani u njima; onima koji nisu izvorni govornici hrvatskoga jezika, ali žele ga naučiti te pripadnicima druge ili daljih generacija naših iseljenika.

Anić svoj rječnički članak započinje naglašenom natuknicom. Lijevu stranu rječničkoga članka čini natuknica u kanonskome obliku: nominativ jednine riječi koje se sklanjaju, infinitiv glagola i pozitiv neodređenog pridjeva, a izvedeni oblici od njih daju se unutar članka. U kurzivu donosi gramatičke odrednice (rod i broj), a gdje je autor smatrao potrebnim, istaknuta je kraticom vrsta riječi, vid glagola, u zagradama oblici riječi koji su specifični, a u uglatim zagradama etimološke odrednice. Pridjevi i zamjenice imaju oblike s promijenjenom osnovom, a uz pridjev daju se određeni oblik i komparativ. Glagol uz natuknicu ima podatak kako veže riječ u padežu. Nakon toga slijedi informacija o glagolskom vidu. Oni su izdvojeni svaki pod svoju natuknicu, a upućuju se jedan na drugi kraticom *usp.* S desne strane rječničkoga članka, u području definicije, obrojčana su sva značenja naziva, od

općejezičnih do terminoloških. Taj dio sadržava razne stilske odrednice i kratice. Područje definicije uključuje i sintagmatske (Δ) i frazeološke izraze (\square). Primjeri se navode u uglatim zagradama u kurzivu, a uputnica je u obliku v.

NÁGLASAK *m* {*gen. jd náglaska, nom. mn náglasci, gen. mn náglasākā*} **1.** isticanje vokala ili slogotvornog glasa u riječi (većom duljinom, snažnijim izgovorom, povišenjem ili sniženjem tona pri izgovoru) **2.** znak kojim se bilježi naglasak **3.** specifičan način izgovora [*splitski-*, *strani-*]

Δ **rečenični** ~ melodija rečenice, intonacija koju ima rečenica realizirana u govoru

\square **staviti** ~ (**na što**) **a.** zabilježiti znak naglasak **b.** dati čemu veću važnost, staviti težište, istaknuti važnost, dati prednost; podcrtati, naglasiti

4.2.2. *Rječnik hrvatskoga jezika (2000).* [glavni urednik Jure Šonje]⁸

Rječnik hrvatskoga jezika jednojezični je rječnik koji obrađuje temeljni fond riječi – od svima znanih riječi svakodnevne upotrebe do pojmova različitih područja ljudskih znanja i djelatnosti, prirodnih i društvenih znanosti i njihovih disciplina.

Uz definicije i mnogobrojne primjere kojima se ilustrira upotreba, uvrštene su oznake naglasaka i naglasnih duljina, dosljedno su i iscrpno navedena gramatička obilježja riječi te, uz riječi stranoga podrijetla, etimološke odrednice. Uz riječi suvremenoga hrvatskoga književnog jezika uvršteni su i mnogi nestandardni oblici – regionalni, razgovorni i dijalektni. Izbor riječi obogaćuju i one koje pripadaju povijesnom sloju hrvatskoga jezika, zatim izvedenice, stručni nazivi, općejezične fraze. RHJLZ nezaobilazan je izvor podataka za svakoga tko želi pouzdanu obavijest o značenju, naglasku i gramatičkim svojstvima riječi.

Struktura rječničkoga članka u rječniku RHJLZ također započinje naglašenom natuknicom, a slijede ju etimološka odrednica, gramatička odrednica, gramatički opis natuknice, leksikografska odrednica, definicija, sinonim(i), značenje, primjer(i), podnatuknica, termin(i), izričaj(i) te na kraju kratice. Za razliku od Anićeva rječnika, u ovom se rječniku naglasna inačica natuknice donosi u obliku zagradama iza natuknice, dok se gramatička odrednica sastoji od kratice za gramatičko određivanje riječi i gramatičkih podataka u okruglim i uglatim zagradama.

NÁGLASAK *m* [G *náglaska, mn náglasci, G náglasākā*] **ling 1. a)** isticanje pojedinih samoglasnika silinom ili visinom ili jednim i drugim; akcent: *silinski* ~, *dinamični* ~, *kratkosilazni* ~, *dugosilazni* ~ **b)** grafički znak kojim se bilježi to isticanje **2.** poseban izgovor, koji se razlikuje od standardnoga: *govoriti s ~skom, imati dubrovački* ~ • **rečenični** ~ melodija, intonacija rečenice ostvarene u govoru
 \square **staviti** ~ istaknuti, dati prednost

⁸ U daljnjem tekstu koristit će se skraćenica RHJLZ.

4.2.3. *Veliki rječnik hrvatskoga standardnoga jezika (2015)*. [gl. urednica Ljiljana Jojić]⁹

Veliki rječnik hrvatskoga standardnog jezika, poznat kao VRH, najobuhvatniji je i najpotpuniji jezični rječnik. Sa 120 000 natuknica, s 4 000 000 riječi na više od 1800 stranica VRHSJ zavidno prednjači u usporedbi s ostalim dosad objavljenim jednojezičnim hrvatskim rječnicima. Namijenjen je svima onima kojima je stalo do hrvatskoga jezika: svima onima koji ga žele bolje naučiti te svima onima koji se s pomoću njega izražavaju i koji se njime svakodnevno služe. (Jojić 2015: 9)

U usporedbi s prethodnim dvama rječnicima, VRHSJ se ističe iscrpnim gramatičkim blokom i bogato razrađenim sintaktičko-semantičkim podacima, zbog čega je i izuzetno koristan stranim govornicima hrvatskoga jezika. Pa tako rječnički članak čine: natuknica, varijanta natuknice, oznaka vrste riječi i gramatička paradigma, sažetak, leksikografska odrednica, definicija, primjer i definicija primjera, uputnica za sinonime (→), uputnica za antonime (≠), uputnica za usporedbu, poredbena lokucija i definicija, blok sintagmatskih izričaja s definicijama (►) i primjerima, blok frazeoloških izričaja s definicijama o primjerima, podnatuknica, bilješka, etimologija te prefigurirani glagoli. Često se na početku rječničkoga članka navodi sažetak sa sažetim značenjima, za natuknice s pet ili više značenja.

NAGLASAK *im m* {náglasak; G -ska; mn N -sci, G -ākā} **1.** GRAM **a.** isticanje jednoga sloga u riječi silinom, duljinom i visinom tona [*dinamički / atonički naglasak*] → **akcent, naglas b.** poseban način izgovora koji se razlikuje od standardnog jezika [*kajkavski / splitski / dubrovački / strani naglasak; govoriti s naglaskom*] ◊ **baciti (bacati) / staviti (stavljati) naglasak (akcent, težište) na što** istaknuti/isticati što; dati najveću važnost čemu [*Posebno je težište stavio na obrazovanje.*]; **2.** PRAVOP znak kojim se bilježi izgovor riječi [*označiti / staviti naglaske*] → **akcent ► dugosilazni naglasak** dug naglasak sa silaznim tonom [*môre, prâvda*]; **dugouzlazni naglasak** dug naglasak s uzlaznim tonom [*rúka; táma*]; **kratkosilazni naglasak** kratak, odsječen naglasak silaznoga tona [*küća; släma*]; **kratkouzlazni naglasak** kratak naglasak uzlaznoga tona [*nôga; vòda*]; **rečenični naglasak** melodija rečenice, intonacija koju ima rečenica realizirana u govoru [®] → **NA-, glas**

⁹ U daljnjem tekstu koristit će se skraćenica VRHSJ.

5. ANALIZA KORPUSA JEZIKOSLOVNOGA NAZIVLJA

Jezikoslovno je nazivlje neuređeno i neusustavljeno. Stoga je njegova analiza i usporedba jedna od potrebnih predradnja za izradbu rječnika i baze podataka hrvatskoga jezikoslovnog nazivlja. Iz bogatog korpusa za analizu izdvojeno je pravopisno nazivlje zbog postojanja različitih pravopisnih tradicija, gramatičko nazivlje jer su česti sinonimni parovi i nizovi, a istražena je i obradu naziva lingvističkih pravaca, grana i disciplina. Usporedbom jezikoslovnoga nazivlja u tim trima rječnicima pokušalo se utvrditi do kojih je promjena došlo u obradbi nazivlja te struke.

Istraženi rječnici razlikuju se po obliku, opsegu, rječničkom članku, ali ono što je posebno važno uočiti razlika je pri donošenju gramatičke odrednice. Tako se u Anićeveu i u RHJLZ može pronaći naglašenu natuknicu, dok VRHSJ izostavlja naglasak na natuknici. Opisujući imenice sva tri rječnika navode njihov gramatički rod te oblike u genitivu jednine i množine. Međutim, oko glagola nisu složni, pa tako Anić navodi prezent i glagolske priloge prošli i sadašnji, RHJLZ još dodaje glagolske pridjeve radni i trpni te glagolsku imenicu, dok je VRHSJ puno opširniji pa u svoju natuknicu uvrštava prezent u 1. i 3. l. m., imperativ, aorist, imperfekt, glagolske priloge prošli i sadašnji te glagolske pridjeve trpni i radni. Oznaku pridjeva bilježe sva tri rječnika (*prid.*) i dok Anić ne navodi oblike za ženski ili srednji rod, RHJLZ i VRHSJ bilježe nastavke, odnosno cjeloviti oblik pridjeva za sva tri roda.

Sinonimi i antonimi različito se obrađuju u različitim vrstama rječnika.¹⁰ U pregledanim se jednojezičnim općim rječnicima sinonimi upotrebljavaju na tri načina i svi se primjenjuju posve nedosljedno: **a.** navode se kao dopuna definiciji, **b.** navode se kao jedino sredstvo semantičkog opisa, **c.** natuknica se uputnicom *v.* ili *usp.* upućuje na sinonimni parnjak. Uz gramatičke, etimološke, terminološke ili strukovne i značenjske odrednice, važna sastavnica rječničkoga članka je i stilska odrednica, kojom se označuje pripadnost leksema određenomu stilskomu sloju. Već se pri odabiru stilske odrednice suočilo s problemom, jer istraženi jednojezičnici rabe različite kratice za jezikoslovno nazivlje: *lingv.* ili *gram.* (Anić), *ling*, *filol*, *lek* (RHJLZ) te *ling*, *pravop*, *gram*, *fon* (VRHSJ) u značenjima 'lingvistika', 'gramatika', 'filologija', 'leksikografija', 'pravopis' ili 'fonetika i fonologija'.

Broj natuknica vezanih uz jezikoslovlje u istraženim rječnicima:

1	Anić 352
2	RHJLZ 642
3	VRHSJ 892

¹⁰ Vidi Petrović (2005: 85).

5.1. Pravopisno nazivlje

	ANIC (1998)	RHJLZ (2000)	VRHSJ (2015)	
akronim	x	x	<i>im m</i> {akronim; G akronima; mn N akronimi, G akronimā} PRAVOP kratica od početnih slova ili slogova kojega naziva od više riječi koja se izgovara kao obična riječ [NLO (neidentificirani leteći objekti)] → pokrata	
apòstrof (äpostrof)	x	(grč) m ling znak (') koji se stavlja na mjesto izostavljenoga glasa; izostavnik	<i>im m</i> {äpostrof; G -a; mn N -i, G -ōfā} 1. PRAVOP → izostavnik [staviti <i>apostrof na kraju riječi</i> ; <i>apostrof na tipkovnici</i>]	
crtā	x druga definicija	ž [mn G <i>crtā</i>] 5. ling (–) znak za stanku, odjeljivanje, izdvajanje i suprotstavljanje te za izostavljanje dijela riječi, rečenice i sl.	<i>im ž</i> {crtā; G -ē; mn G <i>crtā</i> ; zb N <i>crtōvlje</i> } 7. PRAVOP znak (–) za stanku, odjeljivanje, izdvajanje, suprotstavljanje i izostavljanje dijela riječi, rečenice i sl.	
crtica	ž 2. jedan od pravopisnih znakova	ž 2. ling (–) znak koji se stavlja između dijelova rečenice ili u povezivanju polusloženica, rastavljanju riječi i sl., interpunkcijski znak	x	spojnica <i>im ž</i> {spójnica; G -ē; mn G -īcā} 3. PRAVOP pravopisni znak i razgodak (–) koji se piše na kraju retka ako se riječ prekida i nastavlja u sljedećem retku, u polusloženicama i pri sklanjanju kratica [<i>rastaviti riječ s pomoću spojnice</i>]
dvòtočka	ž { <i>dat. jed</i> dvòtočki, <i>gen. mn</i> dvòtočākā/dvòtočki} pravopisni znak u užem smislu (:), upotrebljava se da ono što za njom slijedi nabroji, objasni, nešto navede ili da razvije tekst, dvotočje	dvòtočje <i>s</i> → dvotočka dvòtočka ž [mn G dvòtočkī, dvòtočākā] ling (:) pravopisni znak od dvije točke položene jedna iznad druge	<i>im ž</i> {dvòtočka; G -ē; DL -i; mn N -e, G -čākā/-ōčkā/-ī} PRAVOP 1. razgodak (:) koji označuje stanku, promjenu intonacije ili jačine glasa ispred upravnoga govora ili nabrojanja 2. pravopisni znak (:) koji se piše između dvaju brojeva da se označi omjer	dvotočje <i>im s zb</i> {dvòtočje; G -a} PRAVOP → dvotočka
nāvodn jk	<i>m</i> { <i>ob. mn</i> nāvodnīcī} pravopisni znak kojim se obilježavaju citati, neupravni govor, ironični stav prema napisanom, suprotno značenje, naslovi knjiga, filmova i sl.: navodni znak (»...«)	nāvodnici m [mn <i>jd nāvodnīk</i> , G <i>nāvodnīka</i> , mn G <i>nāvodnīkā</i>] interpunkcijski znakovi koji se stavljaju na početku i na kraju točno navedenih nečijih riječi ili kad se riječima daje suprotno značenje od onoga koje imaju: staviti u <i>~e</i>	<i>im m</i> {nāvodnīk; G -a; mn N -īci, G -ā} PRAVOP 1. razgodak kojim se označuje početak ili kraj teksta koji se navodi doslovce; uvijek se pojavljuje u paru (" " ili » «) [<i>staviti citiranu rečenicu u/pod navodnike</i>]; 2. znak kojim se označuje da se riječ ispred i iza koje stoji uzima u prenesenome značenju, da ne pripada standardnome jeziku ili da je riječ o imenu; uvijek se pojavljuje u paru (» «)	<i>im m</i> {polunāvodnīk; G -a; mn -īci, G -ā} PRAVOP 1. razgodak kojim se označuje početak i kraj teksta koji se navodi doslovce ili kojemu se daje drugo značenje, a nalazi se unutar drugoga teksta označenog navodnicima; uvijek se pojavljuje u paru (' '); 2. pravopisni znak kojim se označuje početak i kraj značenja koje riječi; uvijek se pojavljuje u paru ('')
tōčk a	ž [rus.] { <i>dat. jd</i> tōčki, <i>gen. mn</i> tōčākā} 2. pravopisni znak kojim se obilježava dovršenost rečenice, skraćenosť riječi ili izraza, redosljed jedinice u nabrojanju i odijeljenost članova višeznamenskaste brojke [<i>staviti ~u</i>]	ž [mn G <i>tōčkā</i> , <i>tōčkī</i> , <i>tōčākā</i>] 2. ling pravopisni znak koji se u hrvatskom jeziku najčešće koristi na kraju rečenice te iza kratica i rednih brojeva	<i>im ž</i> {tōčka; G -ē, DL -i; mn G -čākā/tōčkā/-ī} 2. PRAVOP pravopisni znak i razgodak (.), stoji na kraju rečenice te iza kratica i rednih brojeva [staviti točku] ► točka sa zarezom pravopisni znak (;) koji se piše pri jačemu odvajanju od onoga što označuje zarez, a slabijemu od onoga što označuje točka	

tròtòčje	x	x	<i>im s</i> {tròtòčje; G -a; mn N -a, G -ā} PRAVOP pravopisni znak (...), razgodak koji pokazuje da je tekst namjerno prekinut ili izostavljen [<i>staviti trotočje</i>] → trotočka
višetòčje	x	x	<i>im s</i> {višetòčje; G -a} PRAVOP razgodak (....) kojim se označuje dulja stanka ili se posebno ističe da je izostavljen duži tekst, a sastoji se od pet, šest ili više točaka

Proučavajući pravopisno nazivlje u sva tri rječnika, može se zaključiti da nazivlje nije usustavljeno. U ovom su nazivlju prisutna najmanja odstupanja, ali i najmanje je pojmova zabilježeno u samim rječnicima. Možda se može reći da VRHSJ jedini na pravi način odvaja pravopisno nazivlje od ostalog jezikoslovnog nazivlja, tako što upotrebljava terminološku odrednicu *pravop*. RHJLZ bilježi odrednicu *ling* (ali ne u svim natuknicama), dok Anić ne bilježi terminološku odrednicu uz pravopisno nazivlje.

Natuknicu *crtà*, RHJLZ i VRHSJ definiraju jednako, dok ju Anić ne prepoznaje kao jezikoslovni pojam. S druge strane, pojam *crtica* samo kratko definira kao „jedan od pravopisnih znakova“, ne navodeći primjer. Za isti pojam VRHSJ daje prednost domaćoj riječi, pa bilježi natuknicu *spojnica* te jedini uz nju navodi primjer uporabe. Anićev pojam *dvotočka*, bilježe i RHJLZ i VRHSJ, ali ta dva rječnika donose i natuknicu *dvotočje*, koju definiraju sinonimnim parom *dvotočka* kao jedino sredstvo semantičkog opisa. Zanimljivo je da Anić naziv *navodnik* donosi u jednini (množinu također navodi, ali u zagradama), dok RHJLZ istu natuknicu navodi isključivo u množini. S druge strane, VRHSJ navedeni pojam donosi u jednini, ali ga u primjeru bilježi u množini. Pojam *točka*, Anić i RHJLZ određuju kao pravopisni znak, a VRHSJ još i kao razgodak. Razilaze se i u definiraju samoga pojma, pa tako Anić objašnjava da točkom obilježavamo dovršenost rečenice, skraćenost riječi ili izraza, dok RHJLZ tomu dodaje i pisanje iza kratica te rednih brojeva. VRHSJ u svojoj natuknici dodaje sintagmatski izričaj *točka sa zarezom* te objašnjava njezino korištenje. Isto tako, VRHSJ bilježi još dva pojma koja se ne nalaze u Aniću i RHJLZ, a to su *trotočje* i *višetòčje*.

5.2. Gramatičko nazivlje

5.2.1. Fonološko nazivlje

	ANIĆ (1998)	RHJLZ (2000)	VRHSJ (2015)
fôn	m [<i>klas. evr.</i>] {nom. mn fôni} lingv. v. glas	(grč) m [mn <i>fônovi</i>] 2. ling govorna realizacija fonema; glas	<i>im m</i> {fôn; G -a; mn N fônovi, G fônōvā} 2. FON ostvarajni oblik fonema; usp. morf, morfem

fònëm	m [klas. evr.] {gen. jd fonéma} najmanja jezična jedinica koja u riječi (u govornom lancu) unosi razlikovnu vrijednost, glas u strukturi jezika (roG izrast na glavi životinje: roK)	(grč) m [G fonéma, mn fonémi, G fonémā] ling najmanji glasovni element o kojem ovisi značenje neke riječi	im m {fònëm; G fonéma; mn N fonémi, G fonémā} FON najmanja jezična jedinica koja nema svoje značenje, ali razlikovna je, tj. najmanji je odsječak jezične poruke koji jednu riječ može razlikovati od druge riječi ili od neriječi u konkretnomu jeziku
glás	m {nom. mn glasovi} 6. lingv. najmanja govorna jedinica (samoglasnici i suglasnici)	m [mn glásovi, G glásōvā] 3. ling najmanji govorni odsječak	im m {glás; G -a, L glásu; mn N glásovi/-i, G glásōvā} 6. FON najmanji govorni odsječak na koji se riječi mogu rastaviti, skup artikulacijskih i akustičkih svojstava (npr. bilabijal, dental, palatal, okluziv, frikativ, afrikata, vokal, konsonant)
glásnik	x	x	im m {glásnik; G -a, V -īče; mn N -ci, G -ā} 5. FON najmanji odsječak sloga koji se može dodavati, ispuštati ili zamjenjivati
konsònant	x	(lat) m [mn G konsònanātā] ling glas koji se izgovara uz glasovni prolaz; suglasnik	im m {konsònant; G -a; mn N -i, G -anātā} GRAM glas koji se izgovara pri poluzatvorenom ili zatvorenom glasovnom prolazu → suglasnik (1), zatvornik
òtvòrnik	x	m [mn òtvornīci] ling glas koji se izgovara tako da zračna struja slobodno prolazi između govornih organa, a glasnice pri tome trepere	im m {òtvòrnik; G -a; mn N -īci, G -ā} FON glas oblikovan otvorenim, slobodnim prolazom zračne struje kroz govorne organe pri čemu glasnice titraju → samoglasnik (1), vokal (1)
pòlusamoglasnik	x	m [mn pòlusamoglasnīci] ling 1. glas r u hrvatskom jeziku, koji prema položajima može biti ili suglasnik ili samoglasnik 2. glas koji je po artikulaciji blizak samoglasnicima, a zbog šuma suglasnicima, koji ima svojstva i samoglasnika i suglasnika; poluvokal	im m {pòlusamoglasnik; G -a; mn N -īci, G -ā} FON glas koji je prema artikulaciji blizak samoglasnicima, a zbog šuma suglasnicima [dvousneni polusamoglasnik; slogotvorne varijante polusamoglasnika]
sàmoglasnīk	m {nom. mn sàmoglasnīci} zvučni glas ljudskog govora koji nastaje slobodnim prolaskom zračne struje kroz usnu šupljinu, nosilac sloga u riječi; vokal [a, e, i, o, u]	(samòglasnik) m [mn sàmoglasnīci] ling glas koji nastaje slobodnim prolazom zračne struje kroz usnu šupljinu i glavni je čimbenik slogova u riječima; vokal: <i>zatvoreni</i> ~, <i>otvoreni</i> ~, <i>prednji</i> ~, <i>stražnji</i> ~	im m {sàmoglasnik // samòglasnik; G -a; mn N -īci, G -ā} FON 1. zvučni glas ljudskoga govora koji nastaje slobodnim prolaskom zračne struje kroz usnu šupljinu (a, e, i, o, u) [<i>zatvoreni</i> / <i>otvoreni</i> / <i>reduciran</i> / <i>prednji</i> / <i>stražnji samoglasnik</i>] → otvornik ; 2. najistaknutiji glas u slogu, slogotvorni glas
sùglasnik	m {nom. mn sùglasnīci} glas koji se artikulira uz zatvoren ili poluzatvoren glasovni prolaz; konsonant (usp. samoglasnik) [<i>bezvučni</i> ~, <i>zvučni</i> ~]	sùglasnik m [mn sùglasnīci] ling glas koji se izgovara uz zatvoren ili poluzatvoren glasovni prolaz: <i>zvučni</i> ~, <i>nepčani</i> ~, <i>bezvučni</i> ~	im m {sùglasnik; G -a; mn N -īci, G -ā} FON 1. glas koji se artikulira uz zatvoren ili poluzatvoren glasovni prolaz [<i>bezvučni</i> / <i>zvučni</i> / <i>nepčani suglasnik</i>] → konsonant , zatvornik ; 2. glas na kojemu ne može biti naglasak u slogu, neslogotvorni glas

vòkāl	m {gen. jd vokála} samoglasnik	(lat) m [G vokála, mn vokáli, G vokálā] ling samoglasnik	<i>im m</i> {vòkāl; G vokála; mn N vokáli, G vokálā} 1. FON → otvornik
zátvòrnìk	x	m [mn <i>zátvòrnīci</i>] ling glas kojemu pri izgovoru zračna struja prolazi kroz djelomičan ili potpun zatvor; suglasnik	<i>im m</i> {zátvòrnìk; G -a; mn N -īci, G -ā} FON glas pri čijemu je izgovoru potpuno ili djelomično zatvoren prolaz zračnoj struji

Fonološko je nazivlje često bilo predmet istraživanja mnogih hrvatskih jezikoslovaca, stoga ne čudi velik broj različitih naziva za pojedine glasovne skupine te činjenica da nazivlje nije usustavljeno. Pojavljuju se i hrvatski i strani nazivi, uglavnom latinski, za pojedine pojmove ima i po nekoliko istoznačnica, a često su i isti nazivi različito definirani.

Dakle, sva tri rječnika terminološke odrednice bilježe različito, pa se pronalaze odrednice *lingv.* (*ling.*), *fon* i *gram*. Međutim, jedan od problema koji se javlja nedosljedno je bilježenje terminološke odrednice u istome rječniku. Uočava se da su Anić i VRHSJ napravili propust ne stavljajući dosljedno odrednice. Uz termine *fon* i *glas* Anić bilježi odrednicu *lingv.*, ali ju uz termine *fonem*, *samoglasnik*, *suglasnik* i *vokal* izostavlja. Zanimljivo je da uz termin *samoglasnik* VRHSJ donosi oznaku *fon*, ali uz strani naziv *konsonant* oznaku *gram*.

Termin *fon* Anić navodi kao sinonim za termin *glas*, dok RHJLZ i VRHSJ razlikuju ta dva pojma. Termin *fon* definiraju kao govorni, odnosno ostvarajni oblik fonema, dok *glas* određuju kao najmanji govorni odsječak. VRHSJ bilježi natuknicu fonem, ali jedini bilježi i natuknicu *glasnik*, „najmanji odsječak sloga koji se može dodavati, ispuštati ili zamjenjivati“.¹¹ Uz *fonem* Anić navodi etimološku oznaku (*klas. evr.*), a pojam definira kao „najmanju jezičnu jedinicu“, kao i VRHSJ, dok ga RHJLZ određuje kao „najmanji glasovni element o kojem ovisi značenje neke riječi.“ Zanimljivo je primijetiti da sva tri rječnika u ovome slučaju navode različitu odrednicu: Anić (-), RHJLZ (*ling*), VRHSJ (*fon*). Nedosljednost se pojavljuje i u nazivima *otvornik*, *samoglasnik* i *vokal*. Anić navodi samo dva termina, *samoglasnik* i *vokal*, kao sinonimne nazive, ali prednost daje pojmu *samoglasnik*. RHJLZ i VRHSJ bilježe sva tri termina, ali ih različito određuju. RHJLZ definira *samoglasnik* kao „glas koji nastaje slobodnim prolazom zračne struje kroz usnu šupljinu“ te mu kao sinonim pridružuje pojam *vokal*. Pojam *otvornik* bilježi samostalno kao „glas koji se izgovara tako da zračna struja slobodno prolazi između govornih organa.“ S druge strane, VRHSJ daje prednost domaćem pojmu *otvornik*, a kao sinonimne parove navodi mu oba pojma, *samoglasnik* i *vokal*. Zanimljivo, uz pojam *vokal* bilježi odrednicu *vidi pod otvornik*, dok *samoglasnik* određuje kao sinonim *otvorniku*. Suprotno tim pojmovima, javlja se

¹¹ I. Škarić umjesto naziva *glas* predlaže naziv *glasnik* (bezvučni glasnik, bilabijalni glasnik, bočni glasnik), dok Z. Jelaska smatra da bi naziv *glasnik* bio dobar kao hrvatska zamjena nazivu *fonem*.

nedosljednost i u uporabi naziva *suglasnik*, *zatvornik* i *konsonant*. Anić u natuknici navodi samo termin *suglasnik* i definira ga kao „glas koji se artikulira uz zatvoren ili poluzatvoren glasovni prolaz.“ Zanimljivo, druga dva pojma ne navodi kao zasebne natuknice, nego pojam *konsonant* bilježi uz definiciju pojma *suglasnik*. RHJLZ sva tri pojma bilježi kao sinonime, ali prednost daje pojmu *suglasnik*, kojega i drugačije naglašava (*sùglasnĭk*), dok VRHSJ daje prednost domaćem pojmu *zatvornik*. RHJLZ i VRHSJ dodali su još i natuknicu *polusamoglasnik*, koja se u Anićevu rječniku ne nalazi.

5.2.1.1. Podjela glasova u fonološkome nazivlju

	ANIĆ (1998)	RHJLZ (2000)	VRHSJ (2015)
bilabijāl	m [klas. evr.] {gen. jd <i>bilabijála</i> } suglasnik koji se tvori objema usnama (<i>p, b, m</i>)	(lat) m [G <i>bilabijála</i> , mn <i>bilabijáli</i> , G <i>bilabijálā</i>] ling glas koji se tvori radom, pokretanjem obiju usana, dvousneni glas; dvousnenik	<i>im m</i> {bilabijāl; G bilabijála; mn N bilabijáli, G bilabijálā} GRAM → dvousnenik
dèntāl	m [klas. evr.] {gen. jd <i>dentála</i> } zubni suglasnik, onaj koji se artikulira vrškom jezika u zoni gornjih zuba (<i>c, z, s</i>)	(lat) m [G <i>dentála</i> , mn <i>dentáli</i> , G <i>dentálā</i>] ling glas koji se izgovara dodirom jezika i zuba; zubni glas; zubnik - <i>t, d, n, c, z, s</i>	<i>im m</i> {dèntāl; G dentála; mn N dentáli, G dentálā} FON → zubnik
desnik	älveolāran prid. {odr. <i>älveolārni</i> } koji se oblikuje na alveolama gornjih zuba, npr. alveolarni okluzivi [<i>t, d, n</i>]	älveolārni (ž -ā, s -ō) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] ling koji se tvori alveolama: ~ <i>suglasnik</i>	dēsniĭk <i>im m</i> {dēsniĭk; G -a; mn N -īci, G -ā} GRAM zatvornik tvoren tako da vrh ili prednji dio jezika oblikuje glasove na desnimama → alveolar
labijāl	labijāl m [klas. evr.] {gen. jd <i>labijála</i> } usneni suglasnik, glas koji se artikulira pomoću usana (<i>p, b, m</i>)	(lat) m [G <i>labijála</i> , mn <i>labijáli</i> , G <i>labijálā</i>] ling glas koji se artikulira s pomoću usana; usneni suglasnik	<i>im m</i> {lābijāl // labijāl; G -a/labijála; mn N -i/labijáli, G -ā/labijálā} FON usneni suglasnik (zatvornik) (<i>p, b, m</i>) [(<i>ne</i>) <i>palatalizirani</i> / (<i>be</i>) <i>zvučni labijal</i>] → usnenik
labiodèntāl	m [klas. evr.] {gen. jd <i>labiodentála</i> } zubno-usneni suglasnik, koji se artikulira pomoću donje usne i gornjih sjekutića (<i>v, f</i>)	(lat) m [G <i>labiodentála</i> , mn <i>labiodentáli</i> , G <i>labiodentálā</i>] ling glas koji pri izgovoru tvori zatvor gornjim zubima i donjom usnom; zubnousnenik - <i>f, v</i>	<i>im m</i> {labiodèntāl; G labiodentála; mn N labiodentáli, G labiodentálā} FON → zubnousnenik
palātāl	m [lat.] {gen. jd <i>palatála</i> } lingv. tvrdonepčani suglasnik (<i>č, đ, lj, nj, j</i>) te prednjonepčani šuštavi (<i>č, dž, š, ž</i>)	(lat) m [G <i>palatála</i> , mn <i>palatáli</i> , G <i>palatálā</i>] ling glas koji se izgovara djelomičnim ili potpunim dodirom srednjega dijela jezika s tvrdim nepcem, nepčani suglasnik; nepčanik - <i>č, č, dž, đ, j, lj, nj</i>	<i>im m</i> {pālatal // palātāl; G -a/palatála; mn N -i/palatáli, G -ālā/palatálā} FON → nepčanik
vèlār	m {gen. jd <i>velára</i> } stražnjonepčani suglasnik, suglasnik koji se artikulira u zoni mekog nepca (<i>k, g, h</i>)	(lat) m [G <i>velára</i> , mn <i>velári</i> , G <i>velárā</i>] ling glas koji se izgovara djelomičnim ili potpunim dodirom jezika s mekim nepcem, jedrom; stražnjonepčani suglasnik; jedrenik - <i>k, g, h</i>	<i>im m</i> {vèlār; G velára, I velárem/velárom; mn N velári, G velárā} FON → jedrenik

Analizom definicija u rječnicima zasebno, ali i njihovom usporedbom može se utvrditi da su međusobno neusklađene, odnosno oblikovane na drugačiji način. Na primjer, RHJLZ navodi da se *bilabijal tvori* objema usnama, *dental izgovara* dodirrom jezika i zuba, a *labijal artikulira* s pomoću usana. U VRHSJ se labijali nabrajaju, a ostali glasovi ne. I na kraju, RHJLZ i VRHSJ navode domaću istoznačnicu, odnosno VRHSJ joj daje i prednost, a Anić bilježi samo internacionalizme. Pojam *dental* Anić definira kao zubni suglasnik i ondje svrstava glasove *c, z, s*, dok ga RHJLZ određuje kao zubni glas te navodi glasove *t, d, n, c, z, s*. VRHSJ navodi pojam *desnik*, odnosno *alveolar*, u značenju „zatvornik tvoren tako da vrh ili prednji dio jezika oblikuje glasove na desnim“, dok Anić i RHJLZ ne bilježe natuknicu *desnik*, ali bilježe pridjevne oblike *alveolaran* i *alveolarni*, u istome značenju. Također, različito se upotrebljava terminološka odrednica uz pojedine natuknice. Anić bilježi terminološku odrednicu *lingv.* samo uz pojam *palatal*, RHJLZ ima *ling*, dok VRHSJ za *bilabijal* i *desnik* bilježi *gram*, a za ostale *fon*.

Velik problem uočava se u samom odabiru nazivlja. Strani nazivi mogu biti prisutni, ali nije ih potrebno bilježiti kao zasebnu natuknicu. Dovoljno je odvojiti one hrvatske nazive koji se čine istoznačnim te uz nju navesti posuđenicu koja se upotrebljava u znanosti.

5.2.2. Morfološko nazivlje

	ANIĆ (1998)	RHJLZ (2000)	VRHSJ (2015)
deklinacija	ž [klas. evr.] 1. mijenjanje oblika imenskih riječi po padežima; sklonidba	(lat) ž 1. ling mijenjanje po padežima; sklonidba: ~ <i>pridjeva</i> , ~ <i>imenice</i>	<i>im ž</i> {deklinacija; G -ē; mn G -ījā} 1. GRAM promjena imenica, zamjenica, brojeva i pridjeva po padežima [<i>a-deklinacija; e-deklinacija; i-deklinacija</i>] → sklonidba
glāgol	m vrsta riječi kojom se označuje djelovanje, zbivanje, stanje, promjena stanja itd.	(glāgol) m ling vrsta riječi kojom se izriče radnja, zbivanje i stanje	<i>im m</i> {glāgol; G -a; mn N -i, G -ōlā} GRAM promjenljiva vrsta riječi kojom se izriče radnja, stanje i zbivanje i koja se spreže po licima
imenica	ž promjenljiva vrsta riječi za koju je karakteristično obvezatno izražavanje roda, broja i padeža; označuje bića, predmete, pojmove, radnje, stanja, svojstva itd.	ž ling promjenljiva riječ kojom se imenuje biće, stvar, pojam, radnja, stanje, svojstvo, pojava: <i>opća ~, stvarna ~, zbirna ~, glagolska ~, brojna ~</i>	<i>im ž</i> {imenica; G -ē; mn G -īcā} GRAM promjenljiva riječ koja morfološki izražava kategorije roda, broja i padeža, označuje bića, stvari, pojave, pojmove, radnje, stanja, svojstva, zbivanja [<i>opća / stvarna / zbirna / glagolska / brojna imenica</i>] → supstantiv
komparacija	ž [klas. evr.] 1. usporedba 2. <i>gram.</i> stupnjevanje, gradacija [<i>slab</i> → <i>slabiji</i>]	(lat) ž 1. usporedba 2. ling izražavanje veće ili manje kvalifikacijske vrijednosti pridjeva ili priloga; stupnjevanje	<i>im ž</i> {komparacija; G -ē} 3. GRAM izražavanje veće ili manje kvalifikacijske vrijednosti pridjeva ili priloga → gradacija, stupnjevanje <i>im s</i> {stupnjevanje // stupnjēvanje; G -a} {gl im od stupnjevanje} b. (2) GRAM mijenjanje pridjeva u odnosu na posjedovana svojstva [<i>tri skupine sufikasa za stupnjevanje pridjeva</i>] → komparacija

konjugacija	x	ž 1. ling mijenjanje glagola prema osobama, broju, vremenu, načinu ili stanju; sprezanje	<i>im ž</i> {konjugacija; G -ē} 1. GRAM → sprezanje
mörf	x	(grč) m ling krajnja jedinica koja se izdvaja na submorfemskoj razini istraživanja jezika, izraz morfema	<i>im m</i> {mörf; G -a, I -om; mn N -ovi, G -ōvā} LING izraz morfema
pluralia tantum	x	x	{neskl} GRAM imenice i imena koja se upotrebljavaju samo u pluralnom obliku ili u pluralu imaju posebno značenje (npr. vrata, kliješta, leđa, jasje, ljestve, škare, vijesti, Vinkovci, Duhovi)
prídjev	m 1. <i>gram.</i> vrsta riječi koja označuje svojstva bića, stvari, pojava; adjektiv 2. dodatak nazivu, osobina, atribut	m ling vrsta riječi koja se sintaktički dodaje, pridijeva imenici da bi je pobliže označila • <i>opisni</i> ~ pridjev koji izriče svojstvo imenice; <i>gradivni</i> ~ pridjev koji izriče gradnju od koje je napravljena imenica; <i>posvojni</i> ~ pridjev koji izriče pripadanje komu ili čemu; <i>odnosni</i> ~ pridjev koji pokazuje odnos ili vezu s imenicom različita značenja; <i>glagolski</i> ~ <i>radni</i> , <i>glagolski</i> ~ <i>trpni</i> , <i>ukrasni</i> ~	<i>im m</i> {prídjev; G -a; mn N -i, G -ēvā} GRAM vrsta riječi koja se pridijeva imenici da bi je pobliže označila, mijenja se po padežima, broju i rodu [<i>gradivni</i> / <i>odnosni</i> / <i>opisni</i> / <i>posvojni</i> / <i>brojevni pridjev</i>] → adjektiv ► glagolski pridjev radni glagolski oblik koji se tvori od infinitivne osnove i nastavaka -o, -ao, -la, -lo u jednini i -i, -li, -la u množini; glagolski pridjev trpni glagolski oblik koji se tvori od infinitivne osnove i nastavaka -n, -na, -no, -ni, -ne, -na; -en, -ena, -eno, -eni, -ene, -ena; -jen, -jena, -jeno, -jeni, -jene, -jena; -t, -ta, -to, -ti, -te, -ta
singularia tantum	x	x	{neskl} GRAM imenice koje imaju samo oblik jednine (npr. mlijeko, kisik)

Imenske se riječi dekliniraju ili sklanjaju. Pojmovi *sklonidba* i *deklinacija* pojavljuju se u sva tri rječnika. Također, u sva tri rječnika potvrđeni su nazivi *deklinirati* i *deklinacijski*. U RHJLZ javlja se još i glagolska imenica *dekliniranje*, dok se u VRHSJ uz *deklinacijski* bilježi i oblik *sklonidbeni*. Nadalje, RHJLZ ističe u natuknici da se deklinirati mogu imenice i pridjevi, dok VRHSJ bilježi vrste deklinacija u hrvatskome jeziku. U sva tri rječnika zabilježen je pojam *imenica*, a VRHSJ u natuknici navodi još i latinski naziv *supstantiv*.

Osim deklinacije, pridjevi se mogu i stupnjevati (komparirati). Anić i RHJLZ u natuknici navode samo oblik *komparacija*, dok VRHSJ navodi zasebnu natuknicu *stupnjevanje*. Uz *komparaciju* Anić navodi etimološku oznaku (*klas. evr.*) te mu pridaje dva značenja: usporedba te stupnjevanje ili gradacija uz terminološku oznaku *gram*. Također, on jedini bilježi primjer komparacije. S druge strane, VRHSJ i RHJLZ taj isti pojam određuju kao „izražavanje veće ili manje kvalifikacijske vrijednosti pridjeva ili priloga“. VRHSJ još izdvaja *stupnjevanje* kao samostalnu natuknicu, ali uočava se neusklađenost definicije unutar istoga rječnika. Gradaciju i stupnjevanje navodi kao sinonime pojmu *komparacija*, dok pojmu *stupnjevanje* kao sinonim navodi samo termin *komparacija*. Isto tako, postavlja se pitanje

zašto pojam *komparacija* definira kao „izražavanje veće ili manje kvalifikacijske vrijednosti pridjeva“, a hrvatsku inačicu *stupnjevanje* kao „mijenjanje pridjeva u odnosu na posjedovana svojstva“. Uz pojam *pridjev* RHJLZ bilježi vrste pridjeva, dok VRHSJ uz njih navodi i nastavke za glagolske pridjeve.

Glagoli se sprežu ili konjugiraju. RHJLZ definira pojam *konjugacija* kao „mijenjanje glagola prema osobama, broju, vremenu, načinu ili stanju“, a u natuknici bilježi i pojam *sprezanje*. Anić ne navodi nijedan od ta dva pojma, dok VRHSJ daje prednost pojmu *sprezanje*, tako što termin *konjugacija* definira navodeći sinonim kao jedino sredstvo semantičkog opisa. Sva tri rječnika bilježe pojam *glagol*, ali ga RHJLZ različito naglašava (*glágol*).

Natuknice *pluralia tantum* i *singularia tantum* primjer su iznimke bilježenja natuknica u općemu rječniku. Naime, da natuknica ne mora biti uvijek jedna riječ tipično je za terminološke rječnike. Ta dva pojma zabilježena su samo u rječniku VRHSJ.

I u morfološke se nazivlju terminološke odrednice bilježe različito u istome rječniku. Uspoređujući sva tri rječnika, nalaze se odrednice *ling* i *gram*. Anić bilježi odrednicu (*gram*) jedino uz termine *komparacija* i *pridjev*, dok RHJLZ jedini dosljedno bilježi odrednicu *ling*. VRHSJ bilježi dvije različite odrednice za natuknice koje pripadaju morfološke nazivlju: *ling* (morf) i *gram*. Isto tako, nije jasno zašto Anić uz *pridjev* bilježi odrednicu *gram*, ali uz *imenicu* i *glagol* ne bilježi terminološku odrednicu.

5.2.2.1. Padežno nazivlje

	ANIĆ (1998)	RHJLZ (2000)	VRHSJ (2015)
nominativ	x	nōminatīv (lat) m ling prvi padež imenskih riječi, kojim se u rečenici označuje subjekt ili imenski predikat	im m{nōminatīv; G -a} GRAM prvi padež u sklonidbi imenskih riječi, odgovara na pitanje <i>Tko?, Što?</i> [odrediti nominativ; nominativ množine]
genitiv	x	gēnitīv (lat) m ling jedan od padeža indoeuropske deklinacije koji je u gramatici hrvatskoga jezika drugi padež, i odgovara na pitanje <i>koga</i> ili <i>čega</i> ; <i>dijelni ~, posvojni ~</i>	im m{gēnitīv; G -a; mn N -i, G -ā} GRAM jedan od padeža indoeuropske deklinacije koji je u gramatici hrvatskoga jezika drugi padež u sklonidbi, najčešće označuje dio neke cjeline i pripadnost čega čemu, stoji uz mnoge prijedloge i odgovara na pitanje <i>Koga?, Čega?</i>
dativ	m {gen. jd dativa} treći padež deklinacije ili sklonidbe, padež namjene i daljeg objekta, odgovara na pitanje <i>komu, čemu?</i>	dātiv (dātiv) (lat) m ling padež koji odgovara na pitanje <i>komu</i> ili <i>čemu</i> , a u rečenici obično ima funkciju neizravnog objekta	im m{dātiv; G -a; mn N -i, G -ā} GRAM padež namjene i daljega objekta, u gramatici hrvatskoga jezika je treći padež u sklonidbi, odgovara na pitanje <i>Komu?, Čemu?</i>
akuzativ	x	ākuzatīv (lat) m ling padež	im m {ākuzatīv; G -a; mn N -i, G -ā}

		bližeg objekta, koji ima i drugih funkcija, a u hrvatskoj se gramatici navodi kao četvrti, iza dativa	GRAM padež izravnoga objekta prijelaznih glagola, odgovara na pitanja <i>Koga?</i> , <i>Što?</i> , u hrvatskoj se gramatici navodi kao četvrti padež, iza dativa i ispred vokativa [<i>imenica u akuzativu</i>]
vokativ	m padež obraćanja, dozivanja	(lat) ling padež dozivanja, obraćanja; peti padež	<i>im m</i> {vokativ; G -a} GRAM jedan od padeža u sklonidbi imenskih riječi u indoeuropskim jezicima; u hrvatskom jeziku peti padež, padež dozivanja i obraćanja, pojavljuje se uz usklrike, npr. <i>ej!</i> , <i>oj!</i>
lokativ	x	lōkativ (lat) m ling mjesni šesti padež u hrvatskom jeziku	<i>im m</i> {lōkativ; G -a} GRAM šesti padež u sklonidbi hrvatskoga jezika, odgovara na pitanje o mjestu <i>Gdje?</i> ili <i>O kome?</i> , <i>O čemu?</i> i slaže se s prijedlozima <i>u, na, o, po, prema, pri</i>
instrumental	x	īnstrumentāl (īnstrumentāl) (lat) m ling sedmi padež, kojim se izriče društvo, sredstvo, način, vrijeme i mjesto	<i>im m</i> {īnstrumentāl; G -a; mn N -i, G -ālā} 1. GRAM padež društva, sredstva, načina, mjesta, vremena i daljega objekta u gramatici hrvatskoga jezika najčešće sedmi padež, odgovara na osnovna pitanja <i>S kim(e)?, Čim(e)?</i>

Na leksičkoj razini u suvremenom standardnom hrvatskom jeziku padežno je nazivlje jasno određeno – postoji sedam padeža i za njih se rabe latinski nazivi *nominativ, genitiv, dativ, akuzativ, vokativ, lokativ, instrumental*. Međutim, ne bilježe se jednako u istraženim rječnicima. U Anićevu se rječniku nalaze natuknice *dativ* i *vokativ*, dok su u VRHSJ i RHJLZ zabilježeni svi padeži. Nadalje, analizom se može utvrditi da su definicije neusustavljene, pa čak i unutar istoga rječnika. Tako se u RHJLZ pronalaze padežna pitanja samo za *genitiv* i *dativ*, dok ih za ostale padeže ne bilježi. Isto tako, nijedan rječnik uz sam padež ne donosi primjere uporabe. Za pojedine padeže važni su i prijedlozi uz koje dolaze. Međutim, Anić i RHJLZ izostavljaju taj podatak, dok VRHSJ navodi prijedloge samo uz natuknicu *lokativ*. RHJLZ pojam *lokativ* definira jednostavno s „mjesni šesti padež“. Smatra se da ta definicija nije dovoljno precizna i ne opisuje dovoljno dobro padež.

Može se zaključiti da je vrlo važno prvo utvrditi koji su to relevantni elementi, kako bismo usustavili nazivlje. Cilj je odrediti koji je padež po redu, na koja pitanja odgovara te koji su to mogući elementi definicije, a onda taj jednom prihvaćen model dosljedno provesti i slijediti. Svi ti elementi moraju biti izrečeni na isti način te biti navedeni istim redoslijedom. Stoga ako se odluči navesti padežna pitanja ili prijedloge koji dolaze uz pojedini padež, a zatim objašnjenje značenje padeža, taj se model mora provesti do kraja za svaki padež.

5.2.3. Sintaktičko nazivlje

	ANIĆ (1998)	RHJLZ (2000)	VRHSJ (2015)
atribüt	m { <i>gen. jd atribúta</i> } 2. gram. riječ, pridjev, zamjenica ili broj koji pobliže označuju imenicu, imeničku zamjenicu ili poimeničen pridjev	(lat) m [G <i>atribúta</i> , mn <i>atribúti</i> , G <i>atribútā</i>] 2. ling riječ koja se dodaje kao bliža oznaka imenskoj riječi; pridjev	<i>im m</i> {atribüt; G atribúta; mn N atribúti, G atribútā} 2. GRAM nesamostalan rečenični dio kojim se izriče dopuna imenici, imeničkoj zamjenici ili poimeničenom pridjevu, a može biti pridjev, broj ili nesročna imenica [<i>imenični / pridjevni atribut</i>] → epitet (1), pridjevak
apozicija	x	(lat) ž ling imenički dodatak podudaran u padežu s drugom imenicom koju pobliže određuje	<i>im ž</i> {apozicija; G -ē; mn G -tjā} 1. GRAM nesamostalni rečenični dio koji je uvijek imenica koja pobliže određuje drugu imenicu i slaže se s njom u padežu, a najčešće i u rodu i broju [grad Zagreb - rijeka Sava - doktor Petrović: grad, rijeka i doktor su apozicije]
objekt	m [<i>klas. evr.</i>] { <i>gen. mn objekātā</i> } 3. riječ u rečenici na koju prelazi ili na koju se odnosi radnja	(lat) m [mn G <i>objekātā</i>] 3. ling riječ u rečenici na koju prelazi ili na koju se odnosi glagolska radnja: bliži ~, dalji ~	<i>im m</i> {objekt; G -a, I -om; mn N -i, G objekātā/objektā} 4. GRAM rečenični dio na koji prelazi glagolska radnja izrečena predikatom (npr. Seljak (subjekt) ore (predikat) njiwu (objekt.)) [<i>izravni / neizravni objekt; bliži / dalji objekt</i>] → predmet ► izravni objekt objekt uz prijelazne glagole koji se nalazi u akuzativu; pravi, bliži objekt; neizravni objekt objekt koji stoji u genitivu, dativu ili instrumentalu; nepravi, dalji objekt
predikāt	m [<i>klas. evr.</i>] { <i>gen. jd predikāta</i> } 1. gram. riječ u rečenici kojom se o subjektu što kazuje (radnja, stanje, osobina); prirok	(lat) m [G <i>predikāta</i> , mn <i>predikāti</i> , G <i>predikātā</i>] 1. ling jedan od dva glavna dijela rečenice, koji subjekt stavlja u različit djelatni kontekst - radnju, stanje, svojstvo; prirok	<i>im m</i> {predikāt; G predikāta; mn N predikāti, G predikātā} 1. GRAM najvažniji rečenični dio koji otvara mjesto svim ostalim samostalnim rečeničnim dijelovima → prirok ► glagolski predikat predikat izrečen glagolom (npr. Profesor <i>je pohvali</i> oučenika.); imenski predikat predikat izrečen pomoćnim glagolom i imenskom riječju (npr. On <i>je bio zadovoljan</i> .)
prislonjènica	ž gram. riječ bez naglaska koja se prisanja na riječ pod naglaskom s kojom čini izgovornu cjelinu [u grād → ügrād]; proklitika	ž ling nenaglašena riječ koja se u govornome slijedu naslanja na naglašenu riječ ispred koje stoji; proklitika	<i>im ž</i> {prislonjènica; G -ē; mn G -īcā} GRAM → prednaglasnica <i>im ž</i> {prēdnaglasnica; G -ē; mn G -īcā} GRAM riječ koja nema vlastitoga naglaska, nego se naslanja na riječ iza sebe i s njom čini jednu naglasnu cjelinu (npr. u grād → ügrād) → prislonjenica, proklitika
sintagma	ž [<i>klas. evr.</i>] spoj dviju ili više riječi u jednu sintaktičku cjelinu s jedinstvenim značenjem [dragi kamen - dragulj]	(grč) ž [mn G <i>sintāgmā</i>] ling cjelina od dvaju ili više posebnih jezičnih elemenata s istom funkcijom i istim značenjem: imenička ~, glagolska, ~ pridjevska ~, prijedložna ~	<i>im ž</i> {sintagma; G -ē; mn G sintāgmā} 1. LING složeni jezični znak, spoj dviju ili više punoznačnih riječi u jednu sintaktičku cjelinu [<i>imenička sintagma</i>] → sveza
spōna	x	x	<i>im ž</i> {spōna; G -ē; mn G spōnā} 3. GRAM riječ koja u rečenici povezuje imenski predikat sa subjektom (najčešće oblik glagola biti) [<i>predikatna spona</i>] → kopula (2)
srōčnōst	ž {instr. jd srōčnosti /	ž [G <i>srōčnosti</i>] 2. ling	<i>im ž</i> {srōčnōst; G -osti, I -osti/-ošču} GRAM

	sróčnošću} slaganje riječi u rečenici; kongruencija	slaganje riječi u rečenici; složnost, sukladnost, kongruencija: ~ po obliku, gramatička ~, ~po smislu, logička ~	svojstvo onoga što je sročno [gramatička / potpuna / nepotpuna sročnost; sročnost u rodu / broju / padežu / licu] → kongruentnost
sùbjekt	m [klas. evr.] 3. gram. imenski dio rečenice ob. u nominativu o kojem govori predikat koji se sa subjektom slaže u licu i broju (tj. predikat ih izriče) [učenik čita]	(lat) m [mn G <i>sùbjekātā</i>] 4. ling jedan od dva dijela koji tvore rečenicu, preuzimajući na sebe radnju drugoga dijela - predikata: <i>odrediti ~ u rečenici</i>	<i>im m</i> {sùbjekt; G -a; mn N -i, G -kātā/sùbjekātā} 5. GRAM imenski dio rečenice o kojem govori predikat; najčešće označuje vršitelja radnje, nositelja kakva svojstva ili stanja izražena predikatom [gramatički / semantički subjekt; <i>Subjekt je u nominativu / neizrečen; odrediti subjekt</i>] → podmet

U sintaktičkom su nazivlju podjednako zastupljeni internacionalizmi i hrvatske inačice. Međutim, pojam *kopula*, odnosno *spona*, moguće jedini sintaktički naziv koji je u relativno ravnopravnom položaju do današnjih dana zadržao latinski naziv i hrvatsku inačicu, bilježi se jedino u VRHSJ. Sva tri rječnika kao zasebnu natuknicu bilježe hrvatski ekvivalent *prirok* za pojam *predikat*. Međutim, za pojmove *objekt* i *subjekt* jedini VRHSJ donosi hrvatske ekvivalente *predmet* i *podmet*, ali samo u opisu natuknice. U sklopu definicije za natuknicu *atribut* VRHSJ navodi *epitet* i *pridjevak*. Isto tako, jedino VRHSJ navodi sintagmatske izričaje *imenični* i *pridjevni atribut*. Nedosljednost se uočava i u definicijama. Anić navodi da atribut može biti riječ, pridjev, zamjenica ili broj koji poblizje označuju imenicu, VRHSJ ga definira kao „nesamostalan rečenični dio kojim se izriče dopuna imenici“, a RHJLZ kao „riječ koja se dodaje kao bliža oznaka imenskoj riječi“. Ostaje nejasno odnosi li se *atribut* na pridjev, zamjenicu i broj ili na bilo koju riječ koja se dodaje imenici te dodaje li se imenici ili bilo kojoj imenskoj riječi.

Termin *apozicija* RHJLZ određuje kao imenički dodatak, a VRHSJ kao nesamostalan rečenični dio koji je uvijek imenica, dok ga Anić ne bilježi u rječniku. Također, VRHSJ dodaje da se uz padež, najčešće slaže s imenicom u rodu i broju. Termin *prislonjenica* VRHSJ navodi kao sinonim za termin *prednaglasnica*, dok Anić i RHJLZ prednost daju upravo pojmu *prislonjenica*, a kao njegov sinonim bilježe termin *proklitika*. Nadalje, Anić i VRHSJ u natuknici navode primjer, ali ga VRHSJ bilježi uz natuknicu *prednaglasnica*, a Anić uz *prislonjenica*. Za hrvatski *sročnost*, VRHSJ navodi strani ekvivalent *kongruentnost*, a Anić i RHJLZ *kongruencija*. Uspoređujući definicije opet se uočava nedosljednost, odnosno VRHSJ *sročnost* definira kao „svojstvo onoga što je sročno“, dok druga dva rječnika bilježe „slaganje riječi u rečenici“. Najboljim hrvatskim ekvivalentom za pojam sintagma VRHSJ smatra pojam *sveza*. Također, uz pojam donosi sintagmatski izričaj *imenička sintagma*, a RHJLZ još i *glagolska*, *pridjevska* te *prijedložna sintagma*. Međutim, jedini Anić bilježi primjer uz natuknicu.

Proučavajući terminološke odrednice, uočava se da je Anić opet napravio propust ne stavljajući dosljedno odrednice. Nije jasno zašto uz *predikat* i *subjekt* bilježi odrednicu *gram*, ali uz *objekt* ne bilježi nijednu terminološku odrednicu. Isto tako, VRHSJ uz *sintagmu* stavlja odrednicu *ling*, a uz ostale pojmove *gram*.

5.2.4. Tvorbeno nazivlje

	ANIĆ (1998)	RHJLZ (2000)	VRHSJ (2015)
infiks	x	m [mn G <i>infiksā</i>] ling afiks umetnut u osnovu riječi ispred nastavka u tvorbi riječi ili obliku riječi; umetak: <i>množinski</i> ~	<i>im m</i> {infiks; G -a; mn N -i, G infiksā} GRAM dio riječi koji nema samostalno značenje i nije tvorbeno sredstvo, afiks koji se umeće u osnovu između korijena, dva korijena, sufiksa ili nastavka (npr. -o- u <i>grom-o-bran</i>) → umetak
interfiks	x	m ling glas koji dvije riječi spaja u složenicu; spojnik	x
poimeničenje	x	s ling preoblikovanje neimenice u imenicu; supstantivizacija: ~ <i>glagola</i>	<i>im s</i> {poimeničenje; G -a} { <i>gl imod poimeničiti</i> } GRAM preoblikovanje koje vrste riječi u imenicu [<i>poimeničenje glagola</i> ; Primjer <i>poimeničenja: Šit gladnu ne vjeruje.</i>] → supstantivacija
popridjevljenje	x	s ling preoblika nepridjeva u pridjev	<i>im s</i> {popridjevljenje; G -a} { <i>gl imod popridjevljivati</i> } GRAM prijelaz riječi iz koje druge gramatičke kategorije u kategoriju pridjeva, morfološko-sintaktički način tvorbe konverzijom drugih riječi u pridjeve (npr. <i>ugroziti</i> - <i>ugrožen</i>) → adjektivizacija
popriloženje	x	s ling preoblika nepriloga u prilog	<i>im s</i> {popriloženje; G -a} { <i>gl imod popriložiti</i> } GRAM prijelaz riječi iz koje druge gramatičke kategorije u kategoriju priloga → adverbijalizacija
prëfiks	m [<i>klas. evr.</i>] {gen. mn <i>prëfikāsā</i> / <i>prëfiksā</i> } lingv. jezični element koji se uspostavlja kao prednji dio riječi i čini s njom novu cjelinu (usp. sufixs) [za+raditi → zaraditi]; predmetak	(lat) m [mn <i>prëfiksā</i>] ling afiks koji se dodaje sprijeda korijenu ili osnovi te se stapa s njima u jedinstvenu cjelinu; predmetak	<i>im m</i> {prëfiks; G -a; mn N -i, G -kāsā/prëfiksā} GRAM tvorbeno jedinica, afiks koji se dodaje sprijeda korijenu ili osnovi riječi i čini s njom novu cjelinu (npr. za + raditi = zaraditi)
spôjnik	x	x	<i>im m</i> {spôjnik; G -a; mn N -īci, G -ā} FON glas koji dvije riječi spaja u složenicu [<i>Ukoliko je prva osnova domaća riječ ili u potpunosti adaptirana posuđenica, dvije su osnove vrlo često povezane spojnikom -o-.</i>]
srāslica	x	ž 2. ling složenica koja je srasla u jednu riječ	<i>im ž</i> {srāslica; G -ē; mn G -īcā} 2. LING složenica koja je srasla u jednu riječ [<i>imeničke / glagolske / frazemske</i>] → srāslice

srástanje	x	s ling sljubljanje najmanje dviju riječi u tvorenicu: ~ <i>priloga</i>	x
sùfiks	m [klas. evr.] {gen. mn sùfiksa / sùfikāsā} lingv. dio riječi koji se dodaje osnovi i kojim riječ završava i dobiva novo potpuno značenje (<i>glod(ati) + avac → glodavac</i>); tvorbeni morfem; nastavak	(lat) m [mn G <i>sùfiksā, sùfikāsā</i>] ling nastavak koji se dodaje korijenu ili osnovi u tvorbi riječi; dometak: <i>plodni ~, neplodni ~</i>	<i>im m</i> {sùfiks; G -a; mn N -i, G sùfiksā/kāsā} GRAM tvorbeni morfem koji se dodaje korijenu riječi ili osnovi riječi i čini s njom novu cjelinu (npr. deset + ak = desetak) [<i>plodni / neplodni sùfiks</i>] ► derivacijski sufixs sufixs koji nosi leksičku obavijest; infleksijski sufixs sufixs nositelj gramatičke obavijesti

Tvorba riječi jezikoslovna je disciplina koja predstavlja poveznicu između morfologije i leksikologije, a zadaća joj je opisati kako se morfemi udružuju u riječ, odnosno opisati koje se tvorbene jedinice i obrasci primjenjuju u nastanku riječi. Zbog srodnosti s drugim granama, postoje nazivi koji su zajednički, ali i oni kojima je sadržaj djelomice ili bitno drukčiji.

Kada je riječ o hrvatskom jeziku, od afiksa se pojavljuju: sufixi, prefiksi i interfiksi. Međutim, u tvorbenim opisima u literaturi nerijetko je u uporabi i *infiks* ili *umetak*. RHJLZ bilježi oba, dok Anić ne bilježi nijedan pojam. VRHSJ daje prednost pojmu *infiks*, ali samostalno bilježi i natuknicu *umetak* kao njegov sinonimni par. Termin *interfiks* bilježi samo RHJLZ i definira ga kao „glas koji dvije riječi spaja u složenicu“. Međutim, ističe se i njegov sinonimni par *spojnik*, a njega u zasebnoj natuknici bilježi samo VRHSJ. Termini *sufiks* i *prefiks* pojavljuju se u sva tri rječnika – kao dio lingvistike (Anić i RHJLZ) i kao dio gramatike (VRHSJ). Sva tri rječnika bilježe i njihove sinonimne parove, *nastavak* ili *dometak* i *predmetak*.

Preobrazba ili konverzija jedan je od tvorbenih načina kojim se tvori nova leksička jedinica. Preobrazba dobiva naziv po vrsti u koju se riječ neke druge vrste preobražava te se govori o *popridjevljenju* ili *adjektivizaciji*, *popriloženju* ili *adverbijalizaciji*, pa tako i *poimeničenju* ili *supstantivizaciji*. Anić ne navodi ni jedan od tih pojmova, dok ih RHJLZ kratkim definicijama određuje kao preoblake, a primjer bilježi samo uz *poimeničenje*. VRHSJ ima zasebne natuknice za oba naziva, hrvatski i strani, ali prednost daje domaćemu nazivu. Razlika se uočava i u ekvivalentu za pojam *poimeničenje*. Naime, RHJLZ navodi oblik *supstantivizacija*, a VRHSJ *supstantivacija*. I jedan i drugi termin imaju isto značenje i jednako dobro opisuju pojavu, stoga nema potrebe za bilježenjem oba naziva. Anić ne bilježi pojam *sraslica*, dok VRHSJ jedini uz definiciju donosi i primjer. Zanimljivo je da RHJLZ naziv *sraslica* donosi samo u jednini, a VRHSJ u sklopu definicije uz natuknicu upućuje na isti termin u množini. Tvorbeni način *srastanje* bilježi samo RHJLZ.

Tvorbeno je nazivlje različito određeno terminološki. Ako i navodi nazivlje iz tvorbe riječi, Anić bilježi odrednicu *lingv.*, a RHJLZ ima odrednicu *ling*. Međutim, uočava se da je VRHSJ i u ovome nazivlju napravio propust ne stavljajući dosljedno odrednice. Naime, bilježe se tri različite odrednice za natuknice koje pripadaju tvorbenome nazivlju: *ling*, *fon* i *gram*. Ipak, tvorbeno se nazivlje može posebno istaknuti po svojoj uređenosti i ustaljenosti. Nazivlje u tvorbi riječi u hrvatskom je jezikoslovlju razmjerno postojano i nije doživjelo većih promjena, jedan od mogućih razloga tomu jest činjenica da se tom razinom jezičnog opisa bavio uži krug jezikoslovaca.

5.3. Nazivlje lingvističkih disciplina

Analizi će se pridodati još i drugo jezikoslovno nazivlje, odnosno obradit će se nazivi jezikoslovnih grana i disciplina.

	ANIĆ (1998)	RHJLZ (2000)	VRHSJ (2015)
dijalektologija	ž [klas. evr.] proučavanje i opisivanje dijalekata	(grč) ž ling grana jezikoslovlja koja proučava dijalekte i govore nekoga jezika	<i>im ž</i> {dijalektologija; G -ē} LING jezikoslovna grana koja proučava i opisuje mjesne govore, skupine govora, dijalekte i narječja kojega jezika
filologija	ž [klas. evr.] jezikoslovlje u širem smislu; proučavanje jezika, književnosti, pisanih spomenika i narodnih običaja	(grč) ž znanost koja istražuje jezik i književnost te globalno i sveukupnu kulturu naroda: romanska ~, slovenska ~, germanska ~, • klasična ~ ling/knjiž znanost o starogrčkom i latinskom jeziku i književnosti	<i>im ž</i> {filologija; G -ē} znanost koja se bavi jezikom i književnošću nekoga naroda te proučava i sveukupnu kulturu toga naroda, a temelji se na kritičkoj analizi tekstova [<i>romanska / slavenska / germanska / klasična filologija</i>] → jezikoznanstvo
fonologija	ž [klas. evr.] proučavanje glasova koji u jeziku imaju funkciju da unose razliku u smislu unutar riječi	(grč) ž ling fonetska disciplina koja proučava glasove, kao funkcionalne jezične elemente - foneme	<i>im ž</i> {fonologija; G -ē} LING → glasoslovlje
frazeologija	ž [klas. evr.] 1. ukupnost fraza, izraza, uzrečica i poslovice jednoga jezika ili idioma	(grč) ž 1. ling a skup izričaja svojstvenih nekom jeziku, narječju ili govoru; <i>hrvatska</i> ~, <i>engleska</i> ~, <i>kajkavska</i> ~ b) jezikoslovna disciplina koja proučava frazeologiju	<i>im ž</i> {frazеologija; G -ē} 1. LING a . skup fraza u nekom jeziku, narječju ili govoru [<i>hrvatska / engleska / kajkavska frazeologija</i>]; b . dio lingvistike koji proučava frazeme
grafemàtika	x	(grč) ž ling znanstvena disciplina koja proučava prijenos fonema u grafeme	x
imenòslòvlje	x	s ling leksikološka disciplina koja proučava vlastita imena; onomastika	<i>im s</i> {imenoslovlje // imenoslovlje; G -a} ZAST → onomastika
jezikòslòvlje	<i>sr</i> proučavanje jezika; filologija, lingvistika, jezikoslovstvo	s ling proučavanje jezika, lingvistika	<i>im ž</i> {jezikoslovlje // jezikoslovlje; G -a, I -em} znanost o jeziku, interdisciplinirana znanost koja se bavi proučavanjem jezika, kognitivnih i psiholoških procesa pri

			uporabi jezika, te metoda za analizu, generiranje i obradu teksta i govora → lingvistika
leksikografija	ž [klas. evr.] teorija i djelatnost na sastavljanju rječnika i leksikona	(grč) ž 1. teorija i praksa izradbe rječnika i leksikona, sastavljanje rječnika i leksikona 2. ukupnost rječnika: <i>hrvatska</i> ~	<i>im ž</i> {leksikografija; G -ē; mn G -tjā} LING 1. rad i tehnika leksikografa: skupljanje i opis riječi, izraza nekoga jezika i njihovih značenja; 2. ukupnost leksikografskih djela koja se odnose na koji jezik u određenom povijesnom razdoblju
morfologija	ž [klas. evr.] proučavanje oblika 1. <i>lingv.</i> dio gramatike koji se bavi promjenama oblika riječi u sklonidbi (deklinaciji) i sprezanju (konjugaciji) i s tim u vezi promjenama gramatičkih morfema [kuć-A, kuć-E, kuć-I; rad-IM, rad-IŠ, rad-I]	(grč) ž 1. ling dio gramatike koji izlaže oblike riječi	<i>im ž</i> {morfologija; G -ē} 1. jezikoslovna grana koja se bavi promjenama oblika riječi u sklonidbi i sprezanju i promjenama gramatičkih morfema s tim u vezi (kuć-A, kuć-E, kuć-I; rad-IM, rad-IŠ, rad-I) → oblikoslovlje <i>im s</i> {oblikoslovlje // oblikoslovlje; G -a} GRAM → morfologija (1), oblikotvorje
názivoslovlje	x	s ling leksikološka disciplina koja proučava nazivlje; terminologija	<i>im s</i> {názivoslovlje // nazivoslovlje; G -a} LING interdisciplinirana znanost koja se bavi proučavanjem nazivlja i pojmova [kemijsko / strukovno / međunarodno nazivoslovlje] → terminologija

Dijalektologija se definira kao grana lingvistike koja proučava i opisuje narječja, dijalekte, mjesne govore nekog jezika. Anić nazivu određuje klasičnoeuropsko podrijetlo, ali ga ne određuje kao jezikoslovnu granu, nego ga jednostavno definira kao „proučavanje i opisivanje dijalekata“. S druge strane, RHJLZ i VRHSJ mu pripisuju odrednicu *ling* te ga određuju kao jezikoslovnu granu. Uspoređujući definicije, uočava se da VRHSJ proširuje definiciju u odnosu na druga dva rječnika. *Filologija* se u Anićevu rječniku definira kao jezikoslovlje u širem smislu, odnosno proučavanje jezika, književnosti, pisanih spomenika i narodnih običaja. Nazivu ne pridaje terminološku odrednicu, kao ni VRHSJ. Zanimljivo, ni RHJLZ ne bilježi odrednicu uz samu natuknicu, ali navodi primjer *klasična filologija*, uz koju onda naknadno stavlja dvostruku odrednicu *ling/knjiž*. VRHSJ ne bilježi uobičajeno posebnu natuknicu za hrvatski ekvivalent *jezikoznanstvo*, nego ga samo navodi u natuknici. Uz pojam *glasoslovlje* Anić naznačuje da je zastario (*zast. arh.*). Vjerojatno ga zbog toga ne spominje RHJLZ, ali zanimljivo, noviji ga rječnik VRHSJ bilježi te mu daje i prednost pred nazivom *fonologija*. Ni *frazeologiju* Anić ne određuje kao jezikoslovnu disciplinu, nego kao „ukupnost fraza, izraza, uzrečica i poslovice jednoga jezika ili idioma“. RHJLZ i VRHSJ, s druge strane, razlikuju dva određenja toga pojma. Prvi je jednak Anićevu, a drugi određuje pojam kao „jezikoslovnu disciplinu koja proučava frazeologiju, odnosno dio lingvistike koji proučava

frazeme“. Nadovezujući se na pojam frazeologije, neobično je da sva tri rječnika bilježe pojam *fraza*, ali ne i ustaljeni pojam *frazem*. Njega navodi samo VRHSJ, ali jednostavno kao sinonim pojmu *fraza*. Je li riječ o propustu, teško je odgovoriti.

RHJLZ jedini navodi pojam *grafematika* te ga definira kao „znanstvenu disciplinu koja proučava prijenos fonema u grafeme“. Isto tako, jedini detaljnije objašnjava termin *imenoslovlje*. Anić ga ne navodi u rječniku, a VRHSJ ga kratko definira sinonimom *onomastika*, koji određuje kao zastarjelicu (zast).

S obzirom na to da se rad bavi proučavanjem jezikoslovnog nazivlja, posebno je zanimljiv pojam *jezikoslovlja* u rječnicima. Prvo se uočava nedostatak terminološke odrednice. Naime, sva su tri rječnika propustila pojmu pridati terminološku odrednicu. Anić i RHJLZ ga jednostavno opisuju kao proučavanje jezika, dok je VRHSJ puno opširniji, definira ga kao znanost o jeziku te bilježi njegov sinonim – *lingvistika*. Isto tako, VRHSJ daje prednost obliku riječi s naglaskom na prvome slogu – *jèzikoslòvlje*. Uz naglasnu, uočava se i rodovna razlika. U Aniću i RHJLZ imenica je srednjega, a u VRHSJ ženskoga roda. Nije jasno je li riječ o propustu ili je rod određen na temelju sinonima, *lingvistika*. Termin *leksikografija* Anić definira kao „teorija i djelatnost na sastavljanju rječnika i leksikona“. Međutim, druga dva rječnika proširuju definiciju, odnosno pridaju mu još jedno značenje – ukupnost leksikografskih djela. Anić pojmu *morfologija* dodjeljuje odrednicu *lingv.*, odnosno *morfologija* je jedina natuknica u rječniku smještena u jezikoslovno nazivlje. Sam pojam, zajedno s VRHSJ, definira kao „dio gramatike koji se bavi promjenama oblika riječi u sklonidbi“. Međutim, RHJLZ daje nedovoljno dobru i jasnu definiciju za razumijevanje pojma. VRHSJ i ovaj put daje prednost ustaljenom pojmu *morfologija*, a iako hrvatsku inačicu *oblikoslovlje* navodi kao zasebnu natuknicu, definira ju sinonimima *morfologija* i *oblikotvorje*. *Terminologija* se u Anićevu rječniku definira kao ukupnost naziva, ali je zanemarena činjenica da se terminologija kao znanost bavi proučavanjem pojmova, naziva i nazivlja, što ju izjednačuje s nazivoslovljem. Vjerojatno zbog toga Anić ne navodi termin *nazivoslovlje* u rječniku. S druge strane, VRHSJ *nazivoslovlje* definira kao interdisciplinarnu znanost, a *terminologiju* kao znanstvenu granu. Nameće se zaključak da definicija pojma nije usustavljena, kako u sva tri rječnika, tako i unutar istoga rječnika.

5.4. Zaključno o sličnostima i razlikama u rječnicima

Prikazi tablica s nazivima iz triju analiziranih leksikografskih izvora olakšavaju uvid u problematiku analiziranoga nazivlja i donošenje ključnih zaključaka.

Uspoređuju li se sva tri rječnika, uočava se da Anić sadrži najmanji broj jezikoslovnoga nazivlja. Kod njega postoji niz nedosljednosti i nelogičnosti koje su uočene proučavanjem. Neke nazive Anićev rječnik kao općejezičnik ne sadrži. To ne začuđuje kod naziva kao što su *leksikostilistika* ili *släng*, ali može se postaviti pitanje zašto nije u svoj rječnik uključio natuknicu *morf* (a jest *morfem* i *morfoloģija*). Također, Anić nedosljedno bilježi odrednice uz natuknicu (uz *zamjenicu* i *pridjev* navodi *gram*, ali uz *imenicu* i *glagol* ne stavlja odrednicu), ali i uz istu riječ koja je dana kao sinonim u sklopu druge natuknice, npr. uz natuknicu *dijereza* stoji odrednica *term.*, a kad se navodi kao sinonim za *diftong*, nema odrednicu. Uz *nazivlje* stoji odrednica *pov. arh. neol.*, a kad se navodi kao sinonim za terminologiju, nema odrednicu, nego bilježi samo *klas. evr.* Isto se tako ne može odrediti jasan kriterij po kojem leksemima pridružuje odrednice *gram, fon* i *lingv.*

RHJLZ je vrlo temeljit rječnik, u kojem se posebno uočavaju precizne definicije nazivlja. Također, to je jedini rječnik koji dosljedno provodi uglavnom pouzdane odrednice. Sve su natuknice dosljedno označene naglascima i dužinama, međutim problem se javlja u normativnoj strani rječnika i to kod bilježenja strelice (→). Naime, uočava se da ona može značiti posve različite stvari, a o kojoj se u *Osnovnim uputama* ne govori. Bilježenje strelice problematično je u primjerima *àkcentat* → *àkcent* te *akcenatski* → *àkcentnī*. Ako strelica znači da riječi na lijevoj strani ne pripadaju standardnom jeziku, onda se smatra da su u ovim primjerima slabo utemeljene ili posve promašene. U rječniku se uočava i različito naglašavanje riječi u odnosu na druge rječnike – *glágol* (glágol), *istòznačnica* (istoznačnica), *rijèčca* (rijèčca). Isto tako, rječnik obiluje narodnim i/ili pučkim rječima, a nedostaju pretežno riječi stranoga podrijetla, posebno internacionalizmi i noviji anglizmi (npr. *sociolingvistika, prefiksoid, mocija*).

Nazivlje u VRHSJ, najsličnije je nazivlju rječnika RHJLZ. Proučavajući nazivlje uočava se da velik problem predstavlja uspostava natuknice. Tad se često pita hoće li staviti jednu ili dvije natuknice te u kojem su odnosu homografske natuknice. Jedan je od velikih nedostataka VRH-a, neujednačenost, a pokazuje se i u obradi homonimije, odnosno polisemije, što je s jedne strane rezultat izostavljanja naglasaka na natuknici. Isto tako, jedini je rječnik koji najdetaljnije navodi terminološke odrednice, ali ih ne bilježi uvijek dosljedno. Posebno treba istaknuti da ovaj rječnik daje prednost hrvatskim inačicama i često ih bilježi u zasebnim natuknicama. S druge strane, smatra se da je nepisanje naglasaka na natuknicama korak unatrag u odnosu na oba naša velika jednojezičnika. Također, rječnik sadrži veliki broj

natuknica, kao i velik broj upućivačkih natuknica. Bez njih bi ili barem njihovim sažimanjem rječnik bio lakši za korištenje.¹²

Na kraju se dolazi do zaključka da rječnici nisu usklađeni. Problem usklađivanja nazivlja moguće je riješiti ako se krene od samoga pojma, a ne od naziva. Nadalje, važno je utvrditi kriterije podjele i jasno razgraničiti sve što je potrebno razlikovati. Na taj će se način izbjeći nepotrebno gomilanje, kao i neusustavljeno definiranje nazivlja. Pravopisna neujednačenost, poteškoće u (ne)razlikovanju jedne od dviju riječi, gramatički promašaji, nedosljednost u obrađivanju jednakih primjera, riječi iz zatvorenih leksičkih skupina – sve su to problemi koje rječnici nisu uspjeli do kraja razriješiti.

¹² Rječnik sadrži i digitalnu verziju, ali dostupna je samo onima koji posjeduju rječnik.

6. Zaključak

Svaki jednojezični rječnik trebao bi jasno razdvojiti bliskoznačne, a izjednačiti istoznačne natuknice. Trebao bi dosljedno bilježiti leksikografske odrednice te imati jasne i ujednačene definicije.

Za analizu su izabrani reprezentativni primjeri na kojima je obrazloženo da je teško, zbog nailaženja na konstantne nedosljednosti, utvrditi jasne i čvrste kriterije, a još teže uspostaviti pravila koje autori slijede. Analizom nazivlja utvrdilo se da jezikoslovno nazivlje obuhvaća velik broj naziva. Očekivano, najveći broj uočen je u najopširnijem rječniku VRHSJ, a slijede ga RHJLZ i na kraju Anićev rječnik. Sva se tri rječnika temelje na određenome korpusu, ali svaki zasebno bira kojim će nazivima davati prednost, koje će odrediti kao dio jezikoslovlja, a koje uopće neće uvrstiti u rječnik. Nekada se njihovi kriteriji podudaraju, a nekada razilaze. Isto tako, nekad nije jasno zašto uz pojedine nazive stavljaju određene odrednice, kao i zašto uz neke ne stavljaju.

Ovome radu nije bio cilj opredijeliti se za određeni način bilježenja nazivlja, nego opisati jezikoslovno nazivlje u suvremenim općim jednojezičnim rječnicima. Uspoređivanjem triju različitih leksikografskih izvora pokušalo se prikazati sličnosti i razlike u određivanju naziva i odrednica kao i upozoriti na problematiku unutar pojedinoga izvora. Može se zaključiti da su se ponekad određeno nazivlje, kao i primjeri, preuzimali i prepisivali iz rječnika u rječnik. Međutim, istraženi rječnici donose i različite natuknice, odrednice i opise, odnosno ne slažu se uvijek oko svega.

Leksikografski rad obuhvaća proučavanje niza jezikoslovnih razina, međutim na tim jezičnim razinama određeni problemi još nisu razriješeni na zadovoljavajući način, što bi se moglo smatrati jednim od razloga zašto se leksikografija smatra jednim od najtežih i najzahtjevnijih poslova. Možda bi najbolja leksikografska natuknica nastala kombinacijom Anićeve nepreciznosti, preopširnosti VRH-a te temeljitosti i preciznosti RHJLZ-a, odnosno leksikografskih obradbi naziva iz tih triju izvora. No, bez obzira na sve nedostatke, jasno je da je leksikografski posao zahtjevan te da traži poznavanje svih jezikoslovnih disciplina, ali i mnogo više od toga, poznavanje kulture i svijeta oko nas. Također, smatra se da će primjedbe uvijek postojati, ali najbitnije je prije prihvaćanja tako velikoga posla, izabrati jedno rješenje te biti dosljedan u njegovoj primjeni. Na kraju, preostaje samo nadati se da će ovaj rad poslužiti kao dobra osnova za daljnja istraživanja jer se o ovoj temi može još puno pisati.

7. Bibliografija

7.1. Izvori

Anić, Vladimir (1998). *Rječnik hrvatskoga jezika*. Zagreb: Novi Liber

Rječnik hrvatskoga jezika (2000). [glavni urednik Jure Šonje]. Zagreb: Leksikografski zavod Miroslav Krleža: Školska knjiga

Veliki rječnik hrvatskoga standardnoga jezika (2015). [glavna urednica Ljiljana Jojić]. Zagreb: ŠK

7.2. Citirana literatura

Glovacki-Bernardi, Zrinjka (2007). *Pregled povijesti bavljenja jezikom do konca 19. stoljeća*. Zagreb: ŠK, 9–52.

Hudeček, Lana; Mihaljević, Milica; Vidović, Domagoj (2006). *Sinonimni parovi i nizovi u temeljnome jezikoslovnom nazivlju*. *Filologija*, 46–47. 101–122.

Hudeček, Lana; Mihaljević, Milica (2009). *Hrvatski terminološki priručnik*. Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje.

Hudeček, Lana; Mihaljević Milica (2010). *Načela normiranja hrvatskih naziva: s primjerima iz medicinskog nazivlja*. U: *Terminologija in sodobna terminografija* [ur. Nina Ledinek, Mojca Žagar Karer i Marjeta Humar]. Ljubljana: Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša – ZRC SAZU, 97–110.

Hudeček, Lana; Mihaljević, Milica (2012). *Hrvatski terminološki priručnik*. Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje

Husinec, Snježana (2015). *Terminološki aspekti jezika sudske prakse i razdoblju od 1848. Do 1918. godine s posebnim osvrtom na njemački utjecaj*. Doktorski rad. Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Majetić, Senka. (2009). *Leksikologija i leksikografija: komparativni pristup*. *Filologija* 53, 93–104.

Mihaljević, Milica (1994). *Struktura rječničkoga članka u terminološkim rječnicima*. *Filologija*, 22–23, 87–90.

Mihaljević, Milica (1996). *Natuknica u terminološkom rječniku*. *Filologija* 27, 97–106.

Petrović, Bernardina (2006). *Hrvatska jednojezična leksikografija u 20. stoljeću*, u: Hrvatski jezik u XX. stoljeću, Samardžija, Marko; Pranjković, Ivo. Zagreb: MH, 463–490.

Štimac Ljubas, Vlatka (2015). *O pitanjima odabira naziva i semantičkih odnosa među nazivljem u općejezičnim rječnicima hrvatskoga jezika*. Jezik 62, 75–93.

Tafra, Branka (1994). *Gramatički kriteriji za rječničku natuknicu*. Rasprave Zavoda za hrvatski jezik 20, 299–312.

Tafra, Branka (2012). *Prinosi povijesti hrvatskoga jezikoslovlja*. Zagreb: Hrvatski studiji Sveučilišta u Zagrebu

Zgusta, Ladislav i sur. (1991). *Priručnik leksikografije* [prev. Danko Šipka] Sarajevo: Svjetlost, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva

8. Sažetak

U radu je na temelju istraživanja provedena analiza jezikoslovnog nazivlja u suvremenim hrvatskim jednojezičnim rječnicima različitih tipova i namjena. Na početku rada opisani su ključni jezikoslovni pojmovi. Prikazan je razvoj leksikografije kroz povijest, a zatim opis nazivlja kako u općem tako i u terminološkom rječniku. Nakon opisa rječničkoga članka u terminološkim i općim rječnicima, analizirano je jezikoslovno nazivlje u jednojezičnim rječnicima. Na temelju provedenoga istraživanja i teorijskoga dijela rada kritički se analiziralo hrvatsko jezikoslovno nazivlje prikupljeno iz triju leksikografskih izvora.

Jezikoslovno nazivlje u suvremenim hrvatskim jednojezičnim rječnicima

Ključne riječi: jezikoslovno nazivlje, terminologija, rječnik

Linguistic terminology in contemporary croatian monolingual dictionaries

Key words: linguistic terminology, terminology, dictionary

9. Životopis

Rođena sam 5. listopada 1992. godine u Zagrebu. Osnovnu školu završila sam u Zagrebu. Srednjoškolsko obrazovanje stekla sam u prirodoslovnoj gimnaziji u Prirodoslovnoj školi Vladimira Preloga. Na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Puli studirala sam preddiplomski jednopredmetni studij hrvatskoga jezika i književnosti. Završni rad na temu *Sastavljeno i (ne)sastavljeno pisanje riječi* obranila sam izvrsnim uspjehom pod mentorstvom doc. dr. sc. Blaženke Martinović te time stekla stručni naziv prvostupnice (edukacije) hrvatskoga jezika i književnosti. Diplomski studij jednopredmetne kroatistike upisala sam 2014. na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu.

10. Prilog: Opis jezikoslovnoga nazivlja u suvremenim općim hrvatskim jednojezičnicima

NAZIVLJE	VRSTA RIJEČI	ANIĆ (1998)	RHJLZ (2000)	VRHSJ (2015)
abecéda	imenica	ž 1. ukupnost slova u latiničkom pismu poredana po ustaljenom redu 2. neki drugi utvrđeni skup slova [<i>hrvatska ~, poljska ~, Morseova ~</i>] 3. pren. razg. osnovno značenje o čemu [<i>to je ~</i>]	ž 2. ling sustav grafičkih znakova kojima se načelno zasebno piše svaki znak nekoga jezika, glasovno pismo; alfabet	<i>im ž</i> {abecéda; G -ē; mn G -ā} 1. LING a. sustav grafičkih znakova (slova) kojima se zapisuju glasovi kojega jezika → alfabetika, azbuka b. ustaljeni redosljed slova u latinici, nazvan po prvim slovima [<i>talijanska / hrvatska / poljska abeceda</i>]; usp. alfabet
äblatīv	imenica	x	x	<i>im m</i> {äblatīv; G ablatīva; mn N ablatīvi, G ablatīvā} GRAM padež u deklinaciji nekih jezika (šesti u latinskom) [<i>imenica u ablativu</i>]
äblaut	imenica	x	x	<i>im m</i> {äblaut; G -a; mn N -i, G -ütā} FON → prijevoj (3) njem.
adaptacija	imenica	x	3. prestrukturiranje za drugu namjenu; preradba ~ glasa ling prilagodba glasnosti i jasnoće izgovora potrebama mjesta	<i>im ž</i> {adaptacija; G -e; mn G -ija} 3. (2) ► adaptacija glasa FON prilagodba glasnosti i jasnoće izgovora potrebama mjesta
ädjektīv	pridjev	x	(lat) m ling pridjev adjektivizacija, adjektivni	<i>im mn</i> {ädjektīv; G adjektīva; mn N adjektīvi, G adjektīvā} GRAM pridjev → pridjev lat.
adjunkcija	imenica	x	x	<i>im ž</i> {adjunkcija; G -ē; mn G -ījā} 3. GRAM → priložak lat.
adpozicija	imenica	x	x	<i>im ž</i> {adpòzicija; G -ē; mn G -ījā} GRAM vrsta riječi koja dolazi prije ili poslije imenice na koju se odnosi, može biti prepozicija ili postpozicija, odnosno prijedlog ili poslijelog lat.
ädsträt	imenica	x	x	<i>im m</i> {ädsträt; G adstrāta; mn N adstrāti, G adstrātā} 3. LING jezik ili dijalekt koji je teritorijalno blizak kojemu drugom jeziku ili dijalektu te na kojega utječe [<i>U Istri je talijanski jezik adstrat hrvatskomu</i>] lat.
ädverb	imenica	x	(lat) m [mn G <i>ädvërbā</i>] ling pridjev	<i>im mn</i> {ädverb; G -a; mn N -i, G -rābā/ädvërbā} GRAM → prilog (5) lat.

adverbijāl	imenica	x	(lat) m [G <i>adverbijāla</i> , mn <i>adverbijāli</i> , G <i>adverbijālā</i>] ling adverbna, priložna oznaka ili rečenica; priložak	<i>im m</i> {adverbijāl; G adverbijāla; mn N adverbijāli, G adverbijālā} GRAM priložna oznaka ili rečenica → adverb
ädverzätivan	pridjev	x	x	<i>prid</i> {ädverzätivan, ädverzätivna, ädverzätivno; G -vna; odr -vnī; G -vnōg(a)} GRAM koji označuje suprotnost [adverzativni veznik, npr. ali, nego...; adverzativna rečenica]
afereza	imenica	x	x	<i>im ž</i> {afereza; G -e} FON 1. izostavljanje početnoga glasa ili sloga u govoru (npr. Antun - Tuna; ovako - vako) ≠ apokopa ; 2. izostavljanje kratkoga vokala pred dugim vokalom (npr. demokracija - demkracija) grč.
äfiks	imenica	x	m [mn G <i>afiksa</i> , <i>afikasa</i>] ling dodatak korijenu ili osnovi riječi, koji može biti predmetak ili prefiks, umetak ili infiks i dometak ili sufix; nastavak • plodni ~ onaj kojim se mogu tvoriti nove riječi ili novi oblici riječi; neplodni ~ onaj kojim se danas više ne tvore nove riječi ili novi oblici riječi	<i>im m</i> {äfiks; G -a; mn N -i, G -kāsā/äfiksā} GRAM morfem koji se dodaje korijenu ili osnovi riječi i nosi dopunsko, tj. gramatičko značenje, a može biti predmetak ili prefiks, umetak ili infiks i dometak ili sufix [Afiksi su važni u tvorbi riječi.] ► plodni afiks onaj afiks kojim se mogu tvoriti nove riječi ili novi oblici riječi; neplodni afiksonaj afiks kojim se danas ne tvore nove riječi ili novi oblici riječi lat.
afiksácija	imenica	x	ž 2. ling a) stapanje dvije riječi u jednu b) u tvorbi riječi, priključivanje afiksa korijenima	<i>im ž</i> {afiksácija; G -ē; mn G -ījā} GRAM tvorba riječi dodavanjem afiksa korijenu ili osnovi [Osim afiksacije u tvorbi riječi se rabi slaganje i bezafiksni način tvorbe.] → afiks
äfirmätiv	imenica	x	x	<i>im m</i> {äfirmätiv; G afirmätiva; mn N afirmätivi, G afirmätivā} LING afirmativna riječ ili fraza → afirmacija
aföničan	pridjev	x	(ž -čna, s -čno) <i>prid</i> [G -čna, odr aföničnī, G -ga, -ōg] 2. ling bezvučan	<i>prid</i> {aföničan, afönična, afönično; G -čna; odr -čnī, G -čnōg(a)} 2. FON → bezučan (2) afonija
afrikanizām	imenica	x	x	<i>im m</i> {afrikanizām; G -zma; mn N -zmi, G -āmā} 2. LING a. afrička riječ prepoznatljiva u neafričkim jezicima [upotrijebiti afrikanizam]
afrikáta	imenica	x	(lat) ž ling suglasnik sliven od dvaju suglasnika; slivenik – c, č, ć, dž, đ	<i>im ž</i> {afrikáta; G -ē; mn G -ā} GRAM → slivenik lat.

aglutinacija	imenica	x	(lat) ž ling tvorba riječi dodavanjem afiksa korijenu ili osnovi	<i>im ž</i> {aglutinacija; G -ē; mn G -tjā} 3. GRAM (u aglutinativnim jezicima) a. pridruživanje korijenu riječi afiksa s točno određenim gramatičkim funkcijama; b. stapanje dviju riječi u jednu
aglutinativnost	imenica	x	x	
agramatikalan	pridjev	x	x	<i>prid</i> {agramatikalan, agramatikālna, agramatikālno; G -lna; odr -lnī, G lnōg(a)} GRAM koji nije tvoren u skladu s gramatikom kojega jezika (o iskazu, npr. Čokoladu voljeti dječak) ≠ gramatikalan
agramatikálnōst	imenica	x	x	<i>im ž</i> {agramatikálnōst; G -osti, I -osti/-ošću} GRAM svojstvo rečenice koja nije tvorena u skladu s gramatikom kojega jezika [Izvorni govornik može prosuditi o agramatikalnosti neke rečenice.] ≠ gramatikálnost
àkcent	imenica	(àkcentat) m [klas. evr.] {gen. mn àkcentāta} 1. naglasak 2. istaknuti dio riječi, teksta, melodije 3. razg. izgovor karakterističan za izvornog govornika drugoga jezika	m [mn G àkcentātā] 1. ling naglasak àkcentat m → àkcentnī	<i>im m</i> {àkcent; G -a; mn N -i, G -nātā} 1. FON prozodijski element po kojemu se u riječi, ili skupini riječi, jedan slog razlikuje od ostalih visinom, jačinom, neptošću; 2. PRAVOP a. dijakritički znak iznad vokala za označivanje mjesta naglaska, kvalitete vokala i sl.; b. grafički znak na vokalima koji u nekim jezicima označuje mjesto naglaska (španjolski), otvorenost/zatvorenost, dužinu vokala (talijanski, francuski)
akcentolog	imenica	x		<i>im m</i> {akcentòlog; G -a, V -ože; mn N -ozi, G -ōgā} onaj koji se znanstveno bavi proučavanjem akcenata, koji je stručnjak za akcente [vrhunski akcentolog; akcentolog na televiziji]
akrònim	imenica	x	x	<i>im m</i> {akrònim; G akroníma; mn N akroními, G akronímā} PRAVOP kratica od početnih slova ili slogova kojega naziva od više riječi koja se izgovara kao obična riječ [NLO (neidentificirani leteći objekti)] → pokrata
akròtona	imenica	x	x	<i>im ž</i> {akròtona; G -ē; mn G -ōnā} FON riječ koja ima naglasak na prvome slogu ili (po nekima) na posljednjemu slogu grč.

aktiv	imenica	gram. kategorija, skup glagolskih oblika koji označavaju da subjekt vrši glagolsku radnju na objektu, radno stanje [<i>on gleda (što): on biva gledan (po komu)</i>] opr.: pasiv	m [G <i>aktíva</i> , mn <i>aktívi</i> , G <i>aktívā</i>] 1. ling sustav glagolskih oblika kojima se iskazuje da je subjekt onaj koji radi, a ne onaj koji podnosi radnju	<i>im m</i> { <i>áktív</i> ; G -a} GRAM glagolsko stanje kojim se izriče radnja koju vrši subjekt, radno glagolsko stanje [upotreba aktiva] ≠ pasiv
aktualizacija	imenica	x	x	<i>im ž</i> {aktualizacija; G -ē; mn G -tjā} 3. LING postupak kojim virtualni, apstraktni i neodređeni jezični elementi dobivaju u iskazu određeno, konkretno značenje ili službu [aktualizacija jezika u govor] → aktualan
ákūt	imenica	x	m [G <i>akúta</i>] ling 2. (á) dugouzlazni naglasak u hrvatskom jeziku 3. (~) vrlo dug naglasak u čakavskom narječju, u početnom dijelu silazan, a u drugom, duljem uzlazan	<i>im m</i> {ákūt; G akúta; mn N akúti, G akútā} FON 1. a. uzlazni naglasak ili visoki ton (npr. u praslavenskom, starogrčkom); b. grafički znak kojim se u hrvatskom književnom jeziku označuje dugoulzani naglasak (á, é, í, ó, ú); c. u raznim jezicima znak za mjesto naglaska, zatvorenost vokala, duljinu vokala i sl.; 2. znak kojim se u pisanoj čakavštini i kajkavštini označuje dugi silazno-uzlazni naglasak (~) → akutan
ákūtnōst	imenica	x	ž [G <i>ákūtnosti</i>] 2. ling svojstvo glasova koji se izgovaraju na zubima, desnim i tvrdom nepcu	<i>im ž</i> {ákūtnōst; G -osti, I -osti/-ošću} 2. FON svojstvo glasova koji se izgovaraju na zubima, desnim i tvrdom nepcu → akutan
ákuzatīv	imenica	x	m ling padež bližeg objekta, koji ima i drugih funkcija, a u hrvatskoj se gramatici navodi kao četvrti, iza dativa	<i>im m</i> {ákuzatīv; G -a; mn N -i, G -ā} GRAM padež izravnoga objekta prijelaznih glagola, odgovara na pitanja <i>Koga?</i> , <i>Što?</i> , u hrvatskoj se gramatici navodi kao četvrti padež, iza dativa i ispred vokativa [imenica u akuzativu]
albanolōgija	imenica	ž proučavanje albanskog jezika, književnosti i kulture	ž filol znanost o albanskom jeziku, književnosti, povijesti i kulturi uopće	<i>im ž</i> {albanolōgija; G -ē} lingvistička i filološka disciplina koja proučava albanski jezik, književnost i albansku civilizaciju [studirati albanologiju]
alfābēt	imenica	m [klas. evr.] {gen. jdalfabéta} 1. a. ukupnost i poredak slova u (starom) grčkom pismu b. razg. poredak slova u abecedi i azbuci 2. sustav glasovnog pisma općenito	m [G <i>alfabéta</i>] 3. sustav grafičkih znakova kojima se načelno zasebno piše svaki glas nekoga jezika, glasovno pismo; abeceda	<i>im m</i> {alfābēt; G -a; mn N -i, G -ētā} LING 1. ustaljeni redosljed slova u grčkome i hebrejskome pismu, nazvan prema prva dva slova [fenički / grčki alfabet]; usp. abeceda
ālofon	imenica	x	(grč) m ling izgovorna inačica fonema uzrokovana izgovorom susjednih fonema u riječi	<i>im m</i> {ālofōn // alōfōn; G -ā/alofōna; mn N -i/alofōni, G -ā/alofōnā} FON izgovorna inačica fonema koju određuju susjedni fonemi u riječi (npr. različit izgovor n u riječi novac i u riječi banka; usp. fonem, alomorf

älomorf	imenica	x	(grč) m ling istoznačna inačica morfema koja nastaje promjenom oblika riječi	<i>im m</i> {älomorf; G -a; mn N -i, G -ā} FON inačica morfema uvjetovana promjenom oblika riječi (<i>niz-</i> i <i>nis-</i> u <i>nizak</i> i <i>nisko</i>); usp. morfem, alofon
altèrnanta	imenica	x	x	<i>im ž</i> {altèrnanta; G -ē; mn G -ā/-nātā} GRAM izmijenjeni izraz osnove prefiksa, sufiksa ili nastavka kojem se pridružuje isti sadržaj [alternante jata] → alternacija
älveolāran	pridjev	<i>prid.</i> { <i>odr.</i> älveolārñi} koji se oblikuje na alveolama gornjih zuba, npr. alveolarni okluzivi [t, d, n]	älveolārñi (ž -ā, s -ō) prid [G -ōga, -ōg] ling koji se tvori alveolama: ~ suglasnik	<i>prid</i> {älveolāran, älveolārna, älveolārno; G -rma; odr -rñi, G -rnōg(a)} → desnički alveolaran glas → alveola
alternácija	imenica	ž [<i>klas. evr.</i>] 2. (+ <i>potenc.</i>) izmjenjivanje, dvije (ili više) realizacije čega na istom mjestu [<i>dijete-djeteta</i> ima <i>ije/je</i> kao alternaciju u riječima istoga korijena]	(lat) ž 1. preinačivanje, 3. ling promjena: ~ <i>osnove riječi</i>	<i>im ž</i> {alternácija; G -ē; mn G -tjā} 4. FON pravilna zamjena jednoga glasa drugim [<i>fonološki uvjetovana alternacija</i> ; <i>morfološki uvjetovana alternacija</i>]
amfibòlija	imenica	x	(grč) ž 2. ling riječ s doslovnim i prenesenim značenjem	FIL
amplifikativ	imenica	x	x	<i>im m</i> {amplifikätiv; G amplifikätiva; mn N amplifikätivi, G amplifikätivā} GRAM sufiks koji služi za tvorbu uvećanica → amplifikacija
analògija	imenica	ž [<i>klas. evr.</i>] 3. <i>lingv.</i> načelo u skladu s kojim se neki jezični oblici prilagođavaju drugima s kojima stoje u kakvoj vezi [<i>zovio</i> u dječjem jeziku prema <i>zovem</i> umjesto <i>zvaio</i>]	(grč) 3. ling sklonost izjednačivanju dvaju ili više jezičnih oblika različita ili slična postanka	<i>im ž</i> {analògija; G -ē; mn G -tjā} 2. GRAM načelo u skladu s kojim se neki jezični oblici prilagođavaju ili stvaraju prema postojećim oblicima u jeziku (pored 1. 1. prez <i>moгу</i> govori se i <i>može</i> zbog analogije prema 2. 1. <i>možeš</i> [oblici nastali po analogiji] ≠ anomalija (2)
anglistika	imenica	ž { <i>dat. jd</i> anglistici} proučavanje i studij jezika, književnosti i kulture naroda engleskog jezika (usp. amerikanistika)	ž filol studij ili znanstveno proučavanje engleske filologije	<i>im ž</i> {anglistika; G -ē, DL -ici} 1. lingvistička i filološka disciplina koja proučava engleski jezik, književnosti pisane na engleskom jeziku i civilizacije naroda koji njime govore
anglizam	imenica	(anglicizam) m { <i>gen. jd</i> anglizma, <i>gen. mn</i> anglizāmā} prepoznatljiva riječ ili jedinica iz engleskog jezika preuzeta i prilagođena drugom jeziku	m [G <i>anglizma</i> , mn <i>anglizmi</i> , G <i>anglizāmā</i>] ling 1. riječ ili izraz preuzet iz engleskoga jezika 2. tvorbeni uzorak iz engleskoga	<i>im m</i> {anglizam; G -zma; mn N -zmi, G -āmā} LING riječ ili druga prepoznatljiva jezična jedinica engleskoga podrijetla posuđena u koji drugi jezik i prilagođena njegovu jezičnom sustavu [<i>anglizmi</i> u <i>hrvatskom jeziku</i>]
atencedèncija	imenica	x	x	<i>im ž</i> {atencedèncija; G -ē; mn G -tjā} 2. GRAM pojava da se određeni elementi (riječi, rečenice) stavljaju ili nalaze ispred kojih drugih

antecèdent	imenica	x	x	<i>im m</i> {antecèdent; G -a, V -e; mn N -i, G -nātā} 2. GRAM riječ ili dio rečenice na koji se odnosi relativna rečenica [<i>imenički antecèdent</i>]
antepozicija	imenica	x	x	<i>im ž</i> {antepozicija; G -ē; mn G -tjā} GRAM riječ ili izraz ili dio rečenice koji dolaze neposredno prije onoga na što se odnose
antònīm	imenica	m [<i>klas. evr.</i>] { <i>gen. jd antoníma</i> } riječ suprotna značenja [<i>zao, loš: dobar</i>]	(grč) m [G <i>antoníma</i> , mn <i>antoními</i> , G <i>antonímā</i>] ling riječ suprotna značenja od druge riječi	<i>im m</i> {antònīm; G <i>antoníma</i> ; mn N <i>antoními</i> ; G <i>antonímā</i> } LING riječ koja ima suprotno značenje od koje druge riječi (npr. <i>lijep : ružan, mlad : star, siromašan : bogat, veseo : žalostan</i>); usp. sinonim
antonimija	imenica	x	x	<i>im ž</i> {antonimija; G -ē; mn G -tjā} LING odnos suprotnosti u značenju između dvaju antonima; usp. sinonimija
antropònīm (antropònim)	imenica	x	(grč) m [G <i>antroponíma</i> , mn <i>antroponími</i> , G <i>antroponímā</i>] ling ljudsko ime ili prezime; vlastito ime	<i>im m</i> {antropònīm; G <i>antroponíma</i> ; mn N <i>antroponími</i> , G <i>antroponímā</i> } vlastito ljudsko ime
antroponimija	imenica	x	(grč) ž ling grana lingvistike koja se bavi proučavanjem antroponima	<i>im ž</i> {antroponimija; G -ē; mn G -tjā} 1. LING skup antroponima [hrvatska antroponimija]
antroponomástika	imenica	x	(grč) ž ling grana onomastike koja proučava imena ljudi, antroponime	<i>im ž</i> {antroponomástika; G -ē; DL -ici} LING grana onomastike koja se bavi proučavanjem antroponima [kapitalno djelo hrvatske antroponomastike] → antroponimija (2)
äorist	imenica	m [<i>klas. evr.</i>] glagolski oblik koji znači prošlo svršeno vrijeme [<i>skočih</i> prema <i>skočiti</i>]	(grč) m ling glagolski oblik koji izriče prošlu svršenu radnju	<i>im m</i> {äorist; G -a; mn N -i, G -īstā} GRAM prošlo svršeno glagolsko vrijeme, glagolski oblik koji izriče prošlu svršenu glagolsku radnju (postoji u nekim jezicima poput hrvatskog i bugarskog, npr. <i>dođoh</i> prema <i>doći, odoh</i> prema <i>otići, rekoh</i> prema <i>reći</i>)
äpelatīv	imenica	x	(lat) m ling opća imenica	<i>im m</i> {äpelatīv; G -a; mn N -i, G -ā} GRAM opća imenica koja označuje sve predmete iste vrste [apelativ u genitivu jednine; postanak prezimena od apelativa] ≠ vlastito ime
apòdoza	imenica	x	(grč) ž ling glavna rečenica koja se nalazi iza pogodbene rečenice – protaze	<i>im ž</i> {apodóza; G -ē; mn G -ā} GRAM dio pogodbene rečenice koji označuje posljedicu [U apodozi se koristi kondicional] ≠ protaza

apofònija	imenica	x	(grč) ž ling promjena u samoglasnicima korijena, osnove, sufiksa, nastavka riječi; prijevoj	<i>im ž</i> {apofònija; G -ē; mn G -tjā} FON prijevoj (3) [Primjer apofonije je: teći, točiti, tijek]
apòkopa	imenica	x	(grč) ž 1. ling izostavljanje samoglasnika i suglasnika na kraju riječi	<i>im ž</i> {apòkopa; G -ē; mn G -ōpā} 1. FONi zostavljanje jednoga ili više glasova ili slogova na kraju riječi (npr. ljubiti umjesto ljubiti) ≠ afereza (1)
apòstrof (äpostrof)	imenica	x	(grč) m ling znak (') koji se stavlja na mjesto izostavljenoga glasa; izostavnik	<i>im m</i> {äpostrof; G -a; mn N -i, G -ōfā} 1. PRAVOP → izostavnik [staviti apostrof na kraju riječi; apostrof na tipkovnici]
apozícija	imenica	x	(lat) ž ling imenički dodatak podudaran u padežu s drugom imenicom koju pobliže određuje	<i>im ž</i> {apozícija; G -ē; mn G -tjā} 1. GRAM nesamostalni rečenični dio koji je uvijek imenica koja pobliže određuje drugu imenicu i slaže se s njom u padežu, a najčešće i u rodu i broju [grad Zagreb - rijeka Sava - doktor Petrović: grad, rijeka i doktor su apozicije]
apozítiv	imenica	x	x	<i>im m</i> {apozítiv; G apozítiva; mn N apozítivi, G apozítivā} GRAM vrsta atributa, odnosno naknadno dodana pridjevska oznaka već nekim drugim oznakama određenoga pojma (<i>atribut atributu</i>)
apsolutiv	imenica	x	x	<i>im m</i> {apsolutiv; G apsolutiva; mn N apsolutivi, G apsolutivā} GRAM 1. dio rečenice koji je isključen iz sintaksnoga kompleksa s kojim je povezan smisaono i gramatički (npr. Vaše knjige, one su sve rasprodane); 2. u ergativnim jezicima padež neprijelaznoga subjekta i izravnoga objekta
arèäl	imenica	x	x	<i>im m</i> {arèäl; G areála; mn N areáli, G areälā} 2. LING područje postanka, širenja ili proširenosti kojega jezika ili jezične pojave [<i>lingvistički areal; areal romanskih jezika</i>]
àrgō	imenica	x	(fr) m [G <i>argòa</i> , mn <i>argòi</i> , G <i>argóā</i>] ling govor jedne društvene skupine koji ne razumiju druge skupine; sleng, šatra, žargon: <i>vojnički ~, studentski ~</i>	<i>im m</i> {àrgō; G argòa; mn N argòi, G argóā} LING → sleng, žargon , šatrovački govor

arhaizam	imenica	m [klas. evr.] {gen. jd arhaizma, gen. mn arhaizāmā} riječ, oblik riječi ili veza riječi koja se osjeća kao starija ili koja odiše starinom	m [G arhaizma, mn arhaizmi, G arhaizāmā] 1. ling arhaičan oblik, riječ ili izraz koji se osjeća kao neprikladan u suvremenom književnom jeziku; zastarjelica	<i>im m</i> {arhaizam; G -zma; mn N -zmi, G -āmā} 1. LING riječ, izraz koji se upotrijebi u iskazu ali više nije u suvremenoj uporabi [<i>Matoš je cijenio umjetničku funkcionalnost i impresivnost arhaizama i leksičkih i sintaktičnih</i>]; usp. zastarjelica ≠ neologizam
artikulacija	imenica	ž [klas. evr.] 1. položaj i funkcija govornih organa pri tvorbi i izgovoru glasova	ž 1. ling stvaranje glasova u govornom organu s pomoću usana, jezika, zubi i mekoga nepca: ~ glasova	<i>im ž</i> {artikulacija; G -ē; mn G -tjā} 1. FON a. stvaranje, oblikovanje glasova, slogova, riječi s pomoću usana, jezika, zubi i mekoga nepca tako da su riječi razgovijetne i da se mogu razabrati slogovi i glasovi [artikulacija riječi / vokala; loša artikulacija televizijske voditeljice]; b. položaj i funkcija govornih organa pri tvorbi i izgovoru glasova [otvorena / zatvorena artikulacija] → izgovor
asibilacija	imenica	x	x	<i>im ž</i> {asibilacija; G -ē; mn G -tjā} FON pretvaranje palatalnih i dentalnih suglasnika u slivenike (afrikate)
asimilacija	imenica	ž [klas. evr.] 2. jednačenje glasova prema nekom obilježju artikulacije [<i>podpis</i> se izgovara <i>potpis</i>] <i>opr.</i> : disimilacija	(lat) ž 2. ling izjednačavanje ili prilagodba glasova: ~ <i>po zvučnosti</i> , ~ <i>po mjestu tvorbe</i>	<i>im ž</i> {asimilacija; G -ē; mn G -tjā} 3. FON → jednačenje [<i>asimilacija po mjestu tvorbe / po zvučnosti</i>]
aspekt	imenica	m [klas. evr.] {gen. mn aspekātā} b. gram. glagolsko svojstvo da se oblikom izražava opreka po cjelovitosti (necjelovitosti) radnje [skočim <i>svrš.</i> prema skačem <i>nesvrš.</i>]	m [mn G <i>aspekātā</i>] 2. ling gramatička kategorija kojom se izriče svršenost ili nesvršenost glagolske radnje; vid	<i>im m</i> {aspekt; G -a; mn N -i, G -kātā/aspēktā} 2. GRAM → vid (2) ► glagolski aspekt → glagolski vid
aspiracija	imenica	x druga definicija	(lat) ž 3. ling izgovaranje glasa s jačim izdahom zračne struje	<i>im ž</i> {aspiracija; G -ē; mn G -tjā} 3. FON pojačavanje daha pri artikulaciji, izgovaranje glasa s hakom (npr. <i>ph, dh</i>)
aspiráta	imenica	x	(lat) ž ling suglasnik koji se izgovara s aspiracijom; aspirirani suglasnik	<i>im ž</i> {aspiráta; G -ē; mn G -ā} FON glas koji nastaje kao rezultat aspiracije
atematskī	pridjev	x	(ž -ā, s -ō) <i>prid</i> [G -ga, -ōg] ling koji se tvori dodavanjem sufiksa izravno na osnovu bez dodavanja tematskoga vokala; netematski: ~a tvorba	x
atòna	imenica	x	x	<i>im ž</i> {atòna; G -ē; mn G -ā} GRAM riječ bez naglaska [skupina atona iza naglašene riječi] → atonalan

atòničkĭ	pridjev	(atònijskĭ) prid. 2. lingv. koji nema naglaska [-a riječ], usp. proklitika i enklitika	atòničan (ž-čna, s-čno) <i>prid</i> [G -čna, odr <i>atòničnĭ</i> , G -òga, -òg] 2. ling nenaglašen	<i>prid</i> {atòničkĭ, atòničkā, atòničkō; G -òg(a)} 2. GRAM → nenaglašen [<i>atonička riječ</i>]
atribúcija	imenica	x	(lat) ž 3. ling pridruživanje jedne rečenice imenici ili imenskom izrazu u drugoj rečenici	x druga definicija
atribüt	imenica	m { <i>gen. jd</i> atribúta} 2. gram. riječ, pridjev, zamjenica ili broj koji poblize označuju imenicu, imeničku zamjenicu ili poimeničen pridjev	(lat) m [G <i>atribúta</i> , mn <i>atribúti</i> , G <i>atribútā</i>] 2. ling riječ koja se dodaje kao bliža oznaka imenskoj riječi; pridjevak	<i>im m</i> {atribüt; G atribúta; mn N atribúti, G atribútā} 2. GRAM nesamostalan rečenični dio kojim se izriče dopuna imenici, imeničkoj zamjenici ili poimeničenom pridjevu, a može biti pridjev, broj ili nesročna imenica [imenični / pridjevni atribut] → epitet (1), pridjevak
àugment	imenica	x	x	<i>im m</i> {àugment; G -a; mn N -i, G -nātā} GRAM vrsta prefiksa koji u nekim indoeuropskim jezicima (npr. grčkom, sanskrtu) kod glagola označuje prošlost [<i>temporalni augment</i>] → uvećak
äugmentatĭv	imenica	m [<i>klas. evr.</i>] riječ sa značenjem čega uvećanog koje nastaje od osnovne riječi; uvećanica; sintetički pomoću sufiksa, može biti i hipokoristično [<i>ljudina</i>]	m ling riječ koja je dodavanjem sufiksa dobila veće, povećano, pojačano značenje; uvećanica	<i>im m</i> {äugmentatĭv; G -a; mn N -i, G -ā} GRAM → uvećanica ≠ deminutiv
barbarizam	imenica	m [<i>klas. evr.</i>] { <i>gen. jd</i> barbarizma, <i>gen. mn</i> barbarizāmā} jedinica jezika (obično kovanica ili fraza) ropski udešena prema stranom jeziku ili pak napravljena krivom primjenom pravila	m [G <i>barbarizma</i>] 2. ling riječ ili izraz nepotrebno preuzeti iz stranoga jezika	<i>im m</i> {barbarizam; G -zma; mn N -zmi, G -āmā} 3. LING riječ podrijetlom iz stranoga jezika koja se ne uklapa u jezik u koji se posuđuje, grubi jezični izraz
balkanizam	imenica	m { <i>gen. jd</i> balkanizma, <i>gen. mn</i> balkanizāmā} 1. ono što je svojstvo balkanskih jezika, koji bez obzira na postojanje ili nepostojanje genetske srodnosti imaju neke zajedničke crte (proces gubljenja infinitiva, pojačavanje udvajanjem kao <i>nov novcat</i> itd.)	m [G <i>balkanizma</i>] ling zajedničko obilježje balkanskih jezika neovisno o genetskoj srodnosti	<i>im m</i> {balkanizam; G -zma; mn N -zmi, G -āmā} 1. LING prepoznatljiva pojedinost svojstvena balkanskim jezicima
balkanològija	imenica	x	ž filol skup znanstvenih grana koje proučavaju Balkan kao posebnu društveno-povijesnu, jezičnu, kulturnu i geopolitičku cjelinu; balkanistika	<i>im ž</i> {balkanològija; G -ē} znanstveno proučavanje Balkana kao posebne društveno-povijesne cjeline te života, kulture i jezika balkanskih naroda → balkanistika
baritona	imenica	x	x	<i>im ž</i> {baritona; G -ē} GRAM 1. riječ bez naglaska na posljednjem slogu ≠ oksitona 2. riječ s naglaskom na pretposljednem slogu

běsubjektní	pridjev	x	x	<i>prid</i> {běsubjektní, běsubjektná, běsubjektně; G - ōg(a)} GRAM koji nema subjekta besubjektne rečenica
bězličan	pridjev	x	x	<i>prid</i> {bězličan, bězlična, bězlično; G -čna; odr -čni, G -čnōg(a); komp bězličnijī} 4. GRAM koji izražava radnju bez stvarnoga subjekta u trećem licu jednine (npr. grmi, sijeva, sviće) [<i>bězlični glagoli; bězlična rečenica</i>]
bězvězničkī	pridjev	<i>prid.</i> koji je bez veznika [~a rečenica]	x	<i>prid</i> {bězvězničkī, bězvězničkā, bězvězničkō; G - ōg(a)} koji je bez veznika [<i>bezvěznička rečenica</i>]
bězvūčnī	pridjev	x	(ž -ā, s -ō) <i>prid</i> [G -ga, -ōg] ling kojemu pri izgovoru glasnice ne titraju prilikom izgovora: ~ suglasnik	bezvūčan <i>prid</i> {bězvučan, bězvučna, bězvučno; G - čna; odr -čni; G -čnōg(a)} 2. FON pri čijem izgooru glasnice ne titraju [<i>bezvūčni suglasnik</i>]
bězvūčnīk	imenica	x	m [mn <i>bězvūčnīci</i>] ling glas kojemu pri izgovoru glasnice ne titraju – p, t, k, č, ć, s, š, f, c, h	<i>im m</i> {bězvučnīk; G -a; mn N -īci, G -ā} FON bezvūčan glas
bězvūčnōst	imenica	x	ž [G <i>bězvūčnōsti</i>] 2. ling svojstvo bezvūčnih glasova	<i>im ž</i> {bězvučnōst; G -osti, I -osti/-ošću} 2. FON svojstvo glasa pri čijem izgovoru glasnice ne titraju → zvučnōst
bihevizizam	imenica	m [engl.] { <i>gen. jd</i> bihevizizma, <i>gen. mn</i> bihevizizāmā} 2. proučavanje jezika na temelju ponašanja jezičnih jedinica	m [G <i>bihevizizma</i>] 2. ling proučavanje jezika kao jednoga od oblika ili načina ljudskoga ponašanja	<i>im m</i> {bihevizizam; G -zma} 2. LING proučavanje jezika na osnovi ponašanja jezičnih jedinica
bikondicionāl	imenica	x	(lat) m [G <i>bikondicionāla</i>] ling dvopogodba	x
bilabijāl	imenica	m [klas. evr.] { <i>gen. jd</i> bilabijāla} suglasnik koji se tvori objema usnama (p, b, m)	(lat) m [G <i>bilabijāla</i> , mn <i>bilabijāli</i> , G <i>bilabijālā</i>] ling glas koji se tvori radom, pokretanjem obiju usana, dvousneni glas; dvousnenik	<i>im m</i> {bilabijāl; G bilabijāla; mn N bilabijāli, G bilabijālā} GRAM → dvousnenik
bilingvizizam	imenica	m [klas. evr.] { <i>gen. jd</i> bilingvizma, <i>gen. mn</i> bilingvizāmā} redovno upotrebljavanje dvaju različitih jezika u govornoj praksi pojedina ili zajednice, dvojezičnost	(lat) m [G <i>bilingvizma</i>] ling redovito govorenje pojedina ili društvene zajednice dvama jezicima; dvojezičnost	<i>im m</i> {bilingvizizam; G -zma} LING → dvojezičnost
bliskōznačnica	imenica	x	ž ling riječ bliska značenja s drugom riječi ili s više njih, s kojima je zamjenjiva samo u nekim značenjima ili kontekstima	<i>im ž</i> {bliskoznačnica // bliskōznačnica; G -ē; mn G - īcā} LING riječ koja ima slično značenje kao i koja druga riječ, ali se ne može njome uvijek zamijeniti; djelomični sinonim → sličnoznačnica

bliskožvüčnica	imenica	x	x	<i>im ž</i> {bliskožvüčnica // blisközvüčnica; G -ē; mn G -īcā} LING riječ koja je po izrazu bliska drugoj riječi, ali s različitim značenjem (npr. bit = jedinica obavijesti, bit = smisao)
bliskožvüčnōst	imenica	x	x	<i>im ž</i> {bliskožvüčnōst // blisközvüčnōst; G -osti, I -osti/-ošću} LING pojava da dvije ili više riječi imaju isti oblik, a različita značenja
bohemistika	imenica	x	(lat) ž filol znanost koja proučava češku filologiju	<i>im ž</i> {bohemistika; G -ē, DL -ici} znanost koja se bavi proučavanjem jezika i kulture češkoga naroda
bohemizam	imenica	m { <i>gen. jd</i> bohemizma, <i>gen. mn</i> bohemizāmā} prepoznatljiva riječ ili jedinica iz češkog jezika preuzeta i prilagođena drugom jeziku	m [G <i>bohemizma</i> , mn <i>bohemizmi</i> , G <i>bohemizāmā</i>] ling posuđenica iz češkoga jezika	<i>im m</i> {bohemizam; G -zma; mn N -zmi, G -āmā} LING prepoznatljiva riječ ili jedinica iz češkoga jezika preuzeta i prilagođena drugom jeziku (ili preuzeta u drugi jezik i njemu prilagođena) → čehizam
bōsānčica	imenica	x	x	<i>im ž</i> {bōsānčica; G -ē} LING 1. jedna od rukopisnih inačica hrvatske ćirilice → begovica (2) 2. → hrvatska ćirilica
brōj	imenica	m 5. <i>gram. a.</i> vrsta riječi kojom se kazuje količina (glavni broj) ili red (redni broj) b. gramatička kategorija (jednina, dvojina, množina)	m [G <i>brōja</i> , mn <i>brōjevi</i> , G <i>brōjēvā</i>] 2. ling a) vrsta imenske riječi za oznaku točne količine, zbira ili reda: <i>glavni ~, redni ~, dijelni ~, priložni ~, umnožni ~ b) gramatička kategorija kojom se označuje jednina, množina i dvojina</i>	<i>im m</i> {brōj; G brōja, L brōju; mn N brōjevi, G brōjēvā} 6. GRAM a. nepromjenljiva ili promjenljiva riječ kojom se označuje koliko čega ima ili koje je što u redosljedju; b. uz rod i padež gramatička kategorija riječi kojom se označuje govori li se o jednome primjerku onoga što označuje imenica ili o više njih [<i>Broj izražava jedninu, množinu, dvojину (dual); slaganje u rodu i broju</i>]
būdūčī	pridjev	x druga definicija	(ž-a, s -e) <i>prid</i> [G -ēga, -ēg] koji će biti, nastati u budućnosti ling glagolska kategorija kojom se izriče vrijeme koje će se dogoditi; futur	<i>prid</i> {būdūčī, būdūčā, būdūčē; G -ēg(a)} 1. koji će biti ili nastati u budućnosti, koji će se kasnije dogoditi ► buduće glagolsko vrijeme GRAM = futur
budūčnōst	imenica	x druga definicija	ž [G <i>budūčnosti</i>] 3. ling oznaka kategorije vremena koje dolazi nakon zadanoga časa, a izriče se futurom ili budućim vremenom i futurom egzaktnim ili prebdućim vremenom	<i>im ž</i> {budūčnōst; G -osti, I -osti/-ošću} 3. GRAM oznaka kategorije vremena koje dolazi nakon zadanoga časa, a izriče se futurom ili budućim vremenom i futurom egzaktnim ili prebdućim vremenom

cakavizam	imenica	x	x	<i>im m</i> {cakavizam; G -zma} LING 1. naziv za izgovorne osobine jednoga dijela čakavaca: depalatalizacija glasa <i>č</i> i njegova zamjena glasom <i>c</i> (npr. <i>cudo</i> , <i>cinit</i> , <i>covik</i>), izgovor glasova <i>s</i> , <i>š</i> srednjim glasom <i>ś</i> (<i>šestra</i> , <i>šuma</i>) te glasova <i>z</i> , <i>ž</i> srednjim glasom <i>ź</i> (npr. <i>žena</i> , <i>žvižda</i>) → cakavština
cakávština	imenica	x	x	<i>im ź</i> {cakávština; G -ē; mn G -ā} LING govor čakavaca, jedan od dijalekata čakavskoga narječja → cakavizam
cjelina	imenica	x druga definicija	ž [mn G <i>cjelínā</i>] 2. ling jedinica jezičnoga izraza • <i>izgovorna</i> ~ ling cjelina što je čine jedinice izgovora koje imaju jedan naglašen slog	<i>im ź</i> {cjelina; G -ē; mn G <i>cjelínā</i> } ► izgovorna cjelina LING jedinice izgovora koje imaju jedan naglašen slog, a nenaglašenih može biti nekoliko
crtā	imenica	x	ž [mn G <i>crtā</i>] 5. ling (–) znak za stanku, odjeljivanje, izdvajanje i suprotstavljanje te za izostavljanje dijela riječi, rečenice i sl.	<i>im ź</i> {crtā; G -ē; mn G <i>crtā</i> ; zb N <i>crtōvlje</i> } 7. PRAVOP znak (–) za stanku, odjeljivanje, izdvajanje, suprotstavljanje i izostavljanje dijela riječi, rečenice i sl.
crtica	imenica	ž 2. jedan od pravopisnih znakova	ž 2. ling (–) znak koji se stavlja između dijelova rečenice ili u povezivanju polusloženica, rastavljanju riječi i sl., interpunkcijski znak	
cirkumfleks	imenica	m [klas. evr.] 1. dugi silazni naglasak i znak kojim se on bilježi [<i>mājka</i>] 2. u grčkom zavinuti grafički znak (~)	(lat) m ling 1. (^) dugi silazni naglasak u hrvatskom jeziku i znak za taj naglasak 2. (~) dugi silazno-uzlazni naglasak u čakavskom i kajkavskom narječju i znak za taj naglasak	<i>im m</i> {cirkumfleks; G -a} 1. PRAVOP a. u hrvatskom jeziku dugi silazni naglasak i znak kojim se on bilježi (^) (npr. <i>mājka</i>); b. u čakavskom i kajkavskom narječju dugi silazno-uzlazni naglasak i znak za taj naglasak (~); c. u grčkom zavinuti grafički znak koji označava silazni naglasak (~); d. u francuskom znak koji označava duljinu (^)
čakavica	imenica	x	x	<i>im ź</i> {čakavica; G -ē; mn G -īcā} LING → čakavština
čakavizam	imenica	x	m [G <i>čakavizma</i> , mn <i>čakavizmi</i> , G <i>čakavizāmā</i>] ling riječ, oblik, konstrukcija kao osobitost čakavskoga narječja preuzeta u neko drugo narječje hrvatskoga jezika	<i>im m</i> {čakavizam; G -zma; mn N -zmi, G -āmā} LING prepoznatljiva pojedinost iz čakavskog narječja koja se nalazi u standardnom jeziku ili u kojem drugom narječju [<i>knjiški čakavizmi</i> ; <i>čakavizmi u standardnom jeziku</i>]

čakávština	imenica	ž 1. čakavsko narječje, čakavski dijalekt 2. čakavski idiom	(čakávština) ž ling čakavsko narječje, čakavski dijalekt hrvatskoga jezika: područje ~e	<i>im ž</i> {čakávština // čakávština; G -ē} LING čakavsko narječje, jedno od triju hrvatskih narječja (uz kajkavski i štokavski) nazvano prema upitnoj i odnosnoj zamjenici ča koja znači što, govori se na otocima i dijelovima obale od Istre do Pelješca te na kopnenom području od Hrvatskoga primorja do Kupe i Korane
čehizam	imenica	x	x	<i>im m</i> {čehizam; G -zma} LING riječ koja je iz češkoga jezika posuđena u koji drugi jezik i prilagođena njegovu jezičnom sustavu → bohemizam
čestica	imenica	ž 4. gram. vidi upute <i>Kako se služiti rječnikom</i> (paragrafi 13. i 53.)	ž 4. ling riječca	<i>im ž</i> {čestica; G -ē; mn G -īcā} 4. GRAM nepromjenjiva riječ koja služi za oblikovanje ili preoblikovanje rečenica te za izražavanje rečeničnoga modusa (npr. zar, ne, da, li) upitna čestica → partikula, riječca (2)
čistóća	imenica	x druga definicija	ž 2. ling usklađenost s jezičnim strukturama i pravopisnim pravilima; ispravnost: ~ <i>jezika</i>	<i>im ž</i> {čistóća; G -ē; mn G čistóćā} 3. LING u svezi: čistoća (čistota) jezikausklađenost s jezičnom normom i pravopisnim pravilima
čistúnstvo	imenica	x druga definicija	s 3. ling jezična čistoća; purizam	<i>im s</i> {čistúnstvo; G -a} ► jezično čistunstvo LING nastojanje da se u jeziku umjesto tuđica i posuđenica radije rabe domaće riječi ili novotvorenice [zagovarati jezično čistunstvo] → purizam
člân	imenica	m { <i>nom. mn</i> članovi} 5. čestica koja dolazi uz drugu riječ osobito imenicu, ili postaje dio riječi i u nekim jezicima određuje rod ili razlikuje određenu od neodređene riječi	m [mn <i>člânovi</i> , G <i>člânōvā</i>] 3. ling riječ nesamostalna značenja koja u nekim jezicima daje značenjsku ili gramatičku vrijednost riječi uz koju stoji: određeni ~, neodređeni ~	<i>im m</i> {člân; G -a; mn N članovi, G člânōvā} 2. GRAM vrsta nesamostalnih riječi koja u nekim jezicima daje značenjsku ili gramatičku vrijednost riječi uz koju stoji [određeni / neodređeni član] → artikl (2)
ćirilica	imenica	ž [klas. evr.] pismo slavenskih naroda nastalo prema grčkom unicitijalnom pismu Δ bugarska ~, bosanska ~, makedonska ~, ruska ~, srpska ~ itd. izbor znakova prilagođen pojedinom jeziku	ž ling 2. službeno pismo slavenskih naroda pravoslavne vjere prilagođeno glasovnoj strukturi svakoga slavenskoga jezika te azijskih naroda koji su ga preuzeli od Rusa • hrvatska ~ ling pov varijanta ćirilice kojom su se služili Hrvati u Bosni i djelomično južnoj Hrvatskoj; bosančica	<i>im ž</i> {ćirilica; G -ē; mn G -īcā} 1. POV jedno od dva staroslavenska pisma nazvano prema sv. Ćirililu ► hrvatska ćirilica hrvatska redakcija ćirilice → bosančica 2. pismo nekih slavenskih naroda [<i>ruska / srpska ćirilica</i>]
dātív	imenica	m { <i>gen. jd</i> datíva} treći padež deklinacije ili sklonidbe, padež namjene i daljeg objekta, odgovara na pitanje <i>komu, čemu?</i>	dātív (dātív) (lat) m ling padež koji odgovara na pitanje <i>komu</i> ili <i>čemu</i> , a u rečenici obično ima funkciju neizravnog objekta	<i>im m</i> {dātív; G -a; mn N -i, G -ā} GRAM padež namjene i daljega objekta, u gramatici hrvatskoga jezika je treći padež u sklonidbi, odgovara na pitanje

				<i>Komu?, Čemu?</i>
defektiv	imenica	x	x	<i>im m</i> {defektiv; G defektiva; mn N defektivi, G defektivā} GRAM promjenljiva riječ bez svih oblika (npr. glagol 'velim' nema infinitiv, perfekt i futur)
děfektivní	pridjev	x	(ž-a, s-o) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] ling nepotpuni: ~ <i>glagol, ~a rečenica</i>	defektivan <i>prid</i> {děfektivān, děfektivna, děfektivno; G -vna; odr -vnī, G -vnōg(a)} GRAM koji ima svojstva defektiva [<i>defektivan glagol; defektivne imenice</i>]
definicija	imenica	x	x	<i>im ž</i> {definicija; G -ē; mn G -tjā} 3. LING jasno i sažeto objašnjenje značenja koje riječi, skupine riječi ili pojma u rječniku [<i>Definicija ne smije biti cirkularna</i>]
defonologizacija	imenica	x	x	<i>im ž</i> {defonologizacija; G -ē; mn G -tjā} FON u razvoju jezika proces i rezultat postupnoga nestajanja određene fonološke oprjeke
deiksa	imenica	x	(grč) ž [mn G <i>deiksā</i>] ling skup jezičnih elemenata koji upućuju na prostorno – vremensko okruženje komunikacije	<i>im ž</i> {deiksa; G -ē; mn N -e, G <i>deiksā</i> } LING skup jezičnih elemenata koji upućuju na prostorno-vremensko okruženje komunikacije
deiktičkī	pridjev	<i>prid.</i> [klas. evr.] 2. <i>gram.</i> koji pokazuje, koji se odnosi na pokaznu riječ [<i>to,ovo</i>]	deiktičnī (ž -a, s -o) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] koji se odnosi na deiksu; pokazni	<i>prid</i> {deiktičkī, deiktičkā, deiktičkō; G -ōg(a)} koji se odnosi na deiksu, koji se odnosi na pokaznu riječ → pokazni, primjerni
deklinacija	imenica	ž [klas. evr.] 1. mijenjanje oblika imenskih riječi po padežima; sklonidba	(lat) ž 1. ling mijenjanje po padežima; sklonidba: ~ <i>pridjeva, ~imenice</i>	<i>im ž</i> {deklinacija; G -ē; mn G -tjā} 1. GRAM promjena imenica, zamjenica, brojeva i pridjeva po padežima [<i>a-deklinacija; e-deklinacija; i-deklinacija</i>] → sklonidba
deklinacijskī	pridjev	<i>prid.</i> koji pripada, koji se odnosi na deklinaciju	(ž-a, s-o) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] koji se odnosi na deklinaciju; sklonidbeni: ~ <i>a paradigma</i>	<i>prid</i> {deklinacijskī, deklinacijskā, deklinacijskō; G -ōg(a)} koji se odnosi na deklinaciju a. deklinacija (1) [<i>deklacijska paradigma</i>] → sklonidbeni
deklinirati	glagol	svrš. i nesvrš. { <i>prez.</i> deklinīram, <i>pril. sad.</i> deklinīrajūci, <i>gl. im.</i> deklinīranje} 1. (što) mijenjati po padežima; sklanjati	<i>nesvr prel</i> [<i>deklinīrām, pril proš deklinīrāv, -ši, pril sad deklinīrajūci, pr rad deklinīrao, pr tr deklinīrān</i>] mijenjati po padežima; sklanjati: ~ <i>imenicu – deklinīranje gl im</i>	<i>gl dv</i> {deklinirati; <i>prez</i> deklinīrām, 3. l. mn -ajū; <i>imp</i> deklinīrāj; <i>aor-ah; imperf</i> deklinīrāh; <i>pril s</i> -ajūci; <i>pril p</i> -āvši; <i>prid r</i> -ao/-la/-lo; <i>prid t</i> deklinīrān} 1. GRAM {nesvr} izvoditi deklinaciju [<i>deklinirati zamjenicu</i>]
dekompozicija	imenica	Δ ~ predikata proces pri kojem se raščlanjuje predikat izrečen jednom riječju [<i>popravljam → obavljam (vršim) popravke</i>]	(lat) ž rastavljanje	<i>im ž</i> {dekompozicija; G -ē; mn G -tjā} ► dekompozicija predikata GRAM raščlanjivanje predikata izrečenog jednom riječju (npr. <i>popravljam = obavljam (radim) popravke</i>)

dēminutīv	imenica	m [klas. evr.] oblik imenice ili druge imenske riječi kojim se izražava umanjenost [nožica] ili prisnost, familijarnost [tatica]; umanjenica	(lat) m ling izvedenica koja kazuje da je ono od čega je izvedena umanjeno, malo, mlado, katkad i umiljato; umanjenica	<i>im m</i> {dēminutīv; G -a; mn N -i, G -ā} GRAM → umanjenica ≠ augmentativ
dēminutīvnī	pridjev	<i>prid. odr.</i> {neodr. dēminutīvan} koji se odnosi na deminutiv [~ oblik imenice]	(ž -a, s -o) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] koji se odnosi na deminutiv; umanjenički	<i>prid</i> {dēminutīvnī, dēminutīvnā, dēminutīvnō; G -ōg(a)} koji se odnosi na deminutiv [<i>deminutivni oblik imenice</i>]
denazalizácija	imenica	x	x	<i>im ž</i> {denazalizácija; G -e; mn G -ījā} FON proces i rezultat gubljenja nosnog izgovora nekih samoglasnika
dēnominatīv	imenica	x	x	<i>im m</i> {dēnominatīv; G -a; mn N -i, G -ā} GRAM → odimenička izvedenica
denotácija	imenica	ž [klas. evr.] lingv. upućivanje na prvo, osnovno, izravno značenje riječi ili izraza (za razliku od dodanih, parcijalnih ili pripisanih značenja i asocijacija) [<i>majka</i> = ženski roditelj]	x	<i>im ž</i> {denotácija; G -ē; mn N -e, G -ījā} LING prvo, osnovno, izravno, svjesno, konsenzusom prihvaćeno i realtivno fiksirano značenje riječi ili bilo kojega drugog znaka (za razliku od dodanih, parcijalnih ili pripisanih značenja i asocijacija, npr. <i>majka</i> = ženski roditelj)
denotírati	glagol	(što) <i>svrš.</i> i <i>nesvrš.</i> { <i>pres.</i> denōtírām, <i>pril. sad.</i> denotirajūci, <i>gl. im.</i> denotírānje}	x	<i>gl dv</i> {denotírati; <i>pres</i> denōtírām, 3. l. mn -ajū; <i>imp</i> denōtírāj; <i>aor</i> -ah; <i>imperf</i> denōtírāh; <i>pril s</i> -ajūci; <i>pril p</i> -āvši; <i>prid r</i> -ao/-la/-lo; <i>prid t</i> denōtírān} {prijel} (što) LING izvesti/izvoditi, dobiti/dobivati denotacijom
dēntāl	imenica	m [klas. evr.] { <i>gen. jd</i> dentála} zubni suglasnik, onaj koji se artikulira vrškom jezika u zoni gornjih zuba (c, z, s)	(lat) m [G <i>dentála</i> , mn <i>dentáli</i> , G <i>dentálā</i>] ling glas koji se izgovara dodirom jezika i zuba; zubni glas; zubnik -t, d, n, c, z, s	<i>im m</i> {dēntāl; G dentála; mn N dentáli, G dentálā} FON → zubnik
depalatalizácija	imenica	x	x	<i>im ž</i> {depalatalizácija; G -ē; mn G -ījā} FON proces i rezultat pretvaranja mekih (nepčanih) suglasnika u tvrde (nenepčane) (npr. glas r u riječi <i>more</i> nekad je bio mek, palatalan pa se izgovaralo <i>morje</i>)
depònentan	pridjev	x	x	<i>prid</i> {depònentan, depònentna, depònentno; G -tna; odr -tnī, G -tnōg(a)} 2. GRAM kojemu nedostaju neki oblici ► deponentan glagol glagol u latinskom koji nema aktivne oblike, već samo pasivne
derivácija	imenica	x druga definicija	(lat) ž 5. ling izvođenje jedne riječi iz druge; tvorba	<i>im ž</i> {derivácija; G -ē; mn N -e, G -ījā} 1. GRAM izvođenje podrijetla riječi, tvorba

derivativ	imenica	x	x	<i>im m</i> {derivativ; G derivativa; mn N derivativi, G derivativa} 2. GRAM izvedena riječ, izvedenica
děskriptivni	pridjev	x	(lat) (ž -a, s -o) prid [G -ōga, -ōg] koji opisuje; opisni • ~a gramatika ling gramatika koja opisuje jezične strukture ne upuštajući se u propisivanje norme	prid {děskriptivan, děskriptivna, děskriptivno; G -vna; odr -vnī, G -vnōg(a)} koji prikazuje opisivanjem ► deskriptivna gramatika GRAM
děsnik	imenica	x	x	<i>im m</i> {děsnik; G -a; mn N -īci, G -ā} GRAM zatvornik tvoren tako da vrh ili prednji dio jezika oblikuje glasove na desnimama → alveolar
diftong	imenica	m [klas. evr.] {nom. mn. diftonzi} 1. dva uzastopna samoglasnika koja zajedno tvore, ili teže za tim da tvore, jedan slog; dvoglas	(grč) m [mn <i>diftonzi</i> , G <i>diftōngā</i>] ling dva u jedan mah izgovorena samoglasnika koji zajedno čine jedan fonem, pri čemu je jedan od njih jače, a drugi slabije izražen; dvoglas	<i>im m</i> {diftong; G -a; mn N -nzi, G -ōngā} FON → dvoglasnik (1) ≠ monoftong
diftongizacija	imenica	ž proces ili stanje nastajanja ili postojanja diftonga	ž ling prelaženje samoglasnika u diftong	<i>im ž</i> {diftongizacija; G -ē; mn G -tjā} FON proces ili rezultat nastajanja diftonga, prelaženja samoglasnika u diftong [<i>diftongizacije jata</i>]
diglōsija	imenica	ž [klas. evr.] podijeljenost funkcija dvaju jezika u društvu (do 1918. hrvatski je u Dalmaciji bio jezik školstva, a talijanski jezik trgovačke mornarice) ili u načinu kako se njima služi pojedinac (u nekim poslovima, na javnom mjestu, službeno, privatno itd.)	(grč) ž ling uporaba dvaju srodnih jezika na jednom području koji imaju odvojene funkcije; dvojezičnost, bilingvizam	<i>im ž</i> {diglōsija; G -ē; mn N -e, G -tjā} LING 1. dvojezičnost pri kojoj se u jednoj sredini upotrebljavaju dvije varijante istoga jezika (npr. u Grčkoj gdje se paralelno upotrebljavaju pučki govor, dimotiki i književni govor, katarevsa); 2. podijeljenost funkcija dvaju jezika
dihotōmija	imenica	x	x	<i>im ž</i> {dihotōmija; G -ē; mn N -e, G -tjā} 4. LING dvočlana (binarna) opozicija elemenata koji se međusobno uvjetuju i pretpostavljaju (npr. jezik/govor, označeno/označitelj)
dijakritički	pridjev	Δ ~ znak znak iznad slova radi razlikovanja (č, ć, ž, đ, dž, i, j, lj, nj, š) (<i>dijakronija</i> prema sinkronija)	(grč) (ž -a, s -o) prid [G -ōga, -ōg] koji služi za razlikovanje, raspoznavanje • ~ znakovi ling znakovi koji se stavljaju iznad nekih slova, a označuju njihov poseban izgovor	<i>prid</i> {dijakritički, dijakritičkā, dijakritičkō; G -ōg(a)} ► dijakritički znak LING nadređeni znak na slovima kojim se razlikuju jedna od drugih (npr. znak na š, č, ž za razlikovanje od s, c, z)
dijakrōnija	imenica	ž [klas. evr.] <i>lingv.</i> razmatranje jezičnih pojava onako kako slijede ili se zbivaju zakonito protjecanjem vremena [gord → grad → grad] <i>opr.</i> sinkronija	(grč) ž 2. ling promatranje jezika u njegovu povijesnom razvitku, u različitim fazama njegova razvoja	<i>im ž</i> {dijakrōnija; G -ē; mn N -e, G -tjā} 2. LING proučavanje razvojnoga aspekta jezičnih pojava, proučavanje stanja jezika kroz vrijeme u različitim fazama njegova razvoja (npr. gord → grad → grad) ≠ sinkronija
dijalekatski	pridjev	1. <i>prid.</i> koji pripada, koji se odnosi na dijalekte	(ž -a, s -o) prid → dijalektni	<i>prid</i> {dijalekatski, dijalekatskā, dijalekatskō, G -ōg(a)} → dijalektni

dijalekt	imenica	(dijalekat) m [klas. evr.] jezični idiom ispod ranga stand. jezika; narječje	(grč) m [G <i>dijalektā</i>] ling skup narodnih govora koji imaju zajedničku jezičnu podlogu različitu od drugih istojezičnih dijalekata; narječje	<i>im m</i> {dijalekt; G -a; mn N -i, G -kātā/-ēktā} LING skupina govora nekoga mjesta, kraja, pokrajine koji po nekim vlastitim fonetskim, morfološkim, rječničkim i drugim obilježjima čine cjelinu, a razlikuje se od književnoga, službenoga, standardnoga jezika; jezični idiom ispod razine narječja
dijalektizam	imenica	m [klas. evr.] { <i>gen. jd</i> dijalektizma, <i>gen. mn</i> dijalektizāmā} neusvojena jezična pojedinost koja se, u odnosu na književni jezik, prepoznaje kao svojstvena dijalektu	(grč) m [G <i>dijalektizma</i> , mn <i>dijalektizmi</i> , G <i>dijalektizāmā</i>] ling dijalektna riječ, izričaj ili struktura u književnom jeziku	<i>im m</i> {dijalektizam; G -zma; mn N -zmi, G -zāmā} LING riječ iz kojega dijalekta ili narječja u standardnome jeziku (npr. etnografski dijalektizmi su: kulen, njoki, štrukli, bevanda, picigin, trešete...)
dijalektolog	imenica	m (ž <i>spol + konstr.</i> dijalektološkinja) { <i>nom. mn.</i> dijalektolozi} onaj koji se bavi dijalektologijom	m (ž dijalektologinja) [mn <i>dijalektoloji</i>] stručnjak u dijalektologiji	<i>im m</i> {dijalektolog; G -a, V -ože; mn N -ozi, G -ōgā} onaj koji se stručno bavi dijalektologijom [<i>Mnogi su jezikoslovci dijalektoloji</i>]
dijalektologija	imenica	ž [klas. evr.] proučavanje i opisivanje dijalekata	(grč) ž ling grana jezikoslovlja koja proučava dijalekte i govore nekoga jezika	<i>im ž</i> {dijalektologija; G -ē} LING jezikoslovna grana koja proučava i opisuje mjesne govore, skupine govora, dijalekte i narječja kojega jezika
dijasistēm	imenica	x	(grč) m [G <i>dijasistēma</i> , mn <i>dijasistémi</i> , G <i>dijasistéma</i>] ling sustav višega reda koji sadržava sva strukturalna svojstva zajednička svim jezičnim sustavima jednoga jezika	<i>im m</i> {dijasistēm; G dijasistéma; mn N dijasistémi, G dijasistéma} 3. LING sustav višega reda koji sadrži sva strukturalna svojstva zajednička svim jezičnim sustavima jednoga jezika
dijereza	imenica	ž [klas. evr.] <i>term.</i> 1. dijeljenje dvaju samoglasnika u dvoglasu na dva sloga u pjesničke svrhe, <i>usp.</i> diftong	(grč) ž 1. ling rastavljanje dvaju samoglasnika u dvoglasu na dva sloga	<i>im ž</i> {dijereza; G -ē} 1. FON odjelito izgovaranje dvaju susjednih samoglasnika koji se inače redovito izgovaraju kao dvoglas, odnosno kao jedan slog ≠ sinereza
diseminácija	imenica	x	x	<i>im ž</i> {diseminácija; G -ē; mn N -e, G -tjā} 3. LING rasipanje, raspršivanje značenja
disimilácija	imenica	ž [klas. evr.] razjednačivanje	(lat) ž 2. ling promjena jednoga od dvaju jednakih glasova koji se nalaze jedan uz drugoga; razjednačivanje: ~ <i>samoglasnika</i>	<i>im ž</i> {disimilácija; G -ē; mn G -tjā} 2. FON ispadanje ili promjena jednoga od dvaju jednakih ili srodnih glasova odnosno glasovnih skupova koji se obično nalaze blizu jedan drugoga [disimilacija samoglasnika (npr. Bečom, ježom, muzejom - umjesto Bečem, ježem, muzejem)]
disjünkcija	imenica	x	x	<i>im ž</i> {disjünkcija; G -ē; mn N -e, G -tjā} 3. LING → rastavljanje (2)
dīsjunktv an	pridjev	2. <i>gram.</i> rastavni {odr. dīsjunktvnī} [~ne rečenice]	dīsjunktvnī (ž-a, s-o) prid [G -ōga, -ōg] koji se odnosi na disjünkciju; rastavni	<i>prid</i> {dīsjunktv an, dīsjunktv na, dīsjunktv no; G -vna; odr -vnī, G -vnōg(a)} 2. { <i>odr</i> } GRAM koji djeluje kao disjünkcijska [<i>disjünkktivne rečenice</i>]

diskurs	imenica	m [klas. evr.] 1. = tekst 2. način upotrebe rečenica u većim cjelinama teksta	(lat) m [mn G <i>diskūrsā</i>] ling/knjiž manja govorna smisljena cjelina, veća od rečenice i višega reda od nje u kojoj postoji ovisnost jednih jedinica o drugima	<i>im m</i> {diskurs; G -a; mn N -i, G <i>diskūrsā</i> } 2. KNJIŽ tekst kao ostvarenje dijaloga između pisca i čitatelja
distribúcija	imenica	ž [klas. evr.] 2. razmjешtenost, raspoređenost Δ ~ fonema raspored mogućnosti fonema da čine skup u nekom jeziku, raspored po kojemu pojedini fonem može ili ne može stajati kraj nekog drugog fonema (npr. u hrvatskom jeziku lako se kombiniraju suglasnik i samoglasnik na kraju riječi kao -ac, pa suglasnici kao -ks u indeks, pa <i>rt</i> u <i>jogurt</i>)	(lat) ž 3. ling raspored manje jezične jedinice u većoj	<i>im ž</i> {distribúcija; G -ē; mn G -ījā} ► distribucija fonema FON raspored prema kojemu pojedini fonem može ili ne može stajati kraj nekoga drugog fonema (npr. u hrvatskom jeziku lako se kombiniraju suglasnik i samoglasnik na kraju riječi kao -ac, pa suglasnici kao -ks, u <i>indeks</i> pa <i>rt</i> u riječi <i>rt</i> ili <i>jogurt</i> , ali nije potvrđen ni vjerojatan skup na kraju riječi kao cš, šž)
dodátaк	imenica	m {gen. jd dodátka, nom. mn dodáci, gen. mn dōdātākā} 2. b. riječ koja se dodaje drugoj riječi o kojoj ovisi ili čijem skupu pripada [~ <i>subjektu</i>]	m [G <i>dodátka</i> , mn <i>dodátci</i> , G <i>dōdātākā</i> , <i>dodātākā</i>] 3. ling dio rečenice koji se dodaje glavnim dijelovima u rečenici: ~ subjektu, ~ predikatu	<i>im m</i> {dodátaк; G -tka; mn N -tci, G <i>dōdātākā</i> / <i>dodātākā</i> } 2. GRAM dio rečenice, riječ koja se dodaje drugoj riječi o kojoj ovisi ili čijem skupu pripada [dodataк subjektu / predikatu]
dūāl	imenica	m [klas. evr.] dvojina	(lat) m [G <i>duála</i> , mn <i>duali</i> , G <i>duālā</i>] ling dvojina	<i>im m</i> {dūāl; G <i>duála</i> ; mn N <i>duáli</i> , G <i>duālā</i> } GRAM gramatički broj (različiti od jednine i množine) koji u deklinaciji i nonjugaciji iskazuje 2, 3 ili 4 bića, odnosno združena predmeta → dvojina
dugosilaznī	pridjev	x	(ž-a, s-o) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] ling koji je dug po trajanju i silazan po intonaciji: ~ <i>naglasak</i>	<i>prid</i> {dugosilaznī, dugosilaznā, dugosilaznō; G -ōg(a)} FON koji je dug po trajanju i silazan po intonaciji [<i>dugosilazni naglasak</i>]
dugoùzlaznī	pridjev	x	(ž-a, s-o) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] ling koji je dug po trajanju, a uzlazan po intonaciji: ~ <i>naglasak</i>	<i>prid</i> {dugoùzlaznī, dugoùzlaznā, dugoùzlaznō; G -ōg(a)} FON koji je dug po trajanju i uzlazan po intonaciji [<i>dugouzlazni naglasak</i>]
dvoglas	imenica	m = diftong	m ling glas, fonem sastavljen od dva različita samoglasnička elementa; diftong	
dvòglasnik	imenica	x	x	<i>im m</i> {dvòglasnik; G -a; mn N -īci, G -ā} FON 1. dva različita uzastopna otvornika koja zajedno tvore jedan slog (npr. <i>evolUirati</i> - <i>evolVirati</i> ; <i>involUirati</i> - <i>involVirati</i>) → diftong , dvoglas ≠ jednoglasnik 2. složeni samoglasnik <i>ie</i>
dvojina	imenica	ž kategorija gramatičkog broja koji se upotrebljava kad se govori o dva, tri, četiri pojma [<i>dva čovjeka</i>]; dual (u slovenskom, starogrčkom itd.)	ž ling treća kategorija broja u nekim jezicima koja ima oblike za dvije stvari, a u hrvatskome kao ostatak nekadašnje dvojine za dvije, tri i četiri stvari; dual	<i>im ž</i> {dvojina; G -ē; mn G <i>dvojīnā</i> } {br im od dva } GRAM 1. oblik promjenjive riječi kojim se označuje da se govori o dva, tri ili četiri predmeta ili osobe; 2. gramatički broj koji za razliku od jednine i množine

				označuje nekoliko istovrsnih primjeraka → dual
dvòslov	imenica	x	m ling dvoslovčan grafem za jedan fonem; digram - <i>dž, lj, nj</i>	<i>im m</i> {dvòslov; G -a; mn N -i, G dvòslòvā} LING znak za jedan glas sastavljen od dvaju slova (u hrvatskoj latinici to su: <i>nj, lj, dž</i>)
dvòtočje	imenica	x	x	<i>im s zb</i> {dvòtočje; G -a} PRAVOP → dvotočka
dvòtočka	imenica	ž { <i>dat. jed</i> dvòtočki, <i>gen. mn</i> dvòtočākā/dvòtočki} pravopisni znak u užem smislu (:), upotrebljava se da ono što za njom slijedi nabroji, objasni, nešto navede ili da razvije tekst, dvotočje	dvòtočje s → dvotočka dvòtočka ž [mn G <i>dvòtočkī, dvòtočākā</i>] ling (:) pravopisni znak od dvije točke položene jedna iznad druge	<i>im ž</i> {dvòtočka; G -ē; DL -i; mn N -e, G -čākā/-òčkā/-ī} PRAVOP 1. razgodak (:) koji označuje stanku, promjenu intonacije ili jačine glasa ispred upravnoga govora ili nabrojanja 2. pravopisni znak (:) koji se piše između dvaju brojeva da se označi omjer
dvòusnenī	pridjev	<i>prid. odr.</i> koji se tvori dvjema usnama; bilabijalni [~ suglasnik]	(ž -a, s -o) prid [G -ōga, -ōg] ling koji se tvori dvjema usnama; bilabijalni: ~ <i>suglasnik</i>	<i>prid</i> {dvòusnenī, dvòusnenā, dvòusnenō; G -ōg(a)} koji se tvori dvjema usnama [<i>dvousneni suglasnik</i>] → bilabijalni
dvousnènik	imenica	x	m [G <i>dvousnenika</i> , mn <i>dvousnenici</i> , G <i>dvousnenikā</i>] ling glas koji se izgovara tako da usne oblikuju zatvor; bilabijal - <i>b, m, p</i>	<i>im m</i> {dvòusnenīk; G -a; mn N -īci, G -ā} GRAM zatvornik u čijemu oblikovanju sudjeluju gornja i donja usna [dvousnenici su glasovi <i>p, b, m</i>] → bilabijal
egzònim (egzònim)	imenica	x	(grč) m [G <i>egzoníma</i> , mn <i>egzoními</i> , G <i>egzonímā</i>] ling ime naseljenoga mjesta drugačije od onoga u jeziku naroda komu pripada	<i>im m</i> {egzònim; G <i>egzoníma</i> ; mn N <i>egzoními</i> , G <i>egzonímā</i> } LING zemljopisno pohrvačeno ime stranog toponima nastalo zbog dodira kultura i jezika (npr. Rim - Roma; Beč - Wien, Paris - Pariz) ili su specifični za određeno povijesno razdoblje (npr. Mletci - Venecija, Požun - Bratislava)
egzotizam	imenica	x	x	<i>im m</i> {egzotizam; G -zma; mn N -zmi, G -āmā} 1. LING leksički element iz stranoga jezika (posuđenica) koja označava strani kulturološki pojam obično s Dalekoga istoka
ékavac	imenica	m { <i>gen. jed</i> ékāvca, <i>gen. mn</i> ékavācā} onaj koji kao izvorni govornik govori ekavski	m [G <i>ékāvca</i> , mn <i>ékāvci</i> , G <i>ékavācā</i>] čovjek koji govori ekavicom	<i>im m</i> {ékavac; G -āvca; mn N -āvci, G -ācā} onaj koji kao izvorni govornik govori ekavski, koji govori ekavicom
ékavica	imenica	ž govor u kojemu se na mjestu praslavenskog jata izgovara glase [<i>mleko</i>] (usp. ijekavica, ikavica)	ž ling izgovor glasa u slogovima u kojima je prije bio praslavenski glas <i>jat</i> , ekavski govor; ekavština	<i>im ž</i> {ékavica; G -ē} LING/RAZG ekavski govor (npr. <i>lepo</i> u odnosu na <i>lijepo</i> i <i>lipo</i>) [<i>hrvatska / srpska evakica</i>]
ekavizam	imenica	m { <i>gen. jd</i> ekavizma, <i>gen. mn</i> ekavizāmā} ekavski oblik riječi u refleksu jata prema ijekavskom i ikavskom	m [G <i>ekavizma</i> , mn <i>ekavizmi</i> , G <i>ekavizāmā</i>] ling ekavski oblik u neekavskom govoru	<i>im m</i> {ekavizam; G -zma; mn N -zmi, G -āmā} LING 1. ekavski oblik riječi u refleksu jata prema ijekavskom i ikavskom 2. ekavski oblik riječi u neekavskom govoru

ékavština	imenica	ž v. ekavica	ž ling ekavica	<i>im ž</i> {ékavština // ekávština; G -ē} RAZG → ekavica
ekònīm	imenica	x	x	<i>im m</i> {ekònīm; G ekoníma; mn N ekoními, G ekonímā} LING → ojkonim
ekonímija	imenica	x	x	<i>im ž</i> {ekonímija; G -ē} LING → ojkonimija
eksklamácija	imenica	x	(lat) ž ling uzvik	<i>im ž</i> {eksklamácija; G -ē; mn G -tjā} 2. GRAM → usklik
ekspànzija	imenica	x druga definicija	x	<i>im ž</i> {ekspànzija; G -ē} 4. LING sintagmatsko dodavanje elemenata postojećemu iskazu, proširivanja prvotnoga iskaza (npr. kaži, kaži glasno, kaži glasno istinu; kaži glasno istinu tako da svi čuju)
ëksplikatīvnī	pridjev	x	(ž-a, s-o) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] koji se odnosi na eksplikaciju; objasnidbeni • ~e <i>rečenice ling</i> rečenice u kojima se sadržajem zavisne objašnjuje sadržaj nezavisne rečenice; objasnidbene rečenice	<i>prid</i> ëksplikatīvan → objasnidbeni
ëksplozīv	imenica	x	m ling eksplozivan glas; praskavac	<i>im m</i> {eksplòzīv; G eksplozíva; mn N eksplozívi, G eksplozívā} 2. FON → zapornik
ëkvatīv	imenica	x	x	<i>im m</i> {ëkvatīv; G -a} GRAM stupanj komparacije pridjeva u nekim jezicima
ekvivalèncija	imenica	x druga definicija	x	<i>im ž</i> {ekvivalèncija; G -ē} 3. LING odnos između označenika različitih jezika koji prikazuju isti pojam [<i>rječnička / prijevodna ekvivalencija</i>]
ekvivàlent	imenica	x	x	<i>im m</i> {ekvivàlent; G -a; mn N -i, G -nātā} 3. LING riječ ili izraz s istim značenjem u različitim jezicima
ekvivokácija	imenica	x	(lat) ž ling izraz dvostruka, višestruka ili neodređena značenja; dvosmilica, dvosmislenost	x
ëlatīv	imenica	x	x	<i>im m</i> {ëlatīv; G -a} GRAM u latinskoj gramatici posebna uporaba superlativa koji se prevodi s "vrlo, izrazito, u velikoj mjeri"
elipsa	imenica	ž [<i>klas. evr.</i>] { <i>gen. mn</i> elipsā} 2. <i>term.</i> ispuštanje jedne ili više riječi u rečenici [<i>Mi o vuku (govorimo), a vuk na vrata (ulazi)</i>]	(grč) ž [mn G <i>elipsā, elipsī</i>] 2. ling/knjiž izostavljanje jedne riječi ili više riječi u rečenici, čime se ne narušava smisao, a postiže sažetost iskaza	<i>im ž</i> {elipsa; G -ē; mn G elipsā/-ī} 1. LING izostavljanje jedne ili više riječi u rečenici, pri čemu smisao ostaje jasan iz konteksta
ëlizija	imenica	x	(lat) ž ling izostavljanje samoglasnika u govoru ili pismu na kraju nekih riječi	<i>im ž</i> {ëlizija; G -ē} GRAM izostavljanja samoglasnika na kraju jedne riječi ispred početnog samoglasnika sljedeće riječi što se u pismu označava izostavnikom

enklíza	imenica	x	ž ling naslanjanje nenaglašene riječi na naglašenu riječ ispred ili iza sebe	<i>im ž</i> {enklíza; G -ē; mn G -ā} FON postojanje, nastajanje enklitike: naslanjanje nenaglašene riječi na naglašenu što čini fonetsku riječ ili naglasnu cjelinu ≠ prokliza
enklitika	imenica	ž [klas. evr.] gram., usp. naslonjenica	(grč) ž ling riječ koja nema naglasaka pa se naslanja na riječ ispred sebe i izgovara s njom kao cjelina; naslonjenica	<i>im ž</i> {enklitika; G -ē, DL -ici} GRAM → zanaglasnica
epèntetskī	pridjev	x	(ž -a, s -o) prid [G -ōga, -ōg] koji se odnosi na epentezu • ~o l ling suglasnik l koji se umeće između suglasnika p, b, m, v i suglasnika j	<i>prid</i> koji je umetnut epentezom ► epentetski l glas l koji se umeće pri jotaciji iza p, b, m, v, f u glasovnoj promjeni koja se zove epenteza
epentéza	imenica	x	(grč) ž ling umetanje slova ili sloga u riječ; umetanje, umetak	<i>im ž</i> {epentéza; G -ē} FON umetanje glasa ili sloga koji u riječima nemaju etimološkoga opravdanja
epitēt	imenica	m [klas. evr.] {gen. jd epitéta, nom. mn epitēti} riječ koja se dodaje imenici radi živosti ili izražajnosti	(grč) m [G epitéta, mn epitēti, G epitētā] 1. ling riječ dodana imenici radi potpunije oznake, obično pridjev ili particip	<i>im m</i> epitēt 1. KNJIŽ dodatak imenici koji ju pobliže objašnjava ili opisuje
epitéza	imenica	x	x	<i>im ž</i> {epitéza; G -ē} 1. FON dodavanje glasa ili sloga na kraju riječi koji nemaju etimološku podlogu (obično radi lakšeg izgovora)
epònim (epònim)	imenica	x	(grč) m [G eponíma, mn eponími, G eponímā] ling riječ općega značenja koja je nastala od imena	<i>im m</i> {epònim; G eponíma; mn N eponími, G eponímā} 3. LING apelativ koji je postao od vlastita imena
esperànto	imenica	m [klas. evr.] jedan od konstruiranih, umjetnih međunarodnih jezika	m ling umjetni međunarodni jezik napravljen preuzimanjem elemenata različitih jezika	<i>im m</i> {esperànto // espèranto; G -a} LING konvencionalni jezik, umjetno stvoren s pojednostavljenom gramatikom i leksikom koji se temelji zapasnim najraširenijim indoeuropskim jezicima, konstruirao ga je L. Zamenhof 1887, s idejom da se uz materinski jezik uči kao nacionalni jezik radi lakšega razumijevanja na svjetskoj razini
etimològija	imenica	ž [klas. evr.] proučavanje postojanja, razvoja oblika i značenja neke riječ prema korijenu riječi	(grč) ž ling 1. znanost koja proučava podrijetlo i razvoj riječi	<i>im ž</i> {etimològija; G -ē} LING 1. znanost koja proučava povijest riječi, rekonstruira njeno podrijetlo do najstarijega mogućeg oblika 2. objašnjenje podrijetla i razvoja riječi
etimolòškī	pridjev	prid. koji pripada, koji se odnosi na etimologiju i etimologe Δ ~ (korijenski, morfonološki) pravopis način pisanja riječi pri kojem se ne bilježe jednačenja suglasnika unutar riječi [zapovjedništvo: zapovjedništvo]	(ž -a, s -o) prid [G -ōga, -ōg] koji se odnosi na etimologiju i etimologe: ~ rječnik • ~ pravopis ling pravopis koji uzima u obzir etimologiju, tj. podrijetlo riječi, pa bilježi i korijenske glasove, one neizgovorene ili drukčije izgovorene; morfonološki pravopis	<i>prid</i> {etimolòškī, etimolòškā, etimolòškō; G -ōg(a)} koji se odnosi na etimologiju i etimologe, koji je u skladu s etimologijom ► etimološko značenje značenje najbliže značenju etimona; etimološki (korijenski, morfonološki, tvorbeni) pravopis

ětimon	imenica	x	(grč) m ling temeljni oblik riječi, korijen iz kojega se izvode svi ostali oblici	<i>im m</i> {ětimōn; G -a; mn N -i, G -ā} 1. LING potvrđena ili rekonstruirana riječ koja daje podrijetlo, etimologiju koje druge riječi [<i>praslavenski / grčki / latinski etimon</i>] → korijen (4), osnova (2)
ětnik	imenica	m [klas. evr.] naziv stanovnika naseljenog mjesta, kraja, regije, zemlje ili kontinenta	(grč) m [mn <i>ětnici</i>] ling naziv za stanovnika izveden prema imenu mjesta, kraja, zemlje, države, kontinenta ili kakva drugoga zemljopisnog područja	<i>im m</i> {ětñk; G -a; mn N -īci, G -ā} LING riječ izvedena iz imena zemlje, regije, grada ili kakva drugoga zemljopisnog pojma koja označava njegova stanovnika
etnolingvistika	imenica	x	x	<i>im ž</i> {etnolingvistika; G -ē; DL -ici} LING grana lingvistike koja proučava jezike naroda kao izraz njihove kulture
etnōnīm (etnōnim)	imenica	x	(grč) m [G <i>etnonīma</i> , mn <i>etnonīmi</i> , G <i>etnonīmā</i>] ling ime etničke zajednice, naroda i narodnosnih skupina	<i>im m</i> {etnōnīm; G etnonīma; mn N etnonīmi, G etnonīmā} LING ime etničke zajednice, pripadnika naroda i narodnosnih skupina
eufemizam	imenica	m [klas. evr.] { <i>gen. jd</i> eufemizma, <i>gen. mn</i> eufemizāmā} <i>retor.</i> figura koja nastaje kad se umjesto riječi za loše, neugodno itd. upotrijebi blaža riječ ili riječ oprečnog značenja	(grč) m [G <i>eufemizma</i> , mn <i>eufemizmi</i> , G <i>eufemizāmā</i>] ling/knjiž blaža riječ ili izričaj za ono što je neugodno, ružno, nepristojno	KNJIŽ stilska figura kojom se umjesto riječi ili izraza s grubim, neugodnim, društveno neprihvatljivim sadržajem upotrijebi blaža riječ ili tzv. pristojan izraz
europēizam	imenica	x	m [G <i>europēizma</i> , mn <i>europēizmi</i> , G <i>europēizāmā</i>] ling riječ, izričaj ili struktura karakteristična samo za europske jezike	<i>im m</i> {europēizam; G -zma; mn N -zmi, G -zāmā} 2. LING riječ ili jezična pojava uglavnom iz latinskoga ili grčkoga jezika koja se nalazi u više većih europskih jezika
figuratīvan	pridjev	x	(lat) (ž- vna , s- vno) <i>prid</i> [G -vna, odr figuratīvnī, G -ōga, -ōg] ling prenesen, slikovit: ~vno značenje riječi	<i>prid</i> 2. koji je izražen preneseno ili u raznim oblicima viđene ili zamišljene slike ili predodžbe [figurativno značenje] → metaforičan, prenesen
filōlog	imenica	m { <i>nom. mn</i> filōlozi} onaj koji se bavi filologijom	m (ž filolōginja) [mn <i>filōlozi</i>] stručnjak u filologiji	<i>im m</i> {filōlog; G -a, V -ože; mn N -ozi, G -ōgā} onaj koji se stručno bavi filologijom [<i>klasični / južnoslavenski filolog</i>] → jezičar, jezikoznanac
filolōgija	imenica	ž [klas. evr.] jezikoslovlje u širem smislu; proučavanje jezika, književnosti, pisanih spomenika i narodnih običaja	(grč) ž znanost koja istražuje jezik i njiževnost te globalno i sveukupnu kulturu naroda: romanska ~, slovenska ~, germanska ~, • klasična ~ ling/knjiž znanost o starogrčkom i latinskom jeziku i književnosti	<i>im ž</i> {filolōgija; G -ē} znanost koja se bavi jezikom i književnošću nekoga naroda te proučava i sveukupnu kulturu toga naroda, a temelji se na kritičkoj analizi tekstova [<i>romanska / slavenska / germanska klasična filologija</i>] → jezikoznanstvo
filolōškī	pridjev	1. <i>prid.</i> koji pripada, koji se odnosi na filologiju i filologe [~i fakultet, ~o društvo, ~i način rada], 2. (-ški) <i>pril.</i> kao filolog, na	(ž - a , s - o) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] koji se odnosi na filologiju i filologe: ~ studij, ~ rad	<i>prid</i> {filolōškī, filolōškā, filolōškō; G -ōg(a)} koji se odnosi na filologiju i filologe [<i>filološko društvo / filološki studij / filološka analiza</i>]

		način filologa [obraditi temu ~i]		
fitònīm	imenica	x	x	<i>im m</i> {fitònīm; G fitoníma; mn N fitoními, G fitonímā} LING naziv biljke
fiziofònēm	imenica	x	x	<i>im m</i> {fiziofònēm; G fiziofonéma; mn N fiziofonémi, G fiziofonémā} FON fonem obilježen fiziološkim svojstvima (npr. u riječi hrvatski, fiziofonetski je <i>c</i> , a ne <i>ts</i>)
flèksija	imenica	x	(lat) ž [mn G flèksijā] 2. ling promjena	<i>im ž</i> {flèksija; G -ē; mn G -tjā} 1. GRAM mijenjanje oblika pojedinih vrsta riječi dodavanjem afikslnih elemenata čime riječ dobiva određenu gramatičku funkciju u rečenici ili posebnu nijansu gramatičkoga značenja [<i>imenska / glagolska fleksija; unutarnja / vanjska fleksija</i>]
flèktīvan	pridjev	x	(lat) (ž- vna , s- vno) <i>prid</i> [G -vna, odr flèktīvnī, G -ōga, -ōg] promjenjiv • ~vni jezici ling jezici koji gramatičko značenje izražavaju fleksijom; tj. promjenom nastavka, prijevojem i dr. – hrvatski, njemački, latinski; fuzijski jezici	<i>prid</i> {flèktīvan, flèksīvna, flèksīvno; G -vna; odr -vni, G -vnōg(a)} → promjenljiv (2) ► flektivni jezici LING jezici koji gramatičko značenje izražavaju fleksijom, mijenjanjem gramatičkih morfema
fôn	imenica	m [<i>klas. evr.</i>] { <i>nom. mn fōni</i> } <i>lingv. v. glas</i>	(grč) m [mn <i>fōnovi</i>] 2. ling govorna realizacija fonema; glas	<i>im m</i> {fôn; G -a; mn N fōnovi, G fōnōvā} 2. FON ostvarajni oblik fonema; usp. morf, morfem
fònēm	imenica	m [<i>klas. evr.</i>] { <i>gen. jd fonéma</i> } najmanja jezična jedinica koja u riječi (u govornom lancu) unosi razlikovnu vrijednost, glas u strukturi jezika (roG izrast na glavi životinje: roK)	(grč) m [G <i>fonéma</i> , mn <i>fonémi</i> , G <i>fonémā</i>] ling najmanji glasovni element o kojem ovisi značenje neke riječi	<i>im m</i> {fònēm; G fonéma; mn N fonémi, G fonémā} FON najmanja jezična jedinica koja nema svoje značenje, ali razlikovna je, tj. najmanji je odsječak jezične poruke koji jednu riječ može razlikovati od druge riječi ili od neriječi u konkretnomu jeziku
fonemàtika	imenica	x	(grč) ž ling dio fonologije koji proučava segmentne foneme, vokale i konsonante; fonemika	<i>im ž</i> {fonemàtika; G -ē, DL -ici} FON dio fonologije koji proučava suglasnike i samoglasnike
fonèmatskī	pridjev	x	(ž- a , s- o) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] koji se odnosi na fonematiku: ~ niz	<i>prid</i> {fonèmatskī, fonèmatskā, fonèmatskō; G -ōg(a)} koji se odnosi na fonematiku [<i>fonematski niz / opis</i>]
fonèmika	imenica	x	(grč) ž ling fonematika	x
fònēmskī	pridjev	x	(ž- a , s- o) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] koji se odnosi na fonem: ~ lanac	<i>prid</i> {fònēmskī, fònēmskā, fònēmskō; G -ōg(a)} koji se odnosi na fonem [<i>fonemska obilježja; fonemski niz</i>]
fonètika	imenica	ž [<i>klas. evr.</i>] { <i>dat. jd fonètici</i> } proučavanje glasova jednoga jezika i njihova izgovora	(grč) ž ling znanost o glasovima općenito ili o glasovima u pojedinim jezicima ili jezičnim	<i>im ž</i> {fonètika; G -ē, DL -ici} znanost koja proučava ljudski govor, osobito nastanak glasova govora i

			skupinama te o izgovoru: <i>artikulacijska-</i>	njihova artikulacijska i akustička svojstva neovisno o njihovoj funkciji u jeziku
fõnetskĩ	pridjev	(fonetičkĩ) <i>prid.</i> koji pripada, koji se odnosi na glasove jezika onakve kako se zaista izgovaraju (npr. glasemože se izgovoriti otvoreno, srednje i zatvoreno)	(ž -a, s -o) prid [G <i>-õga, -õg</i>] koji se odnosi na fonetiku	<i>prid</i> {fõnetski, fõnetskã, fõnetskõ; G <i>-õg(a)</i> } 1. koji se odnosi na fonetiku [<i>fõnetski protokol analize glasa; fõnetski opis; fõnetsko nazivlje</i>] 2. koji se odnosi na govor i izgovor [<i>fõnetska kvaliteta</i>] LING ► fonetska transkripcija međunarodni dogovorni skup simbola kojima se bilježi izgovor glasova; fonetski pravopis ; fonetski zakon FON pravilnost i dosljednost glasovnih promjena u razvoju određenoga jezika
fonolõgija	imenica	ž [<i>klas. evr.</i>] proučavanje glasova koji u jeziku imaju funkciju da unose razliku u smislu unutar riječi	(grč) ž ling fonetska disciplina koja proučava glasove, kao funkcionalne jezične elemente - foneme	<i>im ž</i> {fonolõgija; G <i>-õ</i> } LING → glasoslovlje
fonolõgĩjskĩ	pridjev	<i>prid.</i> koji se odnosi na fonologiju; fonološki	x	<i>prid</i> {fonolõgĩjskĩ, fonolõgĩjskã, fonolõgĩjskõ; G <i>-õg(a)</i> } koji se odnosi na fonologiju [<i>fõnologijski pravci</i>]
fonolõškĩ	pridjev	<i>prid.</i> koji pripada, koji se odnosi na fonologiju i fonologe	(ž -a, s -o) prid [G <i>-õga, -õg</i>] koji se odnosi na fonologiju i fonologe	<i>prid</i> {fonolõškĩ, fonolõškã, fonolõškõ; G <i>-õg(a)</i> } koji se odnosi na fonologiju i fonologe [<i>fõnološka pravila / škola; fõnološke promjene; fõnološki pravopis</i>] → glasoslovni ► fonološka opozicija razlika u glasovima koja u nekom jeziku mijenja značenje riječi
fortifikãtor	imenica	x	x	<i>im m</i> {fortifikãtor // fortifikãtor; G <i>-a/fortifikãtora</i> ; I -om; mn N <i>-i/fortifikãtori</i> ; G <i>-õrã/fortifikãtõrã</i> } 2. GRAM riječ koja pojačava značenje riječi uz koju stoji
frãza	imenica	ž [<i>klas. evr.</i>] 1. jezična jedinica koja se pojavljuje u gotovom obliku ustaljenom stalnom upotrebom; skup riječi sa svojim značenjem koje nije zbroj značenja njegovih članova, funkcionira kao dio rečenice; frazem [<i>zlo i naopako</i>]	(grč) ž 1. ustaljena rečenica ili sintagma kojoj smisao ne odgovara ukupnom značenju riječi sadržanih u njoj; izričaj, idiom 2. rečenica puna praznih riječi, koja nema sadržaja	<i>im ž</i> {frãza; G <i>-õ</i> ; mn G <i>-ã</i> } 1. LING sveza riječi koja se ne stvara u govornome procesu, nego se reproducira u gotovu obliku, ima stalan sastav i raspored sastavnica, a značenje joj se najčešće ne izvodi iz značenja sastavnica → fraza, idiom, izraz, izrjeka
frãzõm	imenica	x	x	<i>im m</i> {frãzõm; G <i>frazõma</i> ; mn N <i>frazõmi</i> , G <i>frazõmã</i> } LING → fraza (1)
frazelõgija	imenica	ž [<i>klas. evr.</i>] 1. ukupnost fraza, izraza, uzrečica i poslovice jednoga jezika ili idioma	(grč) ž 1. ling a skup izričaja svojstvenih nekom jeziku, narječju ili govoru; <i>hrvatska ~, engleska ~, kajkavska ~ b</i>) jezikoslovna disciplina koja proučava frazeologiju	<i>im ž</i> {frazelõgija; G <i>-õ</i> } 1. LING a. skup fraza u nekom jeziku, narječju ili govoru [<i>hrvatska / engleska / kajkavska frazeologija</i>]; b. dio lingvistike koji proučava frazeme

frazeološki	pridjev	<i>prid.</i> koji se odnosi na frazeologiju, koji pripada frazeologiji [<i>~izraz</i>]	frazeološki (ž -a, s -o) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] koji se odnosi na frazeologiju: <i>~ rječnik</i>	<i>prid</i> {fazeološki, frazeološkā, frazeološkō; G -ōg(a)} koji se odnosi na frazeologe i frazeologiju [<i>frazeološko istraživanje; frazeološki izraz</i>]
frikativ	imenica	x	(lat) m [G <i>frikatīva</i> , mn <i>frikatīvi</i> , G <i>frikatīvā</i>] ling glas koji se izgovara tako da se zračna struja tare kroz tjesnac; tjesnačnik – s, š, z, ž, f, h	<i>im m</i> {frikativ // frikativ; G -a/frikatīva; mn N -i/frikatīvi, G -ā/frikatīvā} FON → tjesnačnik
funktionalizam	imenica	x	m [G <i>funktionalizma</i>] 2. ling smjer koji naučava da je komunikacija osnovna funkcija jezika	<i>im m</i> {funktionalizam; G -zma; mn N -zmi, G -zāmā} 3. LING lingvistika Praškoga lingvističkoga kruga i neke suvremene lingvističke struje koje polaze od činjenice da je osnovna funkcija jezika komunikacija
funkcionalni	pridjev	x	(ž-a, s-o) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] koji se odnosi na funkciju: • ~a lingvistika ling lingvistička škola koja naučava da je osnovna funkcija jezika komunikacija; funkcionalizam; ~ učinak ling sposobnost neke opozicije u jeziku da se ostvari u većem ili manjem broju paradigmatičkih serija koje su prema njoj strukturirane	funkcionalan <i>prid</i> {funktionalan, funkcionalna, funkcionalno; G -lna; odr -lnī, G -lnōg(a); komp funkcionalni} LING funkcionalna lingvistikalingvistika koja zastupa prvenstvo komunikacije kao osnovne funkcije jezika
futūr	imenica	m [klas. evr.] {gen. jd futūra} 1. glagolski oblik koji znači radnju u budućnosti [<i>radit ću, izg. radiću</i>]	(lat) m [G <i>futūra</i> , mn <i>futūri</i> , G <i>futūrā</i>] ling buduće vrijeme: <i>~ prvi, ~ drugi ili egzaktni</i>	<i>im m</i> {futūr; G futūra; I futūrom; mn N futūri, G futūrā} GRAM opće buduće glagolsko vrijeme a. znači radnju u budućnosti (npr. radit ću) ► futur prvi buduće glagolsko vrijeme koje se tvori od nenaglašenoga prezenta pomoćnoga glagola htjeti i infinitiva; ► futur drugi / egzaktni predbuduće glagolsko vrijeme koje se tvori od svršenoga prezenta pomoćnoga glagola biti i glagolskoga pridjeva radnog; b. izriče nesigurnu tvrdnju ili nagadanje (npr. bit će deset sati = mislim da je deset sati)
fūzija	imenica	x	(lat) ž 3. ling fleksija u užem smislu	<i>im ž</i> {fūzija; G -ē; mn G -ījā} 3. GRAM proces stapanja nekoliko gramatičkih funkcija u jednoj jedinici izraza, npr. u jednom afiks; fleksija (1) u užem smislu
gājica	imenica	x	ž ling slovenska latinica nazvana po Lj. Gaju, od koga su je preuzeli	<i>im ž</i> {gājica; G -ē; mn G gājicā} LING slovenska latinica, naziv za latinično pismo koje je predložio hrvatski književnik Ljudevit Gaj u 19. st. u doba ilirskoga pokreta po uzoru na češku grafiju, uz manje izmjene upotrebljava se i danas

galicizam	imenica	m [klas. evr.] {gen. jd galicizma, gen. mn galicizāmā} usvojena pojedinost iz francuskog jezika koja se prepoznaje u drugom jeziku	(lat) m [G galicizma, mn galicizmi, G galicizāmā] francuska riječ ili izričaj u nefrancuskom jeziku	<i>im m</i> {galicizam; G -zma; mn N -zmi, G -āmā} LING usvojena rečenična konstrukcija, riječ ili izraz iz francuskog jezika koji se prepoznaju u drugom jeziku, posuđenica iz francuskoga jezika koja je prilagođena jezičnomu sustavu jezika primaoca [Primjeri su galicizama: <i>medalja, feljton, klišej, paviljon, desert</i>]
geminácija	imenica	x	x	<i>im ž</i> {geminácija; G -ē} 2. FON udvajanje suglasnika ili samoglasnika (npr. u riječima zoologija, najjači, neetički)
gemináta	imenica	x	(lat) ž ling udvojeni, udvostručeni suglasnik	<i>im ž</i> {gemináta; G -ē; mn G -ā} FON udvostručeni, udvojeni suglasnik, dugi (geminirani) suglasnik
gënitiv	imenica	x	(lat) m ling jedan od padeža indoeuropske deklinacije koji je u gramatici hrvatskoga jezika drugi padež, i odgovara na pitanje <i>koga</i> ili <i>čega</i> ; <i>dijelni ~, posvojni ~</i>	<i>im m</i> {gënitiv; G -a; mn N -i, G -ā} GRAM jedan od padeža indoeuropske deklinacije koji je u gramatici hrvatskoga jezika drugi padež u sklonidbi, najčešće označuje dio neke cjeline i pripadnost čega čemu, stoji uz mnoge prijedloge i odgovara na pitanja <i>Koga?, Čega?</i>
gënitivni	pridjev	x	(ž-a, s-o) prid [G -ōga, -ōg] ling koji se odnosi na genitiv: ~ nastavak	<i>prid</i> {gënitivni, gënitivnā, gënitivnō; G -ōg(a)} koji se odnosi na genitiv [<i>genitivna konstrukcija; genitivni prijedlog / oblik / nastavak</i>]
germanistika	imenica	ž {dat. jd germanistici} proučavanje jezika, književnosti i kulture germanskih naroda	ž filol studij skupine germanskih jezika i književnosti	<i>im ž</i> {germanistika; G -ē, DL -ici} LING 1. znanost koja proučava njemački jezik, književnost i kulturu [<i>profesor / studij germanistike</i>]; 2. znanost koja proučava germanske jezike, književnosti i kulture [<i>doprinos hrvatske germanistike</i>]
germanizam	imenica	m [klas. evr.] {gen. jd germanizma, gen. mn germanizāmā} prepoznatljiva pojedinost iz njemačkog jezika usvojena u drugom jeziku	m [G germanizma, mn germanizmi, G germanizāmā] ling tuđica uzeta iz njemačkoga jezika	<i>im m</i> {germanizam; G -zma; mn N -zmi, G -āmā} LING riječ ili druga prepoznatljiva jezična jedinica njemačkoga podrijetla posuđena u koji drugi jezik i prilagođena njegovu jezičnom sustavu
glāgol	imenica	m vrsta riječi kojom se označuje djelovanje, zbivanje, stanje, promjena stanja itd.	(glāgol) m ling vrsta riječi kojom se izriče radnja, zbivanje i stanje	<i>im m</i> {glāgol; G -a; mn N -i, G -ōlā} GRAM promjenljiva vrsta riječi kojom se izriče radnja, stanje i zbivanje i koja se spreže po licima
glāgolskī	pridjev	<i>prid</i> . koji pripada, koji se odnosi na glagol [~i prilog, ~a imenica, ~i dodatak]	(glāgolskī) (ž -a, s -o) prid [G -ōga, -ōg] koji se odnosi na glagol: ~ <i>pridjev</i> , ~ <i>prilog</i> , ~ <i>vid</i> , ~ <i>oblik</i> , ~ <i>a rekcija</i>	<i>prid</i> {glāgolskī, glāgolskā, glāgolskō; G -ōg(a)} koji se odnosi na glagole

glagòljica	imenica	ž slavensko pismo nastalo oko polovice 9. stoljeća u istočnom dijelu Balkanskog poluotoka [<i>hrvatska</i> ~, <i>obla</i> ~, <i>uglata</i> ~]	ž ling pov najstarije slavensko pismo nedokazana postanka, koje se u Hrvatskoj djelomice održalo do XIX. st., a u bogoslužju glagoljaškoga područja do uvođenja hrvatske mise: <i>obla</i> ~, <i>uglata</i> ~, <i>hrvatska</i> ~	<i>im ž</i> {glagòljica; G -ē} LING najstarije slavensko pismo nastalo polovicom 9. st. koje je poslije 12. st. u stalnoj uporabi ostalo samo u Hrvatskoj, u bogoslužju glagoljaškoga područja zadržalo se do uvođenja hrvatske mise, fonetsko pismo zatvorena sustava [<i>uglata</i> / <i>obla glagoljica</i> ; <i>hrvatska</i> / <i>bugarska glagoljica</i>] → glagoljično pismo
glàs	imenica	m { <i>nom. mn glasovi</i> } 6. <i>lingv.</i> najmanja govorna jedinica (samoglasnici i suglasnici)	m [mn <i>glàsovi</i> , G <i>glàsōvā</i>] 3. ling najmanji govorni odsječak	<i>im m</i> {glàs; G -a, L glàsu; mn N glàsovi/-i, G glàsōvā} 6. FON najmanji govorni odsječak na koji se riječi mogu rastaviti, skup artikulacijskih i akustičkih svojstava (npr. bilabijal, dental, palatal, okluziv, frikativ, afrikata, vokal, konsonant)
glàsniċ	imenica	x druga definicija	x	<i>im m</i> {glàsniċ; G -a, V -īċe; mn N -ci, G -ā} 5. FON najmanji odsječak sloga koji se može dodavati, ispuštati ili zamjenjivati
glasòslòvlje	imenica	sr <i>zast. arh</i> proučavanje glasova verbalnoga jezika	x	<i>im s</i> {glasòslòvlje // glasòslòvlje; G -a} LING jezikoslovna grana koja proučava najmanje jezične jedinice i pravila njihove raspodjele, proučava glasove kao razlikovne jedinice jezika i funkcionalna svojstva glasova u riječima; uspostavlja jezičnu normu kojom vlada princip klasifikacije → fonologija
glòsēm	imenica	x	x	<i>im m</i> {glòsēm; G glòséma; mn N glòsémi, G glòsēmā} FON najmanji jezični izraz kojemu se može pridružiti značenje
glosemàtika	imenica	x	x	<i>im ž</i> {glosemàtika; G -ē, DL -ici} LING općelingvistička teorija koja izraz i sadržaj u jeziku tretira kao apstraktne forme bez obzira na realan sadržaj i stvarne glasove
gövōr	imenica	m { <i>nom. mn gövōri</i> } 3. idiom unutar nekog jezika koji se izdvaja i prepoznaje po nekim svojstvima: govor jednog sela, jednog kraja itd.	m [G <i>gövōra</i>] 2. ling a) idiom unutar nekoga jezika koji se nečim razlikuje od drugoga idioma: <i>splitski</i> ~, b) suvisao sustav riječi i rečenica u pripčivanju drugim ljudima kao pojedinačno ostvarenje jezika	<i>im m</i> {gövōr; G -ora, I -orom; mn N -ori, G -a} 2. LING a. primjena jezika u komunikaciji nasuprot jeziku kao apstraktnomu pojmu, materijalna realizacija jezika [ljudski govor] b. jezični sustav kojega ograničenog naselja, idiom unutar kojega jezika koji se čime razlikuje od drugoga idioma [bednjanski / pulski / splitski govor]

gráfēm	imenica	x	(grč) m [G <i>grafēma</i> , mn <i>grafēmi</i> , G <i>grafēmā</i>] ling slovo koje odgovara određenom glasu, fonemu	<i>im m</i> {gráfēm; G grafēma; mn N grafēmi, G grafēmā} FON najmanja razlikovna jedinica grafičkoga sustava jednoga jezika kojom se označuje fonem odnosno slijed fonema, pisano ostvarenje fonema; može ali se i ne mora odnositi samo na fonem
grafemàtika	imenica	x	(grč) ž ling znanstvena disciplina koja proučava prijenos fonema u grafeme	x
grāfija	imenica	ž [klas. evr.] pismo nekoga jezika uređeno prema potrebama toga jezika [latinička ~, ćirilička ~]	(grč) ž [mn G <i>grāfijā</i>] ling pismo prilagođeno glasovnoj strukturi određenoga jezika: <i>hrvatska</i> ~, <i>talijanska</i> ~, <i>ruska</i> ~	<i>im ž</i> {grāfija; G -e; mn G grāfijā} 1. LING a. pismo (izbor slova) kojega jezika prilagođeno njegovoj glasovnoj strukturi [latinička / ćirilička <i>grafija</i> ; <i>hrvatska</i> / <i>talijanska</i> / <i>ruska grafija</i>] → slovopis ; b. estetski aspekt pisanoga prikazivanja elemenata jezika
gramàtičār	imenica	m (ž spol + gramatičārka) onaj koji se bavi gramatikom, koji proučava sustav nekoga jezika (glasove, oblike, sintaksu itd.)	m (ž gramatičārka) lingvist koji proučava gramatiku, gramatički stručnjak; slovnica	<i>im m</i> {gramatičār; G -a, V -e/-u; mn N -i, G -ā} onaj koj se profesionalno bavi gramatikom
gramàtičārskī	pridjev	prid. koji pripada, koji se odnosi na gramatičare	(ž -a, s -o) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] ling koji se odnosi na gramatičare: ~a škola	<i>prid</i> {gramatičārskī, gramatičārskā, gramatičārskō; G -ōg(a)} koji se odnosi na gramatičare → slovnica
gramàtičkī	pridjev	<i>prid.</i> 1. koji se odnosi na gramatiku [~a <i>greška</i>] 2. koji je po gramatici; jezično dobar, točan, ispravan [~i <i>red riječi</i>] 3. (-čki) <i>pril.</i> prema gramatici [ispravno~i]	(ž -a, s -o) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] koji se odnosi na gramatiku: ~a <i>analiza</i> , ~a <i>struktura</i>	<i>prid</i> {gramatičkī, gramatičkā, gramatičkō; G -ōg(a)} 1. koji se odnosi na gramatiku [<i>gramatički zadatak</i> ; <i>gramatička analiza</i>] → slovnica 2. koji je u skladu s gramatikom, koji je jezično točan [<i>gramatički red riječi</i>]
gramàtika	imenica	ž [klas. evr.] {dat. gramatići} 1. proučavanje sustava jezika i njegovih zakona 2. <i>meton.</i> knjiga koja izlaže taj sustav 3. <i>pren.</i> red, zakonitost čega [~ <i>slike/oblika</i>]	(grč) ž ling 1. znanost koja proučava jezični sustav i njegove strukture 2. knjiga koja opisuje jezični sustav i njegove strukture: <i>opisna</i> ~, <i>normativna</i> ~, <i>historijska</i> ~; slovnica	<i>im ž</i> {gramatika; G -ē, DL -ici; mn G -ikā} 1. LING jezikoslovna grana koja opisuje ili utvrđuje pravila na morfološkoj, tvorbenoj i sitaktičkoj razini, opisuje zakonitosti kojega jezika, glasovne osobine, sustav i funkciju riječi, njihovih skupova, veza i rečenica
grāvis	imenica	x	x	<i>im m</i> {grāvis; G -a; mn G -īsā} PRAVOP grafički znak za naglasak u pismu različitih jezika; u štokavskom narječju oznaka za kratkouzlazni naglasak (npr. <i>daska</i>) [<i>gravis na prvom slogu</i>]
grāvisnī	pridjev	x	(lat) (ž-a, s-o) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] ling koji artikulacijom u perifernom glasovnom traktu usredotočuje akustičnu energiju u nižim frekvencijama: ~ <i>samoglasnik</i> , ~ <i>suglasnik</i>	x

grecizam	imenica	x	(lat) m [G <i>grecizma</i> , mn <i>grecizmi</i> , G <i>grecizāmā</i>] ling grčka riječ, izraz u drugom jeziku ili jezična konstrukcija načinjena po grčkom uzoru	<i>im m</i> {grecizam; G -zma; mn N -zmi, G -āmā} LING riječ grčkoga podrijetla posuđena u koji drugi jezik i prilagođena njegovu fonološkomu sustavu ili jezična konstrukcija načinjena po grčkom uzoru (npr. dijamant, enciklopedija, filozofija, kozmetika, program, simpatija)
haplologija	imenica	x	(grč) ž ling ispadanje jednoga od dvaju susjednih jednakih ili sličnih slogova u riječi	<i>im ž</i> {haplologija; G -ē} FON pojednostavnjen izgovor; izostavljanje istih ili sličnih glasova ili glasovnih skupova u riječi [<i>Tankosić od Tankosić</i> ; <i>morfonologija od morfonologija</i>]
hebreizam	imenica	x	x	<i>im m</i> {hebreizam; G -zma; mn N -zmi, G -zāmā} LING hebrejski izraz u kojem nehebrejskom jeziku [jezik koji obiluje hebreizmima]
heteroklízija	imenica	x	x	<i>im ž</i> {heteroklízija; G -ē} GRAM nepravilnost u deklinaciji [heteroklízija u grčkoj gramatici]
heteronīm	imenica	x	x	<i>im m</i> {heteronīm; G heteronīma; mn N heteronīmi, G heteronīmā} LING 1. riječ koja se istovjetno piše kao i koja druga riječ ali ima drugačije značenje i izgovor (npr. pas - životinja i pas - pojas); usp. homonim; 2. jezični ekvivalent u drugom jeziku, riječ koja potpuno pokriva značenje (npr. <i>pas</i> u hrvatskom, <i>dog</i> u engleskom i <i>chien</i> u francuskom); 3. član para srodnih odnosa (npr. otac-majka, brat-sestra) iskazan različitim riječima koje nisu izvedene od istoga korijena u odnosu na parove izvedene od istoga korijena (npr. prijatelj-prijateljica)
hidronīm	imenica	x	x	<i>im m</i> {hidronīm; G hidronīma; mn N hidronīmi, G hidronīmā} LING toponim koji se odnosi na rijeke, potoke i jezera
hidronīmija	imenica	x	x	<i>im ž</i> {hidronīmija; G -ē} LING korpus hidronima [<i>hrvatska hidronīmija</i>]
hidromāstika	imenica	x	x	<i>im ž</i> {hidromāstika; G -ē, DL -ici} LING toponomastička disciplina koja proučava imena voda
hijeroglifi	imenica	m mn [<i>klas. evr.</i>] 1. pismeni znakovi bilo kojeg pojmovnog pisma 2. egipatsko slikovno pismo (simboli za pojmove koji tek sekundarno označuju i glasovne skupine i	(grč) m mn [<i>jd hijeroglif</i>] 1. staroegipatsko sveto slikovno pismo: <i>egipatski</i> ~ 2. pismeni znakovi slikovnoga i pojmovnog pisma; ideografsko pismo: <i>sumerski</i> ~, <i>heti</i> ski~, <i>meksički</i> ~, <i>kineski</i> ~	<i>im m mn</i> {hijeroglifi; G -ā} 1. pismeni znakovi bilo kojega pojmovnog pisma [<i>kineski / japanski / korejski hijeroglifi</i>]

		glasove)		
hiperònim (hiperònim)	imenica	x	(grč) m [G <i>hiperoníma</i> , mn <i>hiperoními</i> , G <i>hiperonímā</i>] ling riječ koja sadržajno uključuje riječi užega značenja, hiponime; nadređenica	<i>im m</i> {hiperònim; G <i>hiperoníma</i> ; mn N <i>hiperoními</i> , G <i>hiperonímā</i> } LING → nadređenica
hipokoristik	imenica	x	(grč) m [mn <i>hipokorístici</i>] ling osobit oblik imenice koji izražava bliskost i naklonost prema imenovanom biću, imenica od milja, dragosti; umiljenica	<i>im m</i> {hipokoristik; G -a; mn N -ici, G -íkā} LING → umiljenica
hipònim (hipònim)	imenica	x	(grč) m [G <i>hiponíma</i> , mn <i>hiponími</i> , G <i>hiponímā</i>] ling riječ koja se sadržajno može uključiti u riječ širega značenja, hiponime; podređenica	<i>im m</i> {hipònim; G <i>hiponíma</i> ; mn N <i>hiponími</i> , G <i>hiponímā</i> } LING → podređenica
hiponimija	imenica	x	x	<i>im ž</i> {hiponimija; G -ē} LING pojava da jedna riječ ima većinu zajedničkih sastojnica s drugom riječju, ali i jednu koja je specificirana i koja pojam što ga riječ označuje čini užim od pojma što ga označuje ta druga riječ
hipotaksa	imenica	x	x	<i>im ž</i> {hipotaksa; G -ē; mn G -ā/i} GRAM podređenost, zavisnost jedne sintaktičke cjeline (obično rečenice) od druge → subordinacija (3a) ≠ parataksa
hispanizam	imenica	m [klas. evr.] {gen. jd hispanizma, gen. mn hispanizāmā} prepoznatljiva pojedinost iz španjolskog jezika usvojena u drugom jeziku	x	<i>im m</i> {hispanizam; G -zma; mn N -zmi, G -zāmā} LING prepoznatljiva pojedinost iz španjolskoga jezika usvojena u drugom jeziku
historizam	imenica	m {gen. jd historizma, gen. mn historizāmā} 3. riječ koja označava pojavu iz prošlosti [kmet, ban]	m [G <i>historizma</i>] 2. ling riječ koja pripada povijesnom, pasivnom sloju jezika te se rabi u povijesnom kontekstu	<i>im m</i> {historizam; G -zma; mn N -zmi, G -āmā} 3. LING riječ koja je nestala iz aktivnoga jezika zato što je nestala pojava, stvar ili osoba koju je označavala, zbog vlastite povijesne pripadnosti upotrebljava se u povijesnome kontekstu (npr. nekadašnje titule, ustanove, odjeća, valuta, vojni nazivi)
holofráza	imenica	x	x	<i>im ž</i> {holofráza; G -ē} LING riječ koja sama izražava cijelu rečenicu ili ideju
hōmofoni	imenica	x	(grč) m mn [jd <i>hōmofon</i>] ling riječi koje se jednako izgovaraju, ali se različito pišu i različita su značenja; istozvučnice	<i>im m</i> {hōmofōn // homòfōn; G -a/homofōna; mn N -i/homofōni, G -ā/homofōnā} LING riječ koja se izgovara jednako kao i koja druga riječ ali se različito piše
homofōnija	imenica	x	(grč) ž 1. ling podudaranje leksema po izgovoru, ali ne po značenju i pisanju; istozvučnost, jednoglasje	<i>im ž</i> {homofōnija; G -ē} 2. LING identičnost po izgovoru, ali ne po značenju istozvučnost

hòmografi (homògrafi)	imenica	x	(grč) m mn [jd <i>hòmograf</i>] ling riječi koje se jednako pišu, ali se različito izgovaraju i različita su značenja; istopisnice	<i>im m</i> {hòmograf // homògraf; G -a; mn N -i, G -āfā} LING 1. različiti glasovi ili fonemi koji se označuju istim grafemom; 2. riječ koja se piše isto kao i riječ drugoga značenja → istopisnica
homogràfija	imenica	x	(grč) ž ling grafijsko podudaranje riječi nepovezanoga značenja	<i>im ž</i> {homogràfija; G -ē} LING grafijsko podudaranje riječi različitoga značenja → istopisnost
homònīm	imenica	m [klas. evr.] {gen. jd homoníma} jedno od značenja jedne riječi, tj. riječi koja se u svakom svojem značenju jednako piše i izgovara (usp. kōsa)	homoními (grč) m mn [jd <i>homònīm</i>] ling riječi jednakoga izraza, ali nepovezana značenja	<i>im m</i> {homònīm; G homoníma; mn N homoními, G homonímā} LING riječ ista oblika, ali različita značenja spram neke druge riječi
homonimija	imenica	x	(grč) ž ling jezična pojava kada dvije ili više riječi nepovezana značenja imaju jednak zvuk ili jednaku grafiju	<i>im ž</i> {homonimija; G -ē} LING pojava da riječ ili više riječi istoga glasovnog sastava i istoga grafičkog oblika imaju različito značenje ili podrijetlo [gramatička / međujezična homonimija] → istoimenost
homonimika	imenica	x	x	<i>im ž</i> {homonimika; G -ē, DL -ici} LING 1. skup znanja o homonimima; 2. ukupnost homonima u nekom jeziku
hōronīm	imenica	x	x	<i>im m</i> {hōronīm; G -a; mn N -i, G -ā} LING naziv mjesta ili zemlje
ideològēm	imenica	m [klas. evr.] {gen. jd ideologéma} 1. lingv. riječ, novo značenje ili jedinica jezika nastala u okviru neke ideologije	x	<i>im m</i> {ideològēm; G ideologéma; mn N ideologémi, G ideologémā} 1. LING novo značenje ili jedinica jezika nastala u okviru kakve ideologije (npr. bratstvo i jedinstvo) → ideologizam
idiòlekt	imenica	x	(grč) m [mn G <i>idiòlekātā</i>] ling govor kojim se služi samo pojedinac	<i>im m</i> {idiòlekt; G -a; mn N -i, G -kātā} LING ukupnost osobina (socijalnih, psihofizičkih, profesionalnih i dr.) koje karakteriziraju govor pojedinca, jezične osobine koje samo on upotrebljava, individualni oblik jezika [arhaični <i>idiolet</i>]
idiòm	imenica	m [klas. evr.] gen. jd idioma 1. svaki od entiteta jezika kad se posebno ne imenuje (narječje, govor nekog kraja itd.) 2. poseban i prepoznatljiv govor nekog kraja 3. osebujna riječ ili izraz, ob. teško prevodiv ili neprevodiv na drugi jezik [šilo za ognjilo]	(grč) m [G <i>idióma</i> , mn <i>idiómi</i> , G <i>idiómā</i>] ling 1. mjesni ili pokrajinski jezični izraz; govor, narječje, dijalekt 2. ustaljena fraza; izričaj	<i>im m</i> {idiòm; G idióma; mn N idiómi, G idiómā} 1. LING a. svako ostvarenje jezika i svaki jezični sustav [čakavski / nestandardni idiom]; b. poseban i prepoznatljiv govor nekoga kraja, društvene skupine ili pojedinoga govornika; c. riječ ili izraz svojstven nekom narječju, govoru; d. osebujna riječ ili izraz, obično teško prevodiv ili neprevodiv na drugi jezik (npr. šilo za ognjilo; vojska drumom, baba šumom; prodavati zjake i sl.) → fraza (a), idiomatski izraz,

				izričaj (2), izraz (1)
idiomàtika	imenica	ž { <i>dat. jd. idiomàtici</i> } 1. ukupnost pojava koje se povezuju s pojmom idioma	m ling 1. znanost o idiomima, 2. skup idioma nekoga jezika	<i>im ž</i> {idiomàtika; G -ē, DL -ici} LING 1. proučavanje idioma; 2. ukupnost pojava svojstvenih vezanim izrazima i drugim ustaljenim oblicima riječi (frazu, izričaja, specifičnih izraza i sl.)
ihtionimija	imenica	x	x	<i>im ž</i> {ihtionimija; G -ē} LING ukupnost nazivlja za ribe
(i)jékavac	imenica	m (ž spol ijékavka) { <i>gen. jd ijékāvca</i> } onaj koji kao izvorni govornik govori (i)jekavski	m (ž ijékavka) [G <i>ijékāvca</i> , mn <i>ijékāvci</i> , G <i>ijékāvčā</i>] 1. onaj koji govori ijekavštinom, ijekavskim govorom 2. → ijekavac	<i>im m</i> {ijékavac; G -āvca, V -āvče; mn N -āvci, G -avācā} onaj koji kao izvorni govornik govori ijekavski
(i)jékavica	imenica	ž govor u kojemu se na mjestu praslavenskog jata izgovara <i>ije</i> i <i>je</i> [<i>dijete, djeteta</i>] (usp. ekavica, ikavica)	ž 1. govor hrvatskoga i srpskog jezika u kojem se praslavenski glas jat u dugim slogovima izgovara dvosložnim <i>ije</i> , a u kratkima jednosložnim <i>je</i> ; ijekavština 2. → jekavština	<i>im ž</i> {ijékavica; G -ē} RAZG → ijekavski
ikavica	imenica	ž govor u kojem se na mjestu praslavenskog jata izgovara glasi [<i>dite, diteta</i>] (usp. (i)jekavica, ekavica)	ž ling govor hrvatskoga jezika u kojem je praslavenski glas jat prešao u <i>i</i> ; ikavština	<i>im ž</i> {ikavica; G -e} RAZG → ikavski
ikavizam	imenica	m { <i>gen. jd ikavizma, gen. mn ikavizāmā</i> } svojstvo ikavskoga govora prepoznatljivo u (i)jekavskom ili ekavskom govoru	m [G <i>ikavizma</i> , mn <i>ikavizmi</i> , G <i>ikavizāmā</i>] ling jezična ili govorna jedinica u neikavskom izgovoru staroslavenskoga glasa jat koja pripada ikavskom govornom sustavu	<i>m</i> {ikavizam; G -zma; mn N -zmi, G -zāmā} LING jezična pojava svojstvena ikavskom govoru prepoznatljiva u (i)jekavskom ili ekavskom govoru hrvatskoga jezika (npr. <i>likaruša</i> stara knjiga domaćih lijekova)
imenica	imenica	ž promjenljiva vrsta riječi za koju je karakteristično obvezatno izražavanje roda, broja i padeža; označuje bića, predmete, pojmove, radnje, stanja, svojstva itd.	ž ling promjenljiva riječ kojom se imenuje biće, stvar, pojam, radnja, stanje, svojstvo, pojava: <i>opća ~, stvarna ~, zbirna ~, glagolska ~, brojna ~</i>	<i>im ž</i> {imenica; G -ē; mn G -īcā} GRAM promjenljiva riječ koja morfološki izražava kategorije roda, broja i padeža, označuje bića, stvari, pojave, pojmove, radnje, stanja, svojstva, zbivanja [<i>opća / stvarna / zbirna / glagolska / brojna imenica</i>] → supstantiv
imenoslōvlje	imenica	x	s ling leksikološka disciplina koja proučava vlastita imena; onomastika	<i>im s</i> {imenoslōvlje // imenōslōvlje; G -a} ZAST → onomastika
imperatīv	imenica	m [<i>klas. evr.</i>] 1. zapovjedni način glagola [<i>rādi</i> prema infinitivu <i>raditi</i>] kojim se izriče zapovijed, poticanje, zabrana i sl.	(lat) m 1. ling glagolski način kojim se izražava zapovijed, zabrana, molba, želja; zapovijedni način	<i>im m</i> {imperativ; G -a; mn N -i, G -iva} 1. GRAM glagolski način kojim se izriče zapovijed, poticaj, molba, zabrana → zapovjedni način
imperfekt	imenica	x	(lat) m [mn G <i>imperfēkātā</i>] ling prošlo nesvršeno vrijeme koje izriče nesvršene prošle glagolske radnje, zbivanja ili pojave	<i>im m</i> {imperfekt; G -a; mn N -i, G -kātā} GRAM prošlo nesvršeno glagolsko vrijeme, izriče nesvršene prošle glagolske radnje, zbivanja ili pojave (npr. pjevah, čitasmō, pletijahu)

imperpektivizacija	imenica	x	ž ling morfološki postupak kojim se od svršenoga glagola tvori nesvršeni, imperfektivni, dodavanjem imperfektivnoga umetka korijenu	<i>im ž</i> {imperpektivizacija; G -ē} GRAM morfološki postupak pretvaranja svršenoga oblika glagola u nesvršeni dodavanjem imperfektivnoga umetka korijenu ≠ perfektivizacija
implózija	imenica	x	x	<i>im ž</i> {implózija // implōzija; G -ē; mn G -tjā} 2. FON zatvaranje usne šupljine na određenome mjestu prilikom izgovora pojedinih glasova
īndikatīv	imenica	x	(lat) m ling sustav glagolskih oblika koji glagolsku radnju izražavaju kao izreku, tvrdnju ili poricanje; glagolski izrični način	<i>im m</i> {īndikatīv; G -a; mn N -i, G -īvā} 1. GRAM glagolski način kojim se izriče ili poriče tvrdnja, izjavni ili izrični način
īndirektan	pridjev	x	(lat) (ž -tna , s -tno) <i>prid</i> [G <i>-tna</i> , odr <i>īndirektnī</i> , G <i>-ōga</i> , <i>-ōg</i>] 2. ling neupravan • <i>~tni</i> govor ling nedoslovno navođenje čijih riječi; neupravn govor	<i>prid</i> {īndirektan, īndirektna, īndirektno; G -tna; odr -tnī, G -tnōg(a)} 2. GRAM → neupravan (2) ► īndirektni govor → neupravn govor
īnfiks	imenica	x	(lat) m [mn G <i>īnfiksā</i>] ling afiks umetnut u osnovu riječi ispred nastavka u tvorbi riječi ili obliku riječi; umetak: <i>množinski</i> ~	<i>im m</i> {īnfiks; G -a; mn N -i, Gīnfiksā} GRAM dio riječi koji nema samostalno značenje i nije tvorbeno sredstvo, afiks koji se umeće u osnovu između korijena, dva korijena, sufiksa ili nastavka (npr. <i>-o-</i> u <i>grom-o-bran</i>) → umetak
īnfinitīv	imenica	m [klas. evr.] neodređeni glagolski način koji se tvori nastavkom <i>-ti</i> { <i>nosi + ti</i> → <i>nositi</i> , <i>strig + ti</i> → <i>strići</i> }	(lat) m ling opći glagolski oblik iz kojega se glagolskim promjenama izvode posebni glagolski oblici, a u hrvatskom se jeziku završava infinitivnim nastavkom <i>ti</i> ili <i>ći</i> ; neodređeni način	<i>im m</i> {īnfinitīv; G -a; mn N -i, G -īvā} GRAM neodređeni glagolski oblik koji izražava općenito značenje glagola i iz kojega se promjenama izvode posebni glagolski oblici, u hrvatskom se jeziku tvori nastavkom <i>-ti</i> (npr. <i>pjeva + ti</i> = <i>pjevati</i>)
inkorporácija	imenica	x druga definicija	x	<i>im ž</i> {inkorporácija; G -ē} 3. GRAM postupak uključivanja glagolske dopune (bližeg ili daljeg objekta) ili, rjeđe, subjekta u glagol; u europskim jezicima rijedak
inojèzičnī	pridjev	<i>prid. odr.</i> koji pripada, koji se odnosi na drugi jezik	(ž -a , s -o) <i>prid</i> [G <i>-ōga</i> , <i>-ōg</i>] koji se odnosi na drugi jezik	<i>prid</i> {inojèzičan, inojèzična, inojèzično; G -čna; odr -čnī, G -čnōg(a)} 1. koji pripada drugome jeziku [<i>inojèzičan urbani korpus</i>] 2. koji se odnosi na drugi jezik
īnstrumentāl (īnstrumèntāl)	imenica	x	(lat) m ling sedmi padež, kojim se izriče društvo, sredstvo, način, vrijeme i mjesto	<i>im m</i> {īnstrumentāl; G -a; mn N -i, G -ālā} 1. GRAM padež društva, sredstva, načina, mjesta, vremena i daljega objekta u gramatici hrvatskoga jezika najčešće sedmi padež, odgovara na osnovna pitanja <i>S kim(e)?</i> , <i>Čim(e)?</i>
interferèncija	imenica	x	x	<i>im ž</i> {interferèncija; G -ē} 4. LING utjecaj elemenata jednog jezičnog sustava na drugi (npr. dvaju jezika u

				procesu učenja ili dvojezičnosti)
interfiks	imenica	x	m ling glas koji dvije riječi spaja u složenicu; spojnik	x
interjèkcija	imenica	x	(lat) ž ling uzvik	<i>im ž</i> {interjèkcija; G -ē}; 2. GRAM sinsemantična riječ kojom se izražava govornikov stav prema sadržaju iskaza
internacionalizam	imenica	x	m [G internacionalizma] 2. ling riječ koja se upotrebljava u mnogim jezicima a da se ni u jednom ne osjeća kao tuđica; međunarodni izraz	<i>im m</i> {internacionalizam; G -zma; mn N -zmi, G -zāmā}; 4. LING a. riječ latinskoga ili grčkoga podrijetla posuđena u koji drugi jezik i prilagođena njegovu jezičnom sustavu; b. riječ koja se nalazi u mnogim jezicima, međunarodni izraz
interpunkcija	imenica	ž [klas. evr.] ukupnost pravopisnih znakova u užem smislu (točka, točka-zarez, zarez, dvotočka, upitnik, uskličnik, crta, dvostruka crtica i zagrade) [znak~e]	(lat) ž ling konvencionalno grafičko znakovlje koje se po gramatičkoj, pravopisnoj i logičnoj potrebi umeće u pisanu rečenicu kako bi njezin sadržaj bio jasan pismenim ljudima	<i>im ž</i> {interpunkcija; G -ē; mn G -ījā} PRAVOP skup/sustav nealfabetskih znakova koji služe za označivanje dijeljenja teksta, sintakstičkih odnosa i nekih afektivnih nijansa
intervokalizam	imenica	x	x	<i>im m</i> {intervokalizam; G -zma} FON ukupnost činjenica i znanja o međusamoglasničkom položaju [pojava / proučavanje / analiziranje intervokalizma]
intonacija	imenica	ž [klas. evr.] 1. ton govora, njegova ritmičko-melodička strana, povišavanje i snizivanje glasa	(lat) ž 2. ling modulacija glasa u govoru, postignuta izmjenom visine i boje tona: <i>uzlazna ~, silazna ~, rečenična ~</i>	<i>im ž</i> {intonacija; G -ē; mn G -ījā} 1. FON modulacija glasa u govoru postignuta izmjenom visine i boje tona [rečenična / upitna / silazna / uzlazna intonacija]
invèrzija	imenica	ž [klas. evr.] 2. gram. obrnuti red glavne i zavisne rečenice; premetnuti red	(lat) ž 2. ling obrnut redosljed riječi ili rečenica	<i>im ž</i> {invèrzija; G -ē; mn G -ījā} 2. GRAM a. obrnut red glavne i zavisne surečenice [Veznik "budući da" ponajprije dolazi u inverziji, tj. onda kad zavisina surečenica prethodi osnovnoj]; b. obratan redosljed riječi u rečenici [inverzija subjekta i predikata / pridjeva i imenice]
iskāz	imenica	m 1. pismena ili usmena izjava 2. a. ono što je izrečeno, rečenica ili tekst b. izraz, znak, gesta kao vanjski oblik osjećaja ili raspoloženja	iskaz (iskāz) m 2. ling govorna rečenica ili više rečenica koje čine obavijesnu cjelinu	<i>im m</i> {iskaz; G -a; mn N -i, G -āzā} 1. pismena ili usmena izjava
istoòbličan	pridjev	x	x	<i>prid</i> {istoòbličan, istoòblična, istoòblično; G -čna; odr -čni, G -čnōg(a)} 2. LING koji ima isti izraz, a različit sadržaj kao i koja druga riječ

istoöbličnica	imenica	x	x	<i>im ž</i> {istoöbličnica; G -ē; mn G -īcā} LING riječ koja s ukupnošću svojih oblika ima isti glasovni sastav, isti naglasak te pripada istoj vrsti riječi kao i koja druga riječ → homonim
istoöbličnost	imenica	x	x	<i>im ž</i> {istoöbličnost; G -osti, I -ošću/-osti} LING pojava da riječ koja s ukupnošću svojih oblika ima isti glasovni sastav te isti naglasak pripada istoj vrsti riječi kao i koja druga riječ → homonimija
istòpisnica	imenica	x	ž lek riječ različita po podrijetlu i značenju od riječi s kojom se jednako piše, iako se može od nje različito izgovarati; homograf	<i>im ž</i> {istòpisnica // istòpisnica; G -ē; mn G -īcā} LING riječ koja se piše jednako kao i koja druga riječ, ali se različito izgovara
īstovrijēdnica	imenica	x	x	<i>im ž</i> {īstovrijēdnica // istòvrijēdnica; G -ē; mn G -īcā} LING leksička jedinica ciljnoga jezika čije se značenje poklapa sa značenjem odgovarajuće jedinice izvornoga jezika → ekvivalent
īstoznačnica	imenica	ž sinonim	(istòznačnica) ž lek riječ koja se glasovnim sastavom razlikuje od druge s kojom ima isto značenje; sinonim	<i>im ž</i> {īstoznačnica // istòznačnica; G -ē; mn G -īcā} LING riječ koja ima različit izraz, a isti sadržaj kao i koja druga riječ → sinonim
istòznačnōst	imenica	ž { <i>instr. jd</i> istòznačnosti/istòznačnošću} svojstvo onoga što je istoznačno	t ž [G <i>īstoznačnosti</i>] svojstvo onoga što je istoznačno	<i>im ž</i> {īstoznačnōst // istòznačnōst; G -osti, I -osti/-ošću} 2. LING pojava da riječi imaju različit izraz, a isti sadržaj → sinonimija
īstozvūčnica	imenica	x	ž lek riječ različita po značenju i pisanju od riječi s kojom se jednako izgovara; homofon	<i>im ž</i> {īstozvūčnica // istòzvūčnica; G -ē; mn G -īcā} LING riječ koja se izgovara jednako kao i koja druga riječ, ali ima drugo značenje i različito se piše
īstozvūčnōst	imenica	x	x	<i>im ž</i> {īstozvūčnōst // istòzvūčnōst; G -osti, I -osti/-ošću} 2. LING svojstvo onoga što ima jednak izgovor kao i koja druga riječ, ali se različito piše → homofonija
ītacizam	imenica	x	x	<i>im m</i> {ītacizam; G -zma; mn N -zmi, G -zāmā} FON zamjena nekih starogrčkih samoglasnika i diftonga samoglasnikom "i" u novogrčkom jeziku
īteratīv	imenica	x	x	<i>im m</i> {īteratīv; G -a; mn N -i, G -ā} GRAM glagolski vid koji označava učestalu radnju
īteratīvni	pridjev	x	(ž-a, s-o) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] koji se ponavlja • ~ glagol ling glagol koji kazuje ponavljanu radnju; učestali glagol	<i>prid</i> {īteratīvan, īteratīvna, īteratīvno; G -vna; odr -vnī, G -vnōg(a)} koji se ponavlja, opetuje; īterativni glagoli GRAM učestali glagoli, glagoli koji označavaju ponavljanje i učestalost radnje (potrčavati,

				preskakivati)
izgovōr	imenica	m 1. način na koji se izgovaraju glasovi i riječi [čist ~, korektan ~]	m 1. način izgovaranja glasova, riječi i rečenica: <i>pravilan ~, smiren ~</i>	<i>im m</i> {izgovōr; G -a, I -om; mn N -i, G -ōrā} 1. FON način na koji se izgovaraju glasovi i riječi → artikulacija
izoglōsa	imenica	x	x	<i>im ž</i> {izoglōsa; G -ē; mn G izoglōsā} LING zamišljena crta na jezičnoj karti koja razgraničava pojedine jezične pojave, najčešće dijalekte
izolēksa	imenica	x	x	<i>im ž</i> {izolēksa; G -ē; mn G izolēksā} LING zamišljena crta koja na jezičnoj karti spaja mjesta istih lingvističkih (jezičnih) izabranih svojstava
izomorfa	imenica	x	x	<i>im ž</i> {izomorfa // izomōrfa; G -ē; mn G izomōrfa/-ī} LING crta koja na zemljovidu povezuje mjesta istih morfoloških karakteristika u jezičnom sustavu
izomorfizam	imenica	x	m [G izomorfizma] 2. ling podudarnost dviju struktura unutar jezika ili između jezika i kulture	<i>im m</i> {izomorfizam; G -zma; mn N -zmi, G -zāmā} 3. LING podudarnost dviju struktura unutar jezika ili između jezika i kulture
izrāz	imenica	x druga definicija	x	<i>im m</i> {izrāz; G -a; mn N -i, G -ā} 3. FON fonemski slijed riječi → označitelj
izvedēnica	imenica	x	ž ling riječ načinjena od temeljne riječi ili od njezina oblika	<i>im ž</i> {izvedēnica; G -ē; mn G -īcā} GRAM riječ koja nastaje od temeljne riječi tvorbenim postupkom izvođenja, izvedena riječ
jāt	imenica	m (<i>gen. jd</i> jāta) ime za nekadašnji glas u praslavenskom jeziku i njegove reflekske u živim slavenskim jezicima danas Δ duġi ~ dvosložni jat [<i>vrijeme</i>]; kratki jednosložni jat [<i>sjeme</i>]	m naziv 33. slova u glagoljici, 32. u staroj ćirilici, u latinici se transkribira sa ě, u staroslavenskom jeziku samogalsnik neuglavljena izgovor koji je u slavenskim jezicima dao različite reflekske, u hrvatskom dugo i kratko <i>je</i> (jekavci), <i>i</i> (ikavci), <i>e</i> (ekavci)	<i>im m</i> {jāt; G -a} 1. LING naziv 33. slova u ćirilčkoj azbuci; 2. FON glas koji je u slavenskim jezicima dao različite reflekske, u hrvatskom dugo dvosložno <i>ije</i> i kratko <i>je</i> (ijekavci), <i>i</i> (ikavci), <i>e</i> (ekavci); duġi jat GRAM refleks jata dvoglasnik <i>-ie</i> i dvosložno <i>-ije</i> ► kratki jat GRAM refleks jata <i>-je</i> , <i>-e</i> , <i>-i</i>
jednačenje	imenica	<i>sr</i> proces izjednačivanja [~ <i>suglasnika po zvučnosti</i> : vrabac → vrabca → vrapca]; asimilacija	x	<i>im s</i> {jednačenje; G -a} postupak kojim se što izjednačuje po kojemu svojstvu ► FON jednačenje po mjestu tvorbe; jednačenje po zvučnosti → asimilacija
jēdnakosložan	pridjev	x	x	<i>prid</i> {jēdnakosložan, jēdnakosložna, jēdnakosložno; G -vna; odr -vnī, G -vnōg(a)} GRAM koji je jednak po broju slogova s drugim oblikom riječi (obično za imenice i pridjeve u kojima nastavci dodani osnovi ne

				povećavaju broj slogova)
jednina	imenica	ž gramatički oblik oprečan množini koji znači jedno ili ukupnost od više neindividualiziranih jedinica ili jedinki (<i>tele</i> jd prema <i>telad</i> zb. sklanja se kao jednina)	ž ling kategorija kojom se obilježuje jedan primjerak ili skup prema kategoriji množine	<i>im ž</i> {jednina; G -ē; mn G jedninā} GRAM gramatička kategorija broja promjenjive riječi koja označuje da se govori o jednome primjerku onoga što znači ta riječ → singular ≠ množina, plural
jědnoglasje	imenica	x	s ling podudaranje leksema po izgovoru, ali ne po značenju i pisanju; homofonija	<i>im s</i> {jědnoglasje // jednoglasje; G -a} 3. LING podudaranje leksema po izgovoru, ali ne po značenju i pisanju → homofonija, istozvučnost
jědnoglasnik	imenica	x	x	<i>im m</i> {jědnoglasnik // jednoglasnik; G -a; mn N -ici, G -ā} FON dug samoglasnik → monoftong ≠ dvoglasnik (1)
jednojezični	pridjev	prid. 1. istojezični 2. koji je sastavljen ili napisan na jednom jeziku (o tekstovima, rječnicima itd.) za razliku od dvojezični ili višejezični	(ž -a , s -o) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] 1. koji je na jednom jeziku: ~ <i>rječnik</i> , ~ <i>a nastava</i> , ~ <i>natpisi</i> 2. → istojezični	<i>prid</i> {jednojezičan, jednojezična, jednojezično; G -čna; odr -čni, G -čnog(a)} 2. koji je na jednome jeziku [<i>jednojezični rječnik / natpisi; jednojezična nastava</i>]
jědnoznačnica (jědnōznačnica)	imenica	x	ž ling jednoznačna riječ	<i>im ž</i> {jědnoznačnica // jědnōznačnica; G -ē; mn G -īcā} LING jednoznačna riječ
jědnoznačnōst	imenica	x	x	<i>im ž</i> {jědnoznačnōst // jědnōznačnōst; G -osti, I -osti/-ošču} 3. LING pojava da jedna riječ ima samo jedno značenje ≠ monosemija
jedrěnik	imenica	x	m [G <i>jedrenika</i> , mn <i>jedrenici</i> , G <i>jedrenikā</i>] ling glas koji se izgovara djelomičnim ili potpunim dodirom jezika s mekim nepcem, jedrom; velar	<i>im m</i> {jedrěnik; G jedrenika; mn N jedrenici, G jedrenikā} FON stražnjonepčani suglasnik koji se artikulira u zoni mekoga nepca (<i>k, g, h</i>) → gutual, mekonepčanik, stražnjonepčanik, velar
jěkavica	imenica	ž 1. <i>usp.</i> ijekavica 2. govor koji se razlikuje od ijekavskog u tome što se izgovara slog <i>ije</i> kao <i>je</i> (jednosložno bez obzira na pisanje { <i>dijete</i> prema <i>dijete</i> })	x	<i>im ž</i> {jěkavica; G -ē} LING govor koji se razlikuje od ijekavskoga u tome što se slog "ije" izgovara jednosložno kao "je"
jekavizam	imenica	x	m [G <i>jekavizma</i> , mn <i>jekavizmi</i>] ling jekavski element u nejekavskom govoru	<i>im m</i> {jekavizam; G -zma; mn N -zmi, G -zāma} LING jekavski element u nejekavskom govoru
jěkāvština	imenica	x	ž ling jekavski govor hrvatskoga jezika	<i>im ž</i> {jěkāvština // jekāvština; G -ē} LING jekavski govor hrvatskoga jezika

jèzik	imenica	m { <i>vok. jèziče, nom. mn jèzici</i> } 3. a. sustav glasova, gramatike, naglasaka, riječi i fraza kojima ljudi izražavaju svoje misli i osjećaje b. riječi koje razumiju drugi ljudi c. čujan i artikuliran sustav za prenošenje poruka proizveden radom govornih organa	m [mn <i>jèzici, G jèzikā</i>] 3. ling sustav artikuliranih, glasovnih oblika koji su simbolično-komunikativni, tj. služe označivanju bića i predmeta, odnosa i zbivanja, izražavanju subjektivnih stanja i doživljaja među članovima jedne ljudske zajednice: <i>hrvatski ~</i>	<i>im m</i> {jèzik; G -a, V -iče; mn N -ici, G jèzikā} 3. LING sustav glasova, gramatike, naglasaka, riječi i fraza kojima ljudi izražavaju svoje misli i osjećaje; jezični idiom koji objedinjuje skupinu narječja [<i>hrvatski / španjolski / njemački jezik</i>]
jezikoslóvac	imenica	m (<i>m i ž spol</i>) { <i>gen. jd jezikoslóvca, gen. mn jezikòslòvācā</i> } <i>općejez.</i> onaj koji se bavi jezikom, proučava jezik; filolog, lingvist	m [G <i>jezikoslóvca, mn jezikoslóvci, G jezikòslòvācā, jezikòslòvācā</i>] stručnjak u jezikoslovlju; lingvist	<i>im m</i> {jezikoslóvac; G -vca, V jèzikoslòvče, I -vcem; mn N -vci, G -ācā/jezikòslòvācā} osoba koja se profesionalno bavi jezikoslovljem → jezičar, lingvist
jezikòslòvlje	imenica	<i>sr</i> proučavanje jezika; filologija, lingvistika, jezikoslovstvo	(jezikòslòvlje) s ling proučavanje jezika, lingvistika	<i>im ž</i> {jèzikòslòvlje // jezikòslòvlje; G -a, I -em} znanost o jeziku, interdisciplinirana znanost koja se bavi proučavanjem jezika, kognitivnih i psiholoških procesa pri uporabi jezika, te metoda za analizu, generiranje i obradbu teksta i govora → lingvistika
jèzikotvòr an	pridjev	<i>prid.</i> { <i>odr. jèzikotvòrnī</i> } <i>antrop. fil. lingv.</i> koji je po prirodi i objektivnim uvjetovanostima određen da se izražava ljudskim jezikom i bez poticaja drugih ljudi	x	x
jotácija	imenica	ž = jotovanje	ž ling stapanje nenepčanoga suglasnika s glasom <i>j</i> u nepčani suglasnik	<i>im ž</i> {jotácija; G -ē} FON glasovna promjena kada se nepalatalni zatvornici <i>k, g, h, c, t, d, s, z, l, n</i> uz <i>j</i> zamjenjuju palatalnim zatvornicima <i>č, ć, đ, lj, nj, š, ž, a p, b, m, v, f</i> uz <i>j</i> zamjenjuju skupovima <i>plj, blj, mlj, vlj, flj</i> (npr. <i>glad + ju = glādu; grob + je = groblje</i>)
kajkavizam	imenica	x	ž ling kajkavsko narječje	<i>im m</i> {kajkavizam; G -zma; mn N -zmi, G -āmā} LING riječ ili koji drugi element kajkavskoga narječja koji se nalazi u standardnome jeziku ili kojemu drugom narječju
kajkávština	imenica	ž 1. razg. kajkavsko narječje 2. v. kajkavski	kajkavština (kajkávština) m [G <i>kajkavizma, mn kajkavizmi, G kajkavizāmā</i>] ling kajkavska riječ ili oblik u hrvatskom standardnom jeziku	<i>im ž</i> {kajkavština // kajkávština; G -ē} RAZG kajkavsko narječje [<i>leksikon kajkavštine</i>] → kajkavski
kakofónija		ž [klas. evr.] 1. glasovi ili tonovi koji zajedno zvuče neskladno opr.: eufonija	(grč) ž 1. ling skup glasova koji zajedno neskladno zvuče	<i>im ž</i> {kakofónija; G -ē; mn G -tjā} 2. glasovi ili tonovi koji zajedno zvuče neskladno [<i>kakofonija glasova / tonova</i>] ≠ blagozvučnost
kālk	imenica	m [fr.] { <i>nom. mn kálkovi</i> } 2. <i>lingv.</i> preuzeta riječ ili fraza iz stranog jezika doslovnim prevođenjem (<i>steindruck [njem.]</i> → kamenotisak); pakovak	(fr) m [mn <i>kālcī, kálkovi, G kālkā, kálkōvā</i>] 1. ling riječ ili izraz jednoga jezika nastala dvoslovnim prevođenjem s drugoga jezika; prevedenica	<i>im m</i> {kālk; G -a; mn N -ovi, G -ōvā} 2. LING preuzeta riječ ili fraza iz stranoga jezika nastala doslovnim prevođenjem (npr. kamenotisak ← <i>njem. Steindruck</i>) → prevedenica

kalkírati	glagol	x	<i>svr/nesvr prel</i> [kàlkīrām, pril proš kalkírāv, -ši, pril sad kalkírājūči, pr rad kalkírao, pr tr kàlkīrān] 1. ling doslovno prevesti, prevoditi neku riječ ili izraz iz jednoga jezika u drugi	<i>gl dv(na)praviti kalk (2)</i>
kànāl	imenica	x	(lat) m [G kanála, mn kanáli, G kanálā] ling/inf put kojim se prenosi poruka od pošiljatelja do primatelja; <i>govorni ~ ling</i> dijelovi govornog aparata između grkljana i izlaska iz usne i nosne šupljine u kojima se artikuliraju glasovi ljudskih jezika; glasovni kanal	<i>im m</i> {kànāl; G kanála; mn N kanáli, G kanálā}; govorni kanal FON kanal zračne struje između grkljana (glotide) i izlaska iz usne i nosne šupljine gdje se artikuliraju glasovi
kategòrija	imenica	ž [klas. evr.] 1. a. red istovrsnih pojmova ili predmeta; klasa, grupa, razred, vrsta [gramatička~]	(grč) ž 3. ling oblik riječi kao stalni izraz u fleksiji: gramatička~	<i>im ž</i> {kategòrija; G -ē; mn G -tjā} 1. red istovrsnih pojmova ili predmeta ► gramatička kategorija gramatički sadržaj koji ima vlastiti ustaljeni izraz (npr. rod, broj, lice, vrijeme itd.)
kläuzula	imenica	x	ž 2. ling zavisna rečenica unutar složene rečenice	<i>im ž</i> {kläuzula; G -ē; mn G -ülā} 4. GRAM → surečenica [temporalna / relativna / glavna / osnovna / zavisna kläuzula]
kòd	imenica	m [fr.] {nom. mn kòdovi} 1. sistem ugovorenih znakova za uspostavljanje komunikacije; 2. sistem u kojem su nekim informacijama (slovima, riječima, brojevima, simbolima) pridružene dogovorene vrijednosti; šifra, ključ	(fr) m [mn kòdovi] 5. ling jezik kao sustav znakova kojim govornik raspoloživo da bi njime oblikovao lingvistički izraz	<i>im m</i> {kòd; G -a, L kódu; mn N kòdovi, G kòdōvā} 1. sustav ugovorenih znakova za uspostavljanje komunikacije → signal (1) ► jezični kod skup pravila i asimbola koji omogućuje oblikovanje poruka i sporazumijevanje
kohipònīm (kohipònim)	imenica	x	(lat-grč) m [G kohipònīmā, mn kohipònimi, G kohipònīmā] ling hiponim koji ima zajednički hiperonim s drugim hiponimom; supodređenica	x
kòine	imenica	x	(grč) m [G kòinēa] 2. ling a opći jezik nastao stapanjem različitih dijalekata b) jezik koji nastaje uopćivanjem izabranih jezičnih crta u izraz koji će naddijalektno funkcionirati	<i>im m/ž</i> {kòinē; G -a} LING 1. zajednički jezik Grka u doba helenizma; 2. zajednički (i to govorni) jezik kojim se služi veći broj ljudi različitih dijalekata [novoselavska jezična / zagrebačka kajkavska koine]
kolokácija	imenica	ž [klas. evr.] 2. lingv. obvezatna ili uobičajena veza riječi koja nije određena uobičajenom gramatikom [odnijeti molbu, ali uložiti žalbu]	x	<i>im ž</i> {kolokácija; G -ē; mn G -tjā} 2. LING obvezatna ili uobičajena sveza riječi koja se temelji na značenjskoj povezanosti
kolokvijalizam	imenica	x	x	<i>im m</i> {kolokvijalizam; G -zma; mn N -zmi, G -zāmā} LING riječ ili izričaj svojstven razgovornom, kolokvijalnom stilu (npr. vešmašina, pasoš, printer)

kölokvijalnī	pridjev	<i>prid. odr.</i> koji je svojstven govoru, koji se govori, uobičajen u govoru, svakodnevan u govoru; razgovoran	(ž -a, s -o) <i>prid</i> [G - <i>ōga, -ōg</i>] ling koji je uobičajen u govoru, koji je češći u govornom nego u književnom jeziku; razgovorni: <i>~izraz</i>	<i>prid</i> {kölokvijalnī, kölokvijalnā, kölokvijalnō; G - <i>lnōg(a)</i> } koji je svojstven govoru, koji je uobičajen u svakodnevnom govoru, koji pripada razgovornom, svakidašnjem govoru
komutácija	imenica	x	x	<i>im ž</i> {komutácija; G - <i>ē</i> ; mn G - <i>ījā</i> } 4. LING zamjena jednog elementa drugim ili zamjena mjesta među njima [<i>figure / metoda komutacije</i>]
komparácija	imenica	ž [<i>klas. evr.</i>] 1. usporedba 2. <i>gram.</i> stupnjevanje, gradacija [<i>slab</i> → <i>slabiji</i>]	(lat) ž 1. usporedba 2. ling izražavanje veće ili manje kvalifikacijske vrijednosti pridjeva ili priloga; stupnjevanje	<i>im ž</i> {komparácija; G - <i>ē</i> } 3. GRAM izražavanje veće ili manje kvalifikacijske vrijednosti pridjeva ili priloga → gradacija, stupnjevanje
kōmparatīv	imenica	m <i>gram.</i> drugi stupanj usporedbe (komparacije) pridjeva u zn.	m ling drugi stupanj komparacije pridjeva, koji u usporedbi s prvim stupnjem, pozitivom, izriče veću mjeru nekoga svojstva	<i>im m</i> {kōmparatīv; G - <i>a</i> } GRAM drugi stupanj u stupnjevanju pridjeva i priloga kojim se u usporedbi izriče veći stupanj posjedovanja kojega svojstva
komparírati	glagol	(što) svrš. i nesvrš. { <i>pres.</i> <i>kompārīram, pril. sad.</i> <i>kompārīrajūci, gl. im.</i> <i>kompārīranje</i> } usporediti ili uspoređivati; sravniti ili sravnjivati	<i>svr/nesvr prel</i> [<i>kompārīrām, pril proš</i> <i>kompārīrāv, -ši, pril sad</i> <i>kompārīrajūci, pr rad</i> <i>kompārīrāo, pr tr</i> <i>kompārīrān</i>] usporediti, , uspoređivati - komparīranje gl im	2. GRAM a. {nesvr} → stupnjevati; b. {svr} provesti komparaciju
kōndicionāl	imenica	m [<i>klas. evr.</i>] oblik glagola koji znači pogodbu za vršenje glagolske radnje, uvjet pod kojim se ona vrši i sl. { <i>radio bih</i> k. sadašnji, <i>bio bih radio</i> k. prošli}	(lat) m ling glagolski način kojim se iskazuje pogodba ili uvjetovana radnja; pogodbeni način	<i>im m</i> {kōndicionāl // kondicionāl; G - <i>a/kondicionála</i> ; mn N - <i>ī/kondicionáli, G -ā/kondicionálā</i> } GRAM glagolski način koji znači pogodbu za vršenje glagolske radnje, uvjet po kojim se ona vrši i sl., pogodbeni način
kongruèncija	imenica	x	(lat) ž 1. ling morfološko slaganje riječi u rečenici koje su u sintaktičkoj i smisljenoj vezi; sročnost	<i>im ž</i> {kongruèncija; G - <i>ē</i> ; mn G - <i>ījā</i> } 2. GRAM morfološka podudarnost među riječima koje su u sintaktičkoj, odnosno smisljenoj vezi (npr. između imenice i njezina atributa u rodu, broju i padežu, između subjekta i predikata)
konjugácija	imenica	x	(lat) ž 1. ling mijenjanje glagola prema osobama, broju, vremenu, načinu ili stanju; sprezanje	<i>im ž</i> {konjugácija; G - <i>ē</i> } 1. GRAM → sprezanje
konjugírati	glagol	x	1. <i>prel ling</i> promijeniti, mijenjati glagole po osobi, broju, vremenu, načinu i stanju; sprezati	1. GRAM mijenjati glagol po licima u broju, vremenu, načinu → sprezati
konjūkcija	imenica	x	(lat) ž 3. ling veznik	<i>im ž</i> {konjūkcija; G - <i>ē</i> ; mn G - <i>ījā</i> } 2. b. LING → sastavljanje ; c. GRAM nepromjenjiva vrsta riječi kojom se povezuju dvije riječi, dvije skupine riječi ili dvije rečenice → veznik

konjunkcionalizacija	imenica	x	(lat) ž ling preobrazba nevezničkih riječi u veznike; povezničivanje	x
könjunktiv	imenica	x	m ling glagolski način svojstven nekim suvremenim i starim indoeuropskim jezicima kojima se izriče kakav subjektivan govoriteljev osjećaj, stanje ili misao	<i>im m</i> {könjunktiv; G -a} GRAMglagolski način subjektivnoga iskazivanja želje, mogućnosti, zapovijedi ili koje zamisli onoga koji govori
konotacija	imenica	ž [klas. evr.] 1. misaona radnja i ukupnost asocijacija koje povezuju riječ i njeno značenje, dodavanje denotaciji (usp.) [<i>otac = ljubav, primjer, uzor</i>]	(lat) ž 2. ling skup svih asocijacija povezanih s nekom riječju i njezinim značenjima; suznačenje	<i>im ž</i> {konotacija; G -ē; mn G -tjā} LING posebno značenje neke riječi ili iskaza koje se dodaje osnovnom značenju, ovisno o situaciji ili kontekstu [<i>konotacija riječi / izraza</i>]
koordinacija	imenica	ž [klas. evr.] 2. gram. nezavisno slaganje rečenica	(lat) ž usklađivanje, usklađenost	<i>im ž</i> {koordinacija; G -ē; mn G -tjā} 3. GRAM nezavisno slaganje rečenica → istorednost, parataksa
konkordancija	imenica	x	x	<i>im ž</i> {konkordancija; G -ē; mn G -tjā} 6. LING abecedni popis riječi ili pojmova zajedno s kontekstom u kojem se pojavljuju [<i>kompjuterska / abecedna konkordancija</i>]
konsònant	imenica	x	(lat) m [mn G <i>konsònanātā</i>] ling glas koji se izgovara uz glasovni prolaz; suglasnik	<i>im m</i> {konsònant; G -a; mn N -i, G -anātā} GRAM glas koji se izgovara pri poluzatvorenom ili zatvorenom glasovnom prolazu → suglasnik (1), zatvornik
konsonantizacija	imenica	x	ž ling prelaženje samoglasnika ili polusamoglasnika u suglasnik, konsonant	x
konsonantizam	imenica	x	m [G <i>konsonantizma</i>] ling sustav suglasnika jednoga jezika	x
konvergencija	imenica	x	x	<i>im ž</i> {konvergencija; G -ē} 8. LING približavanje jezika kao posljedica intenzivnih dodira među njima
korelacija	imenica	x	x	<i>im ž</i> {korelacija; G -ē; mn G -tjā} 2. FON skup parova fonema koji se svi temelje na oprtjeci prema jednom razlikovnom obilježju (npr. "b", "d" prema "p", "t" u zvučnosti)
kōrelatīv	imenica	x	(lat) m ling riječ u rečenici koja stoji u suodnosu s drugom riječi	<i>im m</i> {korelatīv; G korelativa; mn N korelativi, G korelativā} GRAM element koji postoji u odnosu i u ravnopravnoj zavisnosti prema drugom elementu (npr. ka-ko-tako, što-to itd.)

körjēn	imenica	m { <i>nom. mn. körjēni/körjenovi</i> , zb. körjēnje} Δ ~ riječi dio riječi koji nosi osnovno značenje	m [mn G <i>körjēni, körjenovi</i>] 3. ling nerastavljivi dio riječi, koji nosi osnovno značenje temeljne riječi i svih izvedenih od nje	<i>im m</i> {körjēn; G körjēna; mn N körjēni/körjenovi, G körjēnā/körjenōvā} 3. GRAM najmanji zajednički dio svih riječi koje pripadaju istoj tvorbenoj porodici i koji nosi osnovno leksičko značenje [<i>korijen riječi</i>] → etimon
krácēnje	imenica	x	x	<i>im s</i> {krácēnje; G -a} 2. GRAM postupak tvorbe nove riječi kraćenjem druge riječi (npr. auto/automobil)
krätica	imenica	ž skraćena riječ u pisanju, riječ koja nastaje uzimanjem dijelova više riječi ili dodavanjem glasa uzetom slovu radi blagoglasja	krätica ž [mn G <i>kräticā</i>] 1. kraćeni oblik riječi koji se u pisanju primjenjuje namjesto punoga oblika radi uštede na prostoru ili kao uobičajeni način pisanja	<i>im ž</i> {krätica; G -ē; mn G <i>kräticā</i> } PRAVOP 1. nova riječ nastala od glasova ili dijelova druge riječi (npr. auto prema automobil); 2. skraćena riječ ili više riječi u pisanju koja nastaje izostavljanjem nekih slova (npr., sl., itd.)
kratkosilaznī	pridjev	x	(ž-a, s-o) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] ling koji ima kratak izgovor i silaznu intonaciju: ~ <i>naglasak</i>	<i>prid</i> {kratkosilaznī, kratkosilaznā, kratkosilaznō; G -ōg(a)} 2. FON koji ima kratak izgovor i silaznu intonaciju
kratkoūzlaznī	pridjev	x	(ž-a, s-o) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] ling koji ima kratak izgovor i uzlaznu intonaciju: ~ <i>naglasak</i>	<i>prid</i> {kratkoūzlaznī, kratkoūzlaznā, kratkoūzlaznō; G -ōg(a)} 2. GRAM koji ima kratak izgovor i uzlaznu intonaciju
kroätist	imenica	m [<i>klas. evr.</i>] (ž <i>spol</i> + kroätistkinja/kroätistica) onaj koji je stručnjak u kroatistici, stručno osposobljen proučavalac jezika, književnosti i kulture hrvatskoga naroda	m (ž kroätistica) [G <i>kroätista</i>] stručnjak u kroatistici	<i>im m</i> {kroätist; G -a, V -u; mn N -i, G -istā} onaj koji je stručnjak u kroatistici, stručno osposobljen proučavatelj jezika, književnosti i kulture hrvatskoga naroda
kroätistika	imenica	ž [<i>klas. evr.</i>] { <i>dat. jd</i> kroatistici} proučavanje hrvatskoga jezika, književnosti i kulture	(lat) ž filol proučavanje hrvatskoga jezika, književnosti i kulture	<i>im ž</i> {kroätistika; G -ē, DL -ici} znanost koja se bavi proučavanjem hrvatskoga jezika i književnosti
kroatizam	imenica	m { <i>gen. jd</i> kroatizma, <i>gen. mn</i> kroatizāmā} prepoznatljivi element hrvatskoga jezika preuzet u neki drugi jezik	m [G <i>kroatizma</i> , mn <i>kroatizmi</i> , G <i>kroatizāmā</i>] ling riječ hrvatskoga podrijetla prepoznatljiva u stranom jeziku	<i>im m</i> {kroatizam; G -zma; mn N -zmi, G -zāmā} LING 1. prepoznatljiv element hrvatskoga jezika preuzet u koji drugi jezik; 2. riječ koja u odnosu na koju drugu riječ pripada hrvatskom jezičnom standardu ili je tipičnija za njega (npr. <i>kava</i> prema <i>kafa</i>)
ktètik	imenica	x	(grč) m [mn <i>ktètici</i> , G <i>ktētīkā</i>] ling pridjev izveden od imena naseljenoga mjesta ili zemlje	<i>im m</i> {ktètik; G -a; mn N -ici, G <i>ktētīkā</i> } GRAM pridjev od imena naseljenoga mjesta (ojkonima ili ekonima), (npr. <i>zagrebački</i> prema <i>Zagreb</i>)

labijal	imenica	m [klas. evr.] {gen. jd labijála} usneni suglasnik, glas koji se artikulira pomoću usana (p, b, m)	(lat) m [G labijála, mn labijáli, G labijálā] ling glas koji se artikulira s pomoću usana; usneni suglasnik	im m {lábijāl // labijāl; G -a/labijála; mn N -i/labijáli, G -ā/labijálā} FON usneni suglasnik (zavornik) (p, b, m) [(ne) palatalizirani / (be)zvučni labijal] → usnenik
labijalizacija	imenica	x	x	im ž {labijalizacija; G -ē; mn G -tjā} FON usneni izgovor kojega glasa, prelaženje artikulacije u labijalnu [labijalizacija vokala]
lábijálnī	pridjev	x	(ž-a, s-o) prid [G -ōga, -ōg] koji se odnosi na labijale; usneni: ~ suglasnici	prid {lábijālan, lábijālna, lábijālno; G -lna; odr -lnī, G -lnōg(a)} II. {lábijálnī} 1. koji se odnosi na labijal [labijalni suglasnik / fonem]
labijálnōst	imenica	ž {instr. jd labijálnosti/labijálnošću} svojstvo onog što je labijalno	x	im ž {labijálnōst; G -osti, I -osti/ošču} FON svojstvo onoga što je labijalno
labioděntāl	imenica	m [klas. evr.] {gen. jd labioděntála} zubno-usneni suglasnik, koji se artikulira pomoću donje usne i gornjih sjekutića (v, f)	(lat) m [G labioděntála, mn labioděntáli, G labioděntálā] ling glas koji pri izgovoru tvori zatvor gornjim zubima i donjom usnom; zubnousnenik –f, v	im m {labioděntāl; G labioděntála; mn N labioděntáli, G labioděntálā} FON → zubnousnenik
labioděntálnī	pridjev	x	(ž-a, s-o) prid [G -ōga, -ōg] koji se odnosi na labioděntal; usnenozubni	II. {labioděntálnī} koji se odnosi na labioděntal [labioděntalni suglasnik] → zubnousneni
labiovelār	imenica	x	(lat) m [G labiovelára, mn labiovelári, G labiovelárā] ling glas koji se tvori istodobno na usnama i mekome nepcu	x
labiovelárnī	pridjev	x	(lat) (ž-a, s-o) prid [G -ōga, -ōg] koji se odnosi na labiovelar; usnenonepčani	x
latěral	imenica	x	(lat) m [G laterála, mn lateráli, G laterálā] ling glas koji se izgovara tako da zračna struja prolazi uz obje strane jezika, lateralni suglasnik, bočni suglasnik; bočnik	im m {latěral // latěral; G -a/laterála; mn N -i/lateráli, G -ā/laterála} FON → bočnik
latěralnī	pridjev	x	(ž-a, s-o) prid [G -ōga, -ōg] bočni, pobočni • ~ suglasnik ling bočni suglasnik; lateral, bočnik	prid {latěralan, latěralna, latěralno; G -lna; odr -lnī, G -lnōg(a)} ► lateralni suglasnik FON bočnik
latinica	imenica	ž pismo nastalo prema rimskom pismu Δ hrvatska ~ izbor znakova podešen prema hrvatskom jeziku; poljska ~, češka ~	ž ling 1. stara latinska abeceda; latinsko pismo 2. pismo nastalo primjenom latinskoga pisma na glasovni sustav nelatinskoga jezika; latiničko pismo	im ž {latinica; G -ē} LING 1. pismo kojim su pisali stari Rimljani, latinsko pismo; 2. pismo nastalo prema rimskom pismu, prilagodbom drukčijemu sustavu glasova, latinično pismo [hrvatska latinica znakovi kojima se označavaju glasovi hrvatskoga jezika; poljska / češka latinica]

latinizam	imenica	m { <i>gen. jd</i> latinizma } 1. riječ preuzeta iz latinskog jezika 2. izraz, fraza načinjeni u duhu latinskog jezika	m [G <i>latinizma</i> , mn <i>latinizmi</i> , G <i>latinizāmā</i>] ling riječ ili izričaj latinskoga podrijetla u nekom drugom jeziku	<i>im m</i> {latinizam; G -zma; mn N -zmi, G -āmā} 2. LING a. riječ latinskoga podrijetla posuđena u koji drugi jezik i prilagođena njegovu jezičnom sustavu; b. izraz, fraza načinjeni u duhu latinskoga jezika (npr. <i>lupus in fabula</i>)
leksēm	imenica	m [<i>klas. evr.</i>] { <i>gen. jd</i> lekséma } riječ kao strukturna činjenica nekog jezika (<i>Augen - Blicku</i> riječi <i>Augenblick</i> [<i>njem.</i>])	(grč) m [G <i>lekséma</i> , mn <i>leksémi</i> , G <i>leksémā</i>] ling 1. dio riječi koji nosi njezino osnovno značenje; leksički morfem 2. oblik punoznačne riječi koji sadržava ukupnost njezinih oblika i značenja 3. leksička jedinica u rječniku; natuknica	<i>im m</i> {leksēm; G lekséma; mn N leksémi, G leksémā} LING 1. riječ u ukupnosti oblika i značenja, riječ kao strukturna činjenica kojega jezika (kuća + vlasnik = kućevlasnik); 2. dio riječi koji nosi njezino osnovno značenje, najmanja leksička jezična jedinica (npr. "stan" u riječima "stanar, stanovati, stanovnik, stanovnici")
leksičkī	pridjev	<i>prid.</i> koji pripada, koji se odnosi na leksik [<i>~o blago</i>]	(ž -a , s -o) prid [G <i>-ōga</i> , <i>-ōg</i>] koji se odnosi na leksik; rječnički: <i>~ problem</i> , <i>~ sustav</i> , <i>~ a jedinica</i> • <i>~ monem ling</i> leksem	<i>prid</i> {leksičkī, leksičkā, leksičkō; G <i>-ōg(a)</i> } koji se odnosi na leksik [<i>leksičko blago</i> ; <i>hrvatski leksički fond</i>]
leksija	imenica	x	x	<i>im ž</i> {leksija; G <i>-ē</i> ; mn G <i>-tjā</i> } LING sve jedinice (iz) leksika nekog jezika [<i>značenje pojedinih glagolskih morfema i leksija</i>] ► jednostavna leksija leksička jedinica koja se sastoji od jedne riječi; složena leksija jezični izraz koji se sastoji od više leksičkih jedinica
leksik	imenica	m [<i>klas. evr.</i>] { <i>nom. mn</i> lèksici, <i>gen. mn</i> lèksikā } sve riječi nekog jezika, dijalekta	(grč) m [mn <i>lèksici</i> , G <i>lèksikā</i>] ling 1. sve riječi nekoga jezika ili narječja: <i>hrvatski ~</i> , <i>kajkavski ~</i> 2. leksemi, natuknice jednoga rječnika: <i>Mikaljin ~</i> 3. riječi jednoga pisca: <i>Maruličev ~</i> . Rječnik	<i>im m</i> {leksik; G <i>-a</i> ; mn N <i>-ici</i> , G <i>lèksikā</i> } LING 1. ukupnost riječi kojega jezika, struke ili skupine; 2. skup riječi karakterističan za kojega pisca; 3. LING neodređeni skup značenjskih elemenata (riječi, lokucija itd.) kojega jezika koji tvore taj jezik (u opreci prema morfologiji, sintaksi); 4. skup riječi koji je zajednički nekim jezicima s gledišta usporedbe [<i>leksik romanskih jezika</i> ; <i>germanski leksik</i>]
leksikalizácija	imenica	x	x	<i>im ž</i> {leksikalizácija; G <i>-ē</i> ; mn G <i>-tjā</i> } LING proces u kojem niz morfema, izraz ili sintagma, postaje samostalna leksička jedinica (sutra + dan = sutradan)
leksikògraf	imenica	m (<i>m i ž spol</i> + leksikògrafkinja) onaj koji se bavi pisanjem rječnika i leksikona i bavi se teorijskim problemima toga rada	m (ž leksikògrafkinja) sastavljač, pisac rječnika i leksikona, stručnjak u leksikografiji; rječničar	<i>im m</i> {leksikògraf; G <i>-a</i> ; mn G <i>-āfā</i> } onaj koji piše, sastavlja jezični rječnik
leksikogrāfija	imenica	ž [<i>klas. evr.</i>] teorija i djelatnost na sastavljanju rječnika i leksikona	(grč) ž 1. teorija i praksa izradbe rječnika i leksikona, sastavljanje rječnika i leksikona 2. ukupnost rječnika: <i>hrvatska ~</i>	<i>im ž</i> {leksikogrāfija; G <i>-ē</i> ; mn G <i>-tjā</i> } LING 1. rad i tehnika leksikografa: skupljanje i opis riječi, izraza nekoga jezika i njihovih značenja; 2. ukupnost leksikografskih djela koja se odnose na koji jezik u određenom povijesnom razdoblju

leksikografski	pridjev	<i>prid. konstr. neob.</i> , koji pripada, koji se odnosi na leksikografiju, v. leksikografski (1)	x	<i>prid</i> {leksikografski, leksikografska, leksikografsko; G -ōg(a)} koji se odnosi na leksikografiju kao znanstvenu disciplinu [leksikografski priručnik / nazivi]
leksikografski	pridjev	1. <i>prid.</i> koji pripada, koji se odnosi na leksikografiju i leksikografa 2. (-ski) <i>pril.</i> kao leksikograf, na način leksikografa	(ž -a, s -o) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] koji se odnosi na leksikografiju i leksikografe: ~a djela, ~a obradba riječi	<i>prid</i> {leksikografski, leksikografska, leksikografsko; G -ōg(a)} koji se odnosi na leksikografe i leksikografiju [leksikografski problem / opis; leksikografska obradba riječi / definicija] ► leksikografski zavod
leksikolog	imenica	m { <i>nom. mn</i> leksikolozi} stručnjak u leksikologiji	m (ž leksikologinja) [<i>mn</i> leksikolozi] stručnjak u leksikologiji	<i>im m</i> {leksikolog; G -a, V -ože; mn N -ozi, G -ōgā} onaj koji se bavi leksikologijom → rječoznanac
leksikologija	imenica	ž [<i>klas. evr.</i>] dio jezikoslovlja koji se bavi proučavanjem značenja riječi i komponenata koje ga čine (»konj« je kopitar, biljojed, domaća ili divlja životinja itd.), riječi s istim značenjem ili istih riječi s više značenja itd.	(grč) ž ling jezikoslovna znanost koja proučava lekseme, njihove kombinacije, povijest i funkciju u određenom sociokulturnom sustavu	<i>im ž</i> {leksikologija; G -ē; mn G -tjā} LING znanstveno proučavanje leksika s gledišta njegove strukture i povijesnoga razvoja; studij jedinica značenja, leksema, i njegovih funkcionalnih jedinica (riječi, sveze riječi, fraze) koje se formalno (morfološki) i semantički proučavaju u njihovu odnosu prema društvu i kulturi koju formalno izražavaju → rječoznanstvo
leksikostilistika	imenica	x	(grč) ž ling dio stilistike koji proučava leksik u stilističkoj funkciji	x
lëktor	imenica	m (ž <i>spol</i> + lëktorica) ž [<i>klas. evr.</i>] 1. nastavnik praktičar na visokim školama (ob. za strane jezike) 2. osoba koja čita i jezično-stilski ispravlja i dotjeruje rukopise	(lat) m (ž lëktorica) 1. nastavnik za jezične vježbe i tečajeve na sveučilištu 2. jezično-stilski dotjerivač rukopisa u pripremi za objavljivanje	<i>im m</i> {lëktor; G -a, V -e, I -om; mn G -ōrā} 1. nastavnik praktičar, voditelj jezičnih vježbi na visokim školama; 2. onaj koji čita i jezično-stilski ispravlja i dotjeruje rukopise u pripremi za objavljivanje
lektúra	imenica	ž [<i>klas. evr.</i>] ispravljanje i uređivanje autorskog rukopisa s pravopisne i jezične strane te davanje savjeta autoru	(lat) ž ling jezično-stilsko ispravljanje i uređivanje tekstova	<i>im ž</i> {lektúra; G -ē; mn G -ā} 1. pravopisno, jezično i stilsko ispravljanje i dotjerivanje teksta prije objavljivanja [<i>obaviti lekturu</i>]; 2. tekst na kojemu su označene jezično-stilske pogreške koje treba ispraviti prije objavljivanja [<i>predati lekturu</i>]
léma	imenica	x	x	<i>im ž</i> {léma; G -ē; mn G -ā} 1. LING a. kanonski (leksikografski) oblik promjenljivih vrsta riječi (npr. infinitiv za glagole, muški rod jednine za pridjeve, itd.), riječ svedena na osnovni oblik, leksikografska natuknica; b. naslov članka, natpis stavka u enciklopediji

lematizacija	imenica	x	x	<i>im ž</i> {lematizacija; G -ē; mn G -tjā} LING postupak svodenja riječi na osnovni oblik [<i>lematizacija korpusa</i>]
likvida	imenica	x	(lat) m ling glas koji se izgovara dodirom jezika i gornjega dijela usne šupljine ili desni; protočnik, tekući suglasnik – <i>l, lj, r</i>	<i>im ž</i> {likvida; G -ē; mn G -tdā} FON → tekućnik [<i>metateza likvida</i>]
lingvist	imenica	m (<i>ž spol</i> + lingvistkinja/lingvistica) { <i>gen. mn lingvistā</i> } koji se bavi proučavanjem literarnog i narodnog jezika, specijalist u lingvistici; jezikoslovac; jezičar <i>žarg.</i>	lingvist m (<i>ž lingvistica</i>) [G <i>lingvista</i> , mn G <i>lingvistā</i>] stručnjak u lingvistici; jezikoslovac	<i>im m</i> {lingvist; G -a, V -e/-u; mn N -i, G <i>lingvistā</i> } onaj koji se bavi znanstvenim proučavanjem jezika → jezičar, jezikoslovac
lingvistički	pridjev	x	(<i>ž-a, s-o</i>) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] koji se odnosi na lingvistiku i lingviste; jezikoslovni: <i>~stručnjak, ~simpozij, ~a rasprava</i>	<i>prid</i> {lingvistički, lingvističkā, lingvističkō; G -ōg(a)} koji se odnosi na lingviste i lingvistiku → jezikoslovni
lingvistika	imenica	ž [<i>klas. evr.</i>] { <i>dat. jd lingvistici</i> } proučavanje općih zakonitosti u jeziku; jezikoslovlje	(lat) ž znanost o jeziku; jezikoslovlje	<i>im ž</i> {lingvistika; G -ē, DL -ici} → jezikoslovlje, jezikoznanstvo ► lingvistika teksta (diskursa) disciplina u lingvistici koja polazi od spoznaje da rečenica nije najveća jezična jedinica te da i na makrostrukturama postoji jasna organizacija; komparativna (poredbena) lingvistikadisciplina u lingvistici, bavi se usporednim proučavanjem različitih jezičnih sustava i standarda; primijenjena lingvistikadisciplina koja se bavi proučavanjem primjene jezikoslovnih teorija u psihologiji, leksikografiji, telekomunikacijama i dr.
litōta	imenica		x	<i>im ž</i> {litōta; G -ē; mn G litōtā} 2. GRAM dvije negacije koje daju (pojačanu) afirmaciju (npr. nije neopasno = opasno je)
lokalizam	imenica	x	m [G <i>lokalizma</i> , mn <i>lokalizmi</i> , G <i>lokalizāmā</i>] 2. ling jezična osobitost jednoga grada ili užega kraja: <i>splitski~</i>	<i>im m</i> {lokalizam; G -zma; mn N -zmi, G -āmā} 2. LING riječ ili koji drugi element mjesnoga govora koji se nalazi u standardnome jeziku
lōkatīv	imenica	x	(lat) m ling mjesni šesti padež u hrvatskom jeziku	<i>im m</i> {lōkatīv; G -a} GRAM šesti padež u sklonidbi hrvatskoga jezika, odgovara na pitanje o mjestu <i>Gdje?</i> ili <i>O kome?</i> , <i>O čemu?</i> i slaže se s prijedlozima <i>u, na, o, po, prema, pri</i>
lōkatīvni	imenica	x	(<i>ž-a, s-o</i>) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] koji se odnosi na lokativ: <i>~ oblik</i>	<i>prid</i> {lōkatīvni, lōkatīvna, lōkatīvno; G -og(a)} koji ima svojstva lokativa [<i>lokativni oblik; lokativne sintagme</i>]

lokúcija	imenica	x	x	<i>im ž</i> {lokúcija; G -ē; mn G -tjā} 2. LING a. način izražavanja; b. izričaj ili fraza (osobito među određenom skupinom ljudi u određenome kraju) [glagolske lokucije u hrvatskom jeziku]
luzitanizam	imenica	m { <i>gen. jd</i> luzitanizma, <i>gen. mn</i> luzitanizāmā} prepoznatljiva pojedinost iz portugalskog jezika usvojena u drugom jeziku	x	<i>im m</i> {luzitanizam; G -zma; mn N -zmi, G -āmā} LING riječ portugalskoga podrijetla posuđena u koji drugi jezik i prilagođena njegovu jezičnom sustavu
makrotopònīm	imenica	x	x	<i>im m</i> {makrotopònīm; G makrotoponíma; mn N makrotoponími, G makrotoponímā} LING 1. vlastito ime većega topografskog objekta (npr. imena gradova, županija); 2. toponim koji rabi veća skupina ljudi
matrònīm (matrònim)	imenica	x	m [G <i>matroníma</i> , mn <i>matroními</i> , G <i>matronímā</i>] ling prezime nastalo od materina osobnoga imena	matronímik <i>im m</i> {matronímik; G -a; mn N -ici, G -íkā} LING prezime izvedeno prema majčinu imenu [Prezime Mandić je matronímik nastao od Mande.] ≠ patronim
měđusamoglasničkī	pridjev	x	x	<i>prid</i> {měđusamoglasničkī, měđusamoglasničkā, měđusamoglasničkō; G -ōg(a)} FON koji je između dvaju samoglasnika [měđusamoglasnički položaj suglasnika] → intervokalan
meliorácija	imenica	x	x	<i>im ž</i> {meliorácija; G -ē; mn G -tjā} 2. LING semantičko pomicanje u nekih riječi koje dovodi do preciznijega značenja
metafònija	imenica	x	x	<i>im ž</i> {metafònija; G -ē} FON → prijeglas
metajèzik	imenica	x	x	<i>im m</i> {metajèzik; G -a, V -iče; mn N -ici, G -íkā} 1. LING jezik više razine nadređen prirodnome jeziku, koristi se za opisivanje i analizu bilo kojega prirodnog jezika; 2. jezik neke znanosti ili struke
metalingvistika	imenica	x	x	<i>im ž</i> {metalingvistika; G -ē, DL -ici} LING grana lingvistike koja se bavi izučavanjem odnosa jezika i drugih kulturnih čimbenika u društvu [<i>dosezi / područje interesa / zaključci metalingvistike</i>]
metatàksa	imenica	x	x	<i>im ž</i> {metatàksa; G -ē} GRAM premještanje akcenta iste vrste sa sloga na slog [<i>progresivna metatàksa cirkumpleksa; metatàksa u kajkavskom narječju</i>]

metâteza	imenica	ž [klas. evr.] zamjena položaja, mijenjanje poretka glasova ili skupova glasova u riječi [vas - sav; mogila - gomila]	(grč) ž ling premještanje glasova i glasovnih skupina u riječi	<i>im ž</i> {metâteza; G -ē} 1. FON glasovna promjena premještanja glasova ili glasovnih skupova u riječi ili obliku riječi (npr. vas - sav)
metatònija	imenica	x	(grč) ž ling premještanje naglaska riječi s jednoga sloga na drugi ili promjena vrste naglaska na istome slogu	<i>im ž</i> {metatònija; G -ē} GRAM promjena vrste naglaska na jednom slogu ili premještanje naglaska s jednoga sloga na drugi [kajkavska / sjevernočakavska metatonija]
mikrotopònīm	imenica	x	x	<i>im m</i> {mikrotopònīm; G mikrotoponima; mn N mikrotoponimi, G mikrotoponimā} LING 1. vlastito ime važnijega poljoprivrednog objekta (npr. imena polja, pašnjaka); 2. toponim koji rabi manja skupina ljudi
množina	imenica	ž 3. gram. oblik oprečan jednini, koji znači više od jedne prepoznatljivih ili individualiziranih jedinki; plural	ž [mn G množinā] ling jedna od tri kategorije broja koja izražava dvočlanost ili neodređenu višečlanost istih članova; plural	<i>im ž</i> {množina; G -ē; mn N -e, G množinā} 1. GRAM oblik promjenjive riječi kojim se označuje da se govori o više primjeraka onoga što znači ta riječ [3. lice / genitiv množine] → plural ≠ jednina, singular
mócija	imenica	x	x	<i>im ž</i> {mócija; G -ē; mn G -ijā} 1. GRAM a. tvorba imenica ženskoga roda izvođenjem od oblika za muški rod s pomoću posebnih nastavaka (npr. psiholog - psihologinja) [integralna / imenska / supletivna mocija]; b. obilježavanje roda pridjeva posebnim obličnim nastavcima (npr. plav, plava, plavo) [pridjevska mocija]
mònēm	imenica	x	x	<i>im m</i> {mònēm; G monéma; mn N monémi, G monémā} LING 1. u europskoj lingvistici naziv za najmanji, dalje neraščlanjivi značenski jezični oblik; kao leksičke jedinice monemi se zovu leksemi, a kao gramatičke morfemi [korijenski monem]; 2. u američkoj lingvistici manje poznat izraz za morfem [analizirati prezentske moneme]
mönoftōng	imenica	x	(grč) m [mn mönoftōnzi] ling jednoglasnik	<i>im m</i> {mönoftōng; G -a; mn N -nzi, G -ōngā} FON → jednoglasnik [monoftonzi u engleskom jeziku] ≠ diftong
monoftongizácija	imenica	x	ž ling promjena diftonga, dvoglasa u monoftong, jednoglas	<i>im ž</i> {monoftongizacija; G -e} FON promjena diftonga u monoftong [monoftongizacija dvoglasa ei i ou]
monògraf	imenica	x	(grč) m ling jednoslovni grafem za jedan fonem; jednoslov	x

mononimija	imenica	x	x	<i>im ž</i> {mononimija; G -ē} LING → jednoimenost
monosèmija	imenica	x	x	<i>im ž</i> {monosèmija; G -ē} LING → jednoznačnost
mörf	imenica	x	(grč) m ling krajnja jedinica koja se izdvaja na submorfemskoj razini istraživanja jezika, izraz morfema	<i>im m</i> {mörf; G -a, I -om; mn N -ovi, G -ōvā} LING izraz morfema
mòrfēm	imenica	m [klas. evr.] {gen. jd morfēma} najmanja jezična jedinica kojoj se u strukturi jezika pripisuje značenje (<i>kućA-A</i> znači »nominativ jednine deklinacije koja u nominativu ima-a, u genitivu-e«; u riječi <i>učitelj- TELJ</i> znači »vršilac radnje«)	(grč) m [G <i>morfēma</i> , mn <i>morfēmi</i> , G <i>morfēmā</i>] ling najmanji dio riječi koji ima neko leksičko ili gramatičko značenje: <i>korijenski ~i</i>	<i>im m</i> {mòrfēm; G morfēma; mn N morfēmi, G morfēmā} LING najmanja jezična jedinica koja ima značenje mada često ne može samostalno stajati kao riječ [<i>slobodni / vezani / sufiksalni / prefiksalni / korijenski morfemi; odrediti značenje pojedinoga morfema</i>] ► leksički morfem → leksem; nastavačni (gramatički, oblikotvorni) morfem tvorbena jezična jedinica, sastoji se od samog korijena riječi (korijenski morfem) ili afiksa koji se predmeću, domeću ili umeću korijenskome morfemu
morfòlogija	imenica	ž [klas. evr.] proučavanje oblika 1. <i>lingv.</i> dio gramatike koji se bavi promjenama oblika riječi u sklonidbi (deklinaciji) i sprezanju (konjugaciji) i s tim u vezi promjenama gramatičkih morfema [<i>kuć-A, kuć-E, kuć-I; rad-IM, rad-IŠ, rad-I</i>]	(grč) ž 1. ling dio gramatike koji izlaže oblike riječi	<i>im ž</i> {morfòlogija; G -ē} 1. jezikoslovna grana koja se bavi promjenama oblika riječi u sklonidbi i sprezanju i promjenama gramatičkih morfema s tim u vezi (<i>kuć-A, kuć-E, kuć-I; rad-IM, rad-IŠ, rad-I</i>) → oblikoslovlje
morfonològija	imenica	ž dio gramatike koji objašnjava gramatički uvjetovane promjene glasova i glasovnih skupova u zavisnosti od njihova položaja kao dijelova morfema [<i>ruka dat. jd ruci: k</i> »postaje«, zamjenjuje se sa <i>c</i> ispred <i>i</i> u dativu jednine (a ne svako <i>k</i> ispred <i>i</i>)]	(grč) ž ling dio gramatike koji proučava fonemski sastav morfema i međusobne veze između strukture morfema i njihova funkcioniranja	<i>im ž</i> {morfonològija; G -ē} dio gramatike koji objašnjava gramatički uvjetovane promjene glasova i glasovnih skupova u zavisnosti od njihova položaja kao dijelova morfema (<i>ruka, D ruci:k</i> se zamjenjuje sa <i>c</i> ispred <i>i</i> u dativu jednine)
náčin	imenica	x	m 3. ling glagolski oblik koji označuje odnos govornika prema radnji: <i>pogodbeni ~, zapovjedni ~, neodređeni ~</i>	<i>im m</i> {náčin; G -a; mn N -i, G -īnā} ► glagolski način GRAM glagolski oblik koji označuje odnos govornika prema radnji [<i>pogodbeni / zapovjedni / željni način</i>]
nàdrēdenica	imenica	x	ž ling riječ širega značenja, koja uključuje više podređenih riječi; hiperonim	<i>im ž</i> {nàdrēdenica; G -ē; mn G -īcā} LING riječ koja sadržajno obuhvaća riječi užega značenja [<i>odnos nadređenice i podređenice; Svaka nadređenica mora imati barem dvije podređenice, s tim da je svaka nadređenica ujedno i podređenica nekoj drugoj nadređenici.</i>] → hiperonim ≠ podređenica

náglasak	imenica	m { <i>gen. jd</i> náglaska, <i>nom. mn</i> náglasci, <i>gen. mn</i> náglasākā } 1. isticanje vokala ili slogotvornog glasa u riječi (većom duljinom, snažnijim izgovorom, povišenjem ili sniženjem tona pri izgovoru) 2. znak kojim se bilježi naglasak 3. specifičan način izgovora [splitski~, strani~] Δ rečenični ~ melodija rečenice, intonacija koju ima rečenica realizirana u govoru	m [G <i>náglaska</i> , mn <i>náglasci</i> , G <i>náglasākā</i>] ling 1. a) isticanje pojedinih samoglasnika silinom ili visinom ili jednim i drugim; akcent: <i>silinski</i> ~, <i>dinamični</i> ~, <i>kratkosilazni</i> ~, <i>dugosilazni</i> ~b) grafički znak kojim se bilježi to isticanje 2. poseban izgovor, koji se razlikuje od standardnoga: <i>govoriti s ~skom</i> , <i>imati dubrovački</i> ~	<i>im m</i> {naglasak; G -ska; mn N -sci, G -ākā} 1. GRAM a. isticanje jednoga sloga u riječi silinom, duljinom i visinom tona [dinamički / atonički naglasak] → akcent, naglas b. poseban način izgovora koji se razlikuje od standardnog jezika [kajkavski / splitski / dubrovački / strani naglasak; govoriti s naglaskom]; 2. PRAVOP znak kojim se bilježi izgovor riječi [označiti / staviti naglaske] → akcent ► dugosilazni naglasak dug naglasak sa silaznim tonom [môre, prâvda]; dugouzlazni naglasak dug naglasak s uzlaznim tonom [rúka; táma]; kratkosilazni naglasak kratak, odsječen naglasak silaznoga tona [kúća; slâma]; kratkouzlazni naglasak kratak naglasak uzlaznoga tona [nôga; vòda]; rečenični naglasak melodija rečenice, intonacija koju ima rečenica realizirana u govoru
naglāsiti	glagol	(što) svrš. {prez. <i>nāglāsīm</i> , pril. trp. <i>nāglāšen</i> } 1. istaknuti vokal ili slogotvorni glas u riječi	<i>svr/nesvr prel</i> [<i>nāglāsīm</i> , pril. proš <i>nāglāsīv,-ši</i> , pr. rad <i>nāglāsio</i> , pr. tr <i>nāglāšen</i>] 1. ling napisati naglasak na riječ ili izgovoriti pravilnim naglaskom	<i>gl svr</i> {naglāsiti; prez <i>nāglāsīm</i> , 3. l. mn <i>nāglāsē</i> ; <i>imp -i</i> ; <i>aor -ih</i> ; <i>pril p -īvši</i> ; <i>prid r -io/-la/-li</i> ; <i>prid t nāglāšen</i> } 1. GRAM a. obilježiti riječ naglaskom [naglāsiti sve natuknice]; b. izgovoriti na poseban način [<i>naglasiti sve novoštokavskim naglaskom</i>]
nàglasnica	imenica	x	ž ling riječ koja ima vlastiti naglasak, naglašena ili samostalna riječ	<i>im ž</i> {nàglasnica; G -ē; mn G -īcā} GRAM riječ koja ima svoj naglasak, naglašena riječ, tonička riječ [<i>Naglasnica sa svojim klitikama</i> , <i>enklitikama i proklitikama</i> , <i>čini naglasnu cjelinu</i>]
nárjēče	imenica	sr po nekim svojstvima prepoznatljiv govor živoga i prirodnog jezika; dijalekt Δ štokavsko ~ osnova hrvatskoga književnog jezika, prema upitnoj riječi "što" u upotrebi; kajkavsko ~, čakavsko ~	s ling govor širega područja veće jezične zajednice s posebnim fonetskim, morfološkim, leksičkim i drugim zajedničkim obilježjima kojemu je nadređen standardni jezik te zajednice; dijalekt: <i>kajkavsko</i> ~, <i>čakavsko</i> ~, <i>štokavsko</i> ~	<i>im s</i> {nárjēče; G -a, I -em; mn G -ā} LING skupina dijalekata koji prema nekim zajedničkim kriterijima čine cjelinu; jezični idiom iznadd razine dijalekta, a ispod razine jezika ► čakavsko narjēče jedno od triju narjēča hrvatskoga jezika nazvano prema upitno-odnosnoj zamjenici <i>čako</i> koja znači <i>što</i> ; kajkavsko narjēče jedno od triju narjēča hrvatskoga jezika nazvano prema upitno-odnosnoj zamjenici <i>kaj</i> koja znači <i>što</i> ; štokavsko narjēče jedno od triju narjēča hrvatskoga jezika nazvano prema upitno-odnosnoj zamjenici <i>sto</i>
naslonjènica	imenica	ž gram. jednosložna riječ bez svoga naglaska, koja ne može stajati na početku rečenice ili iza pauze (stanke) ili zarez, slijedi naglašenu riječ ili drugu enklitiku i s	ž ling nenaglašena riječ koja se nalazi iza naglašene i s njom se izgovara kao jedna naglasna cjelina; enklitika, zanačlasnica; <i>glagolske -e</i> , <i>zamjeničke -e</i>	<i>im ž</i> {naslonjènica; G -ē; mn G -īcā} GRAM → zanačlasnica

		njima čini izgovornu cjelinu		
nástav ak	imenica	m { <i>gen. jd</i> nástāvka, <i>nom. mn</i> nástāvci, <i>gen. mn</i> nástāvākā} 3. dio riječi koji se dodaje na osnovu [<i>kuć</i> + <i>a</i> = <i>kuća</i>]	nástavak m [G <i>nástāvka</i> , mn <i>nástāvci</i> , G <i>nástāvākā</i>] 3. ling dodatak korijenu ili osnovi riječi, koji može biti predmetak ili prefiks, umetak ili infiks te dometak ili sufiks; afiks	<i>im m</i> {nastavak; G -avka; mn N -avci, G -aka} 3. GRAM morfem ili skupina morfema, kao tvorbeni dio riječi koji se dodaje osnovi [<i>genitivni / prezentski / množinski nastavak</i>] ≠ osnova
nātuknica	imenica	ž 1. osnovna riječ u rječniku, leksikonu i sl. koja se objašnjava, definira itd. i s kojom se započinje članak takve knjige	ž 1. leks riječ u abecednom nizu koja se obrađuje u rječniku, leksikonu i enciklopediji	<i>im ž</i> {nātuknica; G -ē; mn G -īcā} 1. LING riječ koja se obrađuje u leksikografskome djelu [<i>rječnička / leksikonska / enciklopedijska natuknica</i>] → lema
nāvezak	imenica	x	m [G <i>nāveska</i> , mn <i>nāvesci</i> , G <i>nāvezākā</i>] ling slog ili samoglasnik koji se bez tvorbenoga razloga dodaje riječi ili obliku	<i>im m</i> {nāvezak; G -eska; mn N -esci, G -ākā} GRAM samoglasnik na kraju nekih riječi koji može biti, ali ne mora, pri čemu se mijenja značenje riječi (npr. sada - sad, tome - tom)
nāvodn īk	imenica	m {ob. <i>mn</i> nāvodnīcī} pravopisni znak kojim se obilježavaju citati, neupravan govor, ironični stav prema napisanom, suprotno značenje, naslovi knjiga, filmova i sl.: navodni znak (»...«)	nāvodnīci m [mn <i>jd</i> nāvodnīk, G <i>nāvodnīka</i> , mn G <i>nāvodnīkā</i>] interpunkcijski znakovi koji se stavljaju na početku i na kraju točno navedenih nečijih riječi ili kad se riječima daje suprotno značenje od onoga koje imaju: <i>staviti u ~e</i>	<i>im m</i> {nāvodnīk; G -a; mn N -īci, G -ā} PRAVOP 1. razgodak kojim se označuje početak ili kraj teksta koji se navodi doslovce; uvijek se pojavljuje u paru (" " ili » «) [<i>staviti citiranu rečenicu u/pod navodnike</i>]; 2. znak kojim se označuje da se riječ ispred i iza koje stoji uzima u prenesenome značenju, da ne pripada standardnome jeziku ili da je riječ o imenu; uvijek se pojavljuje u paru (» «)
nāzāl	imenica	m [<i>klas. evr.</i>] { <i>gen. mn</i> nazālā} glas koji se artikulira tako što zračna struja prolazi kroz nos [staṅka (stanka)]	(lat) m [G <i>nazāla</i> , mn <i>nazāli</i> , G <i>nazālā</i>] ling glas koji se artikulira pri spuštenom stražnjem nepcu, tako da zračna struja vibrira u nosnoj šupljini - <i>m</i> , <i>n</i> <i>nj</i> ; nosnik	<i>im m</i> {nāzāl; G nazāla; mn N nazāli, G nazālā} GRAM, FON glas koji se artikulira tako da zračna struja prolazi kroz nos [<i>teško izgovarati nazale</i>] → nosnik
nāziv	imenica	m riječ kojom se što imenuje ili označava; ime Δ stručni ~ termin	m riječ kojom se naziva stručni pojam; termin	<i>im m</i> {nāziv; G -a; mn N -i, G -īvā} 2. LING stručni izraz za određeni pojam [<i>kemijski / matematički / medicinski naziv</i>] → termin
nāzīvlje	imenica	sr { <i>gen. jd</i> nāzīvlja} <i>pov. arh. neol.</i> ukupnoat ili popis stručnih naziva; terminologija	s 1. <i>zb im</i> od naziv 2. ukupnost svih naziva ili naziva pojedine struke	<i>im s</i> {nāzīvlje; G -a} { <i>zb im</i> od naziv} LING sustav naziva u kojoj struci ili području [<i>stručno botaničko / kemijsko nazivlje</i>] → nomenklatura
nāzivoslōvlje	imenica	x	s ling leksikološka disciplina koja proučava nazivlje; terminologija	<i>im s</i> {nāzivoslōvlje // nazivoslōvlje; G -a} LING interdisciplinirana znanost koja se bavi proučavanjem nazivlja i pojmova [<i>kemijsko / strukovno / međunarodno nazivoslōvlje</i>] → terminologija

negácija	imenica	x	(lat) ž 2. ling čestica ili konstrukcija koja izriče nijekanje, poricanje	<i>im ž</i> {negácija; G -ē; mn G -ījā} 2. GRAM čestica ne ili konstrukt s tom česticom [Negacija se piše odvojeno od glagola: ne želim] → niječnica
nekrotizam	imenica	x	(grč) m [G <i>nekrotizma</i> , mn <i>nekrotizmi</i> , G <i>nekrotizāmā</i>] ling riječ ili izraz jednoga pisca ili leksikografa koja nije postala aktivnim dijelom jezika; hapaks	<i>im m</i> {nekrotizam; G -zma; mn N -zmi, G -āmā} LING riječ koja pripada leksiku nekoga pisca, a nikad nije postala dijelom aktivnoga jezika (npr. ljesit = drven / Brne Karnarutić/)
nenāglasnica	imenica	x	ž ling riječ koja nema vlastitoga naglasaka, nenaglašena ili nesamostalna riječ; klitika	<i>im ž</i> {nenāglasnica; G -ē; mn G -īcā} GRAM riječ bez svojega naglasaka, nenaglašena riječ [<i>Nenāglasnice (prednāglasnice i zanāglasnice) s naglašanim riječima čini jednu izgovornu cjelinu.</i>] → klitika ≠ naglasnica
nenāglāšen	pridjev	x	(ž-a, s-o) <i>prid</i> [G -a, odr <i>nenāglāšenī -ōga, -ōg</i>] koji nema naglasaka na sebi: ~ <i>slog</i>	<i>prid</i> {nenāglāšen, nenāglāšena, nenāglāšeno; G -a; odr -ī, G -ōg(a); komp nenāglāšenījī} 2. GRAM koji je bez naglasaka [<i>nenāglāšena riječ / doba</i>]
nenāglāšenōst	imenica	x	ž [G <i>nenāglāšenosti</i>] svojstvo onoga što je nenaglašeno	<i>im ž</i> {nenāglāšenōst; G -osti, I -osti/-ošču} svojstvo onoga što je nenaglašeno
neodreden	pridjev	x	x	<i>prid</i> {neodreden, neodredena, neodređeno; G -a; odr -i, G -og(a); komp neodredenījī} 4. GRAM koji ne određuje poznatu stvar [<i>neodređeni član / oblik pridjeva</i>] ► neodređene zamjenice zamjenice koje zamjenjuju ono što nije određeno, što je suviše općenito ili niječno; neodređeni pridjevi pridjevi kojima se predmeti kvalificiraju, kojima se utvrđuje kakvo je što
neoglāgoljen	pridjev	x	x	<i>prid</i> {neoglāgoljen, neoglāgoljena, neoglāgoljeno; G -a; odr -ī, G -ōg(a); komp neoglāgoljenījī} GRAM koji nema glagol [<i>neoglāgoljena rečenica</i>]
neolingvistika	imenica	x	x	<i>im ž</i> {neolingvistika; G -ē, DL -ici} LING škola koju je predvodio talijanski lingvist M. G. Bartoli 1920-ih koja se temeljila na filozofiji jezika B. Crocea i na idejama lingvističke geografije [<i>Neolingvistika je došla do saznanja da su među različitim riječima sličnih značenja koje su u uporabi na većem području starije riječi one koje se nalaze na periferiji toga područja.</i>]
neologizam	imenica	m [klas. evr.] {gen. jd neologizma, gen. mn neologizāmā} nova riječ, jezična	(grč) m [G <i>neologizma</i> , mn <i>neologizmi</i> , G <i>neologizāmā</i>] ling novostvorena riječ;	<i>im m</i> {neologizam; G -zma; mn N -zmi, G -āmā} LING nova riječ, jezična novotvorina [<i>baviti se</i>

		novotvorina	novotvorenica	<i>neologizmima</i>] → kovanica (2), novotvorenica
nèpčanik	imenica	x	m [mn <i>nèpčanīci</i>] ling glas koji se izgovara djelomičnim ili potpunim dodirom srednjega dijela jezika s tvrdim nepcem; palatal – č, ć, dž, đ, j, lj, nj	<i>im m</i> {nèpčanik; G -a; mn N -īci, G -ā} FON zatvornik tvoren tako da srednji dio jezika dodiruje tvrdo nepce [<i>nabrojiti nepčanike</i>] → nepčani suglasnik
neprijélaznōst	imenica	x	x	<i>im ž</i> {neprijélaznōst; G -osti, I -osti/-ošću} 2. GRAM svojstvo glagola čija radnja ne prelazi na objekt [<i>glagolska neprijelaznost</i>] → intranziitivnost
nepunōznačnica	imenica	x	ž ling gramatička riječ kojom se uspostavlja odnos među punoznačnicama – veznik, prijedlog, uzvik, čestica	<i>im ž</i> {nepunoznačnica // nepunōznačnica; G -ē; mn G -īcā} LING riječ koja je nepunoznačna, koja nema samostalno značenje (npr. prijedlog, veznik, čestica ili usklik)
nesklōnjivōst	pridjev	x	x	<i>im ž</i> {nesklōnjivōst; G -osti, I -osti/-ošću} GRAM svojstvo riječi da je nesklonjiva nesklonjivost pridjeva stranoga podrijetla → indeklinabilnost
nēsročnōst	imenica	x	ž [G <i>nēsročnosti</i>] ling gramatičko neslaganje riječi u rečenici koje su sintaktički ovisne jedne o drugima	<i>im ž</i> {nēsročnōst; G -osti, I -osti/-ošću} GRAM svojstvo onoga što je nesročno [<i>padežna nesročnost</i>]
nēsvršenī	pridjev	x	(ž-a, s-o) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] ling kojemu nije svršila radnja, zbivanje ili stanje; imperfektni: ~ <i>glagol</i> , ~ <i>glagolski vid</i>	nesvršen <i>prid</i> {nēsvršen, nēsvršena, nēsvršeno; G -a; odr -ī, G -ōg(a); komp nesvršeni} 3. <i>odr</i> GRAM koji izriče radnju koja traje [nesvršeni glagol / glagolski vid] → durativan, imperfektivan, trajan (2)
netvòrbenōst	imenica	x	x	<i>im ž</i> {netvòrbenōst; G -osti, I -osti/-ošću} GRAM svojstvo riječi da je netvorbena netvorbenost prefiksa → nerječotvornost
netvorènica	imenica	x	x	<i>im ž</i> {netvorènica; G -ē; mn G -īcā} GRAM riječ koja se ne može rastaviti na tvorbene sastavnice
nèuprāvni	pridjev	x	(ž-a, s-o) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] koji nije upravni, izravan • ~ <i>govor ling</i> navođenje čijih riječi u trećoj osobi; indirektni govor	neupravan <i>prid</i> {nèuprāvan, nèuprāvna, nèuprāvno; G -vna; odr -vnī, G -vnōg(a)} 2. GRAM koji nije upravljen, usmjeren komu [<i>neupravna rečenica</i>] ► neupravni (indirektni) govor
neutralizácija	imenica	x	x	<i>im ž</i> {neutralizácija; G -ē} 4. FON ukidanje oprjeke, dokidanje razlikovnosti između dvaju fonema [<i>neutralizacija dugog i kratkog a</i>]

nijčnica	imenica	x	ž ling čestica kojom se niječe, poriče, niječna čestica; negacija	<i>im ž</i> {nijčnica; G -ē; mn G -īcā} GRAM čestica kojom se što niječe, poriče [pisanje niječnice] → negacija (2)
nijčkānje	imenica	x	s ling preoblika kojom se čitav sadržaj rečeničnoga ustrojstva niječe pa se mijenja značenje rečenice; negiranje: ~ <i>imperativa</i> , ~ <i>pomoćnih glagola</i>	nijekati * nijekanje gl im
nīz	imenica	x	m [mn <i>nīzovi</i>] 4. ling sintaktički ili fonološki dijelovi koji se redaju jedan za drugim; slijed, redosljed: <i>rečenični</i> ~, ~ <i>glasova</i>	<i>im m</i> {nīz; G -a, L nīzu; mn N nīzovi, G nīzōvā} 4. LING sintaktički ili fonološki dijelovi koji se redaju jedan za drugim [<i>rečenični / glasovni nīz</i>] → slijed
nominalizācija	imenica	x	(lat) ž ling preoblika kojom se predikatni glagol ishodišne rečenice preoblikuje u imenicu	x
nōminatīv	imenica	x	(lat) m ling prvi padež imenskih riječi, kojim se u rečenici označuje subjekt ili imenski predikat	<i>im m</i> {nōminatīv; G -a} GRAM prvi padež u sklonidbi imenskih riječi, odgovara na pitanje <i>Tko?</i> , <i>Što?</i> [<i>odrediti nominativ; nominativ množine</i>]
nōrma	imenica	x	(lat) ž [mn G <i>nōrmā</i> , <i>nōrmī</i>] 2. ukupnost leksičkih, gramatičkih i pravopisnih propisa za pravilno služenje jezikom: <i>jezična</i> ~, <i>gramatička</i> ~, <i>leksička</i> ~, <i>govorna</i> ~, <i>izgovorna</i> ~	<i>im ž</i> {nōrma; G -ē; mn G -ā/-ī} 2. LING ukupnost leksičkih, gramatičkih i pravopisnih propisa za pravilno služenje jezikom [<i>jezična / gramatička / leksička / govorna / izgovorna norma</i>]
nōrmatīvni	pridjev	x	(ž-a, s-o) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] koji određuje norme, koji se temelji na normi; propisni • -a <i>gramatika ling</i> gramatika koja propisuje jezična pravila	normativan prid {nōrmatīvan, nōrmatīvna, nōrmatīvno // normatīvan; G -vna; odr -vnī, G -vnog(a); komp normativnijī} II. {nōrmatīvni} koji se odnosi na normu ► normativna (preskriptivna) gramatika
nōsnīk	imenica	x	m [mn nōsnīci] ling glas koji se izgovara tako da dio zračne struje prolazi kroz nos; nazal – <i>m, n, nj</i>	<i>im m</i> {nōsnīk; G -a; mn N -īci, G -ā} GRAM, FON zvučnik pri čijem se izgovoru meko nepce spušta, a zrak struji kroz nos [<i>izgovor nosnika</i>] → nazal
novotvorènica	imenica	x	ž ling riječ tvorena u novo vrijeme koja nije posve prihvaćena u govoru, novotvorena riječ; neologizam	<i>im ž</i> {novotvorènica; G -ē; mn G -īcā} LING nova riječ nastala tvorbom ili posuđivanjem, ali nije potpuno postala dijelom aktivnog leksika te novo značenje postojeće riječi koje još nije prihvaćeno u standardnome jeziku [<i>Niz novotvorenica nastaje iz purističkih razloga.</i>] → neologizam
obezvućenje	imenica	x	s ling promjena zvučnoga suglasnika u njegov bezvučni par	x

òbjekt	imenica	m [klas. evr.] {gen. mn òbjekātā} 3. riječ u rečenici na koju prelazi ili na koju se odnosi radnja	(lat) m [mn G òbjekātā] 3. ling riječ u rečenici na koju prelazi ili na koju se odnosi glagolska radnja: <i>bliži ~, dalji ~</i>	<i>im m</i> {òbjekt; G -a, I -om; mn N -i, G òbjekātā/òbjektā} 4. GRAM rečenični dio na koji prelazi glagolska radnja izrečena predikatom (npr. Seljak (subjekt) ore (predikat) njivu (objekt.) [<i>izravni / neizravni objekt; bliži / dalji objekt</i>] → predmet ► izravni objekt objekt uz prijelazne glagole koji se nalazi u akuzativu; pravi, bliži objekt; neizravni objekt objekt koji stoji u genitivu, dativu ili instrumentalu; nepravi, dalji objekt
objektivácija	imenica	x	x	<i>im ž</i> {objektivácija; G -ē; mn G -tjā} 2. GRAM uporaba kojega jezičnoizražajnoga sredstva ili jezične jedinice (riječi, skupa riječi i sl.) kao objekta
òbličnica	imenica	x	x	<i>im ž</i> {òbličnica; G -ē; mn G -tċā} GRAM lik nepromjenljive riječi koji je iskorišten za neki glasovno i sadržajno jedinstven oblik jedne riječi [<i>odnos različnica, pojavnica i obličnica</i>]
òblik	imenica	x	x	<i>im m</i> {òblik; G -a, L obliku; mn N -tċi, G oblikā, DLI oblicima} 3. GRAM različit izraz i gramatički sadržaj koji pripada istoj riječi [<i>glagolski oblici; genitivni oblik; oblik pridjeva</i>]
òblikoslòvlje	imenica	x	x	<i>im s</i> {òblikoslòvlje // oblikòslòvlje; G -a} GRAM → morfologija (1), oblikotvorje
odredbènica	imenica	x	x	<i>im ž</i> {odredbènica; G -ē; mn G -tċā} GRAM riječ ili dio riječi koja nosi značenje u višechlanom izrazu ili u složenoj riječi, složenicu [<i>vremenska / pridjevna / genitivna odredbenica; odredbenica koja označuje pripadanje posjedovatelju</i>] → determinativ
òdrednica	imenica	ž riječ ili kratica u rječniku, leksikonu i sl. koja daje neku posebnu obavijest (o tipu deklinacije (m, ž, sr) o položaju riječi u književnom jeziku (arh.) itd.	ž lek 1. kratica koja sadržava posebnu obavijest o natuknicama u rječniku, leksikonu i enciklopediji 2. → natuknica 1	<i>im ž</i> {òdrednica; G -ē; mn G -tċā} LING riječ ili kratica u rječniku, leksikonu i sl. koja sadržava obavijest o posebnim svojstvima natuknice [<i>gramatička / strukovna / stilski odrednica</i>] → označnica
ojkònīm	imenica	x	x	<i>im m</i> {ojkònīm; G ojkonīma; mn N ojkonīmi, G ojkonīmā} LING toponim koji se odnosi na naseljena mjesta → ekonim
ojkonīmija	imenica	x	x	<i>im ž</i> {ojkonīmija; G -ē} LING grana onomastike koja proučava imena naseljenih mjesta → ekonīmija

oklúzija	imenica	x	x	<i>im ž</i> {oklúzija // òklúzija; G -e} 4. FON tjesnac koji nastaje pri izgovoru nekih glasova (između usana, između jezika i zubi itd.) i držanje zatvora usne šupljine dok traje pritisak zraka [<i>Okluzija kod izgovora glasova p, t, k, b, d, g</i>] → zatvor
òkluziv	imenica	x	(lat) m ling glas koji nastaje praskom zbog nagloga proboja zračne struje kroz zatvor govornih organa; zapornik	<i>im m</i> {òkluziv // oklúziv; G -a/okluzíva; mn N -i/okluzívi, G -ā/okluzívā} FON → zapornik
onomàstika	imenica	x	(grč) ž ling grana lingvistike i kulturne povijesti koja proučava vlastita imena; imenoslovlje	<i>im ž</i> {onomàstika; G -ē, DL -ici} 1. grana jezikoslovlja i kulturne povijesti koja se bavi proučavanjem imena, njihovim nastankom i tvorbom; 2. ukupnost vlastitih imena (osobnih, obiteljskih, mjesnih) koja se pojavljuju na nekom etničkom, geografskom ili jezičnom području; imenoslovlje, onomatologija
onomatològija	imenica	x	x	<i>im ž</i> {onomatològija; G -ē} → onomastika
onomatopéja	imenica	ž [<i>grč. evr.</i>] <i>lingv.</i> 1. stvaranje riječi (ili imena) kojega glasovni oblik podsjeća na stvar ili zvuk koji imenuje 2. tako nastala riječ ili ime [<i>šuštati, šušanj, vau-vau, mijau</i> itd.]	(grč) ž ling/knjiž riječ ili izraz u kojima se rasporedom glasova oponašaju prirodni zvukovi te ljudski i životinjski glasovi ili oni koji stvaraju dojam o nekom predmetu	<i>im ž</i> {onomatopéja; G -ē; mn G -ā} LING riječ kojom se oponašaju zvukovi iz prirode te ljudski i životinjski glasovi ili oni koji stvaraju dojam o nekom predmetu (npr. šuštati, šušanj, vau-vau, mijau)
onomatòpějskī	pridjev	1. <i>prid.</i> koji pripada, koji se odnosi na onomatopeju, 2. (-ski) <i>pril.</i> kao onomatopeja, na način onomatopeje	(ž -a, s -o) prid [G -ōga, -ōg] koji se odnosi na onomatopeju:~a <i>riječ</i>	<i>prid</i> {onomatupějskī, onomatupějskā, onomatupějskō // onomatòpějskī; G -ōg(a)} koji se odnosi na onomatopeju [<i>onomatopejska riječ</i>]
opozícija	imenica	x	x	<i>im ž</i> {opozícija; G -ē; mn G -ījā} 4. LING suprotnost i razlikovanje jezičnih pojava
opozit	imenica	x	x	<i>im m</i> {opozit; G opozita} LING riječ suprotnoga značenja (npr. hladno : toplo, svjetlo : tama) → antonim
òptatīv	imenica	x	x	<i>im m</i> {òptatīv; G òptatíva} GRAM glagolski način kojim se izriče želja
orijentalistika	imenica	ž { <i>dat. jd</i> orijentalistici} proučavanje duhovne i materijalne kulture Orijeanta	(lat) ž ling niz znanstvenih disciplina koje proučavaju orijentalne jezike te duhovnu i materijalnu kulturu Istoka	<i>im ž</i> {orijentalistika; G -ē, DL -ici} znanstveno proučavanje duhovne i materijalne kulture Orijeanta [<i>svremena orijentalistika</i>]
orijentalizam	imenica	m { <i>gen. jd</i> orijentalizma, <i>gen. mn</i> orijentalizāmā} 2. usvojena prepoznatljiva	m [G <i>orijentalizma</i> , mn <i>orijentalizmi</i> , G <i>orijentalizāmā</i>] 1. ling orijentalna riječ u	<i>im m</i> {orijentalizam; G -zma; mn N -zmi, G -āmā} 2. LING riječ arapskoga, perzijskoga ili turskoga

		orijentalna riječ u nekom jeziku	neorijentalnom jeziku	podrijetla posuđena u koji drugi jezik i prilagođena njegovu jezičnom sustavu
ornitōnīm	imenica	x	x	<i>im m</i> {ornitōnīm; G ornitōnīma; mn N ornitōnīmi, G ornitōnīmā} LING naziv ptice (npr. češljugar, kos, slavuj itd.) [<i>onomatopejski ornitōnīmi</i>]
orōnīm (orōnim)	imenica	x	(grč) m [G <i>oronīma</i> , mn <i>oronīmi</i> , G <i>oronīmā</i>] ling ime brda, gore, planine	<i>im m</i> {orōnīm; G oronīma; mn N oronīmi, G oronīmā} LING toponim koji se odnosi na uzvisine (brda, planine, gore)
ortoēpija	imenica	ž [klas. evr.] pravila o pravilnu izgovoru glasova i izgovornih cjelina jednoga jezika; pravogovor	(grč) ž ling pravila ispravnoga izgovora riječi i rečeničnih cjelina u nekom jeziku; pravogovor	<i>im ž</i> {ortoēpija; G -ē} LING 1. skup pravila koja određuju kako pravilno govoriti [<i>književnojezična ortoepija</i>]; 2. jezikoslovna grana koja proučava i određuje pravila izgovora [<i>predavati ortoepiju</i>]; pravogovor
ortōepsķī	pridjev	1. <i>prid.</i> koji pripada, koji se odnosi na ortoepiju	(ž -a, s -o) prid [G -ōga, -ōg] koji se odnosi na ortoepiju:~ <i>sustav</i>	<i>prid</i> {ortōepsķī, ortōepsķā, ortōepsķō; G -ōg(a)} koji se odnosi na ortoepiju [<i>ortoepska norma; ortoepsko pitanje; ortoepski priručnik</i>]
ortografija	imenica	ž [klas. evr.] pravopis	(grč) ž ling skup propisa o pisanju nekim jezikom; pravopis	<i>im ž</i> {ortografija; G -e} LING 1. skup pravila koja određuju kako pravilno pisati [<i>njemačka / hrvatska ortografija</i>]; 2. jezikoslovna grana koja proučava i određuje pravila pisanja [<i>ortografija "etimološke" zagrebačke škole</i>]; pravopis
ortōgrafskī	pridjev	1. <i>prid.</i> koji pripada, koji se odnosi na ortografiju	(ž -a, s -o) prid [G -ōga, -ōg] koji se odnosi na ortografiju; pravopisni	<i>prid</i> {ortōgrafskī, ortōgrafskā, ortōgrafskō // ortōgrafskī; G -ōg(a)} koji se odnosi na ortografiju i ortografe [<i>ortografski problem / savjetnik</i>] → pravopisni
ortotóna	imenica	x	x	<i>im ž</i> {ortotóna; G -ē; mn G -ā} GRAM riječ sa samostalnim naglaskom; usp. enklitika, proklitika
ortotōnija	imenica	x	x	<i>im ž</i> {ortotōnija; G -ē} GRAM pravilno naglašavanje riječi
ōsnova	imenica	x	x	<i>im ž</i> {ōsnova; G -ē; mn G -ōvā} 2. GRAM dio riječi koji nosi leksičko značenje [<i>infinitivna / prezentska / imenska / pridjevska osnova</i>] → etimon
ōtvornīk	imenica	x	m [mn <i>ōtvornīci</i>] ling glas koji se izgovara tako da zračna struja slobodno prolazi između govornih organa, a glasnice pri tome trepere	<i>im m</i> {ōtvornīk; G -a; mn N -īci, G -ā} FON glas oblikovan otvorenim, slobodnim prolazom zračne struje kroz govorne organe pri čemu glasnice titraju → samoglasnik (1), vokal (1)

označenik	imenica	x	x	<i>im m</i> {označenik; G označenika, V označeniče; mn N označenici, G označenikā} LING dio jezičnoga znaka, nositelj značenja [<i>Prirodu jezičnoga znaka objašnjava se odnosom označenika s označiteljem.</i>]
označitelj	imenica	m <i>lingv.</i> ono što označuje opr.: označeno	x	<i>im m</i> {označitelj; G -a, V -u, I -em; mn N -i, G -ēljā} 2. FON dio jezičnoga znaka koji se sastoji od slijeda glasova koji tvore morfem, riječ ili skupinu riječi; usp. označenik → izraz (3)
ozvučivānje	imenica	x	s ling promjena bezvučnoga suglasnika u njegov zvučni parnjak	x
oživljēnica	imenica	x	ž ling leksem koji se iz pasivnoga jezika vratio u aktivni	<i>im ž</i> {oživljēnica; G -ē; mn G -īcā} LING leksem koji se iz pasivnoga jezika vratio u aktivni djelovanjem izvanjezičnim čimbenika (npr. djelatnik, dužnosnik, veleučilište; časnik, stožer, bitnica; glede, sveza, promidžba, vjerodajnica, domovnica, prigoda)
pādež	imenica	m [<i>klas. evr.kalk</i>] <i>gram.</i> oblik deklinacije kojim se označuju odnosi i funkcije imenskih riječi (imenica, pridjeva, zamjenica, brojeva) u rečenici	m ling deklinacijski oblik kojim se imenske riječi – imenice, pridjevi, zamjenice i brojevi - povezuju s drugim riječima u rečenici: nominativ, genitiv, dativ, akuzativ, vokativ, lokativ i instrumental	<i>im m</i> {padež; G -a, I -om; mn N -i, G -eža} GRAM gramatička kategorija riječi (uz broj i rod) kojom se izriču odnosi imenskih riječi s ostalim riječima u rečenici ► kosi (zavisni) padeži padeži uz koje se nalaze prijedlozi, izriču povezanost svoje osnove s drugim riječima u rečenici (genitiv, dativ, akuzativ, lokativ i instrumental); samostalni (nezavisni) padeži padeži koji su bez prijedloga (nominativ u pripovijedanju, a vokativ u izravnom obraćanju)
palātāl	imenica	m [<i>lat.</i>] { <i>gen. jd palatāla</i> } <i>lingv.</i> tvrdonepčani suglasnik (ć, đ, lj, nj, j) te prednjonepčani šuštavi (č, dž, š, ž)	(lat) m [G <i>palatāla</i> , mn <i>palatāli</i> , G <i>palatālā</i>] ling glas koji se izgovara djelomičnim ili potpunim dodiranjem srednjega dijela jezika s tvrdim nepcem, nepčani suglasnik; nepčanik -č, ć, dž, đ, j, lj, nj	<i>im m</i> {pālatal // palātāl; G -a/palatāla; mn N -i/palatāli, G -ālā/palatālā} FON → nepčanik
palatalizācija	imenica	ž <i>lingv.</i> prelazak suglasnika u mekane, palatalne, tako da se pri njihovu izgovoru vrh ili srednji dio jezika podigne prema nepcu, umekšavanje suglasnika	ž ling prelaženje nenepčanoga suglasnika u nepčani	<i>im ž</i> {palatalizacija; G -e} GRAM glasovna promjena u kojoj se nepalatalni zatvornici k, g, h, czamjenjuju palatalnima č, ž, šispred ei i
pālātālnī	pridjev	<i>prid. odr.</i> koji je palatal, koji je takav da se oblikuje (artikulira) kao palatal	(ž -a, s -o) prid [G -ōga, -ōg] koji se odnosi na palatāle: ~ <i>suglasnik</i> , ~ <i>izgovor</i>	<i>prid</i> {pālātālnī, pālātālnā, pālātālnō // palātālnī; G -ōg(a)} GRAM → nepčani [palatalni suglasnici]
pankroatizam	imenica	x	x	<i>im m</i> {pankroatizam; G -zma} 2. LING riječ ili izričaj koji se upotrebljava na čitavom području gdje žive Hrvati [<i>govoriti / koristiti pankroatizme</i>]

paradigma	imenica	ž [klas. evr.] 1. gram. obrazac za deklinaciju ili konjugaciju	paràdigma (paradigma) (grč) 2. ling uzorni, primjereni oblik u fleksiji: <i>glagolska ~, imenička ~</i>	<i>im ž</i> {paradigma; G -ē; mn G -gāmā/-ī} 3. GRAM uzor u sklanjanju i sprezanju, odnosno za deklinaciju ili konjugaciju [<i>glagolska / imenička / pridjevska paradigma; tablični prikaz paradigme za sklonidbu imenica vrste a muškoga roda</i>]
paradigmàtika	imenica	x	x	<i>im ž</i> {paradigmàtika; G -ē, DL -ici} LING istraživanje međusobnih odnosa jezičnih jedinica u cjelini jezičnih odnosa → paradigma
paradigmatskī	pridjev	1. prid. koji pripada paradigmi, koji se odnosi na paradigmu 2. (-ski) <i>pril.</i> tako da se promatra kao paradigma, da se uspostavlja kao paradigma [<i>promatrati~</i>] Δ ~ odnosi lingv. odnosi među jedinicama jezika koje su međusobno zamjenjive	(ž -a, s -o) prid [G -ōga, -ōg] koji se odnosi na paradigmu: <i>~a os, ~ uzorci • ~ odnosi ling</i> odnosi koji se uspostavljaju između stvarno upotrijebljenog elementa u tekstu i svakoga drugog elementa koji bi se mogao upotrijebiti na istome mjestu	<i>prid</i> {paradigmatskī, paradigmatskā, paradigmatskō; G -ōg(a)} koji se odnosi na paradigmu [<i>paradigmatski model / naglasak / pisac; paradigmatski aspekti problematike okoliša</i>] ► paradigmatski odnosi LING odnosi među jedinicama jezika koje su međusobno zamjenjive
paratàksa	imenica	x	(grč) ž ling slobodno nizanje rečenica jedne za drugom bez stroge sintaktičke zavisnosti	<i>im ž</i> {pārataksa; G -ē} 1. GRAM nezavisno slaganje rečenica ili dijelova rečenica (npr. Došao sam. Vidio sam. Pobjedio sam.) → koordinacija
parentéza	imenica	x	(grč) ž ling umetnuta riječ ili rečenica	<i>im ž</i> {parentéza // parēntēza; G -ē} 1. GRAM umetnuta riječ ili rečenica koja se iz glavne rečenične strukture izdvaja zagradama ili crticama → incizija
parònim	imenica	m [klas. evr.] {gen. jd paronima} 1. riječ srodna po postanku s nekim drugim riječima [<i>reči, riječ, izricati</i>] 2. riječ po obliku slična, prividno slična, kojoj drugoj riječi, ali se od nje razlikuje po postanku, značenju i sl. [<i>grād - grād, rezimirati - remizirati</i>] 3. dvije ili više riječi istoga korijena i izgovora, različita značenja (rebro, usp.)	parònim (parònim) (grč) m [G <i>paronima</i> , mn <i>paronimi</i> , G <i>paronimā</i>] ling 1. riječ izvedena od istoga korijena kao i neka druga riječ 2. riječ glasovno slična nekoj drugoj riječi, ali različita po postanku, značenju i sl.	<i>im m</i> {parònim; G paronima; mn N paronimi, G paronimā} LING 1. riječi koje imaju istu tvorbenu osnovu kao i koja druga (npr. crveniti = činiti crvenim i crvenjeti se = postajati crvenim); 2. riječ koja se slično piše i slično zvuči kao i koja druga riječ, ali ima različito značenje (npr. papirni - papirnat, elektronski - elektronički); 3. riječ koja ima isti korijen ili se izgovara isto kao i koja druga riječ, ali ima različito značenje (npr. kòsa - kòsa, grād - grād)
paronimija	imenica	x	(grč) 2. ling odnos između dvaju ili više paronima	<i>im ž</i> {paronimija; G -ē} LING odnos među riječima koje su tvorbenu slične, ali imaju različita značenja [<i>Odnos riječi "kožni" i "kožnat" zove se paronimija.</i>]
particip (particip)	imenica	x	(lat) m [G <i>participa</i> , mn <i>participi</i> , G <i>participā</i>] ling 1. glagolski pridjev: <i>~ aktivni, ~ pasivni</i> 2. glagolski prilog: <i>~ perfekta, ~ prezenta</i>	<i>im m</i> {particip // particip; G -a/participa; mn N -i/participi, G -a/participa} GRAM 1. termin iz klasične latinske gramatike, glagolski oblik pridjevske funkcije [<i>particip prezenta / perfekta</i>]; 2. u hrvatskoj gramatici a. glagolski pridjev [<i>radni (particip aktivni) / trpni (particip pasivni)</i>]; b. glagolski prilog [<i>sadašnji (particip prezenta) i prošli (particip</i>

				<i>perfekta</i>]
pàrtikula	imenica	ž usp. čestica (4)	partikula (lat) ž 1. čestica 2. ling nepromjenjiva riječ koja se dodaje punoznačnim riječima radi isticanja, povezivanja, nijekanja i sl.; riječca	<i>im ž</i> {partikula; G -ē; mn G -ūlā} GRAM → čestica (3)
pàrtitīv	imenica	x	x	<i>im m</i> {pàrtitīv; G -a; mn N -i, G -īvā} GRAM padež u kojem stoji imenica kada izražava dio neke cjeline; u indoeuropskim jezicima takva se imenica nalazi u genitivu
pàrtitīvni	pridjev	x	(ž-a, s-o) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] ling dijelni: ~ <i>genitiv</i>	<i>prid</i> {partitivan, partitivna, partitivno; G -vna; odr -vni, G -vnog(a)} koji označuje dijeljenje cjeline [partitivna čestica / dopuna] → dijelni ► partivni genitiv GRAM genitiv u kojem stoji imenica kada izražava dio kakve cjeline
pàsiv	imenica	m [klas. evr.] {gen. jd pasiva} gram. gramatička kategorija, skup glagolskih oblika koji označavaju da se gl. radnja vrši na subjektu, trpno stanje <i>opr.</i> : aktiv	pàsiv (lat) m ling 1. trpni glagolski oblik, trpno stanje 2. skup glagolskih oblika koji označavaju da se glagolska radnja zbiva na subjektu	<i>im m</i> {pàsiv; G -a} GRAM glagolsko stanje ili oblik kojim se izriče da subjekt trpi radnju [<i>Oblik "Vidjeni su" pasiv je aktivnoga oblika "Netko ih je vidio".</i>] → aktiv , trpno glagolsko stanje
pàsiv an	pridjev	<i>prid.</i> {odr. pàsivni} 3. (odr.) gram. trpni {~ni oblik}	pàsivni (ž -a, s-o) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] 2. koji se odnosi na pasiv; trpni: ~a <i>rečenica, particip</i> ~	<i>prid</i> {pàsivan, pàsivna, pàsivno; G -vna; odr -vni, G -vnog(a); komp pasivni} 5. {odr} GRAM koji izriče da se na kome ili čemu vrši radnja [<i>pasivni oblik; glagolski pridjev pasivni</i>] → trpni
patronimik	imenica	x	x	<i>im m</i> {patronimik; G -a; mn N -ici, G -īkā} LING obiteljsko ime ili prezime izvedeno prema imenu oca ili kojega drugog pretka [Patronimi su često nastajali dodavanjem nastavka -ić imenu oca.] → patronimik
patronimija	imenica	x	x	<i>im ž</i> {patronimija; G -ē} dio onomastike koji proučava izvođenje prezimena od imena oca ili kojega drugog pretka → patronim
pějorativ	imenica	x	(lat) m ling riječ pogrdna ili posprdna značenja; pogrdnica	<i>im m</i> {pějorativ; G -a; mn N -i, G -ā} LING → pogrdnica
pèrfekt	imenica	m [klas. evr.] {gen. mn pèrfektā} glagolski oblik koji znači radnju u prošlosti [<i>radio sam</i>]	(lat) m [mn G <i>pèrfektā</i>] ling u hrvatskom jeziku složeno prošlo glagolsko vrijeme	<i>im m</i> {pèrfekt; G -a; mn N -i, G pèrfektā} GRAM opće prošlo glagolsko vrijeme koje se tvori od nenaglašenoga prezenta pomoćnoga glagola biti i glagolskoga pridjeva radnoga, znači radnju u prošlosti (npr. pisao sam)

perfektivizacija	imenica	x	ž ling morfološki postupak kojim imperfektivni, nesvršeni glagol postaje perfektivni, svršeni	<i>im ž</i> {perfektivizacija; G -ē} GRAM postupak kojim nesvršeni (imperfektivni) glagol postaje svršeni (perfektivni)
perióda	imenica	ž 3. lingv. niz od nekoliko smislom povezanih rečenica koje skladno slijede jedna za drugom i tvore stanovitu cjelinu	(grč) 6. ling složena rečenica koja se sastoji od mnogih sadržajno međusobno povezanih rečenica u jedinstvenu sintaktičku cjelinu; rečenični sklop	<i>im ž</i> {perióda; G -ē; mn G -ā} 2. GRAM složena rečenica koja se sastoji od nekoliko međusobno povezanih rečenica u jedinstvenu sintaktičku cjelinu [govornička / ciceronska perioda]
permutacija	imenica	x	(lat) 3. ling zamjena mjesta riječi ili rečeničnih dijelova bez promjene njihovih sintaktičkih funkcija	<i>im ž</i> {permutacija; G -ē; mn G -ījā} 2. GRAM zamjenjivost mjesta riječi ili rečeničnih dijelova u rečenici, a da se smisao rečenice ne promijeni [permutacija subjekta i priložne oznake]
piktografija	imenica	ž [klas. evr.] 1. slikovno pismo	(lat-grč) ž pismo u kojem se znakovi sastoje od slika predmeta; slikovno pismo	<i>im ž</i> {piktografija; G -ē ; mn G -ījā} 1. LING slikovno pismo → ideografija
piktogram	imenica	x	x	<i>im m</i> {piktogram; G -a; mn N -i, G -āmā} LING u najranijem obliku pisma slika nekog predmeta kao simbol određenog značenja → ideogram , slikovno pismo
pítanje	imenica	pitanje = druga definicija_nema oznake ling ili gram	s 3. ling preoblika kojom se čitav sadržaj rečeničnog ustrojstva postavlja kao upit, pri čemu se rečenici mijenja značenje	x nema oznake ling ili gram
pleonastičan	pridjev	<i>prid.</i> {odr. pleonastičnī} koji sadrži pleonazam, koji ima svojstva pleonazma; pleonastički	(ž -čna, s -čno) <i>prid</i> [G -čna, odr <i>pleonastičnī</i> , G -ōga, -ōg] koji je pun pleonazama: ~ <i>izraz</i>	<i>prid</i> {pleonastičan, pleonastična, pleonastično; G -čna; odr -čnī, G -čnōg(a)} koji ima svojstva pleonazma, koji je prenatrpan izrazima istoga značenja
pleonastičnōst	imenica	ž {instr. jd pleonastičnosti/pleonastičnošću} svojstvo onoga što sadrži pleonazam, što ima svojstva pleonazma	/	<i>im ž</i> {pleonastičnōst; G -osti, I -osti/-ošću} svojstvo onoga što je pleonastično [pleonastičnost različitih naziva koji imaju suvišnih riječi]
pleonazam	imenica	m [klas. evr.] {gen. jd pleonazma} suvišno gomilanje istoznačnih riječi [potencijalna mogućnost, kondicionalan uvjet]	(grč) m [G <i>pleonazma</i> , mn <i>pleonazmi</i> , G <i>pleonazāmā</i>] 1. ling sadržajno i stilski nepotrebno navođenje istoznačnih riječi	<i>im m</i> {pleonazam; G -zma; mn N -zmi, G -zāmā} KNJIŽ, RETOR suvišno gomilanje istoznačnih riječi (npr. potencijalna mogućnost / kondicionalan uvjet / vidjeti svojim vlastitim očima / vratiti se natrag / memorija pamćenja)
plürāl	imenica	m gram. množina opr.: singular (jednina)	(plürāl) (lat) m ling gramatička kategorija koja označuje mnoštvo, svojstvena imenicama, zamjenicama, pridjevima i glagolima; množina	<i>im m</i> {plürāl; G plurála} GRAM oblik promjenjive riječi kojim se označuje da se govori o više primjeraka onoga što znači ta riječ → množina
pluralia tantum	imenica	x	x	{neskl} GRAM imenice i imena koja se upotrebljavaju samo u pluralnom obliku ili u pluralu

				imaju posebno značenje (npr. vrata, kliješta, leđa, jasje, ljestve, škare, vijesti, Vinkovci, Duhovi)
pluskvampèrfekt	imenica	m glagolski oblik koji znači radnju koja se događa u prošlosti prije neke druge radnje [mogli smo bili popiti čašu vina = mogli smo (onda) popiti]	plüskvamperfekt (lat) m ling prošlo svršeno vrijeme, kojemu se radnja zbilja prije neke druge prošle radnje	<i>im m</i> {pluskvampèrfekt; G -a} GRAM davno prošlo, pretpošlo glagolsko vrijeme koje se tvori od perfekta ili imperfekta glagola biti i glagolskoga pridjeva radnog a . označuje radnju koja se dogodila u prošlosti prije neke druge radnje (npr. Kad su oni stigli, mi smo već bili otišli.); b . izriče neko prošlo stanje kao posljedicu prethodne radnje (npr. Mogli smo biti popiti čašu vina = mogli smo (onda) popiti.)
podnárjèčje	imenica	x	x	<i>im s</i> {podnárjèčje; G -a} LING narječje koje je podređeno glavnomu narječju
pòdstil	imenica	x	m ling/knjiž stil kao dio širega stila: <i>dramski</i> ~	x
pòdtekst	imenica	m knjiž. unutrašnji, skroviti smisao kakva teksta	m ling/knjiž prikriveni, preneseni sloj teksta	<i>im m</i> {pòdtekst; G -a; mn N -ovi, G -ōvā} smisao, poruka koja u kojem tekstu nije izravno izrečena već se naslućuje iz napisanoga, ono što se čita između redaka, preneseno značenje teksta
poimeničénje	imenica	x	s ling preoblikovanje neimenice u imenicu; supstantivizacija: ~ <i>glagola</i>	<i>im s</i> {poimeničénje; G -a} { <i>gl imod</i> poimeničiti} GRAM preoblikovanje koje vrste riječi u imenicu [poimeničenje glagola; Primjer poimeničenja: <i>Sit gladnu ne vjeruje.</i>] → supstantivacija
polisèmija	imenica	ž [klas. evr.] mijenjanje značenja riječi u vremenu, promjena značenja kao dijakronijska pojava u jeziku (npr. <i>brod</i> = a . gazb . plovilo)	(grč) m ling dvostrukost i višestrukost značenja kao svojstvo mnogih riječi; višeznačnost	<i>im ž</i> {polisèmija; G -ē} LING pojava da jedna riječ ima više značenja [<i>polisemija pridjeva; Riječ glava može označivati dio tijela, zatim pametnog čovjeka (to je glava!), poglavara kuće, tj. starješinu.</i>] → višeznačnost
polisilābičan	pridjev	x	x	<i>prid</i> {polisilābičan, polisilābična, polisilābično; G -čna; odr -ī, G -čnōg(a)} GRAM koji se sastoji od više slogova [polisilabična riječ] → višesložan
polivalèncija	imenica	x	x	<i>im ž</i> {polivalèncija; G -ē} 2. GRAM sposobnost, npr. jednoga glagola da veže više padeža (npr. poslati + što (akuzativ), + komu (dativ), + čime (instrumental)) [<i>semantička polivalencija glagola</i>]
polonistika		ž [klas. evr.] {dat. jd polonistici} proučavanje poljskog jezika, književnosti i kulture	(lat) ž filol proučavanje poljskoga jezika	<i>im ž</i> {polonistika; G -ē, DL -ici} znanost o poljskom jeziku i književnosti [<i>student / magistar / studij polonistike</i>]

polonizam	imenica	x	x	<i>im m</i> {polonizam; G -zma; mn N -zmi, G -zāmā} LING riječ poljskoga podrijetla posuđena u koji drugi jezik i prilagođena njegovu jezičnome sustavu [<i>polonizmima prožet tekst; rječnik polonizama; prepoznati polonizam</i>]
pöluglās	imenica	m 2. fon. reduciran samoglasnik (u <i>strsl.</i> jor i jer)	m [mn <i>pöluglāsi, pöluglasovi</i>] 1. ling reducirani, neizraziti samoglasnik: <i>staroslavenski ~, meki ~, tvrdi ~</i>	<i>im m</i> {pöluglās; G -a; mn N -i/-asovi, G -ā/-asōvā} FON 1. naziv za srednji samoglasnik koji se čuje kada se izdvojeno izgovara suglasnik; u tekstovima se obilježava apostrofom; 2. reducirani otvornik (npr. u staroslavenskom tzv. tvrdi i meki poluglasovi jor i jer) [vokalizacija poluglasa]
polunāvodník	imenica	x	x	<i>im m</i> {polunāvodník; G -a; mn N -īci, G -ā} PRAVOP 1. razgodak kojim se označuje početak i kraj teksta koji se navodi doslovce ili kojemu se daje drugo značenje, a nalazi se unutar drugoga teksta označenog navodnicima; uvijek se pojavljuje u paru (' '); 2. pravopisni znak kojim se označuje početak i kraj značenja koje riječi; uvijek se pojavljuje u paru (' ')
pöluotvörnĭk	imenica	x	x	<i>im m</i> {pöluotvörnĭk // poluotvörnĭk; G -a; mn N -īci, G -ā} FON → zvonačnik
poluprègradník	imenica	x	x	<i>im m</i> {poluprègradník; G -a; mn N -īci, G -ā} FON → slivenik
poluprevedènica	imenica	x	ž ling složena tvorenica nastala prevodenjem jednoga člana	x
pölusamogläsnĭk	imenica	x	m [mn <i>pölusamogläsnĭci</i>] ling 1. glas <i>r</i> u hrvatskom jeziku, koji prema položajima može biti ili suglasnik ili samoglasnik 2. glas koji je po artikulaciji blizak samoglasnicima, a zbog šuma suglasnicima, koji ima svojstva i samoglasnika i suglasnika; poluvokal	<i>im m</i> {pölusamogläsnĭk; G -a; mn N -īci, G -ā} FON glas koji je prema artikulaciji blizak samoglasnicima, a zbog šuma suglasnicima [<i>dvousneni polusamoglasnik; slogotvorne varijante polusamoglasnika</i>]
polusložènica	imenica	x	ž ling složènica koja je zadržala naglaske objiju sastavnih riječi	<i>im ž</i> {polusložènica; G -ē; mn G -īcā} GRAM riječ nastala združivanjem dviju riječi u jednu pri čemu svaka riječ zadržava svoj morfološki i naglasni lik, prva riječ (koja se ne sklanja) atributivno dopunjava drugu (koja se sklanja), piše se sa spojnicom (npr. <i>pilot-projekt, tuš-kabina</i> i sl.)
poluvòkāl	imenica	x	m [G <i>poluvokála</i> , mn <i>poluvokáli</i> , G <i>poluvokālā</i>] ling 1. prijelazan glas između vokala i konsonanta;	<i>im m</i> {poluvòkāl; G poluvokála; mn N poluvokáli, G poluvokālā} FON → polusamoglasnik

			polukonsonant 2. glas koji može biti u nekim položajima slogotvoran, u hrvatskome jeziku glas <i>r</i> 3. glas koji je po artikulaciji blizak vokalima, samoglasnicima, a zbog šuma konsonantima, suglasnicima; polusamoglasnik	
pòmōdnica	imenica	x	ž ling pomodna riječ	<i>im ž</i> {pòmōdnica; G -ē; mn G pòmōdnicā} LING riječ koja označuje kakav pomodni predmet ili pojam, brzo se širi i prihvaća, ali i brzo zastarijeva (npr. bitlsica, tarzanica)
poprédložnje	imenica	x	s ling preoblika neprijedloga u prijedlog	<i>im s</i> {poprédložnje; G -a} { <i>gl imod</i> poprijedložiti} GRAM prijelaz riječi iz koje druge gramatičke kategorije u kategoriju prijedloga → prepozicionalizacija
popridjevljenje	imenica	x	s ling preoblika nepridjeva u pridjev	<i>im s</i> {popridjevljenje; G -a} { <i>gl imod</i> popridjevljivati} GRAM prijelaz riječi iz koje druge gramatičke kategorije u kategoriju pridjeva, morfološko-sintaktički način tvorbe konverzijom drugih riječi u pridjeve (npr. ugroziti - ugrožen) → adjektivizacija
popriloženje	imenica	x	s ling preoblika nepriloga u prilog	<i>im s</i> {popriloženje; G -a} { <i>gl imod</i> popriložiti} GRAM prijelaz riječi iz koje druge gramatičke kategorije u kategoriju priloga → adverbijalizacija
postpozicija	imenica	x	x	<i>im ž</i> {postpozicija // postpòzicija; G -ē; mn G -ijā} GRAM riječ ili izraz ili dio rečenice koji dolaze neposredno poslije onoga na što se odnose (npr. sin mojeg susjeda) → poslijelog
pōstverbāl	imenica	x	x	<i>im m</i> {pōstverbāl // postverbāl; G -a/postverbála; mn N -i/postverbáli, G -ā/postverbálā} GRAM riječ izvedena od glagola
pōsvōjnī	pridjev	x	(ž-a, s-o) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] ling koji kazuje pripadanje komu ili čemu; posesivni: ~a <i>zamjenica</i> , ~ <i>pridjev</i> , ~ <i>genitiv</i>	<i>prid</i> {pōsvōjan, pōsvōjna, pōsvōjno; G -jna; odr -jnī, G -jnōg(a)} 2. { <i>odr</i> } GRAM koji izriče pripadanje komu ili čemu [<i>posvojni pridjev</i> ; <i>posvojna zamjenica posvojni</i>]

posuđenica	imenica	ž gram. riječ preuzeta iz drugog jezika i prilagođena jeziku koji preuzima	ž ling riječ stranoga podrijetla prilagođena jezičnom sustavu; tudica	<i>im ž</i> {posuđenica; G -ē; mn G -īcā} LING 1. riječ preuzeta iz drugoga jezika i prilagođena jeziku koji je preuzima [<i>Riječ boja posuđenica je iz turskoga jezika.</i>]; 2. naziv koji se upotrebljava u jednom području ili struci, a koji je u nju preuzet iz neke druge struke (npr. subjekt u lingvistici je posuđenica preuzeta iz logike) ► semantička posuđenica domaća riječ koja pod utjecajem strane riječi dobiva novo, dodatno značenje (npr. miš u računalstvu prema engleskome <i>mouse</i>)
povézničenje	imenica	x	s ling preoblika neveznika u veznik; konjunkcionalizacija	x
pövlaka	imenica	ž { <i>dat. jd</i> pövlaci} pravopisni znak koji 1. odjeljuje dio rečenice koji sadrži naknadno objašnjenje 2. upućuje na pauzu između prethodnoga i sljedećega teksta; crta (za razliku od crtice)	ž → crtica 2	<i>im ž</i> {pövlaka; G -ē, DL -aci; mn G -ākā} PRAVOP → crtica(2)
pövratnī	pridjev	x	(ž-a, s-o) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] 3. ling koji pokazuje da je subjekt istodobno i objekt svoje radnje ili da se radi o nečemu što njemu pripada: ~ <i>glagol</i> , ~a <i>zamjenica</i>	<i>prid</i> {pövratan, pövratna, pövratno; G -ōg(a)} II. { pövratnī } 2. GRAM koji se odnosi na subjekt, koji pokazuje da je subjekt istodobno i objekt svoje radnje ili da je riječ o nečemu što njemu pripada [<i>povratna zamjenica; povratni glagol</i>]
pözitīv	imenica	m [<i>klas. evr.</i>] 2. gram. prvi stupanj komparacije pridjeva	(lat) m 2. ling osnovni ili prvi stupanj opisnih pridjeva i nekih priloga, koji ne dovodi svojstvo stvari ni u kakav odnos sa svojstvom drugih stvari	<i>im m</i> {pözitīv; G -a; mn N -i, G -ā} 2. GRAM prvi stupanj stupnevanja pridjeva i priloga kojim se izriče koje svojstvo (<i>dobarpredma bolji najbolji</i>)
pragmätičan	pridjev	<i>prid.</i> { <i>odr.</i> pragmätičnī} 2. <i>lingv.</i> koji je svrha izražavanja i vezanja riječi u jezične jedinice ili samih riječi u jeziku kao komunikativnom sredstvu između čovjeka i čovjeka	(grč) 1. koji vodi računa o praktičnoj i korisnoj strani poslova 2. koji sadržava praktično i korisno svojstvo	1. koji vodi računa o korisnoj, praktičnoj strani čega; 2. koji je koristan i praktičan
pragmätika	imenica	ž 1. pragma 2. <i>lingv.</i> proučavanje onoga što povezuje čovjeka, njegovu psihu i njegov svijet s njegovim jezikom, s djelovanjem pomoću jezika i s namjerama njegova iskaza	m 1. poslovnik 2. službeni propisi kojima se određuju odnosi među ugovornim stranama 3. poznavanje općekorisnih znanosti	<i>im ž</i> {pragmätika; G -ē, DL -ici} 2. LING proučavanje onoga što povezuje čovjeka s njegovim jezikom, djelovanjem s pomoću jezika i s namjerama njegova iskaza; dio semiotike u kojem se proučava odnos između znakova i konteksta njihova korištenja
prajèzik	imenica	m { <i>nom. mn</i> prajèzici} rekonstrukcija ili ukupnost podataka o više srodnih jezika	präjèzik (prajèzik) m [mn <i>präjèzici</i>] ling rekonstruirani jezik iz kojega su se po znanstvenoj teoriji razvile više ili manje srodne grupe: <i>indoeuropski ~, slavenski ~</i>	<i>im m</i> {präjèzik // prajèzik; G -a; mn N -ici, G -īkā} LING jezik iz kojega su se razvili jezici neke porodice ili grane genetski srodnih jezika [<i>indoeuropski prajèzik</i>]

prāvogovōr	imenica	x	m ling pravila o dobrom izgovoru; ortoepija	<i>im m</i> {prāvogovōr; G -a, I -om} LING 1. skup pravila koja određuju kako pravilno govoriti; 2. jezikoslovna grana koja proučava i određuje pravila izgovora
prāvopis	imenica	m skup pravila za ispravno bilježenje riječi nekog jezika, korištenjem odgovarajućeg sustava znakova; ortografija Δ korijenski ~ način pisanja koji nastoji izbjeći bilježenje glasovnih i morfonoloških promjena unutar riječi [<i>srDce: srce, Sdružiti: združiti opr.: fonetski pravopis</i>]	m ling skup propisa o pisanju nekim jezikom: <i>etimološki</i> ~, <i>korijenski</i> ~, <i>fonološki</i> ~, <i>morfonološki</i> ~	<i>im m</i> {prāvopīs; G -a; mn N -i, G -ā} LING 1. skup pravila koja određuju kako pravilno pisati → ortografija ► fonetski pravopis pravila pisanja normirana prema izgovoru pojedinih glasova u riječima; fonološki pravopis način pisanja koji bilježi jezične glasovne promjene; korijenski pravopis način pisanja koji ne bilježi glasovne promjene unutar riječi; morfonološki (tvorbeni, korijenski, etimološki, organički pravopis) ; 2. knjiga u kojoj se nalaze pravopisna pravila i pravopisni rječnik, tj. popis pravopisno spornih riječi; 3. jezikoslovna grana koja proučava i određuje pravila pisanja → ortografija
prāvopisnī	pridjev	<i>prid. odr.</i> koji se odnosi na pravopis [<i>~a pogreška</i>]	prāvopīsni (ž -a, s -o) prid [G -ōga, -ōg] koji se odnosi na pravopis: <i>~a norma, ~o pravilo, ~a pogreška, ~a reforma</i>	<i>prid</i> {prāvopīsni, prāvopīsna, prāvopīsno; G -ōg(a)} koji se odnosi na pravopis [<i>pravopisna pravila / pogreška / reforma; pravopisni rječnik</i>] → ortografski ► pravopisni znak
predikácija	imenica	2. <i>gram.</i> postojanje i ukupnost svojstava predikata	x	<i>im ž</i> {predikácija; G -ē} → vrjednovanje
predikāt	imenica	m [<i>klas. evr.</i>] { <i>gen. jd</i> predikáta} 1. <i>gram.</i> riječ u rečenici kojom se o subjektu što kazuje (radnja, stanje, osobina); prirok	(lat) m [G <i>predikáta</i> , mn <i>predikáti</i> , G <i>predikátā</i>] 1. ling jedan od dva glavna dijela rečenice, koji subjekt stavlja u različit djelatni kontekst - radnju, stanje, svojstvo; prirok	<i>im m</i> {predikāt; G predikáta; mn N predikáti, G predikátā} 1. GRAM najvažniji rečenični dio koji otvara mjesto svim ostalim samostalnim rečeničnim dijelovima → prirok ► glagolski predikat predikat izrečen glagolom (npr. Profesor <i>je pohvali</i> oučenika.); imenski predikat predikat izrečen pomoćnim glagolom i imenskom riječju (npr. On <i>je bio zadovoljan</i> .)
predikātnī	pridjev	<i>prid.</i> koji pripada predikatu, koji je dio predikata [<i>~a riječ, ~i dio rečenice</i>]	predikātnī (prèdikātnī) (ž -a, s -o) prid [G -ōga, -ōg] koji se odnosi na predikat: <i>~a riječ, ~ skup</i>	<i>prid</i> {prèdikātnī, prèdikātnā, prèdikātnō // predikātnī; G -ōg(a)} koji se odnosi na predikat [<i>predikatni proširak / dio rečenice; predikatna riječ</i>]
prèdmetak	imenica	m { <i>gen. jd</i> prèdmetka, <i>nom. mn</i> prèdmetci, <i>gen. mn</i> prèdmetākā} prefiks	m [G <i>prèdmetka</i> , mn <i>prèdmetci</i> , G <i>prèdmetākā</i>] ling afiks koji se dodaje sprijeda korijenu ili osnovi i stapa se s njima u jedinstvenu cjelinu; prefiks	<i>im m</i> {prèdmetak; G -tka; mn N -tci, G -ākā} 1. GRAM → prefiks
prèdnaglasnica	imenica	x	x	<i>im ž</i> {prèdnaglasnica; G -ē; mn G -īcā} GRAM riječ koja nema vlastitoga naglasaka, nego se naslanja na riječ iza sebe i s njom čini jednu naglasnu cjelinu

				(npr. u grād → ü grād) → prisljenica, proklitika
prednèpčanik	imenica	x	m [mn <i>prednèpčanīci</i>] ling glas koji se izgovara dodirrom jezika s desnima i tvrdim nepcem; predpalatal – č, dž, š, ž	<i>im m</i> {prednèpčanik; G -a; mn N -ici, G -īkā} FON zatvornik tvoren na način da jezik istodobno dodiruje desni i nepce [<i>prednèpčanici su č, dž, š, ž</i>] → prednjonepčani suglasnik
prednjojèzičnik	imenica	x	x	<i>im m</i> {prednjojèzičnik; G -a; mn N -īci, G -ā} FON → zubnik
prèfiks	imenica	m [klas. evr.] {gen. mn prèfikāsā/prèfiksā} lingv. jezični element koji se uspostavlja kao prednji dio riječi i čini s njom novu cjelinu (<i>usp.</i> sufiks) [<i>za+raditi</i> → zaraditi]; predmetak	(lat) m [mn <i>prèfiksā</i>] ling afiks koji se dodaje sprijeda korijenu ili osnovi te se stapa s njima u jedinstvenu cjelinu; predmetak	<i>im m</i> {prèfiks; G -a; mn N -i, G -kāsā/prèfiksā} GRAM tvorbena jedinica, afiks koji se dodaje sprijeda korijenu ili osnovi riječi i čini s njom novu cjelinu (npr. za + raditi = zaraditi)
prefiksácija	imenica	x	ž ling stvaranje nove riječi dodavanjem prefiksa, predmetka	<i>im ž</i> {prefiksácija; G -ē} GRAM tvorba prefiskima, stvaranje novih riječi dodavanjem prefiksa
prefiksòid	imenica	x	x	<i>im m</i> {prefiksòid; G prefiksoída; mn N prefiksoídi, G prefiksoída} GRAM prefiksu sličan tvorbeni morfem, čini prvi dio složenice i može se naći ispred bilo koje riječi ostajući samostalnim (npr. agro-, ekstra-, hidro-, makro-) → prefiks
prègradnik	imenica	x	x	<i>im m</i> {prègradnik; G -a; mn N -īci, G -ā} FON → zapornik
preobličivānje	imenica	x	ž ling pretvaranje jedne gramatičke jedinice u drugu s istim, gotovo istim ili promijenjenim značenjem	x nema samostalne natuknice! navedeno pod natuknicom *preobličivati
prèoblika	imenica	ž <i>gram.</i> postupak kojim se mijenja oblik nekog iskaza u formalnom smislu [<i>Kiša pada, trava raste</i> prema <i>Kiša pada. Trava raste</i>]	ž ling izraz ili oblik nastao preobličivanjem, tj. pretvaranjem jedne gramatičke jedinice u drugu s istim, gotovo iznim ili promijenjenim značenjem: <i>glagolska ~, imenička ~, niječna ~, optativna ~</i>	<i>im ž</i> {prèoblika; G -ē, DL -ici; mn G -īkā} GRAM 1. promjena jednoga gramatičkog ustrojstva u drugo; 2. ustrojstvo nastalo promjenom kojega drugog ustrojstva → preformacija (2)
prèobrazba	imenica	x	ž [mn <i>prèobrāzbā, prèobrazbī</i>] 3. ling prelazak riječi iz jedne vrste u drugu	<i>im ž</i> {prèobrazba; G -ē; mn G -āzbā/-ī} 2. GRAM tvorbeni način pri kojemu riječ prelazi iz jedne vrste u drugu
prepozícija	imenica	x	(lat) ž ling prijedlog	<i>im ž</i> {prepozícija; G -ē; mn G -ījā} GRAM → prijedlog
prepozicionalizácija	imenica	x	ž ling popredloženje	<i>im ž</i> {prepozicionalizácija; G -ē} GRAM → poprjedloženje

präterit	imenica	x	x	<i>im m</i> {präterit; G -a} GRAM naziv za prošlo vrijeme u jezicima koji nemaju kao oblik aorist, imperfekt i perfekt, odnosno kategoriju vida (aspekta)
prepalātāl	imenica	x	m [G <i>prepalatāla</i> , mn <i>prepalatāli</i> , G <i>prepalatālā</i>] ling glas koji se izgovara dodiranjem jezika o desni i tvrdo nepce, prednepčani suglasnik; prednepčanik – č, dž, š, ž	<i>im m</i> {prepalātāl // prepalātāl; G <i>prepalatāla</i> ; mn N <i>prepalatāli</i> , G <i>prepalatālā</i> } FON → prednepčanik
prevedènica	imenica	x	ž ling doslovno prevedena riječ iz drugoga jezika; kalk	<i>im ž</i> {prevedènica; G -ē; mn G -īcā} LING riječ koja je načinjena po uzoru na stranu riječ tako da je preuzeto strano značenje, a strane su tvorbene jedinice zamijenjene domaćima (npr. kolodvor ← <i>njem. Bahnhof</i>) → kalk
prézent	imenica	m [klas. evr.] 1. glagolski oblik koji znači radnju u času govora { <i>radim</i> } ili sposobnost vršenja radnje { <i>pjevam = znam pjevati</i> }	prèzent (lat) m ling sadašnje vrijeme	<i>im m</i> {prézent; G -a; mn N -i, G -ēntā} GRAM sadašnje glagolsko vrijeme, označuje a. radnju u času govora (npr. <i>radim</i>); b. oblik vremenski uspoređan s nekim prošlim ili budućim trenutkom, odnosno kao vremenski neodređen, tj. valjan za svako vrijeme ili sposobnost vršenja radnje (npr. <i>pjevam = znam pjevati</i>)
prezentātīv	imenica	m [klas. evr.] {gen. jd prezentativa} <i>gram.</i> riječ s posebnom semantičko-sintaktičkom funkcijom (usp. <i>evo, eto, eno</i>)	x	<i>im m</i> {prezentātīv; G prezentativa; mn N prezentatīvi, G prezentatīvā} GRAM riječ s posebnom semantičko-sintaktičkom funkcijom, riječ kojom se što predočuje (npr. <i>evo, eto, eno</i>)
približnik	imenica	x	m [mn <i>približnīci</i>] ling glas koji se izgovara približavanjem gornjih zubi i donje usne; aproksimat – v, j	<i>im m</i> {približnik; G približnika; mn N približnīci, G približnikā} FON zatvornik koji se izgovara približavanjem gornjih zuba i donje usne (npr. v, j) → aproksimant
prídjev	imenica	m 1. <i>gram.</i> vrsta riječi koja označuje svojstva bića, stvari, pojava; adjektiv 2. dodatak nazivu, osobina, atribut	m ling vrsta riječi koja se sintaktički dodaje, pridijeva imenici da bi je поближе označila • opisni ~ pridjev koji izriče svojstvo imenice; gradivni ~ pridjev koji izriče građu od koje je napravljena imenica; posvojni ~ pridjev koji izriče pripadanje komu ili čemu; odnosni ~ pridjev koji pokazuje odnos ili vezu s imenicom različita značenja; glagolski ~ radni , glagolski ~ trpni , ukrasni ~	<i>im m</i> {prídjev; G -a; mn N -i, G -ēvā} GRAM vrsta riječi koja se pridijeva imenici da bi je поближе označila, mijenja se po padežima, broju i rodu [gradivni / odnosni / opisni / posvojni / brojevni pridjev] → adjektiv ► glagolski pridjev radni glagolski oblik koji se tvori od infinitivne osnove i nastavaka -o, -ao, -la, -lo u jednini i -i, -li, -la u množini; glagolski pridjev trpni glagolski oblik koji se tvori od infinitivne osnove i nastavaka -n, -na, -no, -ni, -ne, -na; -en, -ena, -eno, -eni, -ene, -ena; -jen, -jena, -jeno, -jeni, -jene, -jena; -t, -ta, -to, -ti, -te, -ta

prídjevni	pridjev	<i>prid. odr.</i> koji pripada pridjevu; pridjevski	(ž -a, s -o) prid [G -ōga, -ōg] koji se odnosi na pridjeve:~ nastavak	<i>prid</i> {prídjevni, prídjevna, prídjevnō; G -ōga(a)} koji se odnosi na pridjeve [<i>prídjevni oblici / vid / nastavci; prídjevna osnova</i>] → adjektivni, pridjevski
prijédlog	imenica	<i>gram.</i> nepromjenjiva riječ koja se nalazi ispred imenskih riječi i iskazuje različite odnose; prepozicija (u, na, pod i sl.)	m [mn <i>prijédlozi</i>] 3. ling nepromjenjiva riječ koja iskazuje različite odnose među imenskim riječima u rečenici; prepozicija	<i>im m</i> {prijédlog; G -a; mn N -ozi, G -ōgā} GRAM nepromjenjiva riječ koja upravlja oblikom imenske riječi uz koju stoji i iskazuje različite odnose (mjesni, vremenski, uzročni, načinski itd.) [Jednostavni prijedlozi su npr. <i>iz, za, od</i> ; složeni prijedlozi su: <i>nasuprot, povrh, uoči.</i>] → prepozicija
prijéglas	imenica	x	m ling promjena samoglasnika pod utjecajem glasa koji stoji ispred ili iza njega	<i>im m</i> {prijéglas; G -a; mn N -i, G -āsā} FON promjena otvornika pod utjecajem glasa koji stoji ispred ili iza njega (npr. krajem umjesto krajom, vidio umjesto vidjeo) → infleksija (3a), metafonija
prijélaznōst	imenica	x	x	<i>im ž</i> {prijélaznōst; G -osti, I -osti/-ošču} 2. GRAM svojstvo glagola čija radnja prelazi na objekt glagolska prijelaznost → tranzitivnost (2)
prijévoj	imenica	m <i>gram.</i> zakonita promjena samoglasnika u korijenu riječi { <i>pre-mOs-iti:pre-nAš-ati</i> }	m ling pojavljivanje sad jednoga sad drugog samoglasnika u različitim riječima nastalim od istoga korijena	<i>im m</i> {prijévoj; G -a; mn N -i, G -ōjā} 3. FON glasovna promjena u kojoj se izmjenjuju otvornici u riječima istoga korijena (npr. <i>pre-nOs-iti – pre-nAš-ati</i>) → ablaut, apofonija
prilagodēnica	imenica	x	ž ling posuđenica prilagođena normama standardnoga jezika; prilagođena riječ	<i>im ž</i> {prilagodēnica; G -ē; mn G -īcā} LING posuđenica prilagođena jezičnomu sustavu jezika u koji je posuđena, prilagođena riječ [<i>Prilagodēnice u hrvatskome jeziku uglavnom su internacionalizmi, npr. automobil, balerina, filozofija, medicina, televizija itd.</i>]
prilog	imenica	<i>gram.</i> nepromjenjiva riječ koja se dodaje glagolima, pridjevima, drugim priložima i dopunjuje ili bliže određuje njihovo značenje; adverb	m [mn <i>prilozi</i>] 4. ling nesklonjiva vrsta riječi koja se dodaje drugim riječima kao oznaka radnje, kakvoće ili predmeta: <i>mjesni ~, vremenski ~</i>	<i>im m</i> {prilog; G -a; mn N -ozi, G -ōgā} 5. GRAM nepromjenjiva riječ koja se dodaje ili prilaže najčešće glagolima ili pridjevima kako bi se dopunilo ili pobliže odredilo njihovo značenje [<i>mjesni / načinski / vremenski prilog</i>] → adverb ► glagolski prilog sadašnji glagolski oblik koji imaju nesvršeni glagoli, a koji se tvori tako da se 3. licu množine prezenta dodaje nastavak -ći; glagolski prilog prošli glagolski oblik koj imaju svršeni glagoli, a koji se tvori tako da se infinitivnoj osnovi dodaju nastavci -vši ili -avši
priložak	imenica	x	x	<i>im m</i> {priložak; G -oška; mn N -ošci, G -ākā} GRAM predikatni imenični dodatak → adjunkcija (3)

prírok	imenica	m{ <i>nom. mn príroci</i> } gram. zast., v. predikat	m [mn <i>príroci</i>] ling riječ ili skupina riječi kojom se u rečenici govori o svojstvima, djelovanju, stanju i odnosima subjekta; predikat	<i>im m</i> {prírok; G -a; mn N -oci, G -ökā} GRAM, ZAST → predikat
prislonjènica	imenica	ž gram. riječ bez naglaska koja se prislanja na riječ pod naglaskom s kojom čini izgovornu cjelinu [u grād → ũgrād]; proklitika	ž ling nenaglašena riječ koja se u govornome slijedu naslanja na naglašenu riječ ispred koje stoji; proklitika	<i>im ž</i> {prislonjènica; G -ē; mn G -īcā} GRAM → prednaglasnica
proklitika		ž [<i>klas. evr.</i>] gram. usp. prislonjenica	(grč) ž ling prislonjenica	<i>im ž</i> {proklitika; G -ē, DL -ici; mn G -īkā} GRAM → prednaglasnica
proklíza	imenica	x	ž ling položaj jedne riječi ispred druge u rečenici	<i>im ž</i> {proklíza; G -ē; mn G -ā} GRAM pomicanje naglaska na proklitiku (prednaglasnicu), premještanje naglaska na početni slog cijele izgovorne cjeline
pròlepsa	imenica	x	x	<i>im ž</i> {pròlepsa; G -ē; mn G -ēpsā/-ī} GRAM u konstruiranju rečenice, povlačenje rečeničnoga dijela naprijed gdje mu inače nije mjesto (npr. Jesi li vidio Petra Petrovića kako je ostario? umjesto: Jesi li vidio kako je ostario P. P.?)
pròširak	imenica	x	x	<i>im m</i> {pròširak; G -īrka; mn N -īrci, G -ākā} ono čime se što proširuje ► predikatni proširak GRAM nesamostalni rečenični dio kojim se izriče dodatak predikatu
pròšlòst	imenica	x	ž [G <i>pròšlosti</i>] 3. ling oznaka kategorije vremena koje više ne traje nego je završeno prije zadanoga časa • <i>apsolutna ili prava</i> ~ ling prošlost prema pravoj sadašnjosti; <i>relativna ili neprava</i> ~ ling prošlost koja se utvrđuje prema vremenu u kojem se zbila neka druga prošla ili buduća radnja	x pod natuknicom * prošli ► prošlo vrijeme GRAM glagolski oblik koji označuje radnju koja se dogodila u prošlosti
protáza	imenica	ž [grč.] <i>gram.</i> položaj zavisne rečenice koja stoji ispred glavne rečenice u složenoj rečenici	pròtaza (grč) ž 1. ling zavisna rečenica koja stoji ispred glavne u složenoj rečenici	<i>im ž</i> {protáza; G -ē; mn G -ā} GRAM dio pogodbene rečenice koji označuje pretpostavku, uvjet (npr. Da znam /rekao bih/)
protéza	imenica	ž [<i>klas. evr.</i>] 2. lingv. glasovi koji se razvijaju ispred nekih vokala [opet – jopet]	(grč) ž 2. ling neetimološki glasovi koji se razvijaju ispred nekih samoglasnika ili na početku riječi	<i>im ž</i> {protéza; G -ē; mn G -ā} 2. FON glasovi koji se razvijaju ispred nekih vokala (npr. opet – jopet)
pròtočnĭk	imenica	x	m [mn <i>pròtočnici</i>] ling glas koji se izgovara dodirom jezika i gornjega dijela usne šupljine ili desni; likvida	<i>im m</i> {pròtočnĭk; G -a; mn N -īci, G -ā} FON → tekućnik

provincijalizam	imenica	x	x	<i>im m</i> {provincijalizam; G -zma; mn N -zmi, G -āmā} 2. LING neknjiževna riječ, izraz ili izgovor svojstven nekom kraju → regionalizam
prozòdēm	imenica	x	(grč) m [G <i>prozodēma</i> , mn <i>prozodēmi</i> , G <i>prozodēmā</i>] ling prozodijska, naglasna jedinica	<i>im m</i> {prozòdēm; G prozodēma; mn N prozodēmi, G prozodēmā} FON ton, intonacija, intenzitet, kvantiteta kao razlikovni element koji zahvaća jedinice manje ili veće od fonema
pròzòdija (prozòdija)	imenica	x	(grč) ling fonološka disciplina koja proučava kvantitete, akcente, tonove i intonaciju	<i>im ž</i> {prozòdija; G -ē} 2. FON grana fonologije koja proučava i opisuje naglaske, kraćinu i dužinu slogova te intonaciju
psëudopravopisnī	pridjev	<i>prid. odr.</i> koji se rješava ili propisuje kao pravopisno rješenje, a nije u kompetenciji pravopisa kao priručnika (<i>npr.</i> kad pravopisni priručnik vrednuje riječi, propisuje njihovu tvorbu itd.)	x	x
punktuácija	imenica	x	x	<i>im ž</i> {punktuácija; G -ē} PRAVOP 1. razmještaj rečeničnih znakova [pravilna punktuacija]; 2. grana znanosti o jeziku koja se bavi interpunkcijama [<i>punktuacija u najstarijim hrvatskim glagoljskim tekstovima</i>]
pūnoznačan	pridjev	x	x	<i>prid</i> {pūnoznačan, pūnoznačna, pūnoznačno // punòznačan; G -čna; odr -čni, G -čnōg(a)} GRAM koji je samostalan, koji ima samostalno značenje (o vrstama riječi) [punoznačna riječ] → autosemantički, samoznačan
punòznačnica	imenica	x	ž ling riječ samostalnoga gramatičkog i leksičkog značenja, neovisna o odnosima s drugim riječima	<i>im ž</i> {pūnoznačnica // punòznačnica; G -ē; mn G -icā} LING riječ samostalnoga gramatičkog i leksičkog značenja, neovisna o odnosima s drugim riječima
purizam	imenica	m [<i>klas. evr.</i>] { <i>gen. jd</i> purizma, <i>gen. mn</i> purizāmā} 1. djelatnost u težnji da se književni jezik, osobito njegov rječnik, približi idealu čistoće tako da se odstranjuju usvojene internacionalne riječi ili riječi iz jezika prema kojima je purizam uspravljen u nekom vremenu	(lat) m [G <i>purizma</i>] 1. ling odbacivanje tuđica iz književnoga jezika; čistunstvo	<i>im m</i> {purizam; G -zma; mn N -zmi, G -āmā} 2. LING skrb da se u jezik ne unose riječi ili izrazi iz stranih jezika → jezično čistunstvo

rádnja	imenica	x	ž [mn G <i>rádnjā, rádnjī</i>] 4. ling jedno od tri kazivanja glagola i glagolskih imenica koje sadržava neko djelovanje vršitelja radnje	<i>im ž</i> {rádnja; G -ē; mn G -ā/-ī} 6. GRAM jedno od triju značenja glagola i glagolskih imenica koje sadržava djelovanje vršitelja radnje (glagoli radnje, stanja i zbivanja)
razjednačivānje	imenica	x	s ling promjena ili ispadanje glasa koji se našao blizu jednaka ili srodna glasa zbog lakšega izgovora; disimilacija: ~ <i>samoglasnika</i> , ~ <i>suglasnika</i>	x
rázgoci	imenica	m <i>mn zast.</i> , v. zgrade	x	<i>im m</i> {rázgodak; G -otka; mn N -dci, G -ākā} PRAVOP znak u pisanome tekstu koji služi za rastavljanje teksta na rečenice i njezine dijelove [<i>Razgodci su: točka, zarez, upitnik, uskličnik...</i>]; usp. interpunkcija → rečenični znak
različnica	imenica	x	x	<i>im ž</i> {različnica; G -e; mn G -ica} LING jedinstveni oblik pojavnice u korpusu, pojedinačna jedinstveno napisana riječ [<i>U nizu: stol, stola, stol, stola, stol nalazi se pet pojava, ali dvije različnice: stol i stola.</i>]
recenzija	imenica	3. oblik staroslavenskog jezika nastao unošenjem (često svjesnim) elemenata iz domaćeg govora, staroslavenski jezik u izgovoru drugog jezika [bugarska ~, ruska ~, hrvatska ~, češka ~] usp. redakcija	(lat) ž 3. ling tekstovna varijanta; inačica, redakcija: hrvatska ~ <i>starocrkvenoslavenskoga jezika</i>	<i>im ž</i> {recenzija; G -ē; mn G -ījā} 3. LING → redakcija (3) [<i>bugarska / ruska / hrvatska / češka recenzija</i>]
rečènica	imenica	ž <i>gram.</i> organizirana jedinica obavijesti koja se ob. sastoji od skupine riječi (ili jedne riječi) okupljenih oko glagola, tvoreći s njim sintaktičku cjelinu; takva cjelina odgovara ili prostoj rečenici (neovisna rečenica) ili jednom elementu složene rečenice (glavna rečenica ili zavisna rečenica)	ž ling obavijesna gramatički i intonacijski oblikovana cjelovita jedinica govora	<i>im ž</i> {rečènica; G -ē; mn G -īcā} GRAM gramatički ustrojena jezična jedinica kojom se ostvaruju različiti načini komunikacije [<i>izjavne / upitne / usklične rečenice; Sastavni dijelovi rečenice su: subjekt, predikat, objekt, priložna oznaka, atribut i apozicija.</i>]
redùkcija	imenica	ž [<i>klas. evr.</i>] 3. c. lingv. slabljenje vokala u nenaglašenim slogovima što može dovesti i do ispadanja	(lat) ž 4. ling a) slabljenje samoglasnika b) ispadanje glasova u nekim položajima	<i>im ž</i> {redùkcija; G -ē; mn G -ījā} 7. FON slabljenje samoglasnika u nenaglašenim slogovima što može dovesti i do njihova ispadanja [<i>fónemska redukcija</i>] ► redukcija samoglasnika pojava u mnogim jezicima da se samoglasnici u nenaglašenim slogovima pokraćuju, slabe i mijenjaju boju, ponekad se i posve gube
redundāncija	imenica	x	(lat) ž ling višak obavijesti kojemu je svrha izbjegavanje nerazumijevanja; zalihost	<i>im ž</i> {redundāncija; G -ē; mn G -ījā} 2. GRAM → zalihost [<i>morfološka redundancija</i>]

rèfleks	imenica	m [klas. evr.] {gen. mn rēflēksā/rēflēkāsā} Δ ~ jata naziv za sekvencije glasova i/e/je/ije na mjestu nekadašnjega glasa "jat" [dijete-djeteta]	(lat) m [mn G rēflēksā] 3. ling odraz nekoga starijeg ili inojezičnog glasa u jeziku ili u njegovim pojedinim narječjima i govorima: ~ <i>jata</i>	<i>im m</i> {rèfleks; G -a; mn N -i, G rēflēksā/-kāsā} 4. GRAM odraz starijih ili stranih glasova u jeziku ili njegovim narječjima i govorima [<i>refleks glasa jat</i>]
reflèksija	imenica	x	(lat) ž 4. ling povratno značenje • <i>totalna</i> ~	<i>im ž</i> {reflèksija; G -ē; mn G -tjā} 4. GRAM povratno značenje [<i>glagolska reflèksija</i>]
reflèksiv	imenica	x	x	<i>im m</i> {reflèksiv; G reflèksiva; mn N reflèksivi, G reflèksivā} GRAM reflèksivna riječ ili oblik (npr. reflèksivan, povratan glagol) [<i>sintaktički reflèksiv</i>]
rēflèksiv an	pridjev	prid. {odr. rēflèksivnī} 2. (ob. odr.) gram., povratni [~ni glagoli, ~ne zamjenice]	rēflèksivnī (lat) (ž-a, s-o) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] 3. ling povratni: ~ <i>glagoli</i> , ~ <i>e zamjenice</i>	<i>prid</i> {rēflèksivan, rēflèksivna, rēflèksivno; G -vna; odr -vnī, G -vnōg(a)} I. GRAM koji sadržava reflèksiju ► reflèksivni glagoli ; reflèksivna zamjenica
regionalizam	imenica	m {gen. jd regionalizma, gen. mn regionalizāmā} 3. lingv. riječ ili druga jedinica jezika (fraz) kao svojstvo jedne regije npr. Dalmacije bez obzira na narječje (<i>pijat</i> je i štokavski i čakavski)	m [G regionalizma, mn regionalizmi, G regionalizāmā] 3. ling riječ ili izričaj koji se govori samo u jednoj regiji; provincijalizam	<i>im m</i> {regionalizam; G -zma; mn N -zmi, G -zāmā} 2. b. LING riječ ili druga jedinica jezika (fraz) kao svojstvo jedne regije (npr. u Dalmaciji: <i>pijat</i> u značenju "tanjur") [rječnik regionalizama] → provincijalizam (2), regionalna riječ, regionalni izraz
rèkcija	imenica	ž [klas. evr.] gram. morfološko-sintaktička pojava, svojstvo glagola da imenicu stavlja u određeni padež [<i>gradim kućU</i>] <i>usp.</i> valencija	(lat) ž [mn G rēkcijā] ling povezivanje riječi s drugim riječima u rečenici u stalnom gramatičkom obliku: <i>glagolska</i> ~, <i>padežna</i> ~, <i>prijedložna</i> ~	<i>im ž</i> {rèkcija; G -ē; mn G rēkcijā} GRAM semantičko-sintaktička pojava ravnjanja jednih riječi prema drugima, svojstvo glagola, pridjeva i prijedloga da otvaraju mjesto drugim riječima u nekom padežu (npr. <i>gradim kućU</i> , govorim o kućI) [<i>glagolska rèkcija</i>]
rekonstrùkcija	imenica	x	(lat) ž 5. ling uspostavljanje vjerojatnoga povijesnog jezičnog oblika na temelju postojećega stanja: ~ <i>prajezika</i>	<i>im ž</i> {rekonstrùkcija; G -ē; mn G -tjā} 2. b. LING uspostavljanje vjerojatnih oblika jezičnih elemenata koji nisu izravno zabilježeni [rekonstrukcija indoeuropskoga prajezika]
rèlikt	imenica	x	(lat) m [mn G rēlikātā] 3. ling sačuvana jezična pojava iz starijega razdoblja: latinski ~	x
rema	imenica	x	x	<i>im ž</i> {rema; G -e; mn G -a} GRAM obavijesni dio rečenice koji izriče kakvu novost ili nepoznicu [<i>odrediti temu i remu u rečenicama</i>]
retèncija	imenica	x	x	<i>im ž</i> {retèncija; G -ē; mn G -tjā} 5. FON produženo držane, zadržavanje izgovora glasa [<i>glasovna retencija</i>]

retroflleksija	imenica	x	x	<i>im ž</i> {retroflleksija; G -ē; mn G -tjā} 2. FON pokret kojim se jezik posunovraća tako da se vrh jezika podiže prema nepcu [<i>izreči s retroflleksijom</i>]
rijječ	imenica	ž {instr. jd rijječju/rijječi, gen. mn rijječī, dat. lok. instr. mn rijječīma} 1. glas ili skup glasova jednog jezika kojemu je pridruženo neko značenje i za koji govornici dotičnog jezika smatraju da predstavlja autonomnu jedinicu; najmanja cjelovito grafička i jezična jedinica u koju se ne može ubaciti nijedan dio, koja odgovara predodžbi najosnovnije pojedinosti u jeziku, a djelomično i znaka za određeni pojam	ž [mn G rijječī] 2. ling glas ili skup glasova koji ima grafički izraz i određeno značenje: <i>jednosložna ~, dvosložna ~, promjenjiva ~, nepromjenjiva ~</i>	<i>im ž</i> {rijječ; G -i, I -ju/-i; mn G rijječī} 1. GRAM glas ili skup glasova jednoga jezika kojemu je pridruženo kakvo značenje i za koji govornici dotičnoga jezika smatraju da predstavlja autonomnu jedinicu; najmanja cjelovita grafička i jezična jedinica koja odgovara predodžbi najosnovnije jedinice jezika, a djelomično i znaka za određeni pojam [<i>jednosložna / dvosložna / višesložna / promjenjiva / nepromjenjiva riječ</i>] ► imenska riječ riječ koja se može sklanjati
rijječca	imenica	ž {gen. mn rijječcā} <i>usp.</i> čestica	rijječca ž 2. ling nepromjenjiva kratka riječ koja može mijenjati smisao riječi ili rečenice na koju se odnosni ili izriče osobno govornikovo stajalište, modalna riječ; čestica, partikula	<i>im ž</i> {rijječca; G -ē; mn G rijječcā} 2. GRAM → čestica (4)
rječnik	imenica	m {nom. mn rječnici} 1. skupljene riječi i sklopovi riječi jednog ili više jezika uz njihove upotrebe i značenja [<i>jednojezični, dvojezični, frazeološki~</i> itd.]	rječnik (rječnik) m [mn <i>rječnici</i>] ling 1. knjiga sa sustavnim abecednim popisom riječi i njihovim tumačenjima ili prijevodom na drugi jezik: ~ <i>hrvatskoga jezika, ~ stranih riječi, ~ sinonima</i> 2. sve riječi određenoga narječja ili čovjeka; leksik: ~ <i>kajkavskoga narječja</i> 3. posebna jezik dobne, društvene, stručne skupine: <i>dječji ~</i>	<i>im m</i> {rječnik; G -a; mn N -īci, G -ā} 1. djelo u kojem su sakupljene značenjske jedinice nekoga jezika (riječi, termini, izrazi) poredani određenim redosljedom kojima se donosi značenje i ostali podaci o njihovu obliku i uporabi; 2. ukupnost riječi nekoga jezika, jezično blago; 3. riječi kojima se služi koja osoba, pisac ili određena društvena skupina
rječotvornī (rječotvornī)	pridjev	x	(ž-a, s-o) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] ling koji se odnosi na tvorbu riječi, rječotvorbu: <i>~a porodica, ~ elementi</i>	<i>prid</i> {rječotvōran, rječotvōrna, rječotvōrno // rječotvōran; G -ōg(a)} GRAM I. koji tvori riječ [<i>rječotvoran sufix</i>] → tvorben; II. { rječotvornī } koji se odnosi na rječotvorje [<i>rječotvorni obrazac</i>]
rijék	imenica	x	m ling temeljna jedinica sadržajnoga rečeničnog ustrojstva; govor, izraz	x
rōd	imenica	m {gen. jd rōda, nom. mn rōdovi, gen. mn rōdōvā} 6. a. gram. formalan rod riječi u pojedinim jezicima izražen različitim morfološkim sredstvima (član, deklinacija i sl. b. pripadanje jednom od prirodnih rodova, tj. spolu [<i>muški/ženski~</i>]	m [G <i>rōda</i> , mn <i>rōdovi</i>] 7. ling gramatička kategorija nekih vrsta riječi nastala prema spolovima te prema njima proširena na riječi koje nemaju spola: <i>muški ~, ženski ~, srednji ~, gramatički ~, prirodni ~</i>	<i>im m</i> {rōd; G rōda; mn N rōdovi, G rōdōvā} 6. GRAM a. formalan rod riječi u pojedinim jezicima izražen različitim morfološkim sredstvima (članom, deklinacijom i sl.) [slaganje u rodu, broju i padežu]; b. pripadanje jednom od prirodnih rodova, tj. spolu [<i>muški/ženski rod</i>]
romanistika	imenica	ž {dat. jd romanistici} proučavanje jezika, književnosti i kulture romanskih naroda	(lat) ž filol grana filološke znanosti i struke koja proučava i uči romanske jezike, romanske književnosti i kulturu romanskih naroda: <i>studirati</i>	<i>im ž</i> {romanistika; G -ē, DL -ici} proučavanje jezika, književnosti i kulture romanskih naroda [<i>studirati romanistiku</i>]

			~ <i>u</i>	
romanizacija	imenica	x	x druga definicija	<i>im ž</i> {romanizacija; G -ē}; 3. LING postupak pretvorbe nelatiničnoga pismovnoga sustava u latinicu [<i>romanizacija botaničkoga nazivlja</i>]
romanizam	imenica	m{ <i>gen. jd</i> romanizma, <i>gen. mn</i> romanizāmā} prepoznatljiva riječ ili konstrukcija iz kojeg od romanskih jezika usvojena u drugom jeziku (pizza u evr. jezicima)	(lat) m [G <i>romanizma</i> , mn <i>romanizmi</i> , G <i>romanizāmā</i>] 1. ling jezična jedinica iz latinskoga ili lojega drugog romanskog jezika u neromanskome jeziku	<i>im m</i> {romanizam; G zma; mn N -zmi, G -zāmā} 1. LING prepoznatljiva riječ ili druga prepoznatljiva jezična jedinica iz kojega od romanskih jezika usvojena u drugom jeziku (npr. pizza u europskim jezicima) [<i>idiom prepun romanizama</i>]
rotacizam	imenica	x	x	<i>im m</i> {rotacizam; G -zma} 1. GRAM prijelaz nekoga glasa (s, z, n) u glas r [<i>glasovni rotacizam</i>]
rusistika	imenica	x	ž filol ruska filologija	<i>im ž</i> {rusistika; G -ē, DL -ici} znanost o ruskom jeziku, književnosti i kulturi [<i>studirati rusistiku</i>]
rusizam	imenica	m{ <i>gen. jd</i> rusizma, <i>gen. mn</i> rusizāmā} prepoznatljiva usvojena riječ ili konstrukcija iz ruskog jezika u kojem drugom jeziku	m [G <i>rusizma</i> , mn <i>rusizmi</i> , G <i>rusizāmā</i>] ling ruska riječ ili izričaj u neruskom jeziku	<i>im m</i> {rusizam; G -zma; mn N -zmi, G -āmā} prepoznatljiva usvojena riječ ili konstrukcija iz ruskoga jezika u kojem drugom jeziku [<i>s puno rusizama</i>]
sadašnjost	imenica	x	ž [G sadašnjosti] 3. ling oznaka kategorije vremena za radnju, stanje i zbivanje koji su vezani uz zadani čas, a izriče se prezentom ili sadašnjim vremenom: <i>apsolutna ili prava</i> ~, <i>relativna ili neprava</i> ~	<i>im ž</i> {sadašnjost; G -osti, I -osti/-ošću} 3. GRAM oznaka kategorije vremena za radnju, stanje i zbivanje koje se izriče prezentom ili sadašnjim vremenom [<i>apsolutna / prava sadašnjost; relativna / neprava sadašnjost</i>]
samoglasnički	pridjev	<i>prid.</i> koji pripada, koji se odnosi na samoglasnike	(samoglasnički) (ž -a, s -o) prid [G -ōga, -ōg] koji se odnosi na samoglasnike; vokalni: ~ sustav hrvatskoga jezika	<i>prid</i> {samoglasnički, samoglasničkā, samoglasničkō // samoglasničkī; G -ōg(a)} koji se odnosi na samoglasnike [<i>samoglasnički sustav hrvatskoga jezika; samoglasnička skupina / sklonidba</i>] → vokalni
samoglasnik	imenica	m { <i>nom.mn</i> samoglasnići} zvučni glas ljudskog govora koji nastaje slobodnim prolaskom zračne struje kroz usnu šupljinu, nosilac sloga u riječi; vokal [a, e, i, oi u]	(samoglasnik) m [mn <i>samoglasnići</i>] ling glas koji nastaje slobodnim prolazom zračne struje kroz usnu šupljinu i glavni je čimbenik slogova u riječima; vokal: <i>zatvoreni</i> ~, <i>otvoreni</i> ~, <i>prednji</i> ~, <i>stražnji</i> ~	<i>im m</i> {samoglasnik // samoglasnik; G -a; mn N -içi, G -ā} FON 1. zvučni glas ljudskoga govora koji nastaje slobodnim prolaskom zračne struje kroz usnu šupljinu (a, e, i, o, u) [<i>zatvoreni / otvoreni / reduciran / prednji / stražnji samoglasnik</i>] → otvorni ; 2. najistaknutiji glas u slogu, slogotvorni glas
sêm	imenica	x	x	<i>im m</i> {sêm; G -a; mn N -ovi, G -ōvā} LING semantičko obilježje, najmanja jedinica značenja koja se ne može ostvariti sama za sebe, nego se ostvaruje u sastavu semema, odnosno na razini leksema [<i>odrediti zajedničke semove određenim leksemima</i>]

semàntēm	imenica	x	x	<i>im m</i> {semàntēm; G semantéma; mn N semantémi, G semantémā} LING jezična jedinica na razini semantike koja izražava značenje, a isključuje ostale gramatičke sadržaje
semàntički	pridjev	1. prid. koji pripada, koji se odnosi na semantiku 2. (-čki) <i>pril.</i> kako traži semantika, pomoću semantike, po zakonitostima semantike	(ž -a, s -o) prid [G -ōga, -ōg] koji se odnosi na semantiku:~ <i>sadržaj</i>	<i>prid</i> {semàntičkī, semàntičkā, semàntičkō; G -ōg(a)} koji se odnosi na semantiku [<i>semantička analiza; semantički opis</i>]
semàntika	imenica	ž [<i>klas. evr.</i>] { <i>dat. jd</i> semàntici} proučavanje riječi kao nosilaca značenja, kao sredstva za označivanje predmeta, pojava i odnosa u materijalnom i duhovnom svijetu	(grč) ž ling lingvistička grana koja se bavi značenjima jezičnih izraza i promjenama u njihovim značenjima	<i>im ž</i> {semàntika; G -ē} 1. LING grana lingvistike koja proučava pojedine riječi, njihove oblike i grupacije kao nositelje određena značenja te kao sredstva za označivanje predmeta, pojava i odnosa u materijalnom i duhovnom svijetu [<i>semantika pridjevskih sintagmi</i>]
semantostilistika	imenica	x	(grč) ž ling dio stilistike koji proučava stilističke funkcije značenja i promjena u njihovim značenjima	x
semasiològija	imenica	x	x	<i>im ž</i> {semasiològija; G -ē} LING semantička analiza i proučavanje značenja i promjene značenja riječi, polazeći od izraza, tj. označitelja
sèmēm	imenica	x	x	<i>im m</i> {sèmēm; G seméma; mn N semémi, G semémā} LING jezična jedinica kojoj na formalnoj razini odgovara leksem, sastoji se od niza semova [definirati semove koji čine određeni semem; odnos morfema, semema i leksema]
semiològija	imenica	x	x	<i>im ž</i> {semiològija; G -ē} LING znanstvena disciplina koja proučava razvitak i ulogu znakova kulture ili kulturnih znakova unutar društvenoga života
semiòtika	imenica	x	(grč) ž ling opća teorija o znakovima	<i>im ž</i> {semiòtika; G -ē, DL -ici} opća teorija o znakovima i simbolima; posebno se bavi jezičnim znakovljem, međuodnosima raznih znakova i odnosima između znakova te njihovih značenjskih sadržaja; zahtijeva poznavanje različitih lingvističkih, filozofskih i logičkih sustava [<i>semiotika popularne kulture / književnosti; priručnik semiotike</i>] → znakoslovlje
semivòkāl	imenica	x	x	<i>im m</i> {semivòkāl; G semivokála; mn N semivokáli, G semivokálā} FON → polusamoglasnik

sibilant	imenica	x	(lat) m [mn <i>sibilanātā</i>] glas koji pri izgovoru razvija piskav šum, piskavi suglasnik; piskavac – <i>c</i> , <i>z</i> , <i>s</i>	<i>im m</i> {sibilant // sibilant; G -a; mn N -i, G -nātā} FON → piskavi suglasnik
sibilarizacija	imenica	x	ž ling pretvaranje velarnih glasova u sibilante ispred glasa <i>i</i>	<i>im ž</i> {sibilarizacija; G -ē} GRAM glasovna promjena u kojoj se zatvornici <i>k</i> , <i>g</i> , <i>hzamjenjuju</i> sibilantima <i>c</i> , <i>z</i> , ispred <i>i</i> (npr. mājka - mājci; jāruga - jāruzi; snāha - snāsi)
silabičkī	pridjev	<i>prid. odr. [klas. evr.]</i> slogovni, koji se sastoji od slogova, koji tvori slog	silabičnī (ž -a, s -o) prid [G -ōga, -ōg] slogovan	<i>prid</i> {silabičkī, silabičkā, silabičkō; G -ōg(a)} koji se odnosi na slog [<i>silabička versifikacija; silabički stih</i>] → slogovni
silabifikacija	imenica	x	x	<i>im ž</i> {silabifikacija; G -ē} GRAM tvorba slogova, slogotvorstvo [<i>silabifikacija slogovne strukture</i>]
silepsa	imenica	x	x	<i>im ž</i> {silepsa; G -ē; mn G silēpsā} GRAM 1. nepodudaranje među sastavnim dijelovima rečenice [<i>silepsa roda i broja</i>]; 2. stezanje dvaju slogova u jedan [<i>aliteracijska silepsa</i>]
sinàlefa	imenica	x	x	<i>im ž</i> {sinàlefa; G -ē; mn G -ēfā} FON spajanje dvaju dugih samoglasnika u jedan (npr. sljepočica - sljepočica) [<i>sinalefa u riječima hrvatskoga jezika</i>]
sinàpsija	imenica	x	x	<i>im ž</i> {sinàpsija; G -ē; mn G -tjā} LING u terminologiji E. Benvenistea, značenjska jedinica sastavljena od više leksičkih monema (npr. pisači stroj, konjski rep, starofrancuski)
sīngulār	imenica	m [klas. evr.] gram. jednina	(lat) m ling jednina	<i>im m</i> {sīngulār; G -a, I -om/-em; mn N -i, G -ā} GRAM oblik riječi koji označuje da onoga što se broji nema više od jedan, pripada široj kategoriji broja [<i>akuzativ singulara; 3. lice singulara jednina</i>]
singularia tantum	imenica	x	x	{ <i>neskl</i> } GRAM imenice koje imaju samo oblik jednine (npr. mlijeko, kisik)
sinkōpa	imenica	ž [klas. evr.] 1. izostavljanje sloga u sredini riječi [drž'te]	(grč) ž [mn G <i>sinkópā</i>] 1. ling ispadanje glasa ili slova u sredini riječi	<i>im ž</i> {sinkōpa; G -ē; mn G sinkópā} 1. FON, KNJŽ izostavljanje glasa ili sloga u sredini riječi (npr. drž'te, izvol'te, rec'te, ostant'e) [<i>sinkopa u pjesništvu iz metričkih razloga</i>]
sinkretizam	imenica	x	(grč) m [G <i>sinkretizma</i>] 4. ling formalno izjednačivanje dvaju ili više gramatičkih oblika	<i>im m</i> {sinkretizam; G -zma; mn N -zmi, G -zāmā} 3. LING pojava da jedan oblik obavlja istodobno više od jedne funkcije [<i>sinkretizam u današnjem jeziku</i>]

sinkrònija	imenica	ž [klas. evr.] 2. lingv. razmatranje jezičnih pojava onako kako djeluju u određenom vremenskom stadiju <i>opr.</i> : dijakronija	(grč) 2. ling promatranje jezičnih pojava u određenom vremenskom razdoblju ne osvrćući se na njihovu povijest	<i>im ž</i> {sinkrònija; G -ē} 2. LING razmatranje jezičnih pojava onako kako djeluju u određenom vremenskom stadiju [<i>sinkronija u tvorbi riječi</i>]
sinònīm	imenica	m [klas. evr.] {gen. jd sinonima} riječ koja se glasovnim sastavom razlikuje od druge s kojom ima isto ili blisko značenje (<i>usp.</i> homonim) [<i>čičvara/slanutak, željezo/gvožđe</i>]	(sinònīm) (grč) m [G <i>sinonima</i> , mn <i>sinonimi</i> , G <i>sinonimā</i>] ling riječ koja se razlikuje glasovnim sastavom od druge riječi, a ima isto ili blisko značenje; istoznačnica, bliskoznačnica: <i>pravi ~i, nepravi ~i</i>	<i>im m</i> {sinònīm; G <i>sinonima</i> ; mn N <i>sinonimi</i> , G <i>sinonimā</i> } LING riječ koja se značenjski podudara s drugom riječju (npr. tisuća/hiljada, kiša/dažd) [<i>Postoje li potpuni sinonimi?; djelomični sinonim = bliskoznačnica</i>] → istoznačnica
sinònīman	pridjev	prid. {odr. sinònīmni} koji je sinonim, koji ima svojstva sinonima	(sinònīman) (ž - mna , s - mno) prid [G - <i>mna</i> , odr <i>sinònīmni</i> , G - <i>ōga</i> , - <i>ōg</i>] koji je istoga ili bliskog značenja; istoznačan: <i>~mne imenice</i>	<i>prid</i> {sinònīman, sinònīmna, sinònīmno; G - <i>mna</i> ; odr - <i>mnī</i> , G - <i>mnōg(a)</i> } I. koji ima svojstva sinonima; II. { sinònīmni } koji se odnosi na sinonime [<i>sinonimni rječnik</i>]
sinonimija	imenica	x	ž ling istoznačnost ili bliskoznačnost riječi	<i>im ž</i> {sinonimija; G -ē} LING pojava da riječi imaju različit izraz, a isti sadržaj [sinonimija u hrvatskom jeziku; veznička / frazeološka sinonimija] → istoznačnost
sinonímnōst	imenica	x	x	<i>im ž</i> {sinonímnōst; G -osti, I -osti/-ošču} svojstvo onoga što je sinonimno [sinonimnost genitiva / izraza] → istoznačnost
sinònīmskī	pridjev	1. <i>prid.</i> koji pripada, koji se odnosi na sinonime, 2. (-ski) <i>pril.</i> kao sinonim, na način sinonima	x	<i>prid</i> {sinònīmskī, sinònīmskā, sinònīmskō; G -ōg(a)} koji se odnosi na sinonime [<i>sinonimski par; biti u sinonimskom odnosu</i>]
sinsemantički	pridjev	x	x	<i>prid</i> {sinsemantički, sinsemantička, sinsemantičko; G -og(a)} GRAM → suznačan [<i>sinsemantički prilozil / glagoli</i>]
sintagma	imenica	ž [klas. evr.] spoj dviju ili više riječi u jednu sintaktičku cjelinu s jedinstvenim značenjem [<i>dragi kamen dragulj</i>]	(grč) ž [mn G <i>sintāgmā</i>] ling cjelina od dvaju ili više posebnih jezičnih elemenata s istom funkcijom i istim značenjem: <i>imenička ~, glagolska, ~ pridjevska ~, prijedložna ~</i>	<i>im ž</i> {sintagma; G -ē; mn G <i>sintāgmā</i> } 1. LING složeni jezični znak, spoj dviju ili više punoznačnih riječi u jednu sintaktičku cjelinu [<i>imenička sintagma</i>] → sveza
sintagmàtika	imenica	x	x	<i>im ž</i> {sintagmàtika; G -ē} LING proučavanje sintagmi, sintaktičkih osnovnih i izvedenih jedinica, bavi se unutrašnjim ustrojstvom rečenice, skupovima riječi i funkcijama pojedinih tipova riječi u njima
sintāgmatskī	pridjev	1. <i>prid.</i> koji pripada, koji se odnosi na sintagmu [<i>~odnosi</i>] 2. (-ski) <i>pril.</i> na način sintagme [<i>riječi se organiziraju~</i>]	(ž - a , s - o) prid [G - <i>ōga</i> , - <i>ōg</i>] koji se odnosi na sintagme	<i>prid</i> {sintāgmatskī, sintāgmatskā, sintāgmatskō; G -ōg(a)} koji se odnosi na sintagmu [<i>sintagmatska razina / analiza / os; sintagmatske jedinice</i>] ► sintagmatski odnosi LING odnosi što se uspostavljaju između elemenata koji se ostvaruju u

				istom govornom lancu
sintaksa	imenica	ž [klas. evr.] dio gramatike koji proučava sastav ili strukturu rečenice i način povezivanja riječi u rečenici [~ <i>padeža</i> , ~ <i>glagolskih vremena</i> , ~ <i>rečenice</i>]	(grč) ž [mn G <i>sintāksā</i>] ling dio gramatike koji proučava poredak, razmještaj i međusobno povezivanje riječi i njihovih skupina u rečenici	<i>im</i> ž {sintaksa; G -ē; mn G <i>sintāksā</i> } 1. LING jezikoslovna grana koja proučava ustrojstvo jedinica većih od razine riječi, tj. rečenice, tipove rečenica, funkciju i strukturu [<i>sintaksa glagolskih vremena / izraza / rečenice / teksta</i>] → skladnja ► sintaksa padeža gramatička disciplina koja proučava službe pojedinih padeža u kakvu jezičnom kontekstu
sintaktičar	imenica	m (ž <i>spol</i> + sintaktičarka) onaj koji se bavi sintaksom	x	<i>im</i> m {sintaktičar; G -a, V -e/-u, I -om/-em; mn N -i, G -ā} onaj koji se bavi sintaksom
sintaktički	pridjev	1. <i>prid.</i> koji pripada, koji se odnosi na sintaksu [~ <i>odnosi</i>] 2. (-čki) <i>pril.</i> po zakonitostima sintakse, na način kako traži sintaksa	(ž -a, s -o) prid [G -ōga, -ōg] koji se odnosi na sintaksu: ~ <i>priručnik</i>	<i>prid</i> {sintaktički, sintaktička, sintaktičko; G -ōg(a)} koji se odnosi na sintaksu [<i>sintaktička pogreška / analiza / funkcija zavisne rečenice; sintaktički odnosi / priručnik</i>]
skladnja	imenica	ž [slav.] { <i>gen. mn</i> <i>sklādnjā/sklādnjī</i> } <i>arh.</i> , v. <i>sintaksa</i>	ž [mn G <i>sklādnjā, sklādnjī</i>] ling sintaksa	<i>im</i> ž {skladnja; G -ē; mn G <i>sklādnjā/-ī</i> } GRAM → sintaksa
sklonidba	imenica	ž { <i>gen. mn</i> <i>sklōnidābā/sklōnidbī</i> } = deklinacija	ž [mn G <i>sklōnidbā, sklōnidbī, sklōnidābā</i>] ling promjena oblika imenica i drugih riječi po padežima; deklinacija: ~ <i>imenica</i> , <i>zamjenička</i> ~, <i>pridjevna</i> ~	<i>im</i> ž {sklonidba; G -ē; mn G -dābā/-ī} GRAM 1. promjena imenica, zamjenica, brojeva i pridjeva po padežima [<i>sklonidba imenica; zamjenička / pridjevna sklonidba</i>]; 2. sustav nastavaka koje imenice dobivaju kad ih se mijenja po padežima [<i>a-sklonidba; e-sklonidba; i-sklonidba</i>]; S indeklinacija
slavistika	imenica	ž { <i>dat. jd</i> <i>slavistici</i> } proučavanje jezika, književnosti i kulture slavenskih naroda	ž filol grana filologije koja proučava jezike, književnosti i kulture slavenskih naroda: <i>odsjek za ~u</i>	<i>im</i> ž {slavistika; G -ē, DL -ici} LING grana filologije koja proučava jezike, književnosti i kulture slavenskih naroda [<i>odsjek za slavistiku; studirati slavistiku; najbolji student slavistike</i>]
släng	imenica	x	(eng) m ling govor društvenoga sloja unutar jezika koji se sastoji u tome da riječi dobivaju druga značenja od onih koja imaju u jeziku; šatra	sleng <i>im</i> m {släng; G -a; mn N -ovi, G -ōvā} LING govor skupine ljudi unutar određene jezične zajednice koji se sastoji u tome da riječi dobivaju druga značenja od onih koja imaju u općem jeziku [<i>američki / zagrebački sleng; govoriti slengom; sleng mladih djevojaka</i>] → argo, šatra, žarfon
sličnoznačnica	imenica	x	x	<i>im</i> ž {sličnoznačnica // sličnōznačnica; G -ē; mn G -īcā} LING → bliskoznačnica
sličnoznačnōst	imenica	x	x	<i>im</i> ž {sličnoznačnōst // sličnōznačnōst; G -osti, I -osti/-ošću} → bliskoznačnōst

slivènik	imenica	x	x	<i>im m</i> {slivènik; G slivenika; mn N sliveníci, G slivenikā} FON šumnik pri čijemu izgovoru dolazi do potpunog zatvora prolaza zračne struje koji se zatim postupno otpušta uz zvuk trenja, to su: c, č, ć, dž, đ; sastavni se dijelovi artikuliraju istodobno na istome mjestu → afrikata , afrikatni / sliveni suglasnik
slög	imenica	m { <i>nom. mn</i> slögovi} 2. glas ili skup glasova koji se osjeća kao izgovorena cjelina unutar jedne riječi [<i>slo-bo-da</i>]	m [G <i>slòga</i> , mn <i>slògovi</i>] 1. ling glas ili skup glasova koji se u govoru i pismu osjećaju kao samostalne cjeline od kojih se sastoji riječ: <i>rastaviti riječ na ~ove</i>	<i>im m</i> {slög; G slòga; mn N slògovi, G slögōvā} 1. GRAM glas ili skup glasova koji se osjeća kao izgovorna cjelina unutar jedne riječi; najmanja ritmička govorna jedinica koja se sastoji od jednog otvornika i jednog ili više zatvornika (npr. slo-bo-da) [<i>rastaviti riječ na slogove; (ne)naglašen / dug / kratak slog</i>]
slogotvornik	imenica	x	x	<i>im m</i> {slogotvornik; G -a; mn N -ici, G -a} FON glas koji čini osnovu svakoga sloga, a može biti samoglasnik ili sonant (npr. ku-ća, prst, bi-ci-kl itd.) [<i>kratak slogotvornik</i>]
slóvnica	imenica	ž <i>zast. v.</i> gramatika	ž ling gramatika	<i>im ž</i> {slóvnica; G -ē; mn G -īcā} ZAST → gramatika [<i>Slovnica hrvatska Antuna Mažuranića</i>]
slòv o	imenica	sr pismeni znak u alfabetskom pismu; grafem [<i>veliko ~, malo ~, latiničko ~</i>]	slòvos 1. ling grafički znak za glas u pismu; grafem: <i>veliko ~, malo ~, početno ~</i>	<i>im s</i> {slòvo; G slòva; mn N slòva, G slòvā, DLI slòvima} 1. LING grafički znak za glas u pismu, znak kojim se zapisuje znak [<i>veliko / malo / početno slovo; latinična / ćirilična / glagoljična / tiskarska / masna / kurzivna / ukrasna slova</i>]
slövopīs	imenica	x	x	<i>im m</i> {slövopīs; G -a; mn N -i, G -ā} LING → grafija (1 a) [<i>Slovopis Ljudevita Gaja prihvatili su i Slovenci.</i>]
složènica	imenica	x	ž ling riječ sastavljena, složena od dviju ili više jednostavnih riječi	<i>im ž</i> {složènica; G -ē; mn G -īcā} GRAM riječ sastavljena od dviju ili više riječi (npr. austrijski + ugarski = austrougarski) [<i>tvorba složènica; imenička / pridjevska složènica; hibridne složènice u kajkavskom književnom jeziku</i>] → kompozit (1)
söcijatīv	imenica	x	x	<i>im m</i> {söcijatīv; G -a; mn N -i, G -ā} GRAM naziv za instrumental s prijedlogom s, sa koji označuje društvo
söciolekt	imenica	x	x	<i>im m</i> {söciolekt // sociölekt; G -a; mn N -i, G -ēktā/-ekātā} LING oblik jezika kojim govori neka društvena skupina [<i>mali / zatvoreni / tehnički sociolekt</i>]

sociolingvist	imenica	x	x	<i>im m</i> {sociolingvist; G -a, V -e/-u; mn N -i, G -īstā} onaj koji se bavi sociolingvistikom [<i>skup sociolingvista</i>]
sociolingvistika	imenica	x	x	<i>im ž</i> {sociolingvistika; G -ē, DL -ici} disciplina koja proučava odnose između ljudskoga jezika, društva i kulture [<i>povijesna sociolingvistika</i>]
solecizam	imenica	x	x	<i>im m</i> {solecizam; G -zma; mn N -zmi, G -zāmā} GRAM 1. sintaktička nepravilnost rečenice [<i>novinarski solecizam</i>]; 2. odstupanje od standardnoga idioma kojega jezika
sònant	imenica	m [<i>klas. evr.</i>] { <i>gen. mn sònanātā</i> } jedan iz skupine glasova po osbinama između vokala i suglasnika, od kojih neki mogu biti slogotvorni (<i>r</i> u riječi <i>la-kr-dija</i> ; <i>l</i> u riječi <i>bi-ci-kl</i>)	(lat) m [mn G <i>sònanātā</i>] ling jedan od glasova kojima pri izgovoru glasnice trepere; zvonačnik - <i>j</i> , <i>l</i> , <i>lj</i> , <i>m</i> , <i>n</i> , <i>nj</i> , <i>r</i> , <i>v</i>	<i>im m</i> {sonant; G -a; mn N -i, G -nata} FON → zvonačnik
spirant	imenica	m [<i>klas. evr.</i>] { <i>gen. mn spiranātā</i> } strujni suglasnik; strujnik	(lat) m [mn G <i>spiranātā</i>] ling strujni suglasnik, koji se može produženo izgovarati	<i>im m</i> {spirant; G -a; mn N -i, G -nātā} FON → tjesnačnik
spójnica	imenica	x	x	<i>im ž</i> {spójnica; G -ē; mn G -īcā} 3. PRAVOP pravopisni znak i razgodak (-) koji se piše na kraju retka ako se riječ prekida i nastavlja u sljedećem retku, u polusloženicama i pri sklanjanju kratica [<i>rastaviti riječ s pomoću spojnice</i>]
spójnik	imenica	x	x	<i>im m</i> {spójnik; G -a; mn N -īci, G -ā} FON glas koji dvije riječi spaja u složenicu [<i>Ukoliko je prva osnova domaća riječ ili u potpunosti adaptirana posuđenica, dvije su osnove vrlo često povezane spojnikom -o-.</i>]
spōna	imenica	x	x	<i>im ž</i> {spōna; G -ē; mn G spōnā} 3. GRAM riječ koja u rečenici povezuje imenski predikat sa subjektom (najčešće oblik glagola biti) [<i>predikatna spona</i>] → kopula (2)
sprézānje	imenica	x	x	<i>im s</i> {sprézānje; G -a} {gl imod sprezati} GRAM mijenjanje glagola prema licima, broju, vremenu, i načinu [<i>sprezanje glagola</i>] → konjugacija
sráslica	imenica	x	ž 2. ling složenica koja je srasla u jednu riječ	<i>im ž</i> {sráslica; G -ē; mn G -īcā} 2. LING složenica koja je srasla u jednu riječ [<i>imeničke / glagolske / frazemske</i>] → sraslice
srástānje	imenica	x	s ling sljubljanje najmanje dviju riječi u	x

			tvorenicu: ~ <i>priloga</i>	
srbizam	imenica	m { <i>gen. jd</i> srbizma, <i>gen. mn</i> srbizāmā} prepoznatljiv element srpskog jezika preuzet u neki drugi jezik	m [G <i>srbizma</i> , mn <i>srbizmi</i> , G <i>srbizāmā</i>] prepoznatljiva riječ ili izričaj srpskoga jezika preuzeta u drugi jezik: ~ u <i>hrvatskom jeziku</i>	<i>im m</i> {srbizam; G -zma; mn N -zmi, G -zāmā} LING prepoznatljiv element srpskoga jezika preuzet u koji drugi jezik i prilagođen njegovu jezičnom sustavu [<i>srbizmi</i> u <i>hrvatskom / turskom jeziku</i>]
srōčnōst	imenica	ž { <i>instr. jd</i> srōčnosti/srōčnošću} slaganje riječi u rečenici; kongruencija	ž [G <i>srōčnosti</i>] 2. ling slaganje riječi u rečenici; složnost, sukladnost, kongruencija: ~ <i>po obliku</i> , <i>gramatička</i> ~, ~ <i>po smislu</i> , <i>logička</i> ~	<i>im ž</i> {srōčnōst; G -osti, I -osti/-ošću} GRAM svojstvo onoga što je sročno [<i>gramatička / potpuna / nepotpuna sročnost; sročnost u rodu / broju / padežu / licu</i>] → kongruentnost
stāndard	imenica	x	x	<i>im m</i> {stāndard; G -a; mn N -i, G stāndārdā} 4. LING jezik koji je na svim svojim razinama normiran i koji podmiruje sve potrebe društvene zajednice koja se njime služi [<i>govoriti / služiti se standardom</i>] → standardni jezik
standardizācija	imenica	x	x	<i>im ž</i> {standardizācija; G -ē} 2. LING svođenje različitih varijanata jezika (na svim razinama) na jednu, izbor određene, uzorne varijante kao osnove u normiranju jezika [<i>standardizacija hrvatskoga jezika</i>]
standardolōgija	imenica	ž (+ <i>potenc.</i>) proučavanje standardnog jezika	x	<i>im ž</i> {standardolōgija; G -ē} LING znanstveno proučavanje standardnog jezika [<i>standardologija u jezikoslovnoj kroatistici; baviti se standardologijom</i>]
stézānje	imenica	x	s ling spajanje susjednih samoglasničkih elemenata u jednu zvukovnu cjelinu; sažimanje, kontrakcija	x
stilēm	imenica	x	m [G <i>stilēma</i> , mn <i>stilēmi</i> , G <i>stilēmā</i>] ling/knjiž a) jedinica pojačane izražajnosti jezika, b) stilska značajka nekoga pisca, djela ili razdoblja	<i>im m</i> {stilēm; G stilēma; mn N stilēmi, G stilēmā} LING jedinica pojačane izražajnosti jezika u stilistici (razlikuje se fonostilem, morfostilem, sintaktostilem i semantostilem) → stil, morfem, fonem
stilstika	imenica	ž { <i>dat. jd</i> stilistici} proučavanje odlika stila [<i>književna</i> ~, <i>lingvistička</i> ~]	ž knjiž znanost koja proučava narav i oblik jezičnog izraza uopće ili posebno u lijepoj književnosti: <i>književna</i> ~, <i>lingvistička</i> ~	<i>im ž</i> {stilstika; G -ē, DL -ci} KNJIŽ disciplina koja se bavi proučavanjem jezičnih sredstava i stilskih obilježja u književnome djelu (uključuje fonostilistiku, morfostilistiku, sintaktostilistiku i semantostilistiku)
stražnjonēpčanī	imenica	x	x	<i>prid</i> {stražnjonēpčanī, stražnjonēpčanā, stražnjonēpčanō; G -ōg(a)} FON koji se tvori tako da stražnji dio jezika djelomično ili potpuno dodiruje meko nepce [<i>stražnjonepčani glasnici</i>] → velaran

stražnjonèpčanik	imenica	x	x	<i>im m</i> {stražnjonèpčanik; G -a; mn N -ïci, G -ā} FON → jedrenik
strûjnik	imenica	x	x	<i>im m</i> {strûjnîk; G -a; mn N -ïci, G -ā} FON → tjesnačnik
stûpanj	imenica	x	x	<i>im m</i> {stûpanj; G -pnja, I -pnjem; mn N -pnji/stûpnjevi, G -pānjā/stûpnjēvā} 6. GRAM gramatička kategorija pridjeva kojom se izražava količina posjedovanog svojstva: pozitiv, komparativ i superlativ [<i>napisati pridjev u svim stupnjevima</i>]
stûpnjevānje	imenica	x	x	<i>im s</i> {stûpnjevānje // stupnjēvānje; G -a} {gl imod stupnjevat} b. (2) GRAM mijenjanje pridjeva u odnosu na posjedovana svojstva [tri skupine sufikasa za stupnjevanje pridjeva] → gradacija (4), gradijacija (2), komparacija
sûbjekt	imenica	m [klas. evr.] 3. gram. imenski dio rečenice ob. u nominativu o kojem govori predikat koji se sa subjektom slaže u licu i broju (tj. predikat ih izriče) [<i>učenik čita</i>]	(lat) m [mn G <i>sûbjekātā</i>] 4. ling jedan od dva dijela koji tvore rečenicu, preuzimajući na sebe radnju drugoga dijela - predikata: <i>odrediti ~ u rečenici</i>	<i>im m</i> {sûbjekt; G -a; mn N -i, G -kātā/sûbjēktā} 5. GRAM imenski dio rečenice o kojem govori predikat; najčešće označuje vršitelja radnje, nositelja kakva svojstva ili stanja izražena predikatom [<i>gramatički / semantički subjekt; Subjekt je u nominativu / neizrečen; odrediti subjekt</i>] → podmet
sûbjunktiv	imenica	x	x	<i>im m</i> {sûbjunktiv; G -a} GRAM zavisni glagolski način; obično označuje glagolsku radnju s obzirom na subjektivno stajalište onoga koji izriče želju, zahtjev, mogućnost i dr. (npr. u arapskom, francuskom, španjolskom i dr.) [<i>Subjunktiv se uglavnom koristi u zavisnim rečenicama.</i>]
subordinācija	imenica	3. gram. zavisnost rečenica; hipotaksa <i>opr.</i> : koordinacija; nezavisnost, parataksa	(lat) ž 2. ling zavisnost rečenica; hipotaksa	<i>im ž</i> {subordinācija; G -ē} 4. a. GRAM zavisnost rečenica [proučavati subordinaciju; baviti se uvjetima subordinacije] → hipotaksa ; b. LING odnos dvaju pojmova u kojem je opseg jednoga pojma uključen u opseg drugoga pojma, a sadržaj toga drugoga pojma u opseg prvoga
sûfiks	imenica	m [klas. evr.] {gen. mn sūfiksa/sūfikāsā} lingv. dio riječi koji se dodaje osnovi i kojim riječ završava i dobiva novo potpuno značenje (<i>glod(ati) + avac</i> → <i>glodavac</i>); tvorbeni morfem; nastavak	(lat) m [mn G <i>sūfiksā, sūfikāsā</i>] ling nastavak koji se dodaje korijenu ili osnovi u tvorbi riječi; dometak: <i>plodni ~, neplodni ~</i>	<i>im m</i> {sūfiks; G -a; mn N -i, G sūfiksā/kāsā} GRAM tvorbeni morfem koji se dodaje korijenu riječi ili osnovi riječi i čini s njom novu cjelinu (npr. deset + ak = desetak) [<i>plodni / neplodni sufiks</i>] ► derivacijski sufiks sufiks koji nosi leksičku obavijest; infleksijski sufiks sufiks nositelj gramatičke obavijesti

sufiksacija	imenica	x	(lat) ž ling tvorba riječi dodavanjem sufiksa korijenu ili osnovi	<i>im ž</i> {sufiksacija; G -ē; mn G -ījā} GRAM tvorba riječi dodavanjem sufiksa [<i>imenice nastale sufiksacijom</i>]
sufiksoid	imenica	x	x	<i>im m</i> {sufiksoid; G sufiksoida; mn N sufiksoidi, G sufiksoidā} GRAM sufiksu sličan tvorbeni morfem (formant) (npr. -bus, -drom, -fil, -fob, -log, -teka i dr.) [<i>sastavljeno pisanje sufiksoida</i>]
suglasnik	imenica	m { <i>nom. mn</i> suglasniči} glas koji se artikulira uz zavtoren ili poluzatvoren glasovni prolaz; konsonant (<i>usp. samoglasnik</i>) [<i>bezvučni ~, zvučni ~</i>]	suglasnik m [mn <i>suglasniči</i>] ling glas koji se izgovara uz zatvoren ili poluzatvoren glasovni prolaz: <i>zvučni ~, nepčani ~, bezvučni ~</i>	<i>im m</i> {suglasnik; G -a; mn N -īci, G -ā} FON 1. glas koji se artikulira uz zatvoren ili poluzatvoren glasovni prolaz [<i>bezvučni / zvučni / nepčani suglasnik</i>] → konsonant, zatvornik ; 2. glas na kojemu ne može biti naglasak u slogu, neslogotvorni glas
süperlativ	imenica	m [<i>klas. evr.</i>] <i>gram.</i> najviši stupanj uspoređivanja pridjeva [<i>mlad-najmlađi; dobar-najbolji</i>]	(lat) ling oblik pridjeva i priloga koji njihovo kvalifikativno značenje izriče u vrlo visokom ili najvišem stupnju, treći stupanj komparacije: <i>relativni ~, apsolutni ~</i>	<i>im m</i> {süperlativ; G -a; mn N -i, G -ā} GRAM treći stupanj stupnjevanja (komparacije) pridjeva i priloga kojim se izriče najveći stupanj posjedovanja kojega svojstva (npr. mlad - najmlađi; dobar - najbolji) ► apsolutni superlativ superlativ koji izriče najviši stupanj svojstva bez usporedbe (npr. najsrdacniji pozdrav); relativni superlativ superlativ koji izriče najviši stupanj svojstva uspoređujući više nositelja (npr. imati najstariju knjigu u biblioteci)
süpletiv	imenica	x	(lat) m ling dopunski oblik različita korijena, a istoga osnovnog značenja sa svojim parom	süpletivi <i>im m pl t</i> {süpletivi; G -iva} GRAM 1. dopunski oblici; 2. oblici riječi različitoga korijena, ali istog osnovnog značenja (npr. od zamjenice <i>ja</i> ostali su oblici: <i>mene, meni</i> itd.; ili od glagola <i>biti</i> prezent glasi <i>jesam</i> ; od imenice <i>čovjek</i> množina je <i>ljudi</i> ; od pridjeva <i>dobar</i> komparativ je <i>bolji</i>)
supstancija	imenica	x	x	<i>im ž</i> {supstancija; G -ē; mn G -ījā} 4. LING elementi sami po sebi koji se nalaze u oprjeci s odnosima u sustavu (F. de Saussure)
süpstantiv	imenica	x	(lat) m ling imenica	<i>im m</i> {süpstantiv; G -a; mn N -i, G -ā} GRAM → imenica
supstantivizacija	imenica	x	ž ling preoblikovanje neimenice u imenicu; poimeničenje: ~ <i>glagola</i>	supstantivacija <i>im ž</i> {supstantivacija; G -ē; mn G -ījā} GRAM 1. tvorbeni postupak pretvaranja u imenicu neke riječi koja to po svom značenju i funkciji nije (npr. Pridjev "hrvatska" u imenicu "Hrvatska") [<i>Supstantivizacija u pravilu obuhvaća pridjeve i participe.</i>] → poimeničenje ; 2. sintaktička uporaba neke neimničke riječi u svojstvu imenice

				(npr. Sit gladnu ne vjeruje.) [<i>supstantivizacija veznika i čestice u službi subjekta</i>] → supstantiv
supstitúcija	imenica	ž [<i>klas. evr.</i>] 4. <i>lingv.</i> zamjenjivanje jednog jezičnog elementa drugim ili značenja drugim u razvoju jezika ili iz stilskih razloga (riječ <i>boja puti</i> umjesto <i>mast</i>)	(lat) ž nema jezične definicije	<i>im ž</i> {supstitúcija; G -ē; mn G -ījā} 3. LING zamjenjivanje jednog jezičnog elementa ili značenja drugim [<i>fonološke supstitucije</i>]
surečēnica	imenica	x	x	<i>im ž</i> {surečēnica; G -ē; mn G -īcā} GRAM zavisna rečenica; tj. podvrsta rečenice koja sadrži subjekt i predikat (ili riječ koja uključuje ili nadomješta predikat) [<i>glavna / osnovna / zavisna surečēnica</i>] → klauza, klauzula
sústav	imenica	x	m 5. ling ukupnost jezičnih jedinica povezanih međusobno stalnim odnosima	<i>im m</i> {sústav; G -a; mn N -i, G -āvā} 4. LING ukupnost jezičnih jedinica povezanih međusobno stalnim odnosima [<i>jezik kao sustav; dijalektički odnos sustava i uporabe</i>]
sùznačan	pridjev	{odr. sùznačnī} koji znači isto, koji ima isto značenje s čim drugim koji se poklapa u značenju; istoznačan	x	<i>prid</i> {sùznačan, sùznačna, sùznačno; G -čna; odr -čnī, G -čnōg(a)} GRAM koji nema vlastito, samostalno značenje nego određeno značenje dobiva u kontekstu [Suznačne su riječi: zamjenice, prijedlozi, veznici i čestice (riječe)] → nepunoznačan, sinsemantički
sùznačnōst	imenica	ž { <i>instr. jd</i> sùznačnosti/sùznačnošću} svojstvo onoga što je suznačno	x	<i>im ž</i> {sùznačnōst; G -osti, I -osti/-ošću} GRAM svojstvo onoga što je suznačno [suznačnost zamjenica] → nepunoznačnost
štókavac	imenica	m { <i>gen. jd</i> štókāvca, <i>gen. mn</i> štókāvācā} onaj koji kao izvorni govornik govori štokavskim narječjem	m (ž štókāvka) [G <i>štókāvca</i> , mn <i>štókāvci</i> , G <i>štókāvācā</i>] ling čeljade koje govori štokavskim narječjem bilo izvorno bilo naučeno	<i>im m</i> {štókavac // štókavac; G -āvca, V -āvče, I -āvcem; mn N -āvei, G -ācā} onaj koji govori štokavskim narječjem [<i>rođeni štokavac</i>]
štokavizam	imenica	x	x	<i>im m</i> {štokavizam; G -zma; mn N -zmi, G -zāmā} LING riječ ili koji drugi element štokavskoga narječja koji se nalazi u standardnome jeziku ili kojemu drugom narječju
štókavskī	pridjev	<i>prid.</i> koji pripada, koji je svojstven, koji se odnosi na štokavski govor ili na štokavsko narječje i na štokavce	(ž -a, s -o) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] koji se odnosi na štokavštinu i na štokavce: ~ <i>izgovor</i> , ~ <i>govor</i>	<i>prid</i> {štókavskī, štókavskā, štókavskō // štókavskī; G -ōg(a)} LING koji se odnosi na štokavski govor ili na štokavsko narječje i na štokavce [<i>štokavski izgovor</i>]
štókávština (štókāvština)	imenica	x	ž ling štokavsko narječje: <i>hrvatska</i> ~, <i>srpska</i> ~, <i>crnogorska</i> ~	<i>im ž</i> {štókávština // štókāvština; G -ē} LING štokavsko narječje [<i>hrvatska / srpska štokavština</i>]

šúmnik	imenica	x	m [mn <i>šúmnik</i>] ling glas kojem zbog prolaza kroz tjesnac zračna struja proizvodi šum, a može biti zapornik, tjesnačnik i slivenik; turbulent	<i>im m</i> {šúmnik; G -a; mn N -ici, G -ā} FON glas koji nastaje uslijed djelomičnoga ili potpunoga zatvaranja prolaza zračnoj struji (svi suglasnici izuzev sonanata) [<i>bezvučni / zvučni šumnik</i>] → turbulent
tagmēm	imenica	x	x	<i>im m</i> {tagmēm; G tagméma; mn N tagmémi, G tagmémā} LING u teoriji američkoga lingvisti L. Bloomfielda najmanja rasporedna jedinica (gramatički raspored) jednoga gramatičkog oblika (taktički oblik) kojoj odgovara značenje (episemem); najmanja jedinica morfosintaktičke organizacije govora
talijanistika	imenica	ž { <i>dat. jd</i> talijanistici} proučavanje talijanskog jezika, književnosti i kulture	ž filol studij talijanskoga jezika, književnosti i kulture	<i>im ž</i> {talijanistika; G -ē, DL -ici} znanost koja se bavi proučavanjem talijanskoga jezika i književnosti
talijanizam	imenica	m { <i>gen. jd</i> talijanizma, gen. mn talijanizāmā} riječ ili druga prepoznatljiva jezična jedinica preuzeta iz talijanskog jezika u drugi jezik	m [G <i>talijanizma</i> , mn <i>talijanizmi</i> , G <i>talijanizāmā</i>] riječ ili izraz preuzet iz talijanskoga jezika u drugom jeziku	<i>im m</i> {talijanizam; G -zma; mn N -zmi, G -zāmā} LING riječ ili druga prepoznatljiva jezična jedinica talijanskoga podrijetla posuđena u koji drugi jezik i prilagođena njegovu jezičnom sustavu
tēkst	imenica	m [<i>klas. evr.</i>] { <i>nom. mn</i> tēkstovi} 1. organizacijska jedinica riječi viša od rečenice i povezana ukupnim smislom	(lat) m 2. ling sintaktička organizacija jezičnih jedinica veća od rečenice	<i>im m</i> {tēkst; G -a; mn N -ovi, G -ōvā} 1. LING sintaktičko ustrojstvo smisleno povezanih jezičnih jedinica veće od rečenice [<i>pisani / književni / prozni / znanstveni tekst</i>]
tekstolōgija	imenica	ž [<i>klas. evr.</i>] objašnjavanje, tumačenje, povijest, kritika i opremanje tekstova podacima radi objavljivanja i drugih istraživanja	(lat-grč) knjiž kritičko proučavanje tekstova	<i>im ž</i> {tekstolōgija; G -ē; mn G -tjā} LING dio jezikoslovlja, kritičko proučavanje tekstova, objašnjavanje, tumačenje, povijest, kritika i opremanje tekstova podacima radi objavljivanja i drugih istraživanja
tēma	imenica	ž [<i>klas. evr.</i>] 4. poznati, pripremni dio rečenice, onaj dio na kojem nije težište	(grč) ž 5. ling dio rečenice koji nosi manje obavijesti; dano	<i>im ž</i> {tēma; G -ē; mn G -ā} 5. LING dio iskaza koji sadržava poznatu obavijest ≠ rema
tēmporāl	imenica	x	(lat) m ling dio rečenice kojim se izriče vrijeme radnje; vremenska odredba	<i>im m</i> {tēmporāl; G temporāla; mn N temporāli, G temporālā} 2. GRAM dio rečenice kojim se izriče vrijeme radnje; vremenska odredba
terminogrāfija	imenica	x	x	<i>im ž</i> {terminogrāfija; G -ē; mn G -tjā} 2. LING terminološka leksikografija
terminolōgija	imenica	ž [<i>klas. evr.</i>] ukupnost naziva potrebnih jednom znanstvenom području, nekoj struci ili djelatnosti; zbirka termina, nazivlje	(lat-grč) ž 2. leksikološka disciplina koja proučava termine, nazivlje; nazivoslovlje	<i>im ž</i> {terminolōgija; G -ē; mn G -tjā} 2. LING znanstvena grana koja se bavi proučavanjem naziva, pojmova i nazivlja, obuhvaća usustavljanje i definiranje pojmova te prikazivanje nazivlja na osnovi

				utvrđenih načela i metoda; znanost o terminima → nazivoslovlje
tezaurus	imenica	m [klas. evr.] jezično blago, zbirka jezičnog blaga	x	<i>im m</i> {tezaurus; G -a; mn N -i, G -ūsā} 1. LING a. jezično blago, zbirka jezičnoga blaga, obično opsežni rječnici i bibliografska djela; b. baza ili korpus semantički i generički povezanih riječi ili naziva koji pokrivaju određeno područje
tipološki	pridjev	x	(ž-a, s-o) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] koji se odnosi na tipologiju; klasifikacijski • ~a lingvistika ling jezikoslovna grana koja proučava osobitosti unutarnjega ustrojstva jezika svijeta	<i>prid</i> {tipološki, tipološkā, tipološkō; G -ōg(a)} koji se odnosi na tipologiju [<i>tipološki kriterij</i>] ► tipološka lingvistika jezikoslovna grana koja proučava osobitosti unutarnjega ustrojstva postojećih jezika na svijetu bez obzira na rodoslovne (genetske) veze
tjesnačnik	imenica	x	m [mn <i>tjesnačnici</i>] ling glas koji se izgovara tako da se zračna struja tare kroz tjesnac; frikativ – s, š, z, ž, f, h	<i>im m</i> {tjesnačnik; G -a; mn N -īci, G -ā} FON tjesnačni suglasnik, šumnik pri čijemu izgovoru govorni organi na određenim mjestima čine tjesnac kroz koji zračna struja prolazi uz stvaranje zvuka trenja (u hrvatskome standardnom jeziku to suf, s, z, š, ž, h) → frikativ, spirant, strujnik
točka	imenica	ž [rus.] { <i>dat. jd</i> točki, <i>gen. mn</i> točākā} 2. pravopisni znak kojim se obilježava dovršenost rečenice, skraćenosť riječi ili izraza, redosljed jedinice u nabranju i odijeljenost članova višeznamenskaste brojke [<i>staviti~u</i>]	ž [mn G <i>tōčkā, tōčkī, tōčkākā</i>] 2. ling pravopisni znak koji se u hrvatskom jeziku najčešće koristi na kraju rečenice te iza kratica i rednih brojeva	<i>im ž</i> {točka; G -ē, DL -i; mn G -čākā/tōčkā/-ī} 2. PRAVOP pravopisni znak i razgodak (.), stoji na kraju rečenice te iza kratica i rednih brojeva [<i>staviti točku</i>] ► točka sa zarezom pravopisni znak (;) koji se piše pri jačemu odvajanju od onoga što označuje zarez, a slabijemu od onoga što označuje točka
tôn	imenica	m [klas. evr.]{ <i>nom. mn</i> tōnovi} 1. zvuk koji nastaje pravilnim titranjem elastičnog tijela i u kojem se razlikuju visina, jačina, boja i trajanje	(grč) m [mn <i>tōnovi</i>] 3. ling kakvoća zvuka određena čestoćom ritmičkih titraja napetih glasnih žica: <i>rečenični ~, silazni ~, uzlazni ~</i>	x
topònim	imenica	m vlastito ime ljudskog naselja (grada, sela) i geografskog pojma (mora, rijeke, planine itd.)	topònim (topònim) (grč) m [G <i>toponima</i> , mn <i>toponimi</i> , G <i>toponimā</i>] ling vlastito ime naselja, uzvisina, brda, dolina, rijeka, jezera, mora, otoka i sl.; zemljopisni naziv	<i>im m</i> {topònim; G toponima; mn N toponimi, G toponimā} LING vlastito ime naselja, mora, rijeka i planina i sl. → topik
toponimija	imenica	ž proučavanje toponima	(grč) ž ling toponomastika	<i>im ž</i> {toponimija; G -ē} ukupnost toponima nekog područja [<i>primorska toponimija</i>] → toponimika

toponimijski	pridjev	x	(ž-a, s-o) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] koji se odnosi na toponimiju: ~ <i>rječnik</i>	<i>prid</i> {toponimijski, toponimijskâ, toponimijskô; G -ōg(a)} koji se odnosi na toponimiju [<i>toponimijski rječnik</i>]
toponomastika	imenica	ž [klas. evr.] {dat. jd toponomastici} proučavanje geografskih imena, imena mjesta (toponima)	(grč) ž ling grana lingvistike koja se bavi toponimima	<i>im ž</i> {toponomastika; G -ē, DL -ici} grana lingvistike koja se bavi proučavanjem toponima (uključuje ojkonime, oronime i hidronime)
transkripcija	imenica	ž [klas. evr.] 1. prenošenje izgovora i glasova jednog jezika u neki grafički sustav za fonetsko bilježenje glasova; izgovor riječi u jednom jeziku prilagoditi izgovornom u drugom jeziku i njegovim glasovima (Njujork: <i>New York</i>)	(lat) ž ling stručno pismo sastavljeno od posebnih znakova kojima se u znanosti bilježi preziran izgovor riječi nespoznatljiv iz grafije pojedinih jezika: ~ <i>stranih imena</i>	<i>im ž</i> {transkripcija; G -ē; mn G -ījā} 1. LING, PRAVOP prenošenje izgovora i glasova jednog jezika u grafički sustav za fonetsko bilježenje glasova; izgovor riječi u jednom jeziku prilagođen izgovoru u drugom jeziku i njegovim glasovima (npr. Njujork - New York)
transliteracija	imenica	ž [klas. evr.] prenošenje iz jednog pisma u drugo, prenošenje slova jednog pisma pomoću slova drugog pisma (iz glagoljice u latinicu itd.)	(lat) ž ling prenošenje tekstova iz jednog pisma u drugi grafički sustav: ~ <i>glagoljičkoga teksta</i>	<i>im ž</i> {transliteracija; G -ē; mn G -ījā} prenošenje znakova jednog pisma u drugo (npr. iz glagoljice u latinicu i sl.)
trěptajnik	imenica	x	m [mn <i>trěptajnici</i>] ling glas koji se izgovara tako da vrh jezika nekoliko puta dotakne desni; vibrant - r	<i>im m</i> {trěptajnik; G -a; mn N -īci, G -ā} FON → vibrant
triftong	imenica	x	(grč) m [mn <i>triftonzi</i>] ling slog od tri samoglasnika, od kojih prvi i treći služe kao sonanti ili polusamoglasnici; troglasnik	<i>im m</i> {triftong; G -a; mn N -onzi, G triftōngā} FON → troglasnik
trigraf	imenica	x	(grč) m ling tri slova kojima se bilježi jedan glas; troslov	<i>im m</i> {trigraf; G -a, I -om; mn N -i, G trigrāfā} FON → troslov
tròglasnik	imenica	x	m [mn <i>tròglasnici</i>] ling slog od tri samoglasnika, od kojih prvi i treći služe kao sonanti ili polusamoglasnici; triftong • <i>pravi</i> ~kombinacija triju samoglasnika koji djeluju kao cjelina; <i>nepravi</i> ~tri samoglasnika koji čine jedan slog	<i>im m</i> {tròglasnik; G -a; mn N -īci, G -ā} FON skupina od tri samoglasnika → triftong ► pravi troglasnik kombinacija triju samoglasnika koji djeluju kao cjelina; nepravi troglasnik tri samoglasnika koji čine jedan slog
tròslov	imenica	x	m ling tri slova kojima se bilježi jedan glas; trigraf	<i>im m</i> {tròslov; G -a; mn N -i, G tròslōvā} FON znak za jedan glas sastavljen od triju slova [<i>troslov ije</i>] → trigraf
tròtōčje	imenica	x	x	<i>im s</i> {tròtōčje; G -a; mn N -a, G -ā} PRAVOP pravopisni znak (...), razgodak koji pokazuje da je tekst namjerno prekinut ili izostavljen [staviti trotočje] → trotočka
trpni	pridjev	<i>prid. odr.</i> na kojem se izvodi radnja; pasivni	trpni (trpni) (ž-a, s-o) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] ling koji podnosi radnju; pasivni: <i>glagolski pridjev</i> ~	<i>prid</i> {trpni, trpnā, trpnō; G -ōg(a)} GRAM na kojemu se vrši radnja [<i>glagolski pridjev trpni</i>] → pasivni

tùdica	imenica	ž prepoznatljiva riječ iz drugog živog ili prirodnog jezika, usvojena izvorno ili preko jezika posrednika, često istoznačna s nekom postojećom riječju jezika primaoca	ž [mn G <i>tùdīcā</i>] ling riječ preuzeta iz drugog jezika i uvedena u vlastiti stalni jezični fond; posuđenica: <i>turske ~e, germanske ~e, romanske ~e, engleske ~e</i>	<i>im ž</i> {tùdica; G -ē; mn G <i>tùdīcā</i> } LING posuđenica koja je pravopisno prilagođena glasovnome sustavu jezika u koji je posuđena, ali zadržava neka svojstva izvornog jezika nesvojstvena jeziku u koji je posuđena [<i>turske / germanske / romanske / engleske tuđice</i>]
turbùlent	imenica	x	x	<i>im m</i> {turbùlent; G -a; mn N -i, G -nātā} FON → šumnik
turcizam	imenica	m { <i>gen. jd turcizma, gen. mn turcizāma</i> } 1. prepoznatljiva jedinica preuzeta u drugi jezik iz osmanskog truskog jezika	m [G <i>turcizma</i> , mn <i>turcizmi</i> , G <i>turcizāmā</i>] ling riječ ili izraz iz turskoga jezika u neturskom jeziku: <i>hrvatski ~zmi, bošnjački ~zmi</i>	<i>im m</i> {turcizam; G -zma; mn N -zmi, G -zāmā} LING 1. riječ turskoga podrijetla posuđena u koji drugi jezik i prilagođena njegovu jezičnom sustavu
tvòrba	imenica	ž { <i>gen. mn tvòrbā/tvòrbī</i> } 1. tvorenje, građenje, stvaranje, nastajanje, postanak 2. tvorevina Δ ~ riječi a. slaganje i izvođenje riječi b. proučavanje slaganja i izvođenja riječi [npr. učitel] + ica → učiteljica]	ž [mn G <i>tvòrbā, tvòrbī</i>] tvorenje, postanak: ~ riječi, ~ <i>glagolskih oblika</i>	<i>im ž</i> {tvòrba; G -ē; mn G <i>tvòrbā/-ī</i> } ► tvorba riječi GRAM 1. grana leksikologije koja proučava načine oblikovanja i stvaranje novih izraza, odnosno riječi; 2. način postanka novih riječi [prefiksalna / sufiksalna tvorba] → rječotvorje
tvorènica	imenica	x	ž ling riječ koja nastaje tvorbom: <i>pridjevka ~, sufiksalna ~</i>	<i>im ž</i> {tvorènica; G -ē; mn G -īcā} GRAM riječ koja je nastala tvorbom, koja se može rastaviti na tvorbene sastavne dijelove po uzoru na koje se mogu tvoriti nove riječi [<i>pridjevka / sufiksalna tvorevica</i>] ► mješovita tvorevica → hibrid
tvrdonèpčanī	pridjev	x	x	<i>prid</i> {tvrdonèpčanī, tvrdonèpčanā, tvrdonèpčanō; G -ōg(a)} FON koji se tvori na tvrdome nepcu [<i>tvrdonepčani zatvornici</i>]
tvrdonèpčanīk	imenica	x	x	<i>im m</i> {tvrdonèpčanīk; G -a; mn N -īci, G -ā} FON zatvornik tvoren na tvrdome nepcu
umanjènica	imenica	ž v. deminutiv	ž ling imenica koja označuje umanjeno značenje bića, stvari i pojava; deminutiv	<i>im ž</i> {umanjènica; G -ē; mn G -īcā} GRAM izvedenica kojom se označuje umanjeno značenje bića, stvari i pojava, da je što doista maleno ili manje od uobičajenoga ili vrlo mlado; katkad izražava osjećaj nježnosti, umiljatosti ili prijezira, podcjenjivanja (npr. sinčić, prozorčić, cjetak; punačak, mladahan, debeljuškast) [tvorba umanjénica] → deminutiv ≠ uvečanica

ümetak	imenica	x	m [G <i>ümetka</i> , mn <i>ümetci</i> , G <i>ümetākā</i>] 2. ling afiks umetnut u osnovu riječi ispred nastavka, koji proširuje, mijenja ili modificira njezino značenje; infiks: <i>množinski</i> ~	<i>im m</i> {ümetak; G -tka; mn N -tci, G -ākā} 2. GRAM vrsta afiksa koji se umeće unutar riječi između osnove i nastavka ili između osnova (npr. spojni morfem <i>-o-upol-o-djelstvo</i> [<i>množinski umetak</i>] → infiks
umiljènica	imenica	x	x	<i>im ž</i> {umiljènica; G -ē; mn G -īcā} LING riječ od milja koja se upućuje komu da bi se iskazao osobito blizak odnos s njim [tvorba umiljenica] → ime od milja, hipokoristik, odmilica
ùpitnī	pridjev	prid. 1. koji sadrži pitanje Δ ~ a rečenica rečenica kojom se pita; ~ a riječ riječ kojom se pita	(ž-a, s-o) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] koji se odnosi na upit: ~ <i>a riječ</i> • ~ a rečenica ling rečenica kojom se postavlja upit, koja u sebi sadržava upit, kojom se pita	<i>prid</i> {ùpitan, ùpitna, ùpitno; G -tna; odr -tnī, G -tnōg(a); komp upitnijī} II. {ùpitnī} koji se odnosi na upit [<i>upitna riječ</i>] ► ùpitne zamjenice; upitna (interrogativna) rečenica
ùpitnik	imenica	m (mn ùpitnīci) 1. pravopisni znak za pitanje (?)	m [mn <i>ùpitnīci</i>] 1. ling (?) pravopisni znak koji se u tekstu stavlja iza upitne rečenice	<i>im m</i> {upitnik; G -a; mn N -ici, G -a} 1. pravopisni znak za pitanje (?) [<i>naznačiti znakom upitnika</i>]
ùporedba	imenica	ž = usporedba	x	<i>im ž</i> {ùporedba; G -ē; mn N -e, G -dābā/-ēdbā/-ī} → usporedba (1)
urbanizam	imenica	x druga definicija	x	<i>im m</i> {urbanizam; G -zma} 2. LING riječ, gramatički oblik ili konstrukcija karakteristična za govor gradskoga stanovništva i ograničena na nj
ùskličnī	pridjev	<i>prid. odr.</i> kojim se izražava usklik, klicanje; uzvični	(ž -a, s -o) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] koji se odnosi na usklik, koji izražava usklik; eksklamativni: ~ <i>a rečenica</i> , ~ <i>a intonacija</i>	<i>prid</i> {ùskličnī, ùskličnā, ùskličnō; G -ōg(a)} koji se odnosi na usklik (2) [<i>usklična rečenica / intonacija; uskličnim tonom</i>] → uzvični
ùskličnik	imenica	m { <i>nom. mn</i> ùskličnīci} pravopisni znak (!), obilježava kraj rečenice kojom se izražava osjećaj ili poticaj	m [mn <i>ùskličnīci</i>] ling (!) pravopisni znak na kraju usklične i zapovjedne rečenice	<i>im m</i> {ùskličnik; G -a, V -īče; mn N -īci, G -ā} pravopisni znak (!), obilježava kraj rečenice kojom se izražava osjećaj ili poticaj [<i>staviti uskličnik</i>]
ùsklīk	imenica	m { <i>nom. mn</i> ùsklīci} 2. <i>gram.</i> riječ kojom se izražavaju osjećaji i odnosi prema prethodno rečenom ili prema situaciji; uzvik	m [mn <i>ùsklīci</i>] veseo povik, klik	<i>im m</i> {ùsklīk; G -a, V -īče; mn N -īci, G -ā} 2. GRAM nepromjenjiva riječ kojom se izražavaju osjećaji i odnosi prema prethodno rečenom ili oponašaju zvukovi iz prirode → eksklamacija (2), interjekcija (2), uzvik (2)
ùsnenī	pridjev	<i>prid. odr.</i> 1. koji se odnosi na usne 2. koji se artikulira pomoću usana (suglasnici b, n, m, v, f); labijalni	(ž -a, s -o) <i>prid</i> [G -ōga, -ōg] 2. ling koji se izgovara s pomoću usana; labijalni: ~ <i>suglasnici</i>	<i>prid</i> {ùsnenī, ùsnenā, ùsnenō; G -ōg(a)} 2. FON koji se artikulira s pomoću usana [<i>usneni suglasnici</i>] → labijalan
ùsnenik	imenica	x	m [mn <i>ùsnenīci</i>] ling usneni suglasnik; labijal	<i>im m</i> {ùsnenik; G -a; mn N -īci, G -ā} FON zatvornik u čijemu oblikovanju sudjeluju usne [<i>izgovor usnenika</i>] → labijal

usvojenica	imenica	x	ž ling usvojena tudica	<i>im ž</i> {usvojenica; G -ē; mn G -īcā} 2. LING posuđenica tako potpuno uklopljena u jezik u koji je posuđena da se ne razlikuje od izvornih riječi u tome jeziku
uvečānica	imenica	ž riječ koja znači nešto uvećano; augmentativ	ž ling riječ koja uvećava ili pojačava značenje riječi od koje je izvedena; augmentativ	<i>im ž</i> {uvečānica; G -ē; mn G -īcā} GRAM izvedenica koja znači da je ono što je označeno osnovnom riječju uvećano ili veliko → augmentativ ≠ umanjenica
ūzročnī	pridjev	<i>prid. odr.</i> koji je uzrok, koji je dio uzroka, koji se odnosi na uzrok Δ ~a (kauzalna) rečenicaz avisnosložena rečenica kojom se kazuje uzrok radnje u glavnoj rečenici [<i>Nije došao jer se bojao</i>]	(ž -a, s -o) prid [G -ōga, -ōg] koji se odnosi na uzrok: ~ <i>veznik</i> , ~a <i>rečenica</i>	<i>prid</i> {ūzročan, ūzročna, ūzročno; G -čna; odr -čnī, G -čnōg(a)} ► uzročna (kauzalna) rečenica
ūzvīčnik	imenica	m { <i>nom. mn</i> ūzvīčnīci} v. uskličnik	m → uskličnik	x
ūzvīk	imenica	m { <i>nom. mn</i> ūzvīci} 1. riječ istaknuta intonacijom u rečenici, služi da se njome doziva i izrazi osjećaj s udjelom volje ili bez nje 2. {mn} <i>gram.</i> vrsta nepromjenjivih riječi [oj, oh, jao i sl.]	m 1. ling nepromjenjiva riječ kojom se izriče osjećaj, oponaša prirodni zvuk, potiče, doziva	<i>im m</i> {ūzvīk; G -a; mn N -īci, G -ā} 1. riječ istaknuta u rečenici intonacijom; 2. GRAM → usklik
vèlār	imenica	m { <i>gen. jd</i> velāra} stražnjonepčani suglasnik, suglasnik koji se artikulira u zoni mekog nepca (k, g, h)	(lat) m [G <i>velāra</i> , mn <i>velāri</i> , G <i>velārā</i>] ling glas koji se izgovara djelomičnim ili potpunim dodiranjem jezika s mekim nepcem, jedrom; stražnjonepčani suglasnik; jedrenik -k, g, h	<i>im m</i> {vèlār; G <i>velāra</i> , I <i>velārem/velārom</i> ; mn N <i>velāri</i> , G <i>velārā</i> } FON → jedrenik
velarizācija	imenica	x	x	<i>im ž</i> {velarizācija; G -ē; mn G -ījā} FON pretvaranje u velar, približavanje izgovora kojega suglasnika izgovoru zadnjonepčanih suglasnika ("k", "g", "h"), obično dizanjem stražnjega dijela jezika prema mekom nepcu [<i>velarizacija nazala / dentala / poluglasova</i>]
vèlārñī	pridjev	<i>prid. odr.</i> koji se odnosi na velare; stražnjonepčani	(ž -a, s -o) prid [G -ōga, -ōg] koji se odnosi na velare; stražnjonepčani:~ <i>suglasnik</i>	x
venecijanizam	imenica	x	x	<i>im m</i> {venecijanizam; G -zma; mn N -zmi, G -zāmā} LING riječ, izraz ili jezična konstrukcija preuzeta iz venecijanskoga govora
verbalizācija	imenica	x	x	<i>im ž</i> {verbalizācija; G -ē; mn G -ījā} 1. GRAM izvođenje glagola iz koje druge vrste riječi, način tvorbe glagola (npr. pridjevi u glagole: drag - dragati)
vernakulār	imenica	x	x	<i>im m</i> {vernakulār; G <i>vernakulāra</i> , I

				vernakulárem/vernakulárom; mn N vernakulári, G vernakulárā} LING lokalni ili regionalni govor, govor grada, regije i slične zajednice, svakodnevni govor određene zajednice [<i>splitski vernakular; razlika između vernakulara i standarda</i>]
višetočje	imenica	x	x	<i>im s</i> {višetočje; G -a} PRAVOP razgodak (.....) kojim se označuje dulja stanka ili se posebno ističe da je izostavljen duži tekst, a sastoji se od pet, šest ili više točaka
višeznačnost	imenica	x	x	<i>im ž</i> {višeznačnost // višeznačnost; G -osti, I -osti/-ošću} 2. LING odnos dvaju ili više označenika koji imaju određena zajednička obilježja i isti označitelj, pojava da jedna riječ ima više značenja → polisemija
věznik	imenica	m { <i>nom. mn věznīci</i> } nepromjenljiva vrsta riječi kojom se povezuju dvije riječi, dvije skupine riječi ili dvije rečenice; u funkciji veznika dolaze i veznički izrazi koji se sastoje od više riječi	m [mn <i>věznīci</i>] ling nepromjenljiva riječ koja povezuje dvije riječi, dvije skupine riječi ili dvije rečenice: <i>nezavisni ~, zavisni ~, sastavni ~, suprotni ~</i>	<i>im m</i> {věznik; G -a; mn N -īci, G -ā} GRAM nepromjenljiva vrsta riječi kojom se povezuju riječi, skupine riječi ili rečenice, u funkciji veznika dolaze i veznički izrazi koji se sastoje od više riječi [<i>sastavni / rastavni / uzročni / dopusni veznik konjunkcija</i>]
vibrant	imenica	x	m [mn G <i>vibranātā</i>] ling glas koji se izgovara tako da vrh jezika nekoliko puta dotakne desni; treptajnik - r	<i>im m</i> {vibrant; G -a; mn N -i, G -nātā} FON suglasnik koji nastaje treperenjem ili vibriranjem pokretnoga govornoga organa (vrha jezika, uvule i slično), titravi suglasnik, titrajnik (npr. glas "r")
vid 2	imenica	m { <i>nom. mn vīdovi</i> } 1. pojavni oblik čega; vrsta, tip 2. a. oblik pridjeva kojim se kazuje da li je određeno ili neodređeno ono što stoji uz pridjev b. svojstvo glagola da pokazuje svršenost ili nesvršenost radnje; (glagolski) aspekt	vīd m [mn <i>vīdovi</i>] 3. ling glagolski lik hrvatskoga jezika kojim se izriče trajanje glagolske radnje, stanja ili zbivanja; aspekt: <i>svršeni ~, nesvršeni ~</i>	<i>im m</i> {vīd; G -a, L vidu; mn N vīdovi, G vīdōvā} 2. (jd) GRAM a. gramatička kategorija glagola kojom se izriču razlike u trajanju određene radnje [svršeni / nesvršeni vid] → aspekt (2) ► glagolski vid b. gramatička kategorija pridjeva kojom se kazuje je li ono što stoji uz pridjev određeno ili neodređeno [određeni / neodređeni vid pridjeva]
višeznačnica	imenica	x	ž ling leksem koji sadržava najmanje tri značenja; višeznačna riječ	<i>im ž</i> {višeznačnica // višeznačnica; G -ē; mn G -īcā} LING leksem koji sadržava najmanje tri značenja; višeznačna riječ
vokabulār	imenica	m [<i>klas. evr.</i>] { <i>gen. jd</i> vokabulára} fond riječi, rječničko blago, rječnik jedne osobe, društvenog sloja ili jednog jezika	(lat) m [G <i>vokabulára</i> , mn <i>vokabulári</i> , G <i>vokabulárā</i>] riječi kojima se služi jedan pisac, jedna društvena skupina ili jedan narod; rječnik	<i>im m</i> {vokabulār; G vokabulára, I vokabulárem/vokabulárom; mn N vokabulári, G vokabulárā} 1. fond riječi, izraza nekoga jezika ili dijalekta, jezično blago → leksik (1), rječnik
vòkāl	imenica	m { <i>gen. jd</i> vokála} samoglasnik	(lat) m [G <i>vokála</i> , mn <i>vokáli</i> , G <i>vokálā</i>] ling samoglasnik	<i>im m</i> {vòkāl; G vokála; mn N vokáli, G vokálā} 1. FON → otvornik

vòkàlan	pridjev	<i>prid.</i> [klas. evr.] {odr. vòkálnī} 2. samoglasni	x	<i>prid</i> {vòkàlan, vòkàlna, vòkàlno; G -lna; odr -lnī, G -lnòg(a)} II. {vòkálnī} koji se odnosi na vokale [vokalna artikulacija] → samoglasnički ► vokalna alternacija FON prijevoj vokala u kojemu u različitim gramatičkim ili tvorbenim oblicima (npr. tok-rijek-ticati-teći-tečem)
vokalizácija	imenica	ž [klas. evr.] 2. prelaženje u samoglasnike ili zamjenjivanje samoglasnikom [<i>gledal</i> → <i>gledao</i>]	(lat) ž ling 1. razgovijetan izgovor vokala u govoru i pjevanju: <i>dobra</i> ~, <i>loša</i> ~2. pretvaranje suglasnika u samoglasnike	<i>im</i> ž {vokalizácija; G -ē} 1. FON glasovna promjena u kojoj se/na kraju sloga ili riječi zamjenjuje <i>so</i> , alternacija <i>l/o</i> [Primjeri vokalizacije su: <i>seliti</i> - <i>seoba</i> , <i>anđeo</i> - <i>anđeli</i>]
vokalizam	imenica	x	(lat) m [G <i>vokalizma</i>] ling znanost o samoglasnicima nekog jezika ili neke riječi s obzirom na njihove uzajamne odnose	x
vòkatīv	imenica	m padež obraćanja, dozivanja	(lat) ling padež dozivanja, obraćanja; peti padež	<i>im</i> m {vòkatīv; G -a} GRAM jedan od padeža u sklonidbi imenskih riječi u indoeuropskim jezicima; u hrvatskom jeziku peti padež, padež dozivanja i obraćanja, pojavljuje se uz usklik, npr. <i>ej!</i> , <i>oj!</i>
vrījeme	imenica	x	s [G <i>vrēmēna</i> , mn <i>vremēna</i> , G <i>vremēnā</i>] 6. ling gramatička kategorija kojom se izriče vremenski odnos glagolske radnje ili stanja prema času izricanja rečenice ili prema času neke druge radnje ili stanja: <i>sadašnje</i> ~, <i>prošlo</i> ~, <i>buduće</i> ~	<i>im</i> s {vrījeme; G vrēmēna; mn N <i>vremēna</i> , G <i>vremēnā</i> , DLI <i>vremēnima</i> } 7. GRAM gramatička kategorija svojstvena glagolima kojom se izražava odnos prema onome što je bilo, što je sada ili što će biti [<i>prošlo</i> / <i>sadašnje</i> / <i>buduće vrijeme</i>]
vrsta	imenica	x	ž 4. ling gramatička klasifikacijska kategorija: <i>~e riječi</i> , <i>~e pridjeva</i> , <i>~ zamjenica</i>	<i>im</i> ž {vrsta; G -ē; mn G -ā} 2. GRAM gramatička klasifikacijska jedinica [vrsta riječi / pridjeva / zamjenica]
vulgarizam	imenica	x	m [G <i>vulgarizma</i> , mn <i>vulgarizmi</i> , G <i>vulgarizāmā</i>] ling riječ ili izraz koji se prema društvenim normama i običajima drži neprimjerenom ili nepristojnom; <i>prostota</i>	<i>im</i> m {vulgarizam; G -zma; mn N -zmi, G -zāmā} LING nepristojna riječ ili izraz neprikladan za pristojno izražavanje → prostota
zâgrada	imenica	ž 1. pravopisni znak koji pokazuje da dio teksta koji se u njemu nalazi sadrži objašnjenje dijela rečenice ili teksta	zâgrade ž mn [jd <i>zâgrada</i>] () 1. ling par grafičkih znakova u rečenici unutar kojih je samostalna sintaktička cjelina sadržajno povezana s rečenicom: <i>navesti u ~ama</i> , <i>staviti u ~</i>	<i>im</i> ž {zâgrada // zâgrada; G -ē; mn N -e, G -ādā/zâgrādā} 1. PRAVOP a. razgodak kojim se označuje dopunjavanje, objašnjavanje i posebno isticanje jednoga dijela teksta; uvijek se pojavljuje u paru /()/ [okrugla / oštra / uglata vitičasta zagrada]; b. pravopisni znak koji služi za skraćeno označivanje dvostrukih likova istoznačnih riječi; uvijek se pojavljuje u paru /()/

zâmjjenica	imenica	ž 1. <i>gram.</i> vrsta u koju idu riječi što zamjenjuju druge riječi, služe za pokazivanje (upućivanje) i pojačavanje i nose samostalna značenja (<i>usp.</i> uz pojedine primjere)	ž ling riječ koja zamjenjuje imenicu ili pridjev: <i>osobna ~, pokazna ~, upitna ~</i>	<i>im ž</i> {zâmjjenica // zâmjjenica; G -ē; mn G -īcā} 2. GRAM promjenjiva riječ kojom se zamjenjuje koja druga imenska riječ [<i>neodređena / odnosna / osobna / pokazna / posvojna / povratna / povratno-posvojna / upitna zamjenica</i>]
zâmjjenički	pridjev	(zâmjjenični) <i>prid. odr. gram.</i> koji se odnosi na zamjenice	(ž -a, s -o) prid [G -ōga, -ōg] koji se odnosi na zamjenice: <i>~ sustav, ~ pridjev, ~ prilog</i>	zamjenični <i>prid</i> {zâmjjenični, zâmjjenična, zâmjjenično // zâmjjenični; G -ōg(a)} koji se odnosi na zamjenice [zamjenični pridjev / prilog / sustav]
zanáglasnica	imenica	x	ž ling riječ koja nema naglasak pa se naslanja na riječ ispred sebe i izgovara s njom kao cjelina; naslonjenica, enklitika	<i>im ž</i> {zanáglasnica // zánaglasnica; G -ē; mn G -īcā} GRAM riječ bez svoga naglasak, slijedi naglašenu riječ ili drugu enklitiku i s njima čini izgovornu cjelinu (npr. bio sam - bīosam) → enklitika, naslonjenica ≠ prednaglasnica
zápornik	imenica	x	m [mn <i>zápornīci</i>] ling glas koji nastaje praskom zbog nagla proboja zračne struje kroz zatvor govornih organa; okluziv – <i>b, d, g, p, t, k</i>	<i>im m</i> {zápornīk; G -a; mn N -ci, G -a} FON šumnik pri čijemu izgovoru dolazi do potpunoga zatvora prolaza zračne struje koji se zatim naglo otvara [zvučni <i>zapornici su: b, d, g, a bezvučni su: p, t, k</i>] → eksploziv (2), okluziv, prskavac (3), pregradnik
zárez	imenica	m 2. znak interpunkcije, znak za odvajanje decimalnog razlomka itd. [<i>staviti ~</i>]	m 2. ling (,) interpunkcijski znak kojim se u pisanju odvajaju riječi u rečenici prema pravopisnim pravilima	<i>im m</i> {zárez; G -a; mn N -i, G -ēzā} 1. PRAVOP a. razgodak (,) kojim se označuje inverzija rečeničnih dijelova ili surečenica, suprotnost, umetanje ili naknadno dodavanje; b. pravopisni znak (,) kojim se odjeljuju desetinke od cijeloga broja → črknja
zastárjelica	imenica	x	ž ling zastarjela riječ; arhaizam	<i>im ž</i> {zastárjelica; G -ē; mn G -īcā} LING riječ na prijelazu iz aktivnog u pasivni leksik
zátvörnīk	imenica	x	m [mn <i>zátvörnīci</i>] ling glas kojemu pri izgovoru zračna struja prolazi kroz djelomičan ili potpun zatvor; suglasnik	<i>im m</i> {zátvörnīk; G -a; mn N -īci, G -ā} FON glas pri čijemu je izgovoru potpuno ili djelomično zatvoren prolaz zračnoj struji
znáčēnje	imenica	x	s 3. ling apstraktan smisao riječi koji uključuje svaki uporabni konkretni sadržaj: <i>osnovno ~, sekundarno ~, preneseno ~</i>	<i>im s</i> {znáčēnje; G -a} 1. smisao čega, npr. riječi, pojave, znaka [<i>značenje simbola; osnovno značenje; šire značenje</i>]
znâk	imenica	m { <i>nom. mn znâci/znâkovi</i> } 1. <i>term.</i> jezična činjenica u kojoj su sjedinjeni zvuk i značenje ili označitelj i označeno	m [mn <i>znâci, znâkovi</i>] 6. ling jezična jedinica: <i>sustav jezičnih ~ova</i>	<i>im m</i> {znâk; G -a; mn N znâkovi/-âci, G znâkōvâ/znâkâ} jezični znak LING jezična jedinica koja se sastoji od izraza i sadržaja, odnosno od označitelja i označenika
zûbnīk	imenica	x	m [mn <i>zûbnīci</i>] ling glas koji se izgovara dodiranjem jezika na zube – <i>t, d, n, c, z, s</i>	<i>im m</i> {zûbnīk; G -a; mn N -īci, G -ā} FON zatvornik tvoren tako da vrh ili prednji dio jezika dodiruje zube [<i>Glasovi t, d, n, c, z, s, su zubnici.</i>] → dental,

				prednjojezičnik
zúbnōst	imenica	x	ž [G <i>zúbnosti</i>] ling svojstvo glasova koji se oblikuju dodirrom jezika ili usana sa zubima; dentalnost	<i>im ž</i> {zúbnōst; G -osti, I -osti/-ošću} FON svojstvo glasova koji se oblikuju dodirrom jezika ili usana zubima
zùbnousnenik	imenica	x	m [mn <i>zùbnousnenīci</i>] ling glas komu pri izgovoru gornji zubi i donja usna tvore zatvor, labiodental – <i>f, v</i>	<i>im m</i> {zubnousnenīk; G -a; mn N -īci, G -ā} FON zatvornik u čijemu oblikovanju sudjeluju donja usna i gornji zubi [“F” i “v” su <i>zubnousnenīci</i> .] → labiodental
zvònačnik	imenica	x	m [mn <i>zvònačnīci</i>] ling glas kojemu pri izgovoru glasnice trepere; sonant – <i>j, l, lj, m, n, nj, r, v</i>	<i>im m</i> {zvònačnik; G -a; mn N -īci, G -ā} FON zatvornik pri čijem izgovoru nije potpuno zatvoren prolaz zračnoj struji te glasnice trepere [<i>j, l, lj, m, n, nj, r, v</i> su <i>zvonačnici</i> .] → poluotvornik, sonant
zvûčan	pridjev	prid. {odr. zvûčni} 1. a. koji jako i jasno zvuči, koji odzvanja, koji jasno odjekuje; zvonak b. koji se artikulira uz titranje glasnica	(ž - čna , s - čno) prid [G - <i>čna</i> , odr <i>zvûčnī</i> , G - <i>oga, -og</i>] 3. ling koji se izgovara titranjem glasnica; zvonak, sonorant: ~ <i>čni glas</i>	<i>prid</i> {zvûčan, zvûčna, zvûčno; G -čna; odr -čni, G -čnōg(a); komp zvûčnijī} 3. FON pri čijem izgovoru glasnice titraju [<i>zvûčni suglasnik</i>] → zvonačni, zvonak
zvûčnōst	imenica	x	ž [G <i>zvûčnosti</i>] 2. ling svojstvo glasova kojima pri izgovoru glasnice titraju: <i>stupanj ~, asimilacija po ~i</i>	<i>im ž</i> {zvûčnōst; G -osti, I -osti/-ošću} 2. FON svojstvo glasa pri čijem izgovoru glasnice titraju [<i>jednačenje po zvûčnosti</i>] glasovna promjena u kojoj se glasovi različiti po zvuku izjednačuju → zvonkost
žàrgōn	imenica	sr pismeni znak u alfabetskom pismu; grafem [veliko ~, malo ~, latiničko ~]	(fr) m [G <i>žàrgóna</i> , mn <i>žàrgóni</i> , G <i>žàrgónā</i>] ling govor uže društvene skupine različit od standardnoga jezika ili mjesnog govora: argo: <i>studentski ~, mornarski ~, stručni ~</i>	<i>im m</i> {žàrgōn; G žàrgóna; mn N žàrgóni, G žàrgóna} LING poseban jezik koji stvara skupina statusno, strukovno ili kako drukčije povezanih ljudi da bi se njime razlikovala od ostatka društvene zajednice i da bi se njezini pripadnici međusobno prepoznavali [<i>žargon ulice</i>] → argo, sleng, šatra
žargonizam	imenica	x	m [G <i>žargonizma</i> , mn <i>žargonizmi</i> , G <i>žargonizāmā</i>] ling riječ ili izraz preuzet iz žargona u standardni jezik	<i>im m</i> {žargonizam; G -zma; mn N -zmi, G -zāmā} LING riječ ili izraz koji pripadaju žargonu i koji su preuzeti u standardni jezik → argotizam